

T Ü R K İ Y E
MÜHENDİSLİK
H A B E R L E R İ
YIL : 71 / 2026 - 1 SAYI : 524

İkinci İnşaat Mühendisliği
KURULTAYI

13-14 Aralık 2025
Ankara

**Söyleyecek Sözümüz
Var!**

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

11. ULUSAL KIYI MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU

KIYILARDAN GELECEĞE
STRATEJİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

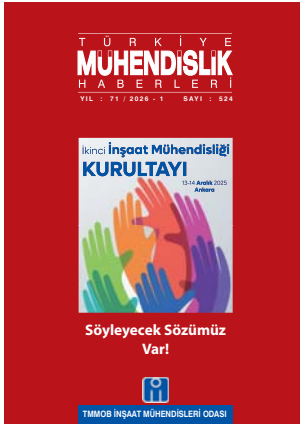
8-9-10 EKİM 2026 - MUĞLA

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
AYDIN ŞUBESİ

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
MUĞLA ŞUBESİ

- 2** Başyazı
- 3** 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı Yapıldı
- 8** Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Yayınlanmış "Deprem Afeti Sonrası Bina Hasar Derecelendirme Yönetmeliği" Eleştirisi
Nejat Bayülke
- 18** Mühendislik Stajında Teori ve Pratik Sorunu
Mustafa Çobanoğlu
- 21** Köy Yollarında
Hasan Akyar
- 23** Su Kadın Olsa
Hasan Akyar
- 25** Küresel ve Yerel Ölçekte Su Krizi: Nedenler, Toplumsal Etkiler ve Çözüm Yolları
Remzi Kumlu
- 27** Engin Karaesmen'le Söyleşi
Buket Çelik, Mustafa Atmaca
- 34** Çizgisel Olmayan (Nonlinear) Bilim ve Kaos Örneği
Beno Kuryel
- 38** Yılmaz Onay
Hasan Akyar
- 40** Kitap-Yorum - Mutluluk Endüstrisi
Mustafa Atmaca
- 47** Zemin Kata ve Taşıyıcı Sisteme Müdahaleler Sistemi Bozar, Binayı Zayıflatır, Sorumluluğu Değiştirir!
- 51** Basın Açıklamaları
- 60** Odadan Haberler
- 85** Kayıplarımız

Yıl: 71 / 2026 - 1 Sayı: 524
İki ayda bir yayınlanır, yerel süreli yayın.
ISSN: 1300-3445

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
tarafından iki ayda bir yayınlanır.

Kurucusu

Orhan Yavuz

Sahibi

Nusret Suna

Genel Yayın Yönetmeni

Bülent Tatlı

Yazı İşleri Müdürü

Bülent Tatlı

Yayın Kurulu

Hasan Yaşar Akyar, Mustafa Atmaca,
Nesrullah Ay, Mustafa Çobanoğlu,
İbrahim Helvacı, Özer Or,
Yusuf Hatay Önen, Mehmet Necat Özgür,
Niyazi Parlar, Mustafa Tokyay,
Selim Tulumtaş, Taner Yüzgeç

Yayın Görevlileri

Mehmet Bilber, Cemal Çimen

Yönetim Yeri

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Necatibey Cad. No:57 06640 Kızılay-Ankara
Tel: (0.312) 294 30 00 - Faks: 294 30 88
www.imo.org.tr - E-posta: tmh@imo.org.tr
Yazışmalar için yukarıdaki adres kullanılacaktır.

Yayın Koşulları

Yazılar hem elektronik ortamda hem de kağıt çıktı olarak gönderilmelidir. Görsel malzeme, teknik işlere uygun fotoğraf, dia ya da elektronik ortamda yüksek çözünürlüklü olmalıdır. Yayın kurulu gönderilen yazılarda dil, anlatma ve yazım tekniği yönünden gerekli düzeltme ve kısaltmaları yapabilir. Yazılardaki görüşler yazarlarına ait olup hiç bir şekilde İMO'nun aynı konudaki görüşlerini yansıtmaz. Gönderilen yazılar geri verilmez. Ancak yazıların basılıp basılmayacağı yazı sahiplerine mutlaka bildirilir. TMH'da yayınlanan yazılar kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

Baskı

Günmat Matbaacılık Reklam San. Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB 1416. Cad. No: 47 Yenimahalle / Ankara
Tel: 0.312.418 04 20

Baskı Tarihi

11 Şubat 2026

Türkiye Mühendislik Haberleri'nin 524. sayısıyla, sizlerle yeniden buluşmanın heyecanını yaşıyoruz. Yeni yılın ilk sayısıyla birlikte tüm okurlarımıza barış içinde sağlıklı ve huzurlu bir yıl diliyoruz.

Dergimizin bu sayısı, Odamız açısından oldukça hareketli ve bir o kadar da anlamlı bir döneme denk geliyor. Bildiğiniz üzere örgütümüz, demokratik yaşamının en canlı ve belirleyici aşamalarından biri olan genel kurullar sürecine girmiş bulunuyor. Vurgulamak gerekir ki önce şubelerimizde başlayıp ardından Genel Merkezimizde tamamlayacağımız bu süreç, sadece yönetim organlarının seçildiği bir takvimden ibaret değil, aynı zamanda farklı fikirlerin özgürce dile getirildiği, mesleki sorunlarımızın ve çözüm önerilerimizin çağdaş bir anlayışla tartışıldığı yol açıcı bir zemini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönem çalışmalarımıza yön verecek mesleki-politik hattımızı da yine bu kurullarda, hep birlikte, ortak akılla belirleyeceğiz. Örgütümüzün demokratik geleneğine yaraşır bir şekilde yürütülecek olan sürecin mesleğimize ve ülkemize katkı sunacak sonuçlar doğuracağına inancımız tamdır.

Ne var ki bu sayımız, aynı zamanda yüreğimizdeki sızının tazelendiği bir tarihe, 6 Şubat depremlerinin 3. yıl dönümüne denk geliyor.

Üzerinden üç yıl geçmesine rağmen, depremin yarattığı yıkımın ve ihmallerin sonuçlarıyla yüzleşmeye devam ediyoruz. 11 ilde yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı ve 200 binden fazlasının ağır hasar aldığı bu felaketin yıl dönümünde, kayıplarımızı saygıyla anarken, afet yönetiminin yalnızca yara sarmak değil, risk azaltmak olduğu gerçeğini hatırlatmak zorundayız. Depremlerin "beklenmedik" doğa olayları olmadığı, aksine risklerin bilindiği ancak önlem alınmadığı bir tablonun sonucu olduğu açıktır. Özellikle son 25 yılda çıkarılan imar aflarıyla mühendislik hizmeti almamış yapıların yasallaştırılması ve kentsel dönüşümün risk odaklı değil rant odaklı yürütülmesi, yaşadığımız acıların katlanarak çoğalmasının başlıca sebepleridir. Bugün hala ülke genelinde bütüncül bir yapı envanterinin oluşturulmamış olması, riskin boyutunu tam olarak görmemizi engellemektedir. Afetleri "kader" olarak gören anlayışa karşı; bilimi, mühendisliği ve kamusal planlamayı esas alan bir yaklaşımın hayati önem taşıdığını, 6 Şubat'ta yitirdiklerimize olan sorumluluğumuzun gereği olarak bir kez daha vurguluyoruz.

Tüm bu zorlu gündemin içerisinde, 13-14 Aralık 2025 tarihlerinde Ankara'da başarıyla tamamladığımız 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı'na da ayrı bir parantez açmak isteriz. Ülkemizin dört bir yanından gelen delege meslektaşlarımızın katılımıyla gerçekleştirdiğimiz bu Kurultay; yalnızca mesleki bir toplantı olmanın ötesine geçerek, güvenli yapı üretiminden istihdam koşullarına kadar geniş bir yelpazede mesleğimizin yol haritasını çizdiğimiz tarihi bir irade beyanı olmuştur. Kurultayımızda, yürütülen yoğun tartışmaların ardından kararlarımız 6 ana başlık altında ve 53 maddede son şeklini almıştır. Mesleğimizin bugününü ve yarını kuşatan bu ana başlıklar;

1. Ülkemizde İnşaat Mühendisliğinin Niteliksel Sorunları ve Çözüm Yolları
2. İnşaat Mühendislerinin Çalışma Alanları ve İstihdam Koşulları
3. İnşaat Mühendisliği Açısından Kamusal Politikalar
4. İnşaat Mühendisliği Eğitimi
5. Geleceğin İnşaat Mühendisliği ve İhtiyaçları
6. İnşaat Mühendisleri Odası, Mesleki İlişkiler, Dayanışma ve İş Birliğinden oluşmaktadır.

Bu başlıklar altında somutlaşan perspektifimiz Odamızın önümüzdeki dönem yürüteceği hukuksal ve toplumsal mücadelenin en güçlü dayanağı olacaktır. Ortak aklın ve kolektif emeğin ürünü olan bu kararların, karar alıcılar için de belirleyici bir referans olacağına inancımız tamdır.

Dergimizin bu sayısı yine, mesleğimize ve toplumsal gündemlere ilişkin farklı konulara değinen zengin bir içerikle okuyucuyla buluşuyor. Bu sayımızın içeriğinde; hasar tespiti konusundan su sorununa, geleceğimiz olan meslektaş adaylarımızın staj süreçlerinden hepimizin takibinde olan 6 Şubat yargılamalarına kadar uzanan geniş bir yelpazede makaleler yer alıyor. Şüphesiz birbirinden farklı konuları ele alan bu çalışmalar, okuyucunun ilgisini çekecektir.

Bilimin ışığında, dayanışmayla ve umutla...

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı Yapıldı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı, 13-14 Aralık 2025 tarihlerinde İMO KKM Teoman Öztürk Salonu'nda yapıldı.

Türkiye'nin dört bir yanından gelen inşaat mühendislerinin bulunduğu Kurultayın açılışı İMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı tarafından gerçekleştirildi. Kurultayın Divan Başkanlığına Sıdika Gülsun Parlar, Başkan Yardımcılarına Bengi Atak ve Ahmet Onur Özergene, Divan Yazmanlıklarına Eylem Gümüş Yılmaz ve Atakan Yasin Atan seçildi. Saygı duruşu ve İstiklal Marşının okunmasının ardından Kurultay Düzenleme Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç, İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz birer konuşma yaptı.

Açılış konuşmalarının ardından Kurultay başlıklarına ilişkin karar taslaklarının görüşülmesine geçildi. Kurultaya

katılan delegelerin değerlendirme ve önerileri doğrultusunda karar taslakları görüşüldü ve oylandı.

İMO Yönetim Kurulu 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sayman Üyesi Özer Akkuş, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel, Tansel Önal ve Evren Korkmazer, Genel Sekreter Serap De-deoğlu, TMMOB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Özgür Topçu ile Denetleme, Danışma ve Onur Kurulu üyeleri, Şube Yönetim Kurulu Üyeleri ve temsilcilik kurulu üyelerinin de yer aldığı Kurultay'a toplamda 408 delege ve konuk katıldı.

Kurultayın açılışında konuşan Düzenleme Kurulu Başkanı Taner Yüzgeç, ilk kurultayın 2012 yılında gerçekleştiğini, 13 yıllık bir aradan sonra bu ikinci buluşmayı hayata geçirebilmenin, kararlı bir çabanın ve kolektif iradenin eseri olduğunu vurgulayarak sözlerine başladı. 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayının süreç ve sonuç odaklı olduğunu

belirten Yüzgeç: "Süreç odaklıydı, çünkü bu mesleğin sorunlarını, sahada karşılaşılan zorlukları, insan hayatını doğrudan etkileyen uygulamaları en iyi bilenler bizzat meslektaşlarımızdır. O nedenle en geniş katılımı sağlamaya gayret ettik. Aynı zamanda her alandan mühendislerin birbirlerinin sorunlarına dair farkındalıklarını artırmayı hedefledik. Ayrıca bu süreç İnşaat Mühendisleri Odasının tüm birimleriyle

beraber, ortak bir amaç için ortak hareket etme reflekslerini geliştirmeyi de hedeflemişti.

Sonuç odaklıydı; çünkü İnşaat Mühendisleri Odası'nın 70 yıllık derin birikiminin, tabandan gelen bu canlı görüşlerle harmanlanarak, mesleğimizin ve Odamızın geleceğine yön verecek sağlam bir pusula oluşturmasını sağlayacaktı. Kuşkusuz hep beraber alınan kararların uygulamadaki karşılığı oldukça güçlü olacaktır." dedi.

Mayıs ayından Ekim ayının ortalarına kadar ülke genelindeki Şube, İl ve İlçe Temsilcilik merkezleri olmak üzere 39 noktada Çalıştaylar düzenlendiğini, ayrıca Odamızın internet sayfasında oluşturulan Forum üzerinden tüm üyelerimizin doğrudan görüşlerini iletebilmesinin sağ-

landığını belirten Yüzgeç, üniversitelerden, bakanlıklardan, kamu kurumlarından, yerel yönetimlerden ve sektör paydaşlarından da görüşler istendiğini ancak bu kurumlardan somut bir geri dönüş alınamadığını ifade etti.

Çalıştaylar ve Forum'dan, tüm başlıklara yönelik, gerekçeleriyle birlikte toplamda 2494 öneri geldiğini belirten Yüzgeç, 6 ana başlık altında görüşülecek karar taslaklarının Çalıştaylar ve Forumdan gelen önerilerden süzülerek, Odamızın 70 yıllık birikimi rehberliğinde hazırlandığını vurguladı.

Açılıшта konuşan İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, bilimin ışığında mesleğimizin onuruna, meslektaşlarımızın haklarına ve ülkemizin geleceğine sahip çıkma iradesini bir kez daha ortaya koymak üzere toplandıklarını belirterek, Kurultayın, aylar süren yoğun bir emeğin, ortak aklın ve kolektif bir iradenin ürünü olduğunu, Genel Merkezimizin koordinasyonunda; şubelerimizden temsilciliklerimize kadar uzanan geniş bir yelpazede, ülkemizin dört bir yanında hazırlık çalışmaları düzenlendiğini ifade etti.

Bu büyük buluşmanın gerçekleştirildiği dönemin, mesleğimiz ve ülkemiz açısından zorlu bir sürece denk düştüğünün altını çizen Suna, “İnşaat mühendisliği, uygarlığın kurucu mesleği olmasına rağmen, ülkemizde tarihinin en zorlu dönemlerinden birini yaşamaktadır. Karşı karşıya olduğumuz sorunlar artık sürdürülebilir olmaktan çıkmış, varoluşsal bir krize dönüşmüştür.” dedi. İnşaat mühendisliği alanında yaşanan niteliksel erozyon, derinleşen istihdam ve işsizlik sorunu ve inşaat mühendisliği eğitiminde yaşanan sorunlara dikkat çeken Suna, mesleki sorunların, ülke gerçeklerinden, ülkede uygulanan genel politikardan bağımsız olmadığını, mühendisliğin, yalnızca teknik bir hesaplama olmadığını; doğrudan hayata, kente, çevreye ve insana dokunan kamusal bir hizmet olduğunu vurguladı.

Adaletin, demokrasinin ve kamucu politikaların uygulanmadığı bir ülkede, mühendislik hizmetlerinin de tam ve doğru bir şekilde verilebilmesinin mümkün olmadığını belirten Suna, demokrasinin işlemediği, hukukun üstünlüğünün yok sayıldığı bir iklimde ne sağlıklı bir kentleşmeden ne de güvenli bir yapı üretiminden söz edilebileceğini ifade etti.

Kurultayda geliştirilecek önerilerin; demokratik, katılımcı ve kamucu bir toplum inşa etme irademizin teknik dildeki karşılığı olduğunu, mühendislik hizmetinin niteliği düştüğünde, kamu yararı gözetilmediğinde, bunun bedelini ne yazık ki halkımızın meydana gelen afetlerde fazlasıyla ödediğini belirten Suna, “Bu nedenle bu salondan çıkacak kararlar, sadece bir meslek grubunun talepleri değil, güvenli ve sağlıklı bir gelecekte yaşamak isteyen tüm yurttaşlarımızın ortak talebidir. Bu karamsar tablo içerisinde, 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayını geleceğe yönelik bir umut ve çıkış kapısı olarak görmek gerekir.

Burada alacağımız kararlar, sadece bir sonuç bildirgesi

olarak kalmayacak; önümüzdeki dönemlerde Odamızın yürüteceği mücadelenin, yasa yapıcılara sunacağı tekliflerin ve kamuoyu oluşturma süreçlerinin temel dayanağı olacaktır.” dedi.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, bu toplantıyı, sadece bir meslek grubunun iç hesaplaşması değil, ülkemizin geleceğine, kentlerimize, yapı çevrimize ve nihayetinde halkımızın can ve mal güvenliğine dair tarihi bir sorumluluğu yerine getirme çabası olarak gördüğünü belirterek başladığı konuşmasında, inşaat mühendisliğinde ve genel olarak tüm mühendislik-mimarlık hizmetlerinde yaşanan krizin, teknik veya idari bir kriz olmadığını, bu krizin, seksenli yıllardan itibaren sistematik olarak uygulanan siyasi ve iktisadi tercihlerin, doğrudan bir sonucu ve yansı olduğunu vurguladı.

2002 sonrasında hız kazanan ve bugün ülkeyi uçurumun kenarına sürükleyen bu sürecin ana dinamiğinin, her şeyin metalaştırıldığı, piyasalaştırıldığı neoliberal ekonomik model olduğunu belirten Koramaz, 6 Şubat depremlerinin, bu yağma ve talan rejiminin, bu mühendislik ve bilim düşmanı politikaların yol açtığı toplumsal yıkımın, adeta bir laboratuvar sonucu gibi karşımıza çıkan en acı, en yakıcı, en utanç verici belgeseli olduğunu ifade etti.

TMMOB olarak, yıllardan beri her platformda sanayiden eğitime, üretimden planlamaya, kentleşmeden çevreye, beslenmeden sağlığa, enerjiden tarıma kadar her alanda kamucu, toplumcu politikaların önemini altını çizdiklerini belirten Koramaz, “Bu kurultayın yalnızca sorunlarımızı dile getiren bir toplantı değil; mesleğimizin, meslek alanlarımızın ve ülkemizin geleceğini birlikte kurma iradesini güçlendiren önemli bir adım olduğuna inanıyorum” dedi.

2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı Kararları Yayımlandı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından 13-14 Aralık 2025 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı'nda alınan kararları içeren kitap-
çık yayımlandı.

Hazırlık sürecinde, Türkiye genelinde şube ve temsil-
ciliklerde düzenlenen çalıştaylar, dijital forumlar ve Kurultay'da yürütülen tartışmalar sonucunda büyük bir kolektif emeğin ürünü olarak oluşturulan, inşaat mün-
disliğinin bugünü ve geleceğine ilişkin kapsamlı değ-
lendirmelerin yapıldığı ve çözüm önerilerinin üretildiği
çalışma, altı ana başlık altında toplanıyor ve 53 karardan oluşuyor.

İnşaat mühendisliği eğitiminden yetkin mühendisliğe, kamusal politikalardan meslektaşların özlük haklarına kadar inşaat mühendislerini ilgilendiren temel sorunlara odaklanan çalışmanın meslektaşlar tarafından benim-
senmesi ve hayata geçirilmesi için ortak mücadelenin güçlendirilmesi hem mesleğin gelişimi hem de afetlere dirençli kentlerin inşası açısından kritik önem taşıyor.

2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı Kararları Kitapçık Sunuşu

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, mesleğimizin ve ülkemizin geleceğine dair sözümüzü söylemek, so-
runlarımızı ve çözüm önerilerimizi ortak akılla somutlaştırmak amacıyla 13-14 Aralık 2025 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirdiğimiz 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı'nı başarıyla tamamladık.

Tüm Türkiye'den delege meslektaşlarımızın katılımıyla demokratik ve katılımcı bir ortamda gerçekleştirdiğimiz Kurultay; yalnızca mesleki bir toplantı olmanın ötesin-
de, ülkemizin ekonomik ve politik konular başta olmak üzere can alıcı sorunlarının meslek alanımıza ve meslek-
taşlarımıza yansımaları ile doğal afetlerin yarattığı mad-
di manevi yıkımın etkileri altında, inşaat mühendisliği-
nin hayati rolünü yeniden tanımlayan ve somut çözüm önerileriyle geleceğe yönelik perspektif sunan bir irade beyanı olma niteliğindedir. Deprem başta olmak üzere meydana gelen afetlerde akıl almaz seviyelerde can ve

mal kaybının yaşandığı coğrafyamızda, güvenli yapı üre-
timinden kamusal politikalara, inşaat mühendisliği eğiti-
minden istihdam koşullarına kadar geniş bir yelpazede, mesleğimizin yol haritasını bu kitapçıkta yer alan karar-
lar ile çizmiş bulunuyoruz. Belirlediğimiz bu perspektif; mühendislik hizmetlerinin bir maliyet kalemi değil, can güvenliğinin teminatı olarak görüldüğü; yetkinliğin, liya-
katin ve mesleki bağımsızlığın esas alındığı; diplomaların sadece bir belge olmaktan çıkıp nitelikli bir eğitimin ve deneyimin tescili haline geldiği, meslek alanımıza yeni bir bakışın ve düzenin inşasını hedeflemektedir.

Vurgulamak gerekir ki elinizde bulunan Kurultay karar-
ları; şubelerimizde yapılan hazırlık çalıştaylarına katılan, komisyonlarda görev alan ve Kurultay'da delege olarak görüş ve önerilerini paylaşan meslektaşlarımızdan oluş-
an büyük bir kolektifin ürünüdür. Burada yer alan her bir madde; mesleki itibarımızın korunması, halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması, doğayı ve kamu yararını gözetken bir mühendislik pratiğinin hayata geçiril-
mesini savunan kararlı bir duruşu ifade etmektedir. Bu metinler, sadece birer temenni değil; mühendislik lisans eğitiminden meslek alanımızı yakından ilgilendiren tüm mevzuata; proje, imalat ve denetim aşamalarındaki uy-
gulamalara kadar yapılması zorunlu reformlar için Oda-
mızın yürüteceği hukuksal ve toplumsal mücadelenin de dayanağı olacaktır.

Kurultayımızda alınan kararların; Yetkin Mühendislik sisteminin yasal zemine kavuşması, meslektaşlarımızın ekonomik haklarının güvence altına alınması ve afetlere dirençli kentlerin inşası yolunda hem Odamızın gelecek dönemlerde yapacağı çalışmalara ışık tutacağına hem de karar alıcılar nezdinde belirleyici bir referans olacağına inancımız tamdır.

Mesleğimizi bilimin, tekniğin ve etik değerlerin ışığın-
da yüceltmek, toplumun güvenli geleceğini inşa etmek adına omuz omuza verdiğimiz bu mücadelede emeği geçen tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyor; Kurultay Kararlarımızın meslektaşlarımıza ve halkımıza faydalı olacağından kuşku duymadığımızın altını çiziyoruz.

Saygılarımızla,

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
49. Dönem Yönetim Kurulu

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Yayımlanmış

“Deprem Afeti Sonrası Bina Hasar Derecelendirme Yönetmeliği” Eleştirisi

Nejat Bayülke*

Genel Değerlendirme

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından bir “hasar tespit yönetmeliği” taslağı yayımlanmıştır. Bu taslak üzerine 12 Aralık 2025 günü İnşaat Mühendisleri Odasında bir Çalıştay da yapılmıştır.

Yönetmelikte eksik olan ya da görülemeyen önemli nokta Yönetmeliğin az ve orta hasarlı yapılar için bir “politikasının” olmamasıdır. Hasarlı binalara deprem sonrasında nasıl yaklaşılacaktır? Yönetmeliğin en önemli yanı deprem sonrasında hasarsız, az ve orta hasarlı yapıları, ağır hasarlı ve yıkık yapıların ayrıştırılması ve sınıflandırılmasıdır.

Yönetmelikte önce yapı elemanı hasar sınıflandırılması yapılmakta sonra farklı sınıflara ayrılmış yapıların genel hasar sınıfını belirleme yöntemleri verilmektedir.

Daha sonra da yapılara belirlenmiş hasar sınıfına göre uygulanacak “işlem” verilmektedir. Ancak yalnızca “ağır hasarlı” yapılara uygulanacak işlem diğer deyişle bu sınıftaki yapıların “kaderinden” yani yıktırılmasından söz edilmektedir (Şekil-2.8 ve 2.9).

Az ve orta hasarlı yapılar için uygulanacak işlem yoktur!

‘Bakanlığın hasar tespitinden sonraki hedefi/ politikası

* Yüksek İnşaat Mühendisi

Yönetmelikte
eksik olan ya da
görülemeyen önemli
nokta Yönetmeliğin
az ve orta hasarlı
yapılar için bir
“politikasının”
olmamasıdır.

nedir; sorularını “Yönetmeliğin” yanıtlaması ya da “Yönetmelikten” bu hedefin izlerinin çıkarılabilmesi gerekir. ‘Depremde az ve orta hasarlı ve yıkılmamış yapılara uygulanacak işlem nedir; sorusunun bu yönetmelik içinde dolaylı yoldan yanıtı olmalıdır. Hazırlanan yönetmelikte böyle bir hedef görülmemektedir.

Deprem sonrasında hasar tespitinin amacı genel olarak kişilerin ve genel hayatın yeniden “normal” koşullara dö-

nüştürülmesidir: 1- Hasarsız yapıların belirlenerek tekrar kullanıma açılması, 2- Az/orta hasarlı yapıların onarılıp ya da güçlendirilip yeniden deprem öncesi güvenlik düzeyine kavuşturularak kullanıma açılması ile toplum hayatının normal koşullara kavuşturulması ve 3- Ağır hasarlı ve yıkık yapıların belirlenmesi ile çevrede tehlike yaratacak durumlarının giderilmesidir.

Bu arada ortak mülkiyetli yapılarda yapının yıkılıp yeniden yapılması için maliklerin %50'den fazlasının onayı yeterli iken aynı yapının güçlendirilmesi için maliklerin %80'den fazlasının onayının gerekmesi, güçlendirmenin Bakanlığın politikası içinde olmadığının göstergesi gibidir.

Depreme Dayanıklı Yapı Tasarımı ve Hasar Sınıflama

Deprem Hasarı deyimi ile Depreme Dayanıklı Yapı Yönetmeliğindeki (2018) Performans Düzeyi kavramı arasında bir fark yoktur. Bu yazıda sözü geçen hasar düzeyi ile performans düzeyi aslında aynı şeyi söyler. Depreme dayanıklı yapı tasarımı ile deprem sonrasında yapı davranışı/hasarı arasında birebir ilişki vardır.

Depreme dayanıklı yapı tasarımının hedefi seçilen büyüklükte bir depremde (50 yılda aşılma olasılığı %10 olan deprem kuvvetli yer hareketi gibi) yapının Deprem Yönetmeliğine göre tanımlanmış "Sınırlı Hasar" ya da "Kontrollü Hasar" düzeyinde hasar görmesini sağlamaktır. Bu hedef tasarım hasar düzeylerinin 2018 Deprem Yönetmeliğindeki tanımı aşağıdadır:

"Sınırlı Hasar (SH) Performans Düzeyi:

Bu performans düzeyi bina taşıyıcı sistem elemanlarında sınırlı düzeyde hasarın meydana geldiği, diğer deyişle doğrusal olmayan davranışın sınırlı kaldığı hasar düzeyine karşı gelmektedir.

"Kontrollü Hasar (KH) Performans Düzeyi:

Bu performans düzeyi, can güvenliğini sağlamak üzere bina taşıyıcı sistem elemanlarında çok ağır olmayan ve çoğunlukla onarılması mümkün olan kontrollü hasar düzeyine karşı gelmektedir.

Deprem Yönetmeliğindeki (2018) kurallara uyularak tasarlanmış "depreme dayanıklı" olduğu varsayılan yapılar için öngörülen bu hasar düzeylerinin yukarıdaki tanımları çok geneldir. Çatlak genişliği ve diğer hasar görüntüleri yoktur.

Deprem Yönetmeliğindeki bu tanımlardan anlaşılacağı kadarıyla depreme dayanıklı tasarlanmış yapılarda beklenen "tasarım" depreminde sınırlı ve onarılabilir düzeyde hasar olacağı ve yapıların "doğrusal olmayan biçimde davranacağı" öngörülmektedir. Bu tanımlar yapılarda az ya da orta hasar olacağı beklentisi içerir.

Bu beklentinin kendi içinde bir mantığı vardır: Başlangıçta yapıda sağlanan dayanımın bedeli küçük olsun, ancak bu başlangıç dayanımı binanın tasarım depreminde onarılabilir düzeyde hasar görmesini de sağlasın. Eğer beklenen büyüklükte deprem olmaz ise önceden boşuna daha büyük yatırım yapılmasın, eğer o deprem olursa da yapı yıkılmasın ve onarılabilir düzeyde hasar görsün, ek maliyet deprem olursa harcansın, deprem olmaz ise boşuna büyük başlangıç yatırımı yapılmasın.

Bu tasarım yaklaşımı bütün dünyaca yıllar önce kabul edilmiştir. Daha 1960 yılında Kaliforniya İnşaat Mühendisleri Birliği (SEAOC- Structural Engineers Association of California) tarafından yayımlanan "Mavi Kitap" adlı kaynakta yer alan; 1- *Yapılar küçük depremlerde hiçbir hasar almayacak*, 2- *Orta büyüklükteki depremlerde taşıyıcı sistem hasarı almayacak ancak taşıyıcı olmayan sistemlerde kabul edilebilir hasar alabilecek*, 3- *Kuvvetli depremlerde ise bütünüyle yıkılmayacak ya da içerisindekilerin can güvenliğini tehlikeye atacak kadar ağır hasar almayacak şekilde tasarlanacak ve inşa edilecek.*" ifadesi de yukarıda verilen tasarım yaklaşımını tanımlamakta ve depreme dayanıklı yapı tasarımının en temel kriterleri olarak yıllardır uygulanmaktadır.

Doğrusal Olmayan Davranış

Önce Deprem Yönetmeliğinin öngördüğü "Doğrusal olmayan davranışın" ne olduğu açıklanmalıdır. Yükleme sonrasında yapı elemanında kalıcı şekil değiştirme, diğer bir deyişle çatlak ve hasar olmayacaktır. Yapı yüklemeye kalktıktan, deprem bittikten sonra, öncesi konumuna geri dönmüştür. Yükleminin çatlak ve deformasyon gibi kalıcı bir sonucu olmamıştır.

"Doğrusal olmayan davranış" ise yükleme sonrasında yapı elemanında ya da yapıda kalıcı etkilerin çatlak ve şekil değiştirme gibi olmasıdır. Şekil-1'de tersinir yükleme (deprem yükü) yapılmış bir deney elemanının (betonarme çerçeve olabilir) doğrusal olmayan davranışı şematik olarak verilmektedir:

Deneyde elastik sınır yükünün 3-4 kez tekrarlanmasından, eleman doğrusal olmayan davranış bölgesine girmiştir: betonda çatlak başlamış; çatlak kesen donatılarda akma oluşmuştur. Dayanım ve rijitlik hızla azalmaktadır.

Hemen bütün yapı elemanlarının ve yapıların bir "elastik sınır yükü" (Fy) vardır. Bu yük düzeyi yapının tasarlandığı deprem yönetmeliğine göre tasarım yükünün (Ft) 1.5-2.5 katı olabilir: Sabit ve hareketli yüklerin yük katsayıları ile artırılması; malzeme tasarım hesap gerilmelerinin malzeme katsayıları ile azaltılması ve eleman boyut ve donatı miktarı kuralları elastik sınır yükünün (Fy) tasarım yükünden (Ft) daha büyük olmasının nedenidir.

Depreme dayanıklı yapı tasarımı şiddetli depremlerde yapının "elastik ötesi" davranış bölgesine geçerek, sünek

davranarak, depreme karşı koyacağı ilkesine dayanır: Diğer bir deyişle deprem yönetmeliklerine göre yapılmış yapılarda beklenen doğrusal olmayan davranış **en şiddetli tasarım depreminde yapıda taşıyıcı elemanlarda çatlakların olmasıdır.**

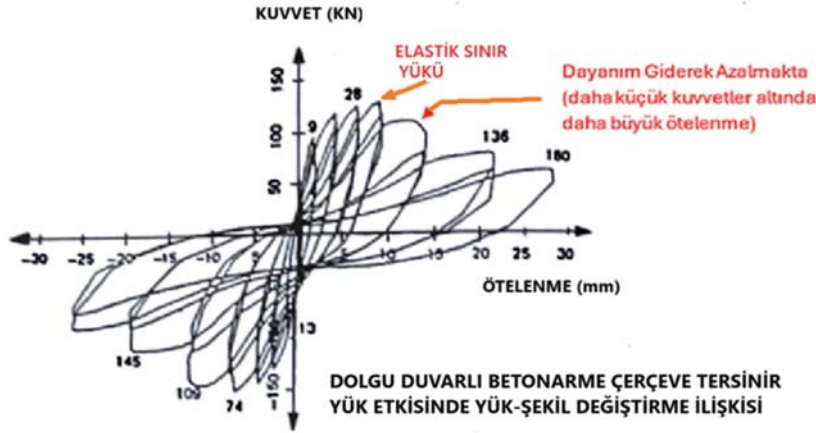
Kontrollü Hasar Performans Düzeyinde olması beklenen çatlaklar, "Deprem Afeti Sonrası Bina Hasar Derecelendirme Yöntemi" (DASBHDY) de verilen B ve C Sınıfı çatlaklarla eşdeğerdir.

Deprem Yönetmeliğinin öngördüğü **Sünek Yapı** deprem yüküne, elastik davranışın ötesine geçerek karşı koyacaktır. Yapı elemanlarında betonda çatlak olması, çatlaklı kesen donatıda kalıcı birim uzama olması demektir. Be-

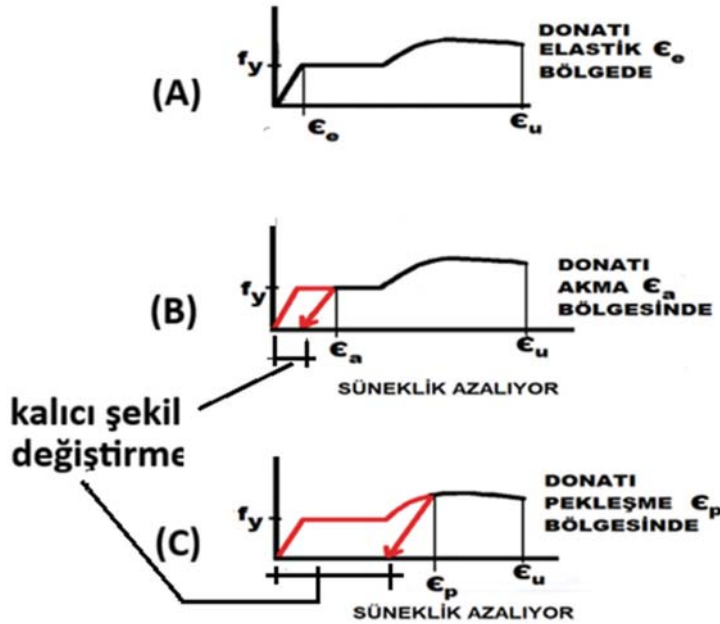
tondaki çatlaklı kesen donatının yük-deformasyon ilişkisi Şekil-2'deki gibi olabilir:

Betonda milimetrik çatlak olduğu zaman çatlaklı kesen donatıda birim uzama elastik limit uzama olan ϵ_0 den büyüktür. Ancak ϵ_u dan daha küçüktür. Donatıdaki gerilme ise akma gerilmesi f_y kadardır. Kısaca küçük bir çatlak olunca donatıdaki birim uzamaya karşın donatıdaki gerilme değişmemiştir. Çatlak elemanın rijitliğini azaltmıştır. Eğer büyük bir azalma olsaydı yapı çökmüş olurdu.

Çatlak nedeni ile elemenda düşey yük taşınırken yönetmelikçe öngörülen emniyet katsayısı azalmıştır. Yapı deprem sırasında geçici olarak depremden gelen ek düşey yükü de taşırken deprem sonrasında yalnızca kendi

Şekil 1 - Doğrusal olmayan Tersinir Yükleme davranışı (şematik).

Şekil 2 - Çatlakları kesen donatıdaki gerilme birim şekil değiştirme ilişkisi. Çatlak genişledikçe donatıdaki süneklik azalıyor. f_y : donatıdaki gerilme, ϵ : donatıdaki birim şekil değiştirme (Bayülke-2024)

ağırlığı ve kullanım yükünü (düşey yük) taşır, artık depremden gelen düşey yük yoktur. Azalan eleman emniyet katsayıları, eleman ve yapı güçlendirilerek deprem öncesi düzeyine yükseltilebilir.

Hasar Tespit Yönetmeliğine göre 2 elemanın da C sınıfı çatlağı olan 1. kategori bir yapının “ağır” hasarlı olarak nitelenmesi deprem yönetmeliklerine göre tasarlanmış yapıdan beklenen en çok “orta hasar” ile çelişkilidir.

Deprem yönetmeliğinin orta hasar olmasını beklediği yapının Hasar Tespit Yönetmeliğine göre ağır hasarlı olması bir anlamda Deprem Yönetmeliğinin yetersizliğidir. Ya da deprem hasarının çok abartılmasıdır.

Kısaca deprem sonrasında yapı hasar değerlendirmesi Deprem Yönetmeliğinin öngördüğü davranış ile karşılaştırılarak yapılmalıdır.

Bu hasar düzeyi belirleme yöntemi bir anlamda betonarme yapıda çatlak olmasını kabul etmemektedir. Yapıda çatlak varsa ağır hasarlıdır. $R=7-8$ ile deprem tasarım yükü azaltılmış ve sünek davranması beklenen bir yapıda betonarme elemanlarda çatlak olması ise kaçınılmazdır.

2018 Deprem Yönetmeliğinde doğrusal olmayan davranışın başladığı “**Sınırlı Hasar (SH) Performans Düzeyi**” ve “**Kontrollü Hasar (KH) Performans Düzeyi**” aşamasında ve sonrasında betonda oluşacak çatlak genişliği miktarının tanımlanmamış olması büyük bir eksiklikler.

Amerikan FEMA-306 (1989) yayınına göre elastik ötesi bölgede beton çatlak genişlikleri 3 mm ile 10 mm arasındadır. Bu genişlikte çatlakları olan elemanların onarılabilirliği ve elemana çatlak öncesi dayanım ve rijitliğin geri kazandırılabilirliği varsayılmaktadır.

FEMA-306’ya göre elemandaki çatlak genişlikleri ile dayanım ve rijitlik kaybı oranları da verilmektedir.

FEMA-306’ya göre yaklaşık olarak “orta” hasara karşılık olan çatlak 3 mm ile 10 mm arasındadır. Orta hasar ile ilişkili dayanım kaybı oranı ise 0.8’dir. Bir diğer değişle dayanımda %20 kadar bir azalma olabileceği varsayılmaktadır. Süneklikte azalmanın da %10 kadar olduğu varsayılmaktadır.

FEMA-306’nın orta hasarlı eleman için öngördüğü onarım ise çatlaklara enjeksiyon yapılmasıdır.

Hasar Tespit Yönetmeliğinin Ayrıntıları

1. Binaların Sınıflandırılması

Yönetmelik betonarme binaları hasar değerlendirme yöntemi açısından üç sınıfa ayırmaktadır: 10 katın altında olan, daha çok katlı binalar ve özel binalar (endüstri yapıları gibi).

Yönetmelik Tablo-1.1’de verilen bina sınıflandırması Türkiye’deki bina tiplerini doğru tanımlamamaktadır. Türkiye’de betonarme binaların büyük çoğunluğu, özellikle 1980-1990 öncesi betonarme yapılar 3-5 katlıdır.

Bu yapıların deprem davranışı daha çok katlı yapılardan (5-6 ve daha çok katlı yapılar) farklıdır.

3-5 katlı betonarme yapılar “kesme” tipi yapılardır. Bunların deprem dayanımını zemin katlarının kesme kuvveti taşıma gücü belirler.

Daha çok katlı yüksek yapılarda ise zemin kat davranışını belirleyen zemin katındaki eğilme momenti taşıma gücüdür.

Yüksek yapılarda, 10 ve daha çok katlı, zemin katta küçük bir deprem kesme kuvveti eğilme kırılmasına neden olabilir: yapı yüksek olduğu için yatay yük x yapı yüksekliği zemin katta kesme kırılmasından önce moment kırılmasına neden olabilir. Yüksek yapıların zemin katlarının kesme kuvveti taşıma gücünün sınırlı olması çok da önemli değildir. Yüksek yapılarda “küçük” bir deprem yatay yükü zemin kattaki kesme dayanımı aşılmadan, kesme kırılması olmadan, zemin katta kolonların moment taşıma gücünü aşan eğilme momenti oluşturabilir.

Bu nedenle “alçak” (5 kata kadar) betonarme yapılar ile “yüksek” (6 ve daha çok katlı) betonarme yapılar olarak yapılacak ayırım daha doğru olacaktır.

2. Taşıyıcı Elemanlarda Hasar Düzeyi Sınıflaması

Yönetmelikte taşıyıcı elemanda hasar düzeyini belirlemenin FEMA-209’da sözü edilen “**Resim Çakıştırma**” yöntemi ile yapılması öngörülmektedir.

Kısaca hasar tespiti yapan kişi betonarme yapının kolon ve kiriş gibi elemanlarında gördüğü çatlağı, Yönetmelikte verilen hasar tiplerine karşılık olan çatlak görüntüsü ve genişliği ile karşılaştırarak, çakıştırarak, betonarme elemanın hasar düzeyini belirleyecektir. Bu yaklaşım “Resim Çakıştırma” yöntemidir.

Hasar tespiti ya da sınıflandırmanın temel ilkesi deprem sonrasında yapıdaki hasarın ne kadar bir dayanım ve rijitlik kaybına karşılık olduğunun belirlenmesidir. Depreme dayanıklı tasarımın şiddetli depremde hasar beklentisi ve hasar ile oluşan dayanım kaybının giderilmesi yaklaşımı geçerlidir. Depremdeki dayanım kaybına göre onarım ve güçlendirme yapılması yaklaşımı hasar sonucu olan kayıpların ölçülmesini ya da tahmini gerektirmektedir: Gereken onarım ve güçlendirme ile kayıpların giderilmesi kayıp miktarıyla ilişkilidir.

Betonarme elemanın hasar düzeyi ile dayanım kaybı arasındaki ilişki üzerinde bilgi kısıtlıdır. Yönetmelikte betonarme eleman çatlak genişlikleri ile deprem hasarı sonrası kalan dayanımı arasında bir bağlantı olması gerekir.

Deprem bittikten sonra hasar yaratmış deprem yükü yapının ve elemanın üzerinde artık yoktur. Yapı kendi öz ağırlığı ve kullanım yükleri taşımaktadır: Yalnızca düşey yük vardır. Öte yandan yapı düşey yüklere karşı yaklaşık 2.0-2.5 gibi güvenlik katsayısı ile tasarlanmıştır. Deprem hasarı/çatlak sonucu düşey yüklere karşı güvenlik katsayısı ne kadar azalmış olabilir?

Yönetmeliğin en önemli ayrıntısı elemandaki hasarın, çatlağın genişliğidir. Yönetmelik çatlak genişliği >3 mm'den büyük ise elemanı "ağır hasarlı" varsaymaktadır.

Yukarıda da belirtildiği gibi Amerikan Federal Acil Durumu Yönetim Ajansının Hasar Tespit Yönetmeliği olan FEMA-209'a (1998) göre önemli çatlak boyut sınırı ≥ 10 mm'dir. FEMA-209 bu boyutu aşan çatlağı olan elemanların da onarılabileceği ya da güçlendirileceğini kabul etmektedir, izin vermektedir.

Yönetmelikte ağır hasara karşılık olan çatlak B ve C tipi olmaktadır. Yönetmelikte verilen bu iki çatlak görüntüleri olan yapı elemanları arasında eleman dayanımı ve rijitlik kaybı açısından önemli bir fark yoktur. Ya da bu dayanım kaybı farkı miktarını ortaya koyan deneysel kanıt var mıdır?

Hasar sınıfı B ve C çatlağına göre belirlenmiş kolonların düşey yük taşıma gücü arasındaki fark %3-5 kadar bile olmayabilir. İki tane C sınıfı çatlaklı düşey taşıyıcı elemanı olan ve 2011 öncesi inşa edilmiş yapının "ağır hasarlı" kabul edilmesi ve yıktırılması çok büyük bir milli servet ziyankarlığıdır. 2011 yılından önce yapılmış yapının deprem sonrası dayanımı incelenmeden ve ölçülmeden son derece ilkel bir yaklaşımla ağır hasarlı ilan edilmesinde mühendislik yoktur.

Böyle bir tarih vermek doğru değildir. Her depremde eski tarihli yönetmeliklere göre yapılmış ama çok iyi davranmış yapılar gözlenmektedir. Böyle bir tarih vermek bir tür "yargısız infaz" olmaktadır. İnşaat mühendisliğini hiçe saymaktır.

6 Şubat 2023 Depremlerinde, 2018 Deprem Yönetmeliğine göre inşa edilmiş yüzlerce bina yıkılmış ve daha önceki tarihlerde yapılmış olmasına karşı ayakta kalmış yapılar varken az ve orta hasarlı binada kalmış dayanım hesaplanmadan böyle bir hüküm verilmesi inşaat mühendisliğinin hiçe sayılması ve Türkiye'de inşaat mühendisinin bir kıymetinin olmadığı anlamında mühendisliğe hakaret gibidir.

2 tane kolonunda C sınıfı çatlak olan bir bina içine girilip incelenildiğine göre depremde yıkılmamış bir binadır. 30 tane kolonu olan bir yapının en az 2 tane C sınıfı çatlak var diye ağır hasarlı ilan abestir.

6 Şubat 2023 Depreminden sonra benzer bir kriterle yapılan hasar değerlendirmesi sonucu aslında az ve orta hasarlı olan, yüz binlerce ağır hasarlı bina bulunmuştur.

3. Yapının Bütün Olarak Hasar Düzeyinin Belirlenmesi

Hasar tespit yönetmeliğinde 10 ve daha çok katlı yapılar için bir "hasar endeksi" yaklaşımı ile hasar düzeyi belirlenmektedir.

Elemanların hasar derecelerine göre belirlenmiş "azalan" çarpanlarla aynı düzeyde hasar görmüş elemanlar, kolon ya da kirişlerin alanı ile çarpılmakta ve toplanarak elde edilen pay, aynı cinsten toplam eleman en kesit alanı

olan paydaya bölünerek bir "hasar indeksi" hesaplanmaktadır:

Hasar düzeyine göre belirlenmiş azalan çarpanların kendi başına fiziki bir anlamı yoktur. Ya da bu çarpanlar bir dayanım azalma oranı mıdır?

Eğer öyle ise bu oranlar bir hesap ya da deneyler sonucu mu bulunmuştur? Yoksa olsa olsa bu kadar olur diye yalnızca Yönetmeliği hazırlayanların seçtiği değerler midir? Bu değerler ne kadar geniş bir görüş birliği ile seçilmiştir?

Yükleme deneyi ile hasar oluşturulduktan sonra tekrar yükleme deneyi yapılmış ve ölçülmüş azalan yük düzeyi belirlenmesi ile bulunmuş değerler midir?

Hasar düzeyi ile azalan dayanım hangi dayanımdır? Eğilme momenti, düşey yük taşıma gücü ya da kesme kuvveti taşıma gücü mü söz konusudur. Eğer düşey yük taşıma gücü azalması belirleyici ise 3 mm çatlak genişliğinin düşey yük taşıma gücünde yaratacağı azalma çok sınırlı olur.

Eğilme momenti ve kesme dayanımı deprem yükü varken önemlidir. Ancak deprem bittikten sonra bu dayanımlarda olmuş azalmanın önemi azdır. Onarım ve güçlendirme ile moment ve kesme dayanımında olan azalma giderilebilir.

Dünyada yüklenip hasar oluşturduktan sonra aynı elemanı yeniden yükleyerek kalan dayanımın ölçüldüğü deneyler çok azdır (Tasai, Akira-1999). Bu çalışmada hasarlı (çatlaklı) ancak yükleme sonrasında kalıcı ötelenmesi olmayan kolonlarda düşey yük taşıma gücü kaybının %5-10 arasında olduğu, yüklemekten sonra kalıcı ötelenmesi olan örneklerde ise düşey yük taşıma gücü kaybının %50 düzeyine kadar çıkabileceği de gözlenmiştir. Dayanım azalmada çatlak genişliğinden daha çok etkili kalıcı ötelenme miktarı ya da oranıdır.

Elemanlara hasara göre dayanım azaltma katsayısı uygulanırken elemanın deprem sonrasındaki yüklenme durumu da dikkate alınmalıdır.

Deprem bitince elemanın üzerinde yalnızca kendi öz ağırlığı ve yapının kullanım yükü etkilidir. Bu aşamada önemli olan elemanın düşey yük taşıma gücü ve depremsiz durumda taşıdığı yüküdür. Düşey yüke göre tasarım güvenlik katsayısı yaklaşık 2.5-3.0 kadardır. Deprem hasarı sonucu bu katsayıda az çok bir azalma olmuşsa da yine de eleman düşey yükünü sorunsuz taşımaktadır. Düşey yük taşıma açısından çatlak genişliğinin önemi yoktur. Düşey yükünü taşıyamayacak düzeyde hasar gören yapı zaten yıkılmıştır.

Diğer Hasar Değerlendirme Yaklaşımları

Deprem sonrasında yapı hasarı ve yapı hasar değerlendirilmesi ya da beklenen deprem hasarı (performans) konusunda Amerikan yaklaşımı Amerikan AFAD benzeri Federal Acil Durum İdaresi tarafından çıkarılmış FEMA-

273 yayınında da vardır. Bu değerlendirme daha çok niteliksel esaslıdır. Niceliksel bir değerlendirmenin ancak çok ayrıntılı yapı modeli ve hesabı ile yapılabileceği de varsayılmış olabilir. Bu yöntem Amerika'daki yerel yöntemleri de bağlayıcı da değildir.

Aşağıdaki Tablolar FEMA-273'teki Tablo 2-3 ve Tablo 2-4'teki ilgili bölümlerden alınmıştır.

Tablo 2 - Performans (Hasar) Düzeylerinin Niteliksel Ayrıntıları (FEMA-273)

Yapının bileşenleri	Can Güvenliği Düzeyi (Hafif Hasar)	Hemen Kullanım Düzeyi (Orta Hasar)
Yapının genel durumu	Bütün katlarda dayanım ve rijitlikte genel olarak azalma yok. Düşey yük taşıyan elemanlar yüklerini sorunsuz taşımakta. Düzlem dışına sarkmış duvar ve parapet duvar yok Bir miktar kalıcı ötelenme var. Bölme duvarlarda hasar. Yapı ekonomik onarımın ötesinde hasarda görmüş olabilir.	Kalıcı ötelenme yok. Yapı büyük ölçüde deprem öncesi dayanım, taşıma gücü ve rijitliğini korumuş durumda. Dış kaplamalarda, bölme duvarlarında ve asma tavanlarda küçük ve ince çatlaklar. Asansörler ve yangın söndürme sistemi çalışır durumda.
Taşıyıcı olmayan elemanlar	Devrilme ve düşme hasarı yok. Ancak mimari, mekanik ve elektrik tesisatta hasar.	Yapı içindeki tesisatlar genellikle sağlam durumda. Ancak mekanik arızalar ya da şebekeden kaynaklanan su elektrik ve gaz kesilmeleri nedeni ile çalışmamakta.
Betonarme çerçeveler	Kirişlerde yaygın hasar. Sünek kolonlarda Beton paspayı dökülmesi ve kesme çatlakları (3 mm'den daha az genişlikte çatlak). Sünek olmayan kolonlarda (eski tarihli yönetmeliklere göre tasarlanmış ya da yeni yönetmeliklere göre tasarlanıp projesine uygun yapılmamış kolonlar) çok az beton kabuk dökülmesi. Kolon-kiriş ek yerlerinde 3 mm'den daha ince çatlaklar. %2 geçici ve %1 kalıcı ötelenme oranı.	Çok az noktada yerel olarak akma bölgesi ötesine geçiş. Çok az kılcal çatlak, betonda ezilme yok birim şekil değiştirme 0.003'ten az. Az sayıda sünek kolon ve kirişlerde az sayıda beton kabuk dökülmesi. Kolonlarda eğilme ve kesme çatlakları olabilir. Kesme çatlakları 1.5 mm'den az genişlikte. %1 geçici ötelenme oranı. Kalıcı ötelenme yok.
Betonarme Perdeler	Bazı perde uç elemanlarında sınırlı miktarda donatı burkulması ile zorlanma. Düğüm noktalarında kayma. Betonda bazı ezilme ve eğilme momentinden dolayı çatlama. İki Perde arasındaki bağ kirişlerinde yoğun kesme kuvveti ve eğilme momenti çatlakları ve az miktarda betonda ezilme fakat genel olarak beton dökülmemiş.	Duvarlarda çok az kılcal çatlak. Çatlak genişliği 1.5 mm'den az <1.5 mm. Perde arası bağ kirişlerinde çatlama olabilir. Çok az yerde kılcal çatlak. Beton döküm derzlerinde (soğuk derzlerde) az miktarda kayma belirtileri. Perdeleri bağlayan bağ kirişlerinde <1.5 mm az genişlikte çatlaklar. Az miktarda beton paspayı dökülmesi.
Dolgu duvarlar	Yaygın çatlama ve bazı ezilmeler. Fakat duvar yerinde. Düşen duvar parçası yok. Kapı pencere açıklıklarının kenarındaki kaplamalar (sıvalarda) da ezilme ve düşme. %0.5 geçici ve %0.3 kalıcı ötelenme oranı.	Dolgu duvar ve kaplamalarda Hafif çatlak genişliği <3 mm Çok az sayıda kaplamada dökülme %0.1 oranında geçici ötelenme ve ihmal edilir düzeyde kalıcı ötelenme oranı.

Betonarme Çerçeveler:

Hasar Aşamaları	Hasar Belirtileri	Hasar Sınıfı
Hemen kullanılabilir Yeşil-1 Yeşil-2	- Hasarsız - Çok az kılcal çatlak < 0.5 mm - Sınırlı sayıda elemanda akma olabilir - Betonda ezilme yok $\epsilon < 0.003$ %1 geçici kayma; kalıcı kayma yok	Hafif
Can güvenliği Sarı-1	- kirişlerde yaygın hasar - beton kabuk dökülmesi - kesme çatlakları <3mm sünek kolonlarda Sünek olmayan kolonlarda küçük beton parça sıva dökülmeleri kolon-kiriş birleşim yerlerinde çatlak < 3mm	Orta
Göçme öncesi can güvenliği tehlikede Güçlendirme gereği Var Sarı-2	- Sünek Kolonlarda yaygın çatlaklar ve "mafsal" oluşması Sünek olmayan kolonlarda sınırlı çatlama ve/veya donatı bindirme noktalarında hasar Kısa kolonda "ağır hasar": çatlak genişliği? %4 geçici ya da kalıcı kayma	Ağır
Kırmızı	Kolonlarda fark edilen şakulden kayma Burkulmuş ya da yıkılmış düşey yük taşıma gücü kalmamış kolonlar	

Betonarme Perde Duvarlar:

Davranış Düzeyi	Hasar Belirtileri	Hasar Sınıfı
Hemen kullanılabilir Yeşil-1 Yeşil-2	- Hasarsız - Duvarda kılcal çatlak <1.5 mm - Bağ kirişlerinde çatlak <3 mm - %0,5 geçici çok az kalıcı ötelenme oranı	Hafif
Can güvenliği (var) Sarı-1	- Bazı perde uç elemanlarında zorlanma - Uç elemanı donatısında sınırlı burkulma - Duvar boşlukları çevresinde hasar - Bazı ezilme ve eğilme çatlağı - Bağ kirişinde yaygın kesme ve eğilme çatlakları - Betonda ezilme fakat genel olarak yerinde - %1 geçici ve %0,5 kalıcı ötelenme oranları	Orta
Göçme öncesi can güvenliği tehlikede Güçlendirme gereği Var Sarı-2	- Büyük eğilme momenti ve kesme çatlakları - Ek yerlerinde kayma - Betonda yaygın çatlaklar (Çatlak genişliği ne kadar?) ve donatının burkulması - Boşluk çevresinde kırılma - %2 kalıcı ya da geçici ötelenme oranı ya da kayıklık	Ağır - Perde uç donatılarında burkulma - Bağ kirişleri tümü ile parçalanmış ve tam anlamı ile dağılmış

Dolgu Duvarlar:

Davranış Düzeyi	Hasar Belirtileri	Hasar Sınıfı
Hemen kullanılabilir	- Hasarsız - Çatlak <3 mm - Küçük boya, badana ve sıva dökülmeleri - Geçici/kalıcı ötelenme oranı %0.1 kadar	Hafif
Can güvenliği (Tehlikesi Yok)	- Duvarda yaygın çatlak, - Bazı yerlerde ezilme - Çatlak genişliği <10-20 mm - Duvar çerçeve düzlemi dışına dökülmemiş - Düşen duvar blokları yok - Duvar köşelerinde ve açıklıkta ezilme ve dökülme - Geçici ve kalıcı ötelenme oranları %0.5 ve %0.3	Orta
Göçme öncesi can güvenliği tehlikede Güçlendirme gereği var	- Duvarda yaygın çatlama ve ezilme - Çatlak genişliği >20-30 mm - Duvar yerinden oynamış - Yaygın sıva dökülmesi - Kalıcı ya da geçici ötelenme oranı %0.6	Ağır

2018 Deprem Yönetmeliğine Göre Hasar Sınıfları

2018 tarihli Türkiye Deprem Bina Yönetmeliğinde eleman performans düzeyleri, bir anlamda hasar düzeyleri,

DASBHDY yöntemindeki hasar düzeylerine benzeyen, hasar aşamaları elemandaki beton ve donatı birim şekil değiştirmelerine bağlı olarak belirlenmiştir.

2018 Yönetmeliği Öncesi Yapılmış Yerinde Dökme Betonarme Yapıların Performans Düzey Koşulları (Bölüm-15.3)

Performans Düzeyi	Performans Düzeyinin Koşulları
Sınırlı Hasar Bölgesi	Bu bölge yapının “kesintisiz kullanım” performans bölgesidir.
Sınırlı Hasar (Az Hasar)	Kirişlerin < %20’si Belirgin Hasar düzeyinde olabilir. Sınırlı hasar düzeyi beton ve donatı birim şekil değiştirmeler aşılmış olabilir. Diğer elemanların tümü sınırlı hasar düzeyinde. Gevrek elemanlar güçlendirilecektir
Belirgin Hasar Bölgesi	Bu bölge de yapının performansının “hemen kullanım” a eşdeğer olduğu bölgedir
Kontrollü Hasar Düzeyi (Orta Hasar)	Beton ve donatıdaki birim uzamalar çizelge 2.8’de verilen sınır değerlerinin üzerinde Kirişlerin <%35’i İleri Hasar düzeyinde olabilir İleri hasar bölgesinde olan düşey elemanların (kontrollü hasar düzeyi koşullarının ötesine geçmiş elemanlar) taşıdığı kat kesme kuvveti <%20 toplam kat kesme kuvveti olmalıdır. En üst katta ise bu oran <%40 toplam kat kesme kuvveti olabilir. Diğer taşıyıcı elemanlar sınırlı hasar ya da belirgin hasar bölgesinde. Belirgin hasar bölgesindeki düşey elemanların taşıdığı kesme kuvveti <%30 toplam kat kesme kuvveti olacaktır. Gevrek elemanlar güçlendirilecektir.
İleri Hasar Bölgesi	Bu bölgede yapının performansı göçmenin öncesinde performansın/hasarın olduğu bölgedir.
Göçmenin Önlenmesi Hasar Düzeyi (Ağır Hasar)	Kirişlerin <%20’si göçme bölgesinde olabilir
Göçme Bölgesi	Göçmenin önlenmesi bölgesi koşullarının sağlanmadığı durum

Performans Düzeyi	Betonda birim kısalma	Donatıda birim şekil değiştirme	Plastik dönme (θ_p)
Hemen Kullanım (HK)	-yok	-yok	Yok
Sınırlı Hasar (SH)	$\epsilon_c=0.0025$	$\epsilon_s=0.0075$	$\theta_p=0$
Kontrollü Hasar (KH)	$\epsilon_c(KH)=0.75 \epsilon_c(GÖ)$	$\epsilon_s(KH)=0.75 \epsilon_s(GÖ)$	$\theta_p(KH)=0.75 \theta_p(GÖ)$
Göçmenin Önlenmesi (GÖ)	Dikdörtgen kesitlerde $\epsilon_c(GÖ)=0.0035+0.04\sqrt{\omega_{we}} \leq 0.018$ Dairesel kesitlerde $\epsilon_c(GÖ)=0.0035+0.07\sqrt{\omega_{we}} \leq 0.018$ Buradaki ω_{we} katsayısı $= \alpha s e psh \min f_{ywe} / f_{ce}$ denkleminde hesaplanacaktır. αs katsayısı ise sargı donatısı etkinlik katsayısıdır. $= (1 - \sum a_i^2 / 6 b o h o) (1 - s / 2 b o) (1 - s / 2 h o)$ denkleminde hesaplanacaktır. $psh = A_s h / b k s$ 'dir	$\epsilon_s(GÖ) = 0.4 \epsilon_{su}$ Burada ϵ_{su} donatıda çekme dayanımındaki birim uzamadır	$\theta_p(GÖ) = 2/3 [(\phi_u - \phi_y) L_p / (1 - 0.5 L_p / L_s) + 4.5 \phi_u d_b]$ denkleminde hesaplanacaktır.

Hasar Sınıflaması ile Deprem Performans Beklentisini Karşılaştırma

Hasar Tespit Yönetmeliğinde özellikle ağır hasarlı eleman için verilen kriterler Deprem Yönetmeliğine (2018) göre tasarlanmış yapılarda beklenen hasar (performans) düzeyine ters düşmektedir. Depreme dayanıklı yapı tasarım kurallarına (Deprem Yönetmeliği-2018) göre yapılmış yapıda **Sınırlı Hasar** ve **Kontrollü Hasar** performansında olması beklenen deprem çatlak düzeyleri Riskli Yapı Tespit Yönetmeliğine göre **Ağır Hasar** olarak tanımlanmaktadır: Bu şekli ile Hasar Tespit Yönetmeliği dolaylı olarak iki ciddi iddia ortaya koymaktadır:

- **2018 Deprem Yönetmeliğine göre tasarlanmış yapılar aslında depremde ağır hasar görecek biçimde tasarlanmış yapılardır.**
- **2018 Deprem Yönetmeliği ile depreme dayanıklı yapı yapılamamaktadır.**

Sınıflandırma Sonrası Hasarlı Binalara Ne Yapılacak?

Bina ağır hasarlı olsa bile güçlendirilemez anlamına gelmez.

1967 Mudurnu Vadisi Depreminde Ağır Hasarlı olan Sakarya Valilik Binası güçlendirilmiştir (Anadol ve Arıoğlu-1973). Binada 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Dep-

remlerinde kılcal çatlak olmamışken hemen yanındaki Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası yıkılmıştır.

Teknolojik olarak ağır hasarlı yapıları güçlendirme yöntemleri bedeli yüksek de olsa vardır. 13 Mart 1992 Erzincan depreminde pek çok ağır hasarlı yapı (okullar gibi) güçlendirilmiştir. **İsteyene ağır hasarlı yapısını güçlendirebilme seçeneği de sağlanmalıdır.**

Sınıflandırma sonrasında ağır hasarlı binalar yıktırılırken az ve orta hasarlı binalara ne yapılacaktır?

Hasar Tespit Yönetmeliği bu konuda bir şey içermiyor. Bir ihtimal bu yöntemle herhalde bütün yapılar ağır hasarlı çıkarılıp yıktırılacağı varsayıldığı için az ve orta hasarlı yapıların kaderi üzerinde bir çalışma gerek görülmemiş olabilir.

Hasar Tespitinde Etkili Olan İki Olumsuz Yaklaşım

Hasar tespiti yapıda o depremde olmuş hasarın tespiti-dir. Yapıda deprem öncesi olmuş çatlak vb. hasarın hasar tespitine derecelendirmeye etkisinin olmaması gerekir.

Bir daha aynı büyüklükte deprem olursa ne olur? Aynı depremin tekrar hemen olacağı kaygısı ile yapının hasarı artar ve yapı tümü ile yıkılabilir görüşü hasar tespitinde etkili olur.

Deprem biriken potansiyel enerjinin kinetik enerjiye dönüşmesidir. Bir önceki benzer deprem 300 yıl önce olmuş

ise aynı yerde aynı büyüklükte deprem olması için gereken potansiyel enerjinin yine bir 300 yıl içinde birikmesi gerekir. 17 Ağustos 1999 depreminden önce aynı bölgede aynı büyüklükte deprem 1719 yılında olmuştur (Öztin ve Bayülke-1990). 1999 depreminde boşalan potansiyel enerjinin yeniden birikmesi gerekir. Yine aynı yerde aynı depremin tekrar olması için aynı enerjinin birikmesi için en az bir 280 yıl geçmesini beklemek depremlerin oluş/tekrarlanma modeline uygundur. Dolayısı hemen her gün aynı depremin olması beklentisi fizik kurallarına uymaz. Aynı büyüklükte deprem olması için aynı süre enerji birikmesi gerekir düşüncesi mantığa da uygundur. Hasarlı yapının yine aynı büyüklükte deprem ile aynı miktarda potansiyel enerji birikmeden zorlanması olanak dışıdır. Aynı boyutta depremin hemen ertesi gün tekrarlanması kaygısı geçerli değildir.

- "Binanın dayanımı azalmıştır!" düşüncesi

Binanın hasar nedeni ile azalan dayanımı onarım ve güçlendirme ile artırılabilir. Bu konuda 1967 Mudurnu Vadisi Depreminde hasar görmüş Sakarya Valilik Binası örneği vardır (Anadol ve Diğerleri-1973)". 1967 depreminde ağır hasarlı olan bina güçlendirilmiştir. 19 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremlerinde Sakarya Valilik Binasında kılcal çatlak bile oluşmamıştır. Oysa hemen yanındaki Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası binası bu şiddetli depremde yerle bir olmuştur. Bina dayanımının azalmış olmasının giderilmesi olanaklıdır. Bunun için hasar yapmış depremin hemen ertesi günü tekrarlanmayacağı için güçlendirmeye yeterli geniş zaman da vardır.

- "Onarım ve güçlendirmenin ileri teknoloji gerektirmesi" efsanesi

1968 Yönetmeliğine göre 1970 yılları başında Antakya'da yapılmış 6-8 katlı 3 tane belediye bloklarından bir tanesi her dört cephesine "yapıştırılmış" 2 betonarme perde duvarla, bir diğer bloğun zemin katta boş olan betonarme çerçeve boşlukları tuğla bölme/dolgu duvarlar örülerek "güçlendirilmiştir". Bir üçüncü blokta ise herhangi bir işlem yoktur. 6 Şubat 2023 Depremlerinde güçlendirilmiş bloklar ayakta kalırken, güçlendirilmemiş blok yıkılmıştır. Bu basit yöntemler bile deprem dayanımı artırmıştır. En etkili "deprem sigortası" salt betonarme çerçeveli yapılarla perde duvar eklenmesidir.

30 Ekim 2020 Kuşadası Körfezi Depreminde Bayraklı'da Barış Sitesi zemin katında dolgu ve bölme duvarlar olan blok yıkılmamış, zemin katında duvar olmayan 3 blok yıkılmıştır.

13 Mart 1992 Erzincan depreminde az ve orta hasarlı 2000 birim konut (250'den çok apartman) 40 milyon TL/birim konut bedel ile güçlendirilmiş, yeni yapılan afet konutları ise 124 milyon TL/birim konut fiyatla ihale edilmiştir. 17 Ağustos 1999 depremi sonrasında yeni konutlar 225 dolar/m² birim fiyatla ihaleye çıkmıştır. Güçlendi-

rilecek 60 000 konut için Avrupa İskân Fonundan(?) 450 milyon dolar kredi alınmıştır. Güçlendirmenin birim maliyeti $450\,000\,000 / (60\,000 \text{ konut} \times 100 \text{ m}^2) = 75 \text{ dolar/m}^2$ hesaplanmıştır.

Erzincan Depremi 13 Mart 1992 tarihinde olmuş, 2000 konut birimin güçlendirilmesi ise daha 1992 yılı bitmeden tamamlanmıştır.

Hasar Tespiti Yapmak İçin İnşaat Mühendisi Olmaya Gerek Yok!

Hasar tespiti ve betonarme bir yapının "ağır hasarlı" olduğu kararının 2 taşıyıcı elemandaki 1-2 milimetre genişliğindeki çatlağa bakılarak verilmesi için inşaat mühendisi olmaya gerek olmadığı dolaylı olarak kabul edilmektedir. Bu tür bir hasar tespit yaklaşımı "**RESİM ÇAKIŞTIRMA**" yöntemi (FEMA-306 1998) olarak tanımlanmaktadır.

Hasar Tespit Yönetmeliğinde verilen çatlak resmi ile yapı elemanındaki çatlak karşılaştırılmakta, resim ve elemandaki çatlak "çakışıyorsa" hasar tespiti bitmektedir. Bu yöntemi uygulamak için inşaat mühendisine ihtiyaç yoktur! Okuma yazma bilen herkes bu iki şeyi çakıştırarak hasar tespiti yapabilir!

Deprem Yönetmeliğine göre 50 yılda aşılma olasılığı %10 olan deprem yer hareketi ivmesi altında hafif hasar ya da kontrollü hasar düzeyinde çatlak olacak şekilde tasarlanmış yapılarda oluşacak çatlaklar, Hasar Tespit Yönetmeliğine göre "Ağır Hasar" çatlak düzeyinde olacakları için yapılar ağır hasarlı olarak sınıflandırılıp yıkılacaklardır.

Böylece Deprem Yönetmeliğinin yapıları ağır hasar görecektir dayanım düzeyinde tasarlayıp depreme karşı dayanıklı tasarlamadığı dolaylı olarak kabul edilmektedir.

Teşekkür

Yazıyı inceleyerek değerli katkılarda bulunan İnş. Y. Müh. Cahit Kocaman'a teşekkür ederim.

Kaynaklar

- AFAD (2018) "Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği" Afet Acil Durum Yönetimi
- AFAD (2019 ve 2020) "26 Eylül 2019 Marmara Depremi ve 24 Ocak 2020 Sivrice-Pütürge Depremi Raporları" Afet Acil Durum Yönetimi Deprem Dairesi Başkanlığı.
- Anadol Köksal, Arıoğlu Ü ve Arıoğlu, Ersin (1973) "1967 Akyazı Depreminde Ağır Hasar Gören Sakarya Valilik Binası Onarım ve Takviye Projesi" Türkiye Deprem Sorunu ve Deprem Mühendisliği Sempozyumu, 2-5 Şubat 1972, Bildiriler Kitabı, TÜBİTAK, Ankara
- Bayülke, Nejat ve Öztin, Feriha (1990) "Historical Earthquakes of Istanbul, Kayseri and Elâzığ" Proceedings of

- the Workshop on Historical Seismicity and Seismotectonics of Mediterranean Region, October 1990.
- Bayülke, Nejat (2010) "Depremlerde Hasar Gören Yapıların Onarım ve Güçlendirilmesi, Genişletilmiş 10ncu Baskı" İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi 2010
 - Bayülke Nejat (2024) "Deprem ve Yapı 2nci Baskı" Yazardan Direkt İnternet Sitesi.
 - Loporcoro, G., Pampanin, S., & Kral, M. (2015). Experimental Validation of "the Hardness Method" to Estimate the Residual Ductility of Plastically Deformed Steel Reinforcement. Proceedings, 2015 New Zealand Society of Earthquake Engineering Conference.
 - Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2013) "Riskli Yapıları Tespit Esasları" Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
 - Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019) "Riskli Yapıları Tespit Esasları" Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2025) "Deprem Afeti Sonrasında Bina Hasar Derecelendirme Yöntemi"
 - DBYBHY-2007 (2007) "Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik" Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2007
 - FEMA-306 (1998) "Evaluation of Earthquake Damaged Concrete and Masonry Structures" Federal Emergency Management Agency
 - NZSEE, SESOC, EQC, MBIE and NZGS (2017) "The Seismic Assessment of Existing Buildings Part A: Assessment Objectives and Principles" July 2017, Jointly Prepared by New Zealand Society for Earthquake Engineering, Structural Engineering Society, Earthquake Commission, Ministry of Business Innovations and Employment and New Zealand Geotechnical Society
 - Ohkubo, M. (1991) "Current Japanese System on Seismic Capacity and Retrofit Techniques for Existing Reinforced Concrete Buildings and Post Earthquake Damage Inspections and Restoration Techniques" Report No. SSRP 91/02 Department Of Applied Mechanics and Engineering Sciences, U. of California San Diego La Jolla California
 - Ortak Rapor (2020) "Seismological and Engineering Effects of the M 7.0 Samos Island (Aegean Sea) Earthquake" by Hellenic Association of Earthquake Engineering Report 2020/2, Earthquake Association of Turkey, Earthquake Foundation of Turkey, Earthquake Research Institute (EERI, USA) and Geotechnical Extreme Events Reconnaissance Association (GEER-069), December 21, 2020.
 - Park, R. (1996) "A Static Force Based Procedure for the Seismic Assessment of Existing Reinforced Concrete Moment Resisting Frames" Proceedings of the Annual Technology Conference New Zealand National Society for Earthquake Engineering
 - Sarrafzade M., Elwood K.J., Ferner H., Dhakal R., Pettiniga D. And Stannard M. (2017) "Performance of Concrete Buildings in the 2016 Kumamoto Earthquake Can New Zealand Learn From Others?" Earthquake Engineering Conference of New Zealand Society of Earthquake Engineering, 2017.
 - Shepherd, R. (2010) "Forensic Earthquake Engineering" New Zealand Society of Earthquake Engineering Conference, 2010, Paper No.36
 - Sözen, Mete Avni (1989) "Orta Yükseklikteki Betonarme Yapıların Depreme Dayanıklı Tasarımında Şili Yaklaşımı" Türkiye İnşaat Mühendisleri Odası, 10ncu Teknik Kongre Bildiriler Kitabı Cilt-II sayfa 283-314.
 - Tan, Mustafa Tümer (Mayıs 2009) "Orta Katlı Bir Betonarme Binanın Lifli Karbon Polimerleri Kullanılarak Güçlendirilmesi: Gerçek Hayattan Bir Uygulama" Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, Ankara, 2009 (İngilizce)
 - Tasai, Akira (1999) "Residual Axial Capacity and Restorability of Reinforced Concrete Columns Damaged Due to Earthquake" PEERC USA-Japan Workshop on Performance Based Earthquake Engineering Methodology for Reinforced Concrete Building Structures 1999, pp. 191-202
 - TS-500 (1984) "Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları-1984" Türk Standartları Enstitüsü.
 - TS-500 (2000) "Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları-2000" Türk Standartları Enstitüsü
 - Türk, Ahmet Murat (1998) "Betonarme Dolgu Duvarlarla Güçlendirme" Doktora Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, (İngilizce)
 - Türkmen, Mustafa ve Kelle, Osman (2013) "Japon Sismik Bina Şartnamesi Işığında DBYBHY-2007'in Değerlendirilmesi" Türkiye Mühendislik Haberleri, No 475, 2013/1, sayfa 40-48 İnşaat Mühendisleri Odası Ankara.
 - Villaverde, Roberto (2007) "Methods to Assess the Seismic Collapse Capacity of Building Structures" ASCE Journal of Structural Engineering, Vol.133, No1, January 2007, pp 57-66
 - Vintzeleou, E. (1989) "Infilling of Reinforced Concrete Frames as a Strengthening Intervention" Preprint of Paper Presented at the CEB-IMOİZ-METU Seminar on Assessment and Redesign of Reinforced Concrete Structures, April 12-13, 1989, İzmir.

Mühendislik Stajında Teori ve Pratik Sorunu

Mustafa Çobanoğlu*

"Kim milyoner olmak ister" yarışmasında, yarışmacı genç bir tıp doktoru. Gelen tıp sorusu şöyle: İnsan vücudunda en fazla bulunan element hangisidir? Cevap şıkları: Azot-Oksijen-Hidrojen- karbon. Doktorumuz cevabı bilemiyor. "Mesleğiniz doktorlukta değil mi?" diyor sunucu. Genç doktorumuz "evet ama biz bunları ikinci sınıfta okuduk, 8 sene önce idi" diyor. Sunucu ısrarlı, "Tıp eğitiminde derste öğrenilenlerin unutulmaması gerekmiyor mu?" diyor. Bu sefer soru doktorumuzun en iyi bildiği yerden geliyor. "Evet ama, teori başka, pratik başka" diyor, edalı bir yüz ifadesi ile.

Bir hevesle kazanıp kaydolduğu inşaat mühendisliği öğrenim programında ikinci sınıfı tamamlamış öğrenciye bu yaz ilk stajını yapmalısın diyorlar. Babasının yardımıyla bir staj yeri buluyor bir bina inşaatında. Sabah gittiği şantiye ofisinde bir odaya alıyorlar onu. Bir süre bekledikten sonra içeriye birisi giriyor, "şantiye şefi biraz geç gelecek, çay içer misin?" diye soruyor. Bu arada ne için geldiğini de soruyor. "Staj yapacağım, inşaat mühendisliği okuyorum." Çaycı diyor ki, "Aman çocuğum stajını iyi yap, iyi öğren, geliyorlar buraya okuldaki bilgileriyle, hiçbir şey yapamıyorlar, teori başka, pratik başka."

Şantiye şefi inşaat mühendisi, aldığı dersleri, başarı derecesini soruyor. Kızımız çok çalışkan, birinci sınıfta lise tekrarı matematik, fizik, kimya, teknik çizim, yabancı dil dersleri almış. İkinci sınıfta statik, dinamik, türevsel denklemler, ileri matematik, istatistik, inşaat malzemeleri gibi dersler almış.

Şantiye şefi genç meslektaşına, "Bu derslerle ilgili şantiyede bir pratik yapamayız, sen malzeme dersinde betonu çeliği öğrenmişsiniz, sahaya git, beton dökümünü ve çelik montajını izle" diyor.

Önce başına bir baret giydiriliyor beyaz renkli, bir de sarı güvenlik yeleği. Formen, sahada okulda öğrendikleri ile ilgili bir şey göremeyeceğini ancak gerçek işin burada yapılan olduğunu, çalışmalarını dikkatle izleyip öğrenirse mezun olunca işinin kolaylaşacağını söylüyor ve ekliyor; "Teori başka, pratik başka."

Yıllar önce bir üniversitede inşaat mühendisliği tasarımı derslerine meslek mensubu olarak katılmam istendi. Memnuniyet ve heyecanla kabul ettim. Yeni açılmış bir dersti. Koordinatör hocamız bu dersin açılmasına neden gerek duyulduğuna dair bir konuşma yaptı. Son sınıf öğrencilerine "bu derste öğrenci değil mühendissiniz, bir araya gelip çalışma takımları kuracaksınız, iş bölümü yapacaksınız ve seçeceğiniz bir projenin tasarımını gerçekleştireceksiniz" dedi. Bizler de tanıtıldık. Ders sonunda bir kız öğrenci çekingen bir şekilde yanıma yaklaştı. Meslekten geldiğim için gerçeği benden öğrenmek istiyordu. "Hocam, okulda öğrendiklerimiz iş hayatında bir işe yarıyor mu?"

Aslında çelişki gibi ya da karşıtlık gibi kullanılan bu iki kelime bir bütünün parçalarıdır. Pratik teorinin hayata geçirilmesidir. Okulda kazanılan her şey, meslek hayatında kullanılmak içindir. Böyle olmuyorsa bir tarafta bir yanlışlık vardır.

* İnşaat Mühendisi

Mühendislik Nedir?

Mühendislik; bilimi kullanarak teknoloji öğrenmek/üretmek, teknolojiyi ve bilimi kullanarak problem çözmek, planlama, etüt, tasarım yapmak, uygulama dokümanlarını (hesap, teknik çizim, şartname, standart vb.) detaylı olarak hazırlamak, hazırlanan dokümanlara göre yapının inşaatını yapmak, inşaat süreci boyunca ortaya çıkacak olan pek çok probleme çözüm üretmek, bilinen veya konuya özgün geliştirilmiş malzeme, ekipman, yöntem ve teknikleri kullanmaktır.

Tasarım yapan mühendis tasarım aşamasında yapının ömrü boyunca başına gelebilecek her türlü yükü analiz ederek başlar çalışmaya. Yapının yapılacağı alandaki tasarımı etkileyen tüm verileri değerlendirir, etütleri belirler. Zeminin dayanımını, oturma düzeyini, su geçirgenliğini, elastik modülüsünü, dinamik ve statik yükler altında davranışını, stabilite riskini belirler.

Projeye ve tedarik olanaklarına göre taşıyıcı sistem kararlarını verir, malzemelerini seçer. Bölgesel koşullara göre güvenlik katsayılarını değerlendirir. Yapısını olası tüm riskleri karşılayacak yük kombinasyonlarına göre emniyet ekonomi dengesini de gözeterek tasarlar. Gerilmele-re bakar, kapasiteye bakar, yükler altında deplasmanlara bakar. Bu çalışmaların tamamı temel bilim ve mühendislik temel bilimleri üzerine kurulmuş mesleki bilgi ve becerilerle gerçekleştirilebilir. Tasarım becerisi öğrenim programı kapsamında öğrenciye kazandırılmalıdır. Bu, okulda kurulmuş tasarım takımlarında deneyimli tasarımcı mühendislerin gözetmenliğinde olabileceği gibi tasarım ofislerinde de olabilir. Bu sürecin başarılı olması için son sınıfta planlanması doğrudur.

İnşa eden mühendis; kazılan zemine, yer altı suyu olasılığına, drenaj güvenliğine, tasarımda ön görülen ile sahadaki gerçek durumun uyumuna, yapılacak geçici kazıların kayma riskine ve her türlü stabilite kontroluna

bakar. Risklerin önlenmesi için çözüm yöntemleri geliştirir, geçici ya da kalıcı güvenlik yapıları inşa eder. Kurulan kalıpların yeterliliğine, asimetrik beton dökümünün kalıpları etkileyip yanal ötelenmelere neden olmamasına, dökümlere ara verildiğinde oluşacak derzlerin yaratacağı risklere, bunlara karşı önlem alınmasına dikkat eder. Hava koşullarına göre nasıl bir kür yapılması gerektiğine karar verir.

İşin süresinde bitmesi için gerekli iş programlarını hazırlar, programa göre gerekli makine-ekipman ihtiyaçlarını, malzeme ihtiyaçlarını, gerekli ara eleman ve işçi ihtiyaçlarını, iş güvenliği ve işçi sağlığı sistemini, kalite kontrol sistemini, maliyet kontrolunu, teknik ofis kuruluşunu, finansal planlamayı vb. yapar yaptırır.

İşin esası, inşaatın tasarım, proje ve şartnamelere uygun olarak yapılmasıdır. Mühendisin yukarıda örnekleri verilen işleri ve benzerlerini başarı ile yapması kuvvetli bir temel eğitim (matematik, fizik, kimya vb.) ve mühendislik temel eğitimi (statik, dinamik, mukavemet, solid (şekil değiştirebilen cisimler) mekanik, akışkanlar mekaniği, zemin mekaniği) almasına ve beceriler kazanmasına bağlıdır. Bu becerilerin öğrenciye kazandırılması aşamalarında yapı, su, zemin gibi alt disiplinlerin her birinde inşaat alanları ile yakın iş birliğinin sürdürülmesi, son sınıf öğrencinin sahada yürüyen işler ve görevler konusunda deneyim kazanması doğru bir yöntem olacaktır.

Planlama, tasarım aşamaları büyük ölçüde mühendisler tarafından gerçekleştirilir. Yardımcı eleman gereksinimi teknolojinin gelişmesi ile her geçen gün azalmaktadır. Ancak inşa aşamasında oldukça geniş bir kadroya gereksinim vardır. Mühendislerin yönetiminde, teknikerler, teknisyenler, makine operatörleri, formenler, işçiler, teknik ofis çalışmaları için farklı mesleklerden uzmanlar çalışır.

Teknisyen-teknikerler de bu çalışmaların öngörüldüğü şekilde yürütülmesini, sahadaki kazı, kalıp vb. çalışmaların sürekli ölçümünün yapılmasını, işçilerin iş güvenliği kurallarına uygun olarak çalışmasının sağlanmasını, kalıpların ölçüsünde, kotunda kurulmasını, betonun dökümü, paspaylarının sağlanarak donatının yerleştirilmesini, vibratör kullanımını vb. işleri yürütürler. Bu görevler iş türüne göre çoğalıp çeşitlenebilir, mühendis ve tekniker iş bölümünü vurgulamak için detaylandırılmıştır. Şantiye deneyimi kazanacak mühendisin bizzat formasyon sahibi uygulamacı mühendislerin gözetiminde şantiyelerde beceri kazandırıcı etkinliklere katılması sağlanmalıdır.

Ülkemizde sektörde yeterince ara eleman çalışmaması nedeniyle ara eleman işleri de mühendisler tarafından yapılmaktadır. Yeterince mühendislik formasyonu kazanamadan sahaya gönderilen pek çok mühendis, kısa sürede aldığı eğitimin gereklerinden de uzaklaşarak şantiyede formen ya da tekniker rollerini üstlenmektedirler. Sonra da içine düştükleri pratik yanlısın teorisini yazarak şantiyede işlerin başka şekilde yürüdüğünü dillendirmeye başlamaktadırlar. Bu durumu gören işçi, formen ya da teknikerler bu işleri daha iyi yapabildiklerinden, mühendise saygı duymamakta, farkı göremeyince tüm sihrin diplomada olduğunu düşünmekte ve mühendislik yetkilerini tartışmaya açmaktadırlar.

Öte yandan hiçbir mesleki uygulama deneyimi olmayan akademisyenlerimiz de aynı hataya düşerek şantiye görmenin önemi üzerine vurgular yaparken, mühendislik perspektifini değil, tekniker teknisyen perspektifini kasıtlı olarak kullanmaktadırlar.

Eğitim süreçlerine katılan özellikle meslek derslerini veren **akademisyenlerin de şantiyelerde birkaç yıl deneyim kazanmaları sağlanmalıdır.**

Mühendis Perspektifi

Bir yapının ya da tesisin gerçekleşmesinden en üst düzeyde sorumlu olan mühendisin elbette yapının üretimi için gerekli tüm safhalardan ve işlerden bilgi sahibi olması gerekir. Ancak yapı üretim süreçlerinde mühendisi diğer paydaşlardan ayıran temel özellik, herkesin göremediklerini görmek, öngöremediklerini öngörmek, ortaya çıkan problemleri bilimsel yöntemler kullanarak çözebilme. Problemleri çözerken kararları verirken öncelikle iş güvenliği ve işçi sağlığı olmak üzere, ekonomiyi, ekolojiyi, çevreyi, hukuku gözeterek kararlar vermek, çözümler üretmektir.

Sonuç olarak staj için şantiyeye giden mühendislik öğrencileri istisnai haller dışında, bir şantiyede günlerini ara elemanlar ve işçilerle muhatap olarak geçirmektedirler. Onlardan teori-pratik farkı nasihatleri dinleyerek eğitilmektedirler. İkinci ya da üçüncü eğitim yılını tamamlamış ve henüz mühendislik formasyonunu yeterince kazanmamış öğrenciler, mühendis bakış açısını pekiştir-

yapı üretim süreçlerinde
mühendisi diğer
paydaşlardan ayıran
temel özellik, herkesin
göremediklerini görmek,
öngöremediklerini
öngörmek, ortaya çıkan
problemleri bilimsel
yöntemler kullanarak
çözebilmektir.

mek yerine tam tersi kanaatlerle staj sürecini tamamlamaktadırlar.

Öncelikle yapı üretimi işinin aşamaları, mühendis ve diğer paydaşların görev ve sorumlulukları mühendislik eğitimi programının her aşamasında işlenmelidir.

Stajların amacı eğitim döneminde öğrenilenlerin ya da kazanılan becerilerin tasarım ve inşaa süreçlerinde uygulanması olmalıdır. Stajlar bir koordinatör hocanın (akademisyen) kontrolünde, tek tek değil, oluşturulmuş öğrenci takımları ile gerçekleştirilmelidir. Gidilen iş yerinin (inşaat veya tasarım) özellikleri gözetilerek belirlenmiş kazanımları elde etme veya sinama/uygulama amacıyla yürütülmelidir. İşyerinde de bu çalışmaların amacına uygun imkanların yaratılması önceden garanti altına alınmalıdır.

Teorinin ve pratiğin birbirinden başka şekilde olduğuna dair oluşmuş yaygın yanlış algının en kısa zamanda değiştirilmesi, mühendislik öğrencilerinin öğrenme ve formasyon kazanma motivasyonunu kuşkusuz artıracaktır.

Köy Yollarında

Hasan Akyar*

Stajımı 1971 yılında, Yol Su Elektrik (YSE) Genel Müdürlüğünün 9. Bölge Müdürlüğünde, Erzurum'da iki ay süreyle yaptım. Mühendislik öğrencileri için yaz stajı yapmak zorunluydu. Stajını tamamlamayan, staj defterini doldurmayan ya da son sınıfta iki yarıyıl verilen *Atatürk ve Devrim Tarihi* derslerine katılmayan mezun olamaz, diploma alamazdı.

Staj işleri, bölümün *Staj İşleri Komitesi* tarafından yürütülürdü. Önceden belirlenen kuruluşların kontenjanları için kura çekilir, öğrencilere resmî yazı ile birlikte staj sonunda doldurulacak bir staj defteri verilirdi. Kura sonucunda benim staj yerim Erzurum'daki YSE Bölge Müdürlüğü olmuştu. Bölgenin sorumluluk alanı Erzurum, Kars ve Ağrı

illerini; ayrıca yaklaşık yirmi yıl sonra il olacak Ardahan ve Iğdır ilçelerini kapsıyordu. YSE, 1984'te kapatıldı; Köy Hizmetlerine devredildi, görevlerinin bir bölümü ise İl Özel İdarelerine aktarıldı.

Temmuz başında bölge müdürlüğünün harita-etüt-proje biriminde göreve başladım. Birimin amiri, giyimine ve duruşuna özen gösteren Yüksek Tekniker Nurettin Gerçek'ti. Araziye sanki bir konsere ya da resmî bir toplantıya gidiyormuş gibi kolalı beyaz gömlek, kol düğmeleri, kolunda iri bir saat, dönemin modası yelkenvari çok renkli kravat ve genellikle açık renk takım elbise ile çıkardı. Dört kişilik arazi ekibinin şefiydi: şef, bir ölçmeci ve iki miracı.

* Yüksek İnşaat ve Çevre Mühendisi

Araziye, idarenin kiraladığı eski bir dört çeker *pick-up* ile giderdik. Yerden oldukça yüksek, yaz ortası kestane yapraklarının yeşiline çalan, ruhsatında yedi kişilik yazan iri bir kutuyu andıran bir araçtı. Kapı menteşelerine her hafta gres sürülse de açılıp kapanırken çıkardığı gıcirtıdan kurtulmak mümkün olmazdı. Sürücümüz Tefik, uzun boylu, çelimsiz, kavruk bir dadaştı. Ekip ona “*tefih*” diye seslenirdi. Sol omzunu diğerinden daha yüksekte tutar, çoğu zaman pencereye yaslanarak sürerdi “kurbağa” adını verdiği aracını. Bu oturuşun, sağındaki uzun ve kıvrık vites kolunu daha rahat kavramasını sağladığını söylerdi. Bir gün neden “kurbağa” dediğini sorduğumda, “yeşil de ondan” demiş; ardından Karasu vadisinin Eğin ilçesine ait “Yeşil Kurbağalar” uzun havasını söylemeye başlamıştı:

“Yeşil kurbağalar öter göllerde

Kanadın mı kırıldı kaldın çöllerde.”

Yol boyunca susmak bilmezdi.

Haftanın üç günü araziye çıkar, köy yolları üzerindeki köprüler için plankote alırdık. Köylere içmesuyu sağlayacak pınar ve kaynakların bulunduğu arazilerin, olası depo ve pompa istasyonu yerlerinin topografik haritalarını *teodolit* ile; isale hatlarını ise *nivo* ile ölçerdik. Oysa ben birkaç ay önce ünlü Prof. Kasım Yaşar’dan *Surveying* dersini almış, ODTÜ’nün Devrim Stadı’nda son teknoloji *takeometre* ve *tachimetre* aygıtlarını kullanmıştım.

Topladığımız verileri haftanın kalan iki buçuk gününde masa başında döker, paftalarını hazırlar, çizimlerini yapardık. Yetmişlerin ortalarına kadar kamu kuruluşlarında cumartesi günleri yarım gün mesaiye dahildi.

İki ay boyunca bölgedeki birçok kırsal yerleşimi gördüm; suyundan içtim, kahvehanelerinde “kıtlama” çaylarını yudumladım. Kıtlama, şekeri çayın içine atmak yerine küçük bir parçayı ağız boşluğunda azı dişleri ile yanak arasına sıkıştırıp çayı öyle içme biçimiydi. Her şeker kıtlamaya uygun olmazdı. Ülkenin çoğunda tüketilen kesme şeker dikdörtgen prizması biçimindeyken, Erzurum’un Ilıca İlçesi’ndeki Şeker Fabrikası’nın ürettiği şeker şekilsiz, uzun, tam beyaz değil dolu renginde, oldukça sert bir üründü. “Kıtlamalık şeker” diye anılırdı.

Bir gün Oltu sınırları içindeki Tortum Şelalesi’nin karşısında, Erzurum-Artvin karayolu üzerindeki bir lokantada, sonradan ülke çapında meşhur olacak “Cağ Kebabı”nı ilk kez yiyenlerdendik. Keçi etinden yapılan kebab yalnızca bana dokunmuş olmalı ki, Tefih akşama kadar yol boyunca yedi kez ihtiyaç molası vermek zorunda kaldı. Ekibin diğer üyeleri üçer porsiyon yemelerine rağmen hiçbir şey olmamıştı. O gün “gurbette en büyük sıkıntının kenef bulmak” olduğuna dair sözün doğruluğunu bizzat tecrübe etmiştim.

Bir başka gün Bayburt’ta, Çoruh’un coşkun aktığı zamanlarda sol sahildeki belediye parkının ortasındaki çayhanede mola verdik. Önce kulak tırmalayan “tık tık” şerare-si, ardından “püf püf” sesleri duyuldu; sonra hoparlörden

Staj işleri, bölümün
Staj İşleri Komitesi
tarafından yürütülürdü.
Önceden belirlenen
kuruluşların kontenjanları
için kura çekilir, öğrencilere
resmî yazı ile birlikte staj
sonunda doldurulacak bir
staj defteri verilirdi.

bir anons yükseldi: “Dikkat, dikkat! Bayburt Belediye Reisu’nun ağzından: Çoruh kenarına sıçmah yassahtur!”

Mikrofonu elinde tutan belediye memuru, ses ayarını sonuna kadar açmış bulunduğu farkında değildi ki bu uyarıyı üç kez tekrarladı.

Staja temmuz başında AŞOT’tan kalkan Dadaş Turizm’e ait 32 kişilik Magirus marka otobüsle gitmiş, ağustos sonunda Erzurum’dan Ankara’ya Esadaş Turizm’in 40 kişilik Mercedes O-302’siyle dönmüştüm. Magirus’un arkasında ve her iki yanında firmanın logosu olan daire içinde iki dadaş figürünün ‘Hançer Bari’ tutma fotoğrafı betimlenmişti. Ankara - Erzurum arası karayolu bol virajlı, yaklaşık bin kilometre idi ve sadece gidiş- geliş iki şeritliydi. Yolculuk neredeyse yarım günü bulurdu.

Dönüş yolunda, gece vakti -ülkenin en büyük demir cevheri rezervlerine sahip- Akdağmadeni’nde verilen çay ve ihtiyaç molasından sonra, sürücü koltuğunun sağ çaprazındaki yerime oturmıştım. Tam o sırada kapıdan içeri takkeli, orta yaşlı biri telaşla girip yüzünü yolculara dönerek şöyle seslendi:

“Hele bir bakın bu sufatıma dadaşlar. Acaba ben bu otobosun yolcusu muyam?”

Yönünü şaşırmış bu yolcunun yakarışı, “Erzurum’dan gelip İstanbul istikametine gitmekte olan sayın Esadaş yolcuları, otobüsünüz hareket etmek üzeredir, lütfen yerlerinizi alınız” anonsunun yüksek desibeli içinde kaybolup gitti.

Su Kadın Olsa

Hasan Akyar*

Su doğadaki en basit moleküldür; iki hidrojen bir oksijenden ibarettir!

Ne ki bu ikilinin girmedığı şekil, sızmadığı delik, başkalaştırmadığı 'şey' yeryüzünde yoktur. Dünyadaki canlı, cansız hiçbir şey su kadar kitlesini konsolide edememiştir...

Yer üstü ve yer altındaki su kütlesi toplamı milyonlarca yıldır ne eksilmiş ne de artmıştır.

Su Kadın Olmalı

Neden 'Su gibi Aziz ol' demişler? Çünkü Arap coğrafyasında SU eril... Oysa Almanya dışında (das) tüm ülkelerde dişi sıfatı alıyor su!

'SU kadın olmalı' nedensiz. Ki su savaşları çıkmasın, su-suzluktan ölmesin çocuklar...

Cezayir'deki Berberi toplumundan kadın Şair Taous Mesghat, İslam coğrafyasında kadına yöneltilen nitelermelere karşı şu dizelerle yanıt veriyor:

"Bacakları açmak depremlere, saçları açmak fırtınalara ve rüzgarlara sebep oluyorsa ...

Gerdanımdan küçük bir görüntü denizlerin yükselmesi-ne, sesim toprağın kaymasına sebep oluyorsa ...

Sütlü koca memelerin görünümü kıtlığa ve sefalete neden oluyorsa, kolların açıklığı iklimi ısıtıyorsa ...

Gülüşümüz kainatın dengesini bozup, istikrarsızlık yarattıp tüm ahlaksız içgüdüleri uyandırıyor ...

Tüm doğal felaketlerin ardında kadın varsa, o halde kadından kork!

Çünkü İlahi güç kadın, mutsuz ve ölümlü olan sensin!"

* Yüksek İnşaat ve Çevre Mühendisi

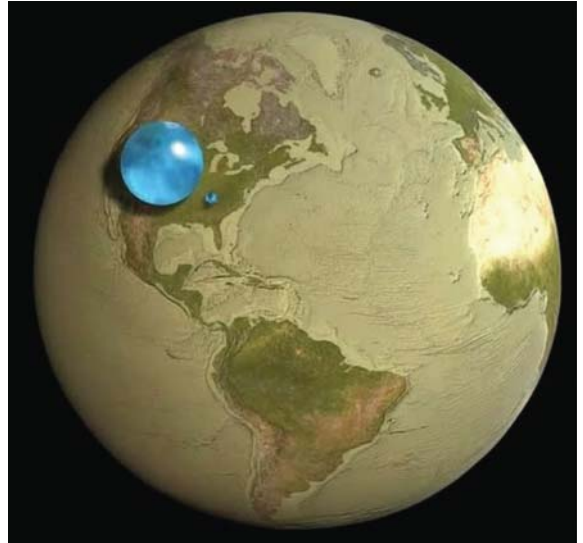
Bedenimiz Su ile Dolu

Yetişkin bir insan bedeninin yaklaşık %60'ı su içerir. Bu oran bebeklerde %75, kadınlarda ise gövdelerindeki yağ dokusunun fazla olması nedeniyle %60'ın biraz altındadır.

Ayrıntıya girecek olursak; beyin ve kalpte %73, akciğerlerde %83, böbrekler ve kaslarda %79 dolaylarındadır. Kemiklerin bile %31'i sudur!

"İnsan, yürüyen bir su deposudur" benzetmesini yapmak yanlış olmaz...

Bu saptamaya felsefi derinlik katacak olursak; "İnsan, toprağın belleği ile yoğrulmuş bir su hazinesi, bir su haritasıdır" diyebiliriz... "Beni toprak çekiyor" diyene, aslında seni çeken doğduğun yerdeki sudur demek geliyor içimden. Çünkü su o toprağın yapısını ve titreşimini genlerinde taşımakta. "Topraktan geldik, toprağa gideceğiz", oysa "sudan geldik, suya döneceğiz" aslında...

Yerküremiz ve Su

Dünyamızdaki toplam su kütlesi yerküremizin sadece on binde 2,3'ünü oluşturmaktadır. Bu miktar, çapı yaklaşık 1400 km olan bir kürenin içine rahatça sığar! Söz konusu su küresinin ise -şekildeki büyük mavi topun- %3,5'i tatlı sulardır... Şekilde görülen küçük mavi top yeryuvarımızdaki toplam tatlı suların azametini (!) göstermektedir.

Dünyadaki toplam su miktarı, okyanuslar, buzullar, yer üstü suları, yer altı suları, atmosfer ve tüm canlı cansız varlıklardaki tüm suyu kapsar. Bu miktar, bilimsel tahminlere göre yaklaşık **1.386 milyar km³**tür.

Dünyadaki toplam su kütlesi, yerkürenin kütlesinin ancak **%0.0232**'sini oluşturur.

Su Nedir?

Su, formülü gereği "Dihydrogen monoxide", "Hydroxic acid", "Dihydro ether", "Hydroxyl hydride" olarak da adlandırılır. Anglo-sakson dillerinde H₂O 'eyç tu o' diye okunur. Öğretmen ilkokul öğrencisine sorar suyun formülünü, aldığı yanıt: 'hijklmno' dur! Yani H'den O'ya kadar...

Su **olsa** ne olur **olmasa** ne olur diyenler var günümüzde! Teknolojik gelişme suya da el atacak, yerine ikame daha etkin ve daha az yer kaplayan yeni maddeler geliştireceği savlanıyor. Oysa, olsa ile olmasa arasında sadece 'ma' hecesi var. İsa'dan önce birinci yüzyıllarda Tanrıça Ma revaçta; dahası 'ma', yaygın olarak anne diye anılmakta.

Olsa ile olmasa arasında sadece bir 'ma' farkı var. Arapçada ise 'Ma' su demek. Demek ki aralarında su var! Suyu dondurmamak gerek. Su, diğer tüm maddelerin (elementlerin) aksine donunca genleşir, çevresini patlatır, çatlatır. Olan 'olsa'ya olur. Su çatlağını bulur...

Su Hakkında İlginç Gerçekler

Sözlüklerde su, oksijen ve hidrojenle oluşan, sıvı durumunda bulunan, kokusuz, renksiz ve tatsız madde olarak tanımlanmakta...

Günlük hayatta hem biz insanların hem de ayımsız tüm canlıların yaşamsal fonksiyonlarını sürdürmelerini sağlayan en önemli, belki de yegâne içecektir. Su besinlerin sindirimi, emilim ve hücrelere taşınmasında, hücre, organ ve dokuların düzenli çalışmasında, zararlı maddelerin vücuttan atılmasında, vücut ısısının dengelenmesinde ve daha sayılamayacak kadar çok işleve sahiptir.

Su olmazsa topraktaki mineraller, katı haldeki besleyici maddeler çözünemez, eriyik hale dönüşemez. Bunun sonucunda bitki kökleri 'ozmos' süreciyle bunları bünyesine alamaz, büyüme ve gelişme gösteremez. Yerkürede yeşil kalmaz; yaşamın en temel kaynağı oluşmaz...

Biz suyu içtiğimizi sanırız. Oysa su bizi içer; bedenimizde, toprağın çatlağında, kentlerin borularında.

Bir türküde, bir gözyaşında, bir anıda...

Su doğurgandır, ana gibi. Anne karnındaki suda bir batık gibi beklemedik mi dokuz ay on gün kadar?

Üzerine kaside yazılan tek madde sudur; 32 beyitten oluşan Fuzuli'nin eseri...

Su askeri engellere, sınırlara yasaklara takılmadan akar. Kişiliklidir, tutarlıdır.

Su kindardır. Kendisine yapılan haksızlıkların er ya da geç hesabını sorar.

Suyun mülkü vardır. Tapusu, var olduğundan beri şerhsiz üzerine kayıtlıdır.

Suyun hafızası vardır. Mülküne toplu konut, cami, kamu binası, vakıf yerleşkesi, köşk, külliye yapamazsınız. Yapar-sanız, gün gelir sel olur, taşkın olur, su baskını olur söker, yıkar, yerle bir eder. Enkazı da temizlemez, öylece bırakır.

Su iyi bir tahsildardır, verdiğini geri alır. Er geç hesabı ke-ser, alacağını tahsil eder.

Suyun adaleti yoktur. Ona karşı işlenen suçların sahipleri (hukuk diliyle failleri) değil, çoğunlukla masumlar öder hesabı. O an kim karşısına çıkarsa onu önüne katar!

Doğanın Diplomattır Su

Su, doğanın diplomatu, gezegenin hafızasıdır. Yer altında saklanan sır, gökyüzünde dönen semazen, kıyıya vuran zamandır. Su, durağan değil değişim-dönüşüm-devinimdir; sadece bir kaynak değil, bir devri alemdir.

Onu korumak varoluşa saygıdır. Her damla bir belge, her akış bir öyküdür. Suya sahip çıkmak, geleceğe sahip çıkmaktır. Çünkü gelecek, bir damlanın düşeceği yerden başlar.

Son Söz

'SU kadın olmalı' ki su savaşları çıkmasın, susuzluktan ölmesin çocuklar...

"Su gibi AZİZE ol"un...

Küresel ve Yerel Ölçekte Su Krizi: Nedenler, Toplumsal Etkiler ve Çözüm Yolları

Remzi Kumlu*

Özet

Bu çalışmada, Türkiye ve dünyanın çeşitli bölgelerinde artan su kıtlığı ve kuraklık sorunları çok boyutlu olarak ele alınmıştır. Doğal kaynakların aşırı kullanımı, sanayi kaynaklı çevre kirliliği, iklim değişikliği ve yetersiz toplumsal farkındalık gibi faktörler kapsamlı biçimde incelenmiştir. Araştırma, su krizinin yalnızca çevresel değil; aynı zamanda ekonomik, toplumsal ve siyasal bir güvenlik meselesi haline geldiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Su kıtlığı, kuraklık, iklim değişikliği, sürdürülebilir kalkınma, çevre mühendisliği

1. Giriş

Su, yaşamın ve ekonomik kalkınmanın temel bileşenidir. Günümüzde hem Türkiye’de hem de dünya genelinde su kaynaklarına erişim sorunu giderek büyüyen bir kriz niteliği kazanmıştır. Bu çalışma kapsamında, su krizinin nedenleri, toplumsal etkileri ve çözüm yaklaşımları mühendislik ve çevresel perspektiflerden ele alınmıştır.

Özellikle Türkiye özelinde, artan sıcaklıklar, azalan yağış oranları, yanlış sulama politikaları ve sanayi kirliliği gibi etkenlerin birbirini nasıl tetiklediği incelenmiştir. Paris İklim Anlaşması yükümlülüklerine yeterince uyulmaması,

küresel su döngüsünün bozulmasına neden olan enerji ve sanayi politikalarının etkileri de değerlendirilmiştir.

2. Su Sorununun Temel Nedenleri

2.1. Doğal Kaynakların Aşırı Kullanımı

Dünya genelinde tatlı su kaynaklarının yaklaşık %70’i tarımsal sulamada kullanılmaktadır. Yanlış ürün deseni ve kontrolsüz yer altı suyu çekimleri, özellikle Orta Anadolu gibi bölgelerde su seviyesinin düşmesine yol açmıştır (FAO, 2023).

2.2. Sanayi Kirliliği ve Yetersiz Denetim

Sanayi tesislerinden kaynaklanan atık suların büyük bir bölümü yeterince arıtılmadan doğaya bırakılmaktadır. Türkiye’de 2024 itibarıyla yüzey sularındaki kirliliğin %35’i sanayi kaynaklıdır (TÜİK, 2024). Bu durum içme suyu rezervlerinin kalitesini doğrudan etkilemektedir.

2.3. Toplumsal Bilinç Eksikliği

Su tasarrufu bilinci yeterli düzeye ulaşmamıştır. Özellikle tarımsal faaliyetlerde “vahşi sulama” yöntemlerinin sürmesi, mevcut kaynakların hızla tükenmesine neden olmaktadır.

* Yüksek İnşaat Mühendisi

ulusal su stratejisini
güçlendirmesi, suyun
stratejik bir güvenlik
unsuru olarak görülmesi
ve mühendislik
temelli çözümlerle
toplumsal farkındalığın
artırılması büyük önem
taşımaktadır

2.4. Siyasal ve Yönetimsel Etmenler

Paris İklim Anlaşması yükümlülüklerinin birçok ülke tarafından yerine getirilmemesi, küresel ısınmayı hızlandırmış ve su döngüsünü bozmuştur (UNEP, 2023). Ayrıca ulusal su politikalarının sürdürülebilirlik ilkesine dayanmaması, yerel yönetimlerde su yönetimi kapasitesini sınırlandırmaktadır.

3. Toplumsal ve Ekonomik Etkiler

Su krizinin etkileri yalnızca çevresel değil, aynı zamanda sosyoekonomik boyutlar taşımaktadır. Kuraklık, tarımsal üretimde azalmaya, gıda fiyatlarında artışa ve göç hareketlerine yol açmaktadır.

Afrika'nın Sahel bölgesinde 2020–2024 arasında yaşanan kuraklık nedeniyle 15 milyondan fazla insan yer değiştirmek zorunda kalmıştır (UNHCR, 2024). Türkiye'de de özellikle Orta Anadolu ve Güneydoğu bölgelerinde kırsaldan kentlere göç eğilimi artmıştır.

4. Bulgular ve Değerlendirme

Yapılan analizler, su krizinin çok katmanlı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Doğal kaynakların yanlış kullanımı,

Sanayi kaynaklı kirlilik,

Yönetişim zafiyetleri,

Toplumsal bilinç eksikliği,

İklim değişikliğinin hızlanması birbirini besleyen etkenler olarak değerlendirilmiştir.

Su yönetimi, yalnızca teknik bir süreç değil; ekonomik, yönetsel ve kültürel bir dönüşüm gerektiren bütüncül bir süreçtir.

5. Çözüm Önerileri

1. Entegre Su Kaynakları Yönetimi (IWRM) sistemlerinin ulusal ölçekte uygulanması,
2. Akıllı su yönetimi teknolojilerinin (IoT, sensör tabanlı ölçüm) yaygınlaştırılması,
3. Tarımda damla sulama ve geri dönüşümlü su kullanımı politikalarının teşviki,
4. Sanayi tesislerinde atık su geri kazanım oranlarının yükseltilmesi,
5. Yurttaş bilinçlendirme programlarının eğitim müfredatına entegrasyonu,
6. Paris İklim Anlaşması'nın uygulama denetimlerinin uluslararası düzeyde güçlendirilmesi.

Bu önlemler, Türkiye'nin su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlayacak ve iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir adım oluşturmaktadır.

6. Sonuç

Yapılan bu çalışma sonucunda, su krizinin yalnızca fiziksel bir kaynak yetersizliği değil; aynı zamanda yönetim, planlama ve bilinç eksikliğinden kaynaklanan bütünsel bir sistem sorunu olduğu ortaya konulmuştur.

Türkiye'nin ulusal su stratejisini güçlendirmesi, suyun stratejik bir güvenlik unsuru olarak görülmesi ve mühendislik temelli çözümlerle toplumsal farkındalığın artırılması büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

1. FAO (2023). Global Water Scarcity Report. Food and Agriculture Organization of the United Nations.
2. TÜİK (2024). Su ve Atık Su İstatistikleri Raporu. Türkiye İstatistik Kurumu.
3. UNEP (2023). World Environment Outlook 7. United Nations Environment Programme.
4. UNHCR (2024). Climate Migration and Drought Impacts in Africa.
5. IPCC (2023). Climate Change 2023: Impacts, Adaptation and Vulnerability.

Eğitim, Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve ODTÜ Üzerine

Engin Karaesmen'le Söyleşi

28 Kasım 2025, Ankara

Buket Çelik*, Mustafa Atmaca*

Engin (Tuğ) Karaesmen

1965 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) İnşaat Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Uzun akademik hayatı, yüksek lisans eğitimiyle ODTÜ İnşaat Mühendisliği ve ardından Mühendislik Bilimleri Bölümlerinde doktora çalışmalarıyla başlamış oldu. Engin Karaesmen, mezunu olduğu ODTÜ'nün kazandırmış olduğu ve meslekdaşı/sevgili eşi Erhan Karaesmen'in birlikteliği ile güçlü eğitim, bilgi, yaratıcılık, toplumsal hassasiyet, dayanışma, direnç değerlerinden uzak kalmayarak öğretim görevliliği, uygulamalı mekanik ve uygulamalı matematik alanlarında araştırma çalışmalarıyla meslek yaşamında 60. yılına ulaşmıştır. Öğrenci İşleri Dekanlığı ve Mühendislik Bilimleri Bölüm Başkanlığı gibi idari görevler de yürütmüş olup halen emekli öğretim üyesi olarak İnşaat Mühendisliği Bölümü'nde ders vermeğe devam etmektedir. Evli, üç çocuğu olan bir anne ve dört torun sahibi bir büyükannedir.

Mustafa Atmaca (MA) - Söyleşiye başlamadan önce eşiniz Erhan Hoca'yı sevgiyle anıyoruz. Onun hatırası olarak size, Erhan Hoca'nın 1978 yılında Yerel Yönetim Bakanlığı Müsteşarı olduğu dönemde Teknik Güç dergimizin 105. sayısında benim yaptığım söyleşinin suretini veriyorum. İlk sorumuz şöyle:

Mühendislik eğitiminin amacı, mesleğinde seçkinlik olarak kabul ediliyor ama aynı kişinin toplumsal sorumlulu-

ğu, eğitimin önemli bir bileşeni sayılmıyor. Mühendislik eğitiminde; sosyoloji, felsefe vb. kültür ve sanatla ilişkili derslerin de önemli olması gerekmez mi?

Engin Karaesmen (EK) - İnancım şu ki inşaat mühendisliği, mühendislik dalları içinde belki de toplumsal ilişkisi en fazla olan bir dal. Bu nedenle topluma yönelik değerleri dikkate alarak mesleki uygulamaları her an onlardan beklemek gibi bir isteğimiz, bir dileğimiz oluyor. Toplumsal yarar dediğimiz zaman, içinde bulunduğumuz toplum, tüm dünya, hepsi işin içine giriyor. Burada doğa var,

* İnşaat Mühendisi

aynı zamanda doğal olaylar var, doğayı yeterince korumak var. Bir dolu toplumsal görünüşlü olayların topluma yarardan çok zararı var. Dolayısıyla "İyi bir inşaat mühendisi her şeyi yapabilir" diye mezun ediyorsak, o, aslında şu soruyu da cevaplamalı: Acaba benden istenilen şeyi ben yapmalı mıyım?

Gerçekten önemli bir konu. Ne yazık ki son yıllardaki değişimler bu tür soruların cevaplanmadığı, bireysel kararlar verildiği... Bireysel derken, şirketler, çeşitli organizasyonlar da işin içine giriyor tabii. Bireysel projelerin dışında bir dolu toplumsal projeler var. Burada da aynı şekilde düşünüyorum. Kişisel veyahut kendi grubu için yararlı görülen bir şey tüm toplum için yararlı mı, bunun ölçüsünü ve değerlerini mutlaka ya eğitimle aşılacak gerekiyor veyahut da toplumsal bir düzen kurulması gerekiyor bunun için.

Buket Çelik (BÇ) - Hocam sizin ilkökul eğitiminizi Antalya'da tamamladıktan sonra, eğitim ve öğrenimimize Ankara TED Koleji'nde yatılı öğrenci olarak devam ettiğinizi biliyoruz. Bu yıl ODTÜ'de 60. Yıl madalyanızı aldınız, İnşaat Mühendisleri Odası şubemiz üyesi olarak meslekte 60. yıl plaketinizi aldınız. Öncelikle kutluyoruz hocam. Sormak istediğim 60 yıl önce genç kadın birey olarak inşaat mühendisliği bölümünü ve ODTÜ'yü tercih etmenize neden olan unsurlar neydi?

EK - Aslında liseyi bitirdikten sonra ne yapacağımı karar vermiştim kişi olarak. Hatta "Bir an evvel acaba Antalya'ya mı dönsüm" diye düşünüyordum. Çünkü çok küçük yaşta ayrıldığım için, ailem o zaman hâlâ Antalya'daydı. Ancak, lisedeki değerli, sevgili matematik öğretmenim, Naci İskender -maalesef o da hayatta değil, nurlar içinde yatsın- özel olarak annem ve babama ulaşıp benim mutlaka inşaat mühendisi olmamı ve İTÜ sınavına mutlaka girmemi, bunu kendisinin de takip edeceğini söylüyor. Annem ve babam bunun üzerine, "Bak, hocan buraya kadar geldi, bize bunları söyledi. Senin, onun gösterdiği yolda en azından ilk denemelerini yapman lazım" dediler. Kabullendim. Fakat diğer taraftan bitirme sınavımızdan sonra lise arkadaşlarım, "Yeni bir üniver-

site kurulmuş, başvuralım. Sınava girelim, ondan sonra tatile gideriz" dediler ve ODTÜ'nün sınavına o şekilde girdim. Yani sanki bir oyun gibiydi. O dönemde ODTÜ kendisi giriş sınavlarını yapıyor, iki aşamalı; biri genel bir test, ikincisi de konulara göre. Ayrıca test sınavı şeklinde de değil, çözümü olmayan doğru işaretlenmiş cevaplar dikkate alınmıyor. Bu şekilde bir sınav değerlendirmesi yapılıyordu. Sınav bitti, ben Antalya'ya döndüm, bir ay sonra ismime gönderilmiş bir kâğıt, zarfın içinde, "Sayın Engin Tuğ, sınavda gösterdiğiniz başarı dolayısıyla size İnşaat Mühendisliğinde bir yer ayrılmıştır." diye yazıyor. Tabii, annem ve babam çok sevindiler, ben de sevindim. Hiç olmazsa İstanbul'a gitmeyecektim. Matematik hocama da durumu bildirdik, o da çok sevindi, "ODTÜ çok iyi bir üniversite olma yolunda" dedi. Nitekim, bir oğlu da bizden mezun olmuştu; daha sonraki yıllarda. Böylece geldim, ODTÜ İnşaat. İnşaat mühendisi nedir, ne değildir, hala daha tam bilemiyorum; fakat ODTÜ'nün Meclis bahçesindeki barakalarında bile öylesine özgürce, öylesine hoca, öğrenci, çalışan eşitliği içinde bir hava vardı ki, o minicik bahçede ayrıca spor yapılıyordu. Tiyatro kulübü oluşmuş 4 yılda, Türk Halk Bilimleri Topluluğu oluşmuş. Bunlar beni etkiledi; ama esas beni etkileyen Köycülük Kulübü oldu. Çalışmalarına etkin olarak katılamadım, çünkü tatil zamanlarında oluyordu. Ben tatilde hep Antalya'ya adeta koşarak giderdim. Ancak, üniversite öğrencilerinin köye yönelik çalışmaları, köyün eğitimle ilgili sorunları, maden çalışmalarına kadar, köy civarında maden ocakları varsa onlarla da ilgili bilgiler toplamak ve "Onlar için neler yapabiliriz?" düşünceleri beni çok çok etkiledi. Yani demek ki, inşaat mühendisleri topluma bu şekilde ulaşıyor, sorunlarını keşfediyor ve topluma yararlı birer meslek sahibi olarak hayata atılıyorlar diye düşündüm. Mezuniyetimden bir yıl sonra -o zaman yüksek lisansımı bitirmiştim- sonra eşim olan Erhan Karaesmen'in üniversiteye katılması, aşağı yukarı bir ay önce olan Varto depremiyle ilgili Erhan'ın Varto'ya gidip Varto'nun sorunları -ki, öğrencilerden de bir grup, mimarlıktan bir ekip gitmişti- ile ilgilenmesi de beni çok etkilemişti.

Düşünün, ODTÜ'ye yabancı bir yeni hoca geliyor ve ilk işi, "Varto'da 1-1,5 ay önce deprem oldu, bizim ilgilenmemiz lazım, bu deprem bölgesiyle" demek oluyor. O kadar etkilenmiştim ki; yani beni ODTÜ'ye bağlayan, ODTÜ'nün öğrencilerine ve hocalarına saygı ve sevgimi arttıran örnek olaylardan biri de bu olmuştur.

MA - Türkiye'de ülkenin kurulu düzen ideolojisi muhalif olmak tehlikeli sayılıyor. Neredeyse her dönemde üniversitelerindeki akademisyenler de sık sık bundan nasibini alıyor. Bu konudaki görüşlerinizi de paylaşır mısınız?

EK - YÖK gibi bir sistem nedir? Üniversitenin kendi yönetimine müdahale

eden bir sistemdir? Hemen hemen hiçbir ülkede bizdeki gibi bir YÖK yoktur. Hemen kısaca şunu söyleyeyim: Üniversiteler kendi yöneticisini kendi seçer, kendi öğrencisini kendisi seçer, kendi hocasını kendisi seçer. Bakın, biz bunların hiçbirini şimdi kendimiz yapamıyoruz. O zaman, böyle bir sistem de gerçekten adaletli olmuyor.

BÇ - "YÖK'e hayır" duruşunu gösteren ilk üniversite de ODTÜ, hocalarımız ve öğrencilerdi.

EK - Evet. Öyle bir kurum olur, ama her üniversite kendine en uygun eğitim, öğretim, sosyal gelişim sistemini sürdürülebilirlik esasına göre değişikliklerle devam ettirmeye çalışır ve o zaman bakarız, yani "Acaba A üniversitesi mi uyguladığı yöntemlerle daha iyi oldu, yoksa B mi farklı davranıyor, o mu daha iyi?" diye bakarız. Hangisi iyiyse zaten onlar birbirlerinden ders alacaklar veyahut kuşbakışıyla YÖK gibi bir kurum bunu dışarıdan izler, "Bakın, şurada da şunlar yapılıyor" diye önerilerde bulunur.

MA - Siz, Buket'le yaptığınız söyleşide, YÖK'ün yanında, öğrenci seçme ve yerleştirme sisteminin merkezleştirilip ODTÜ'nün kendi öğrencisini seçme sınav sistemini iptal etmesinin doğru olmadığını söylüyorsunuz.

EK - Evet, onu da söylüyorum; ama toplumsal değerlerin bu kadar yozlaştığı bir ortamda acaba benim istediğim gibi olursa nasıl değişik uygulamalar da gelir, onu da aklımdan çıkartamıyorum.

MA - Mühendislerin bazıları, mesleklerini yaparken mesleğin kamusal sorumluluğunu önemsemeyip onu sadece para kazanma aracı olarak görmelerini neye bağlarsınız?

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında birçok mühendis ve mimar görevlerini kötüye kullandıkları iddiasıyla gözaltına alındı, tutuklandı ve tutuklu olarak yargılanmaya devam ediyor. 99 Depremi güya "milat" sayılmıştı. Mühendis ve mimarlar, bu önemli olaydan yeterince ders çıkarmadılar mı, yoksa başka faktörler mi etkili oldu?

EK - Tabii, tam bilemeyeceğim, fakat toplumsal olarak içinde bulunduğumuz bölge -Ortadoğu'yu kastediyorum- üretmekten ziyade ticari amaçlı çalışmalara yönelmeyi benimsemiş bir coğrafya. Üretim gittikçe azalıyor, ticari uygulamalar da fazla artıyor. Bu arada, mühendis de benzer şekilde, sadece mesleğini ticari amaçlı yapıyor.

Maalesef, bu bölgenin benimsemiş olduğu bir şey. Cumhuriyetimizin ilk yıllarında üretimin değerlendirilme çalışmalarını unutarak üretimi bırakmak... Bunu tarımsal alanda da çok daha iyi görüyoruz, diğer alanlarda da.

BÇ - Erhan hocam ile 6 Şubat depremlerinden sonra yaptığımız telefon konuşmamızda, "öğretememiştir" diyerek üzüntüsünü öyle paylaşmıştı. Rahatsızlığından kaynaklı bölgeye gidememek onu çok üzmüştü. Mustafa ağabeyin de az önce belirttiği gibi, çok sevdiğimiz dostlarımız, arkadaşlarımız şu anda cezaevlerindeler. Ama örneğin Osmaniye'deki bir yapının çökmesi sonucu 105 kişi öldü ve o dönem İmar Müdürlüğünde çalışanlardan biri, eski

Mutlaka ve mutlaka iyi bir mühendislik eğitimi gerekiyor; ama ardından sivil toplum kuruluşları ve kamu kuruluşlarının yetkin kişilerden oluşan karar verme mekanizmalarıyla yapım aşaması, yapım öncesi aşaması tüm süreçlerde etkin denetim şart diye düşünüyorum.

Belediye Başkanı, şu anki ittifakın içinde olan bu insanlar hakkında savcı taksirle birden fazla insanın ölmesine ve yaralanmasına neden olma suçlarıyla 21 yıla kadar hapis cezası istedi; fakat bu kişiler sadece iki gün tutuklu kalıp, tahliye edildiler. Sizin de çok iyi tanıdığınız ve çok sevdiğiniz sevgili Cihat gibi meslektaşlarımız maalesef hala tutuklular. Adalete ve hukuka güvenimizin sarsıldığı günlerden geçiyoruz. Liyakat zaten artık yok. Sac ayağının yönetsel, denetim, kamusal kısmı ve bizim mesleğimiz açısından değerlendirmenizi rica edeceğim hocam.

EK - Bu konuyu tam bilemeyebilirim; ancak, Erhan'la da hep üstünde ortak olarak düşündüğümüz bir nokta vardı. Akademi ve kamu kuruluşları bu konuda normal eğitim sonrası yapması gerekenleri yeterince yapamadı, sivil toplum kuruluşları aracılığı ile yapılması istenen pek çok şey engellendi. Ne demek istiyorum? Denetim süreci oluşturulamadı, sağlıklı bir şekilde yürütülmesi sağlanamadı, dolayısıyla felaketler gittikçe boyutunu arttırarak karşımıza çıkar oldu. Mutlaka ve mutlaka iyi bir mühendislik eğitimi gerekiyor; ama ardından sivil toplum kuruluşları ve kamu kuruluşlarının yetkin kişilerden oluşan karar verme mekanizmalarıyla yapım aşaması, yapım öncesi aşaması tüm süreçlerde etkin denetim şart diye düşünüyorum.

MA - İnşaat mühendisliğinin ana konusu, yapıların taşıyıcı sistem tasarımıdır. Bu anlamda yapı güvenliğinin en önemli hizmetini onlar vermektedir. Uzun yıllardır İMO'nun "Yetkin Mühendislik" yasasının çıkarılması için uğraş vermesinin anlamı da bu sorumluluğun bilimsel, mühendislik, yasal yetki ve sorumlulukla desteklenmesini istemektir. Ancak siyasi iktidarlar bu isteği kabul etmedikleri gibi mühendislerin inşaatlardaki tam zamanlı yetki ve sorumluluklarını Yapı Denetim Yasası'yla ellerinden aldı. İnşaatlardaki tam zamanlı kontrollerin aksamasından dolayı mühendisler kaza vb. sorunlardan birinci

derecede sorumlu olmaya devam ediyor. Bu konuda da İMO büyük bir mücadele vermesine rağmen tam zamanlı şantiye şefliği uygulamasına geri dönülmedi. Görüşlerinizi öğrenmek isteriz.

EK - İnşaat mühendisi unvanını taşıyorum; ama gerçekten şantiye ortamından uzak, uygulamalardan çok fazla haberdar değilim. "Üniversite eğitimi yeterli değil, pek çok meslekte hayat boyu eğitim gerekiyor" diye öğrencilerimizi de yönlendirmeye çalışırız. Buna da önem verilmeyince kimi kollamış oluyor kamu; işvereni. Buna karşı gelmeliyiz. Üst yönetimlerin böyle bir şeyi kabul etmesi nasıl olabilir? Toplumun koruyucu, toplumu yönetici, toplumu iyiye götürücü olması gereken bir yönetim sadece niçin işvereni kollar, emekçi ve toplumsal sonuçlar niye göz ardı edilir? Bunların yeniden gözden geçirilmesi ve yeni bir uygulama getirilmesi şarttır diye düşünüyorum.

BÇ - Hocamın değerli görüşlerinin üzerine 'Her Şantiyeye Bir Şef' sloganımızı anımsatmak istiyorum. Geçmiş yıllarda İMO'da soruşturmacı olarak bireysel veya bakanlıktan gelen şikayet dosyalarını yönetmeliklerimiz doğrultusunda değerlendiriyordum. Onur Kuruluna sevk edilmesi yönünde kanaatimi ilk kez yazarken mideme kramplar girmişti. Şu an şubemizde profesyonel olarak çalışırken bir meslektaşımın imzacı mühendis olup olmadığını ne yazık ki anlayabiliyorum. Meslek etiği ihlali maalesef giderek artıyor.

MA - Akademik unvan sahiplerinin "her konuda uzman" sayılması mahkeme adli bilirkişiliklerinde yazılan raporlara yansdı. Adli bilirkişilik gibi adaletin gerçekleşmesinde çok önemli bir kurum bu şekilde itibarsızlaştı. Akademik unvanlar kullanılarak verilen bazı raporlarla depremin sonuçlarından sorumlu olması gereken bazı müteahhitler cezasızlık elde ettiler. 6 Şubat Depremleri sonrasında bu konuda vahim sayılabilecek bilirkişilikler yapıldı. Konuya ilişkin gözlem ve görüşünüzü öğrenmek isteriz.

EK - Evet, ama isterseniz bu soruyu ben cevaplamayayım. Çünkü geçmişte bir TÜBİTAK projesine birtakım yorumlarım olmuştu -ki haklıydım, bir dolu arkadaşım da hak veriyordu- gelen cevap, "Unvanı kadar konuşsun" şeklindeydi. Çünkü çeşitli sorunlar nedeniyle benim çok

akademik unvanım yoktur. O aşamaları geçmemeye karar vermiştim. Dolayısıyla şimdi yine "Unvanı kadar konuşsun" diyeceklerime imkan sağlamayalım.

MA - Teknolojinin, bilimin genel ilkelerini kullanıp aşarak piyasa ve meta amaçlı olarak gelişmesi, bilimi, teknolojinin aracı olmaya zorlaması hakkındaki görüşlerinizi öğrenmek isteriz.

EK - Teknolojinin bilimi etkilediğini değil de bilimin toplumsal yararlar için dönük gelişme sağlama gayretlerini, motivasyonunu, doğaya saygılı olmayı, küresel ısınmadan kurtulmayı vesaireyi amaçlayan bir bilimin teknolojiyle nasıl mahvedildiğini görüyorum. Az önce buraya gelirken, anayollarda araç sayısı o kadar fazlaydı ki, geldiğim yönün ters yönünde araç tavanlarından adeta yol görünmüyor. Teknoloji bu üretimi yaptı. Her teknolojinin üretimi üretene bir şeyler kazandırıyor, ama toplumun yararlarını koruması gereken kurum ve kuruluşlar gerekeni yapmıyor. Bu kadar araç nasıl bir hava kirliliği oluşturuyor, biz bunu hesaplıyor muyuz? Araç satışlarını buna göre mi yapıyoruz; hayır. Her cep telefonunda aldığımız bir mesaj, gönderdiğimiz bir mesaj, karbon salınımı dahil, enerji tüketimi dahil zararlar vermiyor mu? Benim günde normal olarak en fazla kaç mesajla haberleşmem doğaya en az zarar verir? Bunların bir kısmının çalışması yapılıyor, ama duyuruluyor mu bizlere; hayır. O zaman, teknolojinin arkasında yine müthiş bir işveren gücü var.

MA - ODTÜ'yu Türkiye'deki demokrasi mücadelesinde saygın bir üniversite yapan faktörler nelerdir? ODTÜ'de uzun süre öğrenci dekanlığı yaptınız, bu uygulama başka üniversitelerde ve dünyada var mı? Bu dekanlık görevinizde ne tür sorunlar yaşadınız? ODTÜ'de öğrencilerin akademik, demokratik ve ülke sorunlarıyla ilgili olmalarını ve bu hakları için mücadele geleneğini neye bağlıyorsunuz?

EK - Ortadoğu Teknik Üniversitesi Amerikan desteğiyle kurulmuş bir üniversite, fakat ben buna iyimser yaklaşıyorum; çünkü Amerika kapılarını tüm dünyaya açma sürecindeyken, bu bölgede de iyi yetişmiş elemanlara üniversite sonrası kendi kapılarını açabildi ve hakikaten, ODTÜ başta olmak üzere bir dolu üniversitemizden pek çok değerli akademisyen çeşitli nedenlerle Amerikan akademilerine de küresel gelişmelere de katkılarda bulundular. Bu iyi bir süreç, yani, "Bana yakın iyi elemanlar yetiştirin, birlikte yararlanalım" demek istediler.

BÇ - Öğrenci dekanıyken, Hasan Tan döneminde katledilen yoldaşlarımızın her yıl 2 Aralıkta anmalarına aksatmadan katılmaya çalıştığınızı biliyorum, benim katılmadığım yıllarda da orada olduğunuzu biliyorum. O döneme tanıklık etmiş öğrencilerinizin size olan duydukları sevgi, minnet ve saygılarını biliyorum. Hocam o döneme dair düşünce ve duygularınızı tarihe not düşmek adına aktarmanızı rica ediyorum.

EK - O dönem öğrencilerimizle ve de öğrencilerimizi temsil eden Öğrenci Temsilcileri Konseyi üyeleriyle

**Her teknolojinin üretimi
üretene bir şeyler
kazandırıyor, ama
toplumun yararlarını
koruması gereken kurum
ve kuruluşlar gerekeni
yapmıyor.**

Erhan'ın ve benim ilişkilerimiz uzun süre devam ettiği için bizim isimlerimiz gündemde kalıyor; ama eğer o dönemde, sorunsuz atlatamadığımız günlerde bile yardım ve desteklerimiz hala dikkate alınıyorsa, bunun arkasında o dönemki üst yönetimimiz vardır. Yani, rektörümüz Mehmet Kıcıman, rektörümüz Nuri Saryal, onların Öğrenci İşleri Dekanlığı'na güveni, benim onlara güvenim, üniversite dışına karşı bizi güçlü kılıyordu ve birtakım şeyler çok daha kolay oluyordu.

Onlar bana güveniyordu, ben onlara güveniyordum. Sıkıyönetim tarafından her çağrıldığımda "Eyvah! Bir şey olacak" yerine, "Nasıl olsa Mehmet Hoca beni koruyacaktır" diye düşünüyordum.

MA - Öğrenci Dekanlığı uygulaması bildiğim kadarıyla Türkiye'deki üniversitelerde yok galiba.

EK - İlk ODTÜ'de kurulmuştu bu birim. İlk kuruluş aşamasında ABD üniversitelerindeki öğrenci dekanlığı birimleri araştırılarak birtakım özellikler ve öğrenci dekanının yapması gereken işler belirlenmişti. 80 sonrası Öğrenci Temsilcileri Konseyimizin üyeleri, bir dolu öğrencimiz tutuklandı. Bu da nasıl oluyor? Yerleşke içinde ve dışında o kadar fazla ajan ve ispiyon sağlayan kişi bulunuyor ki, bir grup öğrencimiz hiçbir şey yapmasalar dahi anarşist olmakla suçlanıyor. Bazen gençlik döneminde ufak tefek kazalar da oluyor tabii, ama her bir durumda her an izleniyoruz. O sırada 80 döneminin paşaları bir üst yönetim konseyi kurmuştu. Tam olarak o gruba ne isim veriliyordu, hatırlayamıyorum şimdi. Toplantılara her üniversiteden temsilci çağırılırlar. ODTÜ'den pek katılmak isteyen olmayınca Mehmet hocamız, "Engin, sen git, kimse gitmiyor" derdi. Çok ilginç, paşalar hep "Engin Hanım, siz nasıl yapıyordunuz, sizin kurallar neydi Öğrenci İşleri Dekanlığında?" diye bize bu soruları sorup bunları diğer üniversitelerde de bir tür uygulamaya sokma hevesinde olurlardı. Ama ne oldu? YÖK kuruldu, başkan İhsan Doğramacı bizim Öğrenci İşleri Dekanlığımızı kapatırken, Bilkent Üniversitesi Öğrenci İşleri Dekanlığı kuruldu.

Öğrenci işleri dekanlığı, idari öğrenci işleri birimlerinden öte, öğrencilerin akademik başarılarını geliştirme, bireysel ve toplumsal ihtiyaç ve sorunlarına cevap bulma,

destek olma, ders dışı sosyal ve kültürel etkileşim kurma ve sergileme etkinliklerini yönlendirme, topluma yansıtma yardımı olmayı hedefler.

MA - Diyorsunuz ki, Amerikan üniversitelerinde böyle bir uygulama var.

EK - Var, zaten oradan örnek alınıp uygulandı, az önce de belirttiğim gibi. Öğrenci doğrudan pat diye üst yönetime gitmesin, istekleri aşama aşama kabul edilecekse rektörlüğe o şekilde ulaşsın, kabul edilemeyecekleri de öğrenci işleri dekanı söylesin, inandırıcı olsun ve de iş orada bitsin; yani son derece uygun bir sistem. Akademik sorunlarla doğrudan ilgilenmiyorsunuz, yani "O ders verilsin, bu ders kaldırılсын" diye değil; eğer bir ders başarısızlığı varsa, ruhsal birtakım sorunlardan kaynaklanıyorsa onları bir yere yönlendirmek veya sıkıyönetimin birtakım sorularına mümkün olduğunca oradan cevap vermek -o dönem için söylüyorum, şimdi öyle bir şey yok, ama farklı durumlar olabiliyor tabii- yani birtakım öğrenci sorunlarını ve özellikle öğrenci istek ve etkinliklerini dekanlık aracılığıyla üst yönetime iletme görevini üstleniyorsunuz.

BÇ - Öğrenci konusu açılmışken ben bir şey daha eklemek istiyorum hocam. 6 Şubat Depremlerinin hemen aynı gün ODTÜ Mezunları Derneği olarak ihtiyaç listesi duyurusunu yapar yapmaz birkaç saat içerisinde dernek öğrenci ve mezun akınına uğradı. Malzemelerin tasnifi, paketlenmesi, tırlara yükleninceye kadar öğrencilerimiz bizim yönlendirmemize ihtiyaç duymadan sistemlerini kurdular. Haftalarca özveriyle çalıştılar. Onlardaki yürekliliği, çalışkanlığı gördük, öğrenci, hoca, mezun dayanışmasına tanıklık ettik. Büyüklerin 'Günümüz ODTÜ'lü öğrencilerde eski ruh yok' söylemi gerçekten hepimizi üzüyordu. Ancak özellikle son yıllarda ivmelenerek artan hukuksuz uygulamalara karşı direnç gösteren ODTÜ'lü öğrenciler günlerce mücadele ettiler. Gözaltılar, ev hapisleri, tutuklamalar onları yıldırmadı. Maalesef yaşanan bu kötücül olaylar karşısında öğrenci gençlerin direngenliği umudumuzun yeşermesini sağladı. Ve tabi ki sizin gibi çok değerli hocalarımızın aydınlatmaları, el vermelerinin yansımasıdır. Bu nedenle kendi adıma ve tüm mezunlar adına teşekkür etmeyi borç bilirim hocam.

EK - Biz teşekkür ediyoruz. Hep onu söylüyorum, iyi hocalar iyi öğrencilerle oluşuyor. Ama ODTÜ'nün dayanışma kültürü gerçekten çok eski yıllarından başlamış ve dayanışma ve toplumsal duyarlılık günümüze kadar duraksamalı da olsa geldi.

BÇ - Daha önce belirttiğim üzere bu yıl meslekte altmışıncı yıldasınız. Sizin duyarlılığınızı buradan bile anlayabiliyoruz. Yani mezun olur olmaz Oda'ya gelip üye olmanız, sevgili Erhan Hocamız ile Oda ve şubemize katkılarınız, emekleriniz, duyarlılığınızı kimse yadsıyamaz. Bu emeklerinize saygıyla eğiliyorum. Ben ne zaman sizi arasam, "Hocam, seçim var, Genel Kurul var" desem koşma gelirsiniz, ama ne zaman arasak. İki yıl önce de sevgili Erhan hocamla birlikte koşulları zorlayarak hem şube ve genel merkez seçimlerine geldiniz. "Hocam, video" dedik, evinizi açtınız, bize destek verdiniz, sağ olun, var olun. Hocam pandemi döneminde yaptığımız söyleşide 'İMO bizim yeni mühendis olduğumuz dönemde birey olmamıza önemli katkılar sağladı.' demiştiniz. Sizin mühendis, mimar ve şehir plancılarına TMMOB ve bağlı odalarının katkısının önemsedığınızı biliyorum. Öncelikle kendi odamızdan başlayarak TMMOB ve bağlı odaların toplumdaki yeri, dünü ve bugünü hakkında düşüncelerinizi öğrenmek isteriz.

EK - Açıkçası, mezun olduktan sonra Oda'ya kaydolmak benim pek aklıma gelebilecek bir şey değildi, ama mezuniyetten sonra hemen asistan olarak göreve başladığım için, resmî işlemler gereği Oda'ya da kaydolmam gerektiği bildirildi. Yani o zaman böyle bir şey vardı, kamu kuruluşlarında işe başlarken meslek odanıza da kaydolacaktınız.

Dolayısıyla benim böyle bir önceliğim oldu, Oda'ya karşı. Erhan ise mezuniyetinden 5-6 yıl sonra yurt dışından geldiği ve öncesinde yurt dışında çalıştığı için Oda kaydı yoktu, benden sonra üye olmuştu, Oda'ya. Benim Oda'ya kayıtlı olduğumu duyduğu zaman herhalde bana ilgisi bir damla daha artmıştır, nasıl ki o Varto'ya gidince ben o olaydan etkilendim. Oda'yla böyle bir duygusal anımız var. Tüm odalara şu açıdan önem veriyorduk: Akademi yeterince ulaşmıyor topluma; odalar sayesinde toplumsal eğitim sağlanacak, diye.

Bilimsel araştırmalar akademik çevre içinde kalıyor. Akademik yayınlar, akademik bulgular, bilimsel bulgular, bunlar çok yararlı bulgular; ama bunları halka ulaştırmadıkça, topluma ulaştırmadıkça o bilgiler nasıl bir işe yarayacak?

Odaların bu işi yapma çabaları, istekleri, imkanlarıyla Oda faaliyetlerini hep teşvik etmeyi, destek olmayı, onlarla dayanışma içinde bulunmayı bütün meslek hayatımız boyunca hep benimsedik.

MA - Meslek odalarının meslek içi eğitim konusundaki çalışmaları konusunda ne düşünüyorsunuz?

EK - Kesinlikle katılıyorum. Meslek içi eğitim, hayat boyu eğitim mutlaka gerekiyor, hele ki günümüzde. Çok tek-

noloji yanlısı olmasam da teknolojinin hızla ilerleyişi dolayısıyla bu eğitim sürecinin de sık tekrarlanan dönemler içinde yapılması gerektiğini de düşünüyorum. Teknoloji değişiyor, yeni bilgiler oluşturuluyor. Bu eğitim sırasında akademiden de yararlanılabilir; akademi dışında, mesleğinde çok doğru ve ileri adımlar atmış meslektaşlardan da yararlanılabilir. Bu da topluma büyük yarar sağlayacaktır.

MA - Meslek insanıyla halk arasındaki ilişki konusunda inşaat mühendisliğinin çok özel bir yeri olduğunu siz de vurguladınız. İnşaat mühendisliği daha çok uygulama mesleği; mesleğin hem teorik hem de uygulamalı olan kısmını bir araya getirmesi açısından da meslek içi eğitim önemli bir işlev görüyor diye düşünüyoruz. Siz ne dersiniz?

EK - Bu görüşe katılıyorum. Çok yararlı olacağını düşünüyorum. İnşaat sektöründeki en büyük zayıflığa ilişkin yıllar önce lise öğrencisiyken bir ansiklopedide okuduğum bir şey var, onun için biraz korkardım; "Ekonominin suni olarak gelişmesi için inşaat sektörü kullanılır. Bunun bir nedeni de inşaat sektöründe kalitesiz işçilerle iş görülür. Yani bizim işçilerimizi de eğitecek bir süreci mutlaka sağlamamız lazım. Yani yoldan geçen, iş arayan bir kişiyi eğer iş yerimde kullanacaksam, onu mutlaka eğitmem lazım.

BÇ - Günümüzde özellikle ülkemizde hayvana şiddet, çocuğa şiddet, kadına şiddet, kadın, çocuk ve doğa katliamları ivmelenerek devam etmektedir. Sadece bu yıl kasım ayındaki toplam verilere göre, şüpheli kadın ölümlerinin arttığını göstermektedir. Sizinle daha önceki söyleşimizde, kadın bir akademisyen olarak herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadığınız üzerine konuşmuştuk. Siz de o zaman bana demişsiniz ki, "ODTÜ'de ben böyle bir sorun yaşamadım." Sizin olaya bakışınızı da biliyorum, kadın ve erkek diye ayırtırmak yerine eşitlikçi bir yaklaşımdan yana beyanda bulunuyorsunuz konuşmalarınızda. Ama hem dünyada hem ülkedeki kadınlar üzerine yapılmaya çalışılan, özellikle bizim ülkemizdeki kadınların daha çok üretim alanından uzaklaşıp aile kurması, erken yaşta evlenmesi, 5 çocuk yapması devlet tarafından tavsiye edilirken, var olan koruyucu kanunlar yok sayılırken, geçmişten bugüne geldiğimiz bu noktada kadınların verdiği mücadeleye, özellikle son zamanlardaki mücadeleye ilişkin görüşlerinizi almak isterim.

EK - Gerçekten çok zor bir konu. Çünkü hep şeyi düşünüyorum, öldürülen kadın sayısı çok fazla, çok üzücü. Buna çare bulunması lazım. Ama diğer taraftan, birbirini öldüren erkek sayısını da hep merak ediyorum. O zaman, genel olarak yok etme hastalığı gibi bir şey var ortada. En ufak bir şekilde bir ayrışma gördüğü kişiyi, kadın veya erkek, ne olursa olsun, yok ediyor adam. Derken kadınlarda da başladı.

Burada ne yapılması gerekiyor? Küçük yaşlardan itibaren eğitim, öğretim. Çok eskiden sinemalara belli yaştan altındayken çocuk alınmazdı. Derken televizyonlar geldi, çocuğu-

nuzun çizgi film izlemesine müsaade ediyorsunuz; ama 2-3 yaşında fare, tavayla kedinin başına vuruyor, kahkahalarla gülünüyor. 2 yaşındaki bir çocuğun izlediği o şeyin güldürücü bir şey olduğunu ona aşlamış oluyorsunuz. Bu şekilde şiddet ilerliyor. Bırakalım televizyonu, telefonlarda, İpad'lerde öyle filmler izliyorlar. Masum, ama şiddeti bir tür eğlence olarak görmek bile toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Geçenlerde iki genç, biri o şekilde öldü. Oynarlarken, fiziksel bir şiddet uygulanması sonucu çocuk düştü, kafasını vurdu. Bunun önü nasıl alınır, onu bilemiyorum.

BÇ - Hem pırlıl pırlıl 3 çocuğunuzun annesisiniz, hem de pırlıl pırlıl 4 torununuzun büyükannesisiniz, Erhan hocamın sevgili Engin Hanımısınız. Kendi bireyselliğiniz dışında aileniz ilgili yaşananlar kötü olaylar nasıl bir hassasiyet yaratıyor hocam?

EK - Gerçekten çok üzülüyorum. Çünkü psikolojik olarak çok fazla psikoloğa başvurular var. Tabii, doğru olan bu, ama eskiden buna ihtiyaç duyulmazdı. Neden? Her ailenin bir sosyal çevresi vardı ve çocuklar, eşler o aile çevresi içinde dertlerini, mutluluklarını hep beraber paylaşıyorlardı. Şimdi öyle değil; bir arada oluyorsunuz, ama herkes telefonuyla farklı bir ortamda yaşıyor. Belki kendini mutlu eden bir ortam da olabilir; onun dışında bir dolu sorunla, yaşayan olaylarla ilgili bilgilenmeler veyahut kendisi için sorun olabilecek bir dolu şeyi engelleyemiyoruz. Yani sosyalleşme de burada çok önemli diye düşünüyorum.

BÇ - Bir bilgiyi paylaşarak sorumu sormak istiyorum. Geçen hafta Meclis'ten geçen, 11. yargı paketinde, LGBT+'lara hapis cezası uygulaması, çocuk suçlarında çocuk yaşının yükseltilmesi hikayesini yargı paketine sokmaya ve insanları ötekileştirmeye, düşmanlığa sevk edici birtakım maddeler vardı. Kadın örgütleri ve kadın hakları üzerine çalışan tüm baroların üyeleri, öyle bir direniş gösterdi ki, 11. yargı paketinden bu iki tehlikeli madde çıkartıldı. Şimdi 12. yargı paketini hazırlıyorlar, kadınların nafaka haklarıyla ilgili. Orada da bir direniş gösterilecek tabii. Kadınların örgütlenme ve mücadele biçimini de bir değerlendirebilir misiniz?

EK - Örgütlenme, bireysel olmaktan her zaman çok daha iyi ve güçlü olmak demektir; ama bu örgütlenme kararlarını uygulamaya geçirecek olanlar ne durumda acaba? Onun için, iş son derece zor, son derece zor.

Çok iyi bir sosyal gözlemci değilim; ancak, gerçekten belli toplumlarda bu daha fazla hissediliyor. Yani birtakım istatistiksel sıralamalarda, kötü diyebileceğimiz olayların hep en altındayız. Bunun üstünde bir dolu ülkeler var -büyük, küçük, fark etmiyor- ama biz hep alttayız. Bu neden oluyor; genel eğitimsizlikten. Eğitimi bir türlü topluma yararlı, bilimsel, eğitsel şeyler olarak göremiyoruz. Burada tabii, gerçekten Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhuriyetçilik dediği kavramları önce sahiplenmemiz lazım, ondan sonra ne yaparsak yapalım. O kavramları yapınca zaten pek çok ülkenin önüne geçme şansımız oluyor. Yani kadın hakları var, çocuk hakları var, her şey

var. "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" diyor. Siz ilimi bırakıp başka noktalardan yürütmeye kalkarsanız işi...

MA - İnsani birikimlerinizi gelecek kuşaklara nasıl anlatırsınız, yaşam felsefeniz nedir?

EK - Gerçek bilgiyi sorgula, yaşat ve yay.

Hurafeler değil, gerçek bilgi edinelim.

Bunun yayılması için çaba gösterelim. Tabii, sorgulayarak. Bilgi, ilim hep sorgulanmaya açık. Sorgulayalım.

BÇ - Bir önceki söyleşide, Pandemi döneminde, Zoom üzerinden yaptığımız söyleşide, toplumun problemlerinden birisi olarak, "Ya okumuyorlar ya da okuduklarını anlamıyorlar" demiştiniz. Bunu tekrar bir hatırlatmak istedim.

Bir de hocamın görünmez kahraman yönünü de son soruda son cümle olarak söyleyeyim. Erhan hocamın bütün bilimsel, akademik çalışmaları dışında, kültür-sanat ve yazı işlerinin sekreteryası aslında Engin hocam. Bildiğiniz arşiv, doküman, sekreteryaya; yani muhteşem bir dayanışma, değil mi hocam?

EK - Birbirimizi tamamlamaya çalıştığımız bir gerçekti. Benim oluşturduğum o arşiv meğer hiçbir şeymiş. Şimdi görüyorum. Ofisten, bilmediğim o kadar fazla yazı, metin çıkıyor ki...

BÇ - Sevgili hocam az önce hakkınızda söylediğim şey bir iltifat veya abartı değildi; Erhan Karaesmen'den Seçmeler' kitabı için çalışırken, 1974 Yılında Özgür İnsan Dergisi'nde hocamın 'Teknokrat ve Politika' başlıklı yazısı yayımlanırken, aynı sayıda Bülent Ecevit'in 'Politikacı ve Teknokrat' başlıklı yazısının yayımlandığı bilgisini vermiştiniz. Biz de seçmelerde yer vermiştik. Son olarak şunu eklemek istiyorum, Engin hocam bilim dışında, kültüre, sanata, okumaya çok düşkün, gündemi iyi takip eden, özellikle Türkiye, İspanya maçlarını da izleyen, mütevazı ve esprili yanı da güçlü bir insandır bilgisini de okurlarla paylaşmak istedim.

MA - Hocam, mutlu yaşadınız diyebiliriz. Çünkü mutluluğu maddi zenginlikte aramak yerine, kültürde ve bilgi birikiminde aramışsınız.

EK - Gerçekten onu doğru tanımladınız. Mutluluk manevi şeylerde. Dediğim gibi, Erhan yazıyla paylaşmayı çok severdi. Ben de onunla gurur duyuyordum, yazıp çizdiği her şeyle.

BÇ - İyi ki benim hocamsınız. Sağ olun, var olun.

EK - İyi ki öğrencilerim olmuş. Siz de öyle.

O kadar maddi şeyden uzaktık ki, ben uzaktım, fakat Erhan'a göre ben meğer daha öndeymişim. Müsteşarlıktan emekli olmak varken onu yapmadı, "1,5-2 yıl devlete görev yaptım ben. Bunun için mi emekli olayım?" diye.

MA - Teşekkür ediyoruz hocam.

EK - Ben teşekkür ederim.

Bilim, Matematik Tarihi ve Felsefesi Sohbetleri-4

Çizgisel Olmayan (Nonlinear) Bilim ve Kaos Örneği

Beno Kuryel

Bu sohbette çizgisel olmazlık (nonlinearity) olgusunu ve kavramsal çerçevesini kısaca incelemeye çalışacağım. Elbette felsefi boyutlarına değinerek çizgisel olmayan paradigmanın salt fiziksel ve matematiksel diyarlarda asılı kaldığı ya da bırakıldığı pozitivist katmandan yaşamın dinamikleri içinde nasıl evrildiğine bakmaya gayret edeceğim.

Çizgisel Olmayan (Nonlinear) Paradigma

Dinamik sistemlerin çağdaş teorisi, Poincare'nin göksel mekanikle ilgili üç cisim problemiyle adım atmıştı. Poincare çalışmaları kapsamında, matematiksel olarak yoğun ve başlangıçta bazı yanlışları içeren bir makale yazmıştı. Sunduğu bu çalışmayla fizik alanında birinci Nobel ödülüne aday gösterilmişti. Kazanmasına rağmen seçici kurul teorik çalışmalardan çok deneysel çalışmalara önem verdiği için ödülünü alamamıştı.

Bu olayı değerlendirmek üzere, önceki yazılarımda da belirttiğim gibi, Lakatos'un veciz ifadesine kulak verelim: "Bilim tarihi olmadan bilim felsefesi boştur, bilim felsefesi olmadan bilim tarihi kördür." Nobel seçici kurulunun bu kararı kişisel ve keyfi değildir. Belirli bir paradigma içinde oluşan bilim kurumlarının dayandığı epistemolojiler,

Beno Kuryel

1970 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya Fakültesi Kimya Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Yüksek lisansını 1972 yılında aynı üniversitede, doktorasını ise 1976 yılında Ege Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesinde tamamladı. 1978-1979 yıllarında Londra'daki Imperial College'da doktora sonrası çalışmalar yaptı. Proses tasarımı ve kontrol, matematik modelleme ve optimizasyon, uygulamalı matematik ve nümerik analiz ile bilim ve matematik tarihi/felsefesi başlıca araştırma alanlarıdır. Ege Üniversitesinde Kimya Mühendisliği Bölüm Başkan Yardımcılığı, Mühendislik Fakültesi Dekan Yardımcılığı, Dekanlık ve Senato Üyeliği görevlerinde bulunmuş, 2015 yılında emekli olmuştur. Halen İzmir Ekonomi Üniversitesi Mühendislik Fakültesinde yarı zamanlı öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

toplumsal dinamiklerde kültürel ve ideolojik ve de son kertede politik yeniden üretimi de üstlenir. Buradaki paradigma pozitivist ve emprist (deneyci) bir felsefeyi benimser. Böylece verilen bu kararın basit bir tarihsel olay olmadığı, felsefi bir temelle ideolojik bir bağlama oturduğu görülmektedir. Bilim, tarihi, felsefesi ve sosyolojisi ve de psikanaliziyle bir bütün oluşturur. Bu bütünlük içinde *bilimin kendisi* hem farklı araştırma alanlarıyla hem de metodolojik yapılarla evrilir ve kurumsallaşır. Belirli bir *paradigma* içinde yol alırken birey bu bütünlüğün farkında olmaz. Eleştirel düşünce, bu *farkında olmama*/

olamama durumuyla yüzleşmektir. Farkında olunmayanla yüzleşmek paradoksal olsa da mümkündür. Belirli bir paradigma içinde yol alırken birey bu bütünlüğün farkında olmaz.

Eleştirel düşünce, söz konusu yüzleşmeyi kendisine ve çevreye duyacağı sorumlulukla entelektüel bir çaba olarak tasarlayabilmektir. *Eleştirel düşünce*, bilginin edinilme süreçlerini kavramsal bir ağ içinde *karşılıklı etkileşimlerle araştırabilmektir...* Nonlineer, çizgisel olmayan düşünce, diyalektik bir bütünsel yapının verimli pırıltılarıyla bu paradoksun çözümlemesinde yol göstericidir. Başka bir deyişle, *paradigma içinden, paradigma dışında kalabilmektir* bir bakıma.

Uzun yıllar, çizgisel olmayan paradigmanın egemenliği sürmüş ve akademik değerlendirmelerde birincil ölçüt olarak benimsenmiştir. Ancak, nonlinear dinamik çalışmaları geliştikçe gerek matematik modelleme gerekse elde edilen nonlinear (çizgisel olmayan) matematiksel yapıların matematiksel analizlerinin ve uygun nümerik yöntemlerin gelişmesi çok disiplinli bir alanda bir paradigma dönüşümüne yol açmıştır. Çünkü, bilginin elde edilmesi, uygulanması, değerlendirilmesi ve teknik olarak ayrıştırılması yeni epistemolojik açılımlara neden olmuştur.

Canlı cansız tüm evren çizgisel olmayan yapıdadır. Karmaşıklık (complexity) ve çizgisel olmazlık (nonlinearity) gündelik yaşamın sözcük dağarcığında olmasına rağmen, ancak son 20-25 yılın yükselen çok disiplinli bir araştırma alanı durumuna gelmiştir. Bilimin bugüne evrilmesinde belirleyici etkilerini sürdüren Newtoncu paradigma hem gündelik yaşamda hem de bilim süreçlerinde egemen paradigma olagelmıştır. Bilimi çizgisel bir temelde belirlenimci epistemolojiyle inşa eden bu görüş bilimin evrilmesinde önemli bir parametredir ancak yetersiz kalmıştır. Bilimin kendisi doğası gereği çizgisel olmayandır. Bu durum deney ve gözlemlerle yapılan araştırmalarda her zaman teşhis edilmiştir. Bu karmaşık yapılar nonlinear, çizgisel olmayandır. Karşılıklı etkileşimli, çok sayıda değişkenin oluşturduğu bu yapının temel özelliği çok disiplinli olmasıdır. Böylece, yeni bir araştırma alanı açılmıştır ve bilginin ontolojisi ve de epistemolojisi bir dönüm noktası yaşamıştır.

Geleneksel olarak, gerçek dünya ile ilgili çizgisel olmayan (nonlinear) dinamik uygulamalar, doğanın karmaşık (kompleks) olgularını anlamaya odaklanmıştır. Nonlinear dinamik (devinim) öne çıkan birkaç örnek şöyle verilebilir: Fizik alanında türbülans, hava koşullarının evrimi, nonlinear salınımlar ve kaotik senkronizasyon. Biyolojide, popülasyon dinamikleri, salgın bilimi (epidemioloji) ve kalp dinamikleri. Mühendislikte, mekanik titreşimlerin anlaşılması, tasarım kontrol sistemleri, elektrik devreleri, reaktör tasarımları için kimyasal reaksiyon sistemlerinin mekanizma dinamiklerinin incelenmesi. Bunun yanında, kaotik kriptografi, hesaplama dayalı nörobilim ve nonlinear seri analizleri sayılabilir. Söz konusu dinamik

Mühendislikte, mekanik titreşimlerin anlaşılması, tasarım kontrol sistemleri, elektrik devreleri, reaktör tasarımları için kimyasal reaksiyon sistemlerinin mekanizma dinamiklerinin incelenmesi. Bunun yanında, kaotik kriptografi, hesaplama dayalı nörobilim ve nonlinear seri analizleri sayılabilir.

(devinimsel) yaklaşımlara uygun olan tüm karmaşık (kompleks) olgularda nonlinear dinamik (çizgisel olmayan devinimler) hem yeni hem de eski problemlerin anlaşılmasına ışık tutmuştur.

Bu noktada, belirli bir olgunun farklı bir epistemoloji ile anlaşılması ve yeni bilimsel yapıların ortaya çıkması söz konusudur. Çizgisel olmayan düşünce, bir epistemolojik dönüşüme işaret eder. Epistemik kopuş değildir bence. Çünkü örneğin, filojiston kuramından oksijen teorisine geçiş gibi bir kopuş yoktur. Ya da dünyanın merkezde olduğunu kabul eden paradigma ile güneşi merkeze alan anlayış arasındaki kopuş gibi değildir. Çizgisel olmayan paradigma, kendisinin tarihsel bir kabulü olan çizgiselliği (lineerliği) bir anlamda düzeltmeye çalışırken değişkenler ve parametreler arasındaki karşılıklı etkileşimleri ihmal etmeden daha kesin matematik modellere bir evrim göstermiştir. Bu da bir paradigma dönüşümüne yol açmıştır. Yeni bir bilim alt dili ortaya çıkmıştır. Özellikle çok disiplinli bir etkileşim içinde bilginin inşa edilmesi bir paradigma dönüşümünü de beraberinde getirmiştir.

Nonlinear yapı ve davranışlar deneysel ve gözlemsel araştırmalarda her zaman fark edilmiştir. Ancak matematik modelleme, matematiksel teori, nümerik analiz, matematiksel pratik ve bilgisayarların getirdiği ve yol açtığı yeni ve nitel olarak farklı epistemolojiyle epistemik bir dönüşüm yaşama kavuşturmuştur. Böylece, bilimsel araştırmalarda kavramsal dönüşümler oluşmuş, bilginin etkileşimli değerlendirilmesi sağlanmış, deneysel ve modelleme çalışmalarının bütünlüşmesi değer kazanmış,

bilimin teorik ve pratik dinamiklerinin ortaklaşması gündeme gelmiş, disiplinler arası epistemolojisinin evrilmesi akademik ve teknolojik boyutlarda yapılanmış, matematik dilinin etkinleşmesi, yaygınlaşması, kavramsal bir çatı altında iletişim ağlarının oluşması gündemin temel bir maddesi olmuştur.

İlginç bir betimlemeyle diyebiliriz ki, nonlinear bilim, bütünün parçaları toplamından daha büyük olduğu sonucundan hareketle bir olgunun araştırılması çabasıdır. Bu basit tümcenin ötesinde, nonlinear bilim çatısı altında çok sayıda araştırma yapılmakta ve bu alanın zenginleşmesi üstel bir hızla ve sınırlarının güçlüğüle çizilebildiği çok disiplinli bir anlayışla devam etmektedir. Birkaç fenomene [olgu/görüngü] dikkat çekebiliriz: *Kaos ve türbülans* (başlangıç koşullarına duyarlılıkla bağımlı veya "kelebek etkisi"ne bu yazıda ayrıntılı değinilecektir), garip çekerler, Julia kümeleri, şelaleler, açık hava türbülansları, *emergent* [basit ilkelerden kompleks yapılar evrilene ortaya çıkan] yapılar (kimyasal moleküller, gezegenler, kasırga ve hortumlar, tsunamiler, optik solitonlar, kara delikler, kuş ve balık sürüleri, kentler, Jüpiterin Büyük Kırmızı Lekesi, sinir itkiler (impulses)), doğal dillerin gelişimi, kalp kaslarının fibrilasyonu, ekolojik değişimler, sıvıların donması ve buharlaşması gibi...

Kaos

Kaos, zamana bağlı bir devinimi temsil eder. Bu bir dinamik (devinimsel) sistemdir. Dinamik sözcüğü zamanla değişimi ifade etmektedir. Kaos zamana bağımlı değişkenler içeren bir olgudur. Deneyisel ve gözlemsel olarak teşhis edilebilir ya da bir matematik modelle betimlenebilir. Bir olgunun ya da sistemin bir başlangıç noktasından evrilerek zaman içinde değişimi, bu başlangıç noktasına aşırı bir duyarlılık gösterirse kaotik bir davranış sergiler. Bu durum, kaotik davranışın en belirgin özelliğidir. Bir olgunun böyle bir davranış göstermesi için gerekli koşul nonlinear olması gerektirir. Kaotik davranış gösteren bir olgu, çizgisel olmayan yapıdadır ve devinime

başladığı noktaya aşırı duyarlıdır. Başlama noktası başlangıç koşullarını ifade eder.

Şimdi, örnek olarak bir doğa olayını ele alalım: Hava koşulları. Havanın değişkenleri basınç, sıcaklık ve kütle gibi düşünülürse bunlar yatışkın değildir. Zamanla sürekli değişen özelliklerdir. Devingen (dinamik) bir sistem. Belirli bir anı, başlangıç kabul edersek o andaki değerlere göre değişkenler devinmeye devam eder. Bu bir başlangıç değer problemidir ve çizgisel olmayan bir diferansiyel denklem sistemine denk gelir. Peki, burada kaos nerede? Buna matematik modeli çözerek yanıt verebiliriz. Kaosun önkoşulu, modelin ya da sistemin çizgisel olmayan (nonlinear) dinamik (devingen), ya da zamana bağlı değişim gösteren bir davranışa sahip olmasıdır. Bu bir gerekli koşuldur. Çizgisel bir sistem öngörülebilir. Başka bir deyişle zamana göre değişimini öngörebilmek olasıdır. Çizgisel olmayan, nonlinear bir sistem *öngörülemez*. Çünkü, her nonlinear model ya da olgu kaotik değildir.

1950'lerin sonunda ve 1960'ların başında Lorenz ünlü makalesinde [Deterministic nonperiodic flow, *J. Atmos. Sci.*, **20** (1963) 130-141] aşağıdaki modeli önermişti. Model, atmosferik taşınımın davranışını betimleyip incelemeyi amaçlamıştır:

$$\frac{dx_1}{dt} = \sigma(x_1 - x_2)$$

$$\frac{dx_2}{dt} = \rho x_1 - x_2 - x_1 x_3$$

$$\frac{dx_3}{dt} = x_1 x_2 - \beta x_3$$

Modeldeki değişkenler şöyledir:

$x_1(t)$: hava taşınım hareketinin hızı

$x_2(t)$: alçalan ve yükselen hava akımlarının sıcaklık farkıyla orantılı değişken

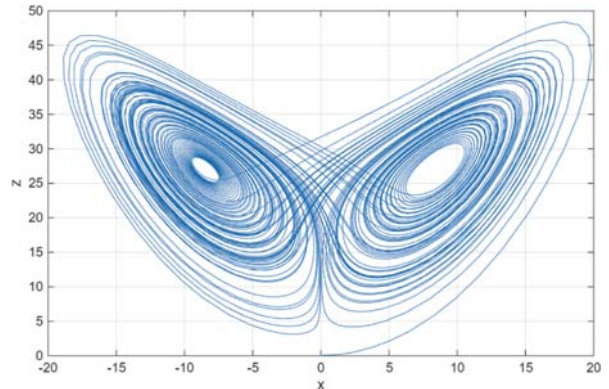
$x_3(t)$: dikey sıcaklık profilinin lineerlikten (çizgisellikten) sapmasıyla orantılı değişken

σ : Prandtl sayısı

ρ : Rayleigh sayısı

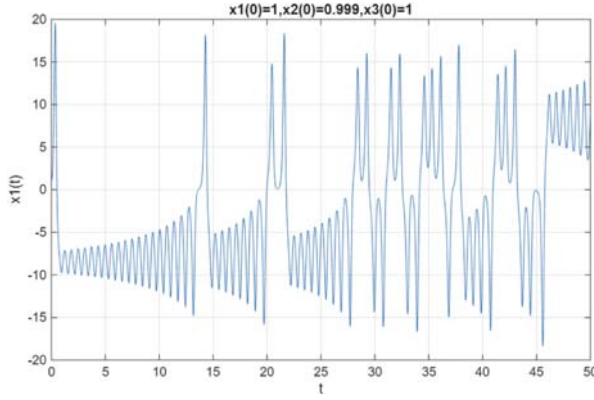
β : Geometrik çarpan

Modeli, $\sigma = 10$, $\rho = 28$ ve $\beta = 8/3$ alarak çözdüğümüz zaman

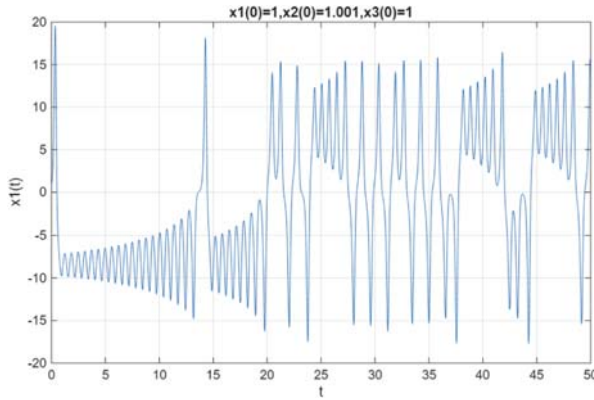

Kaosun önkoşulu, modelin ya da sistemin çizgisel olmayan (nonlinear) dinamik (devingen), ya da zamana bağlı değişim gösteren bir davranışa sahip olmasıdır.

Her başlangıç koşul kümesi için elde edilen yörüngeler, kelebeğin açılmış kanatlarına benzeyen bir havuz içinde kalır. Hiçbir yörünge birbirini kesmez ve çakışmaz. Periyodik olmayan bu yörüngeler bütünlüğü bir *garip çekerdir* (strange attractor). $x_1(t)$ değişkeninin zamana göre değişim grafiği aşağıda verilmiştir. Burada başlangıç değerleri, $x_1(0) = 1.000$, $x_2(0) = 0.999$, $x_3(0) = 1.000$ olarak alınmıştır.

Şimdi başlangıç değerlerinde çok küçük bir değişiklik yapılarak davranış izlenmiştir: $x_1(0) = 1.000$, $x_2(0) = 1.001$, $x_3(0) = 1.000$.

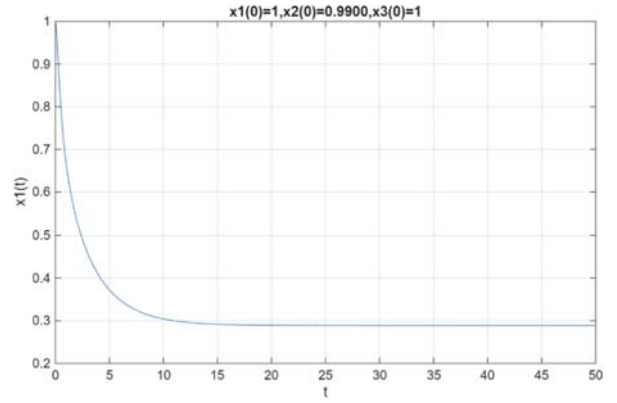

İki davranış incelendiği zaman uzun erimde, özellikle zamanın 20 değerini aştıktan sonra davranışlar tümüyle farklı özellik gösterir. Başlangıç koşullarından yalnızca bir tanesinde yapılan oldukça küçük bir değişiklik öngörüle-meyen ve tümüyle farklı bir davranışa neden olmuştur. Bu durum kaotik bir davranıştır.

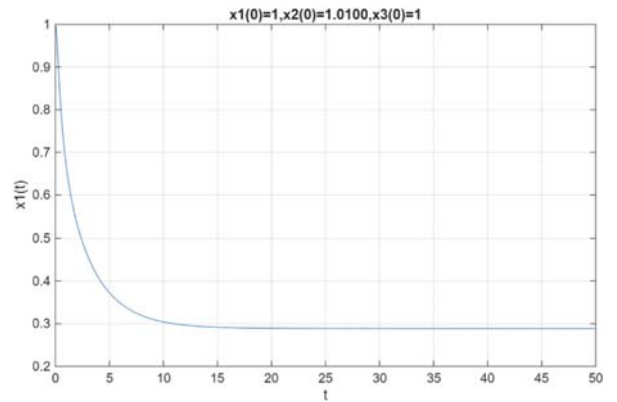
Şimdi bir karşılaştırma yapmak üzere *kaotik olmayan* herhangi bir nonlineer model alalım ve başlangıç değerlerinde yapılacak küçük değişikliklere karşı nasıl duyarsız kaldığını gözlemleyelim. Model aşağıdaki gibidir:

$$\begin{aligned}\frac{dx_1}{dt} &= -x_1^2 + 3x_2 \\ \frac{dx_2}{dt} &= x_1 - 4x_2 + x_3 \\ \frac{dx_3}{dt} &= x_1x_2 - x_3^{1.2}\end{aligned}$$

Burada başlangıç değerlerini, $x_1(0) = 1.000$, $x_2(0) = 0.990$, $x_3(0) = 1.000$ olarak davranışa bakalım:

Şimdi ikinci başlangıç değerlerinde küçük bir değişiklik yaparak davranış gözlemleyelim, $x_1(0) = 1.000$, $x_2(0) = 1.010$, $x_3(0) = 1.000$:

Görüldüğü gibi kaotik bir nitelik taşımayan bir olgu/model başlangıç değerlerindeki küçük bir değişikliğe duyarsız kalmıştır.

Böylece kaos, başlangıç koşullarına duyarlılık gösteren belirlenimsel bir dizgede, periyodik olmayan uzun-dönem davranışdır. Yörüngeler, zaman ilerledikçe sabit bir noktaya yakınsamaz. Yörüngede, aynı değerlere bir daha ulaşılmaz. Burada, *belirlenimsel* (deterministik) kavramı üzerinde biraz durmakta yarar vardır. Olgu, örneğin fizik yasalarına dayanarak *belirlenebilmiştir*. Matematik model, olasılık içermemektedir. Başka bir deyişle, sistem stokastik değildir. Örnek olarak, kütle, enerjinin, momentumun ve elektrik yükünün korunumu üzerine dayanan bir model elde edilmiş, belirlenebilmiştir. Deterministik (belirlenimsel), "determinizm (belirlenimcilik)" ile karıştırılmamalıdır.

Yılmaz Onay

Hasan Akyar*

Aramızdan Ayrılışının Sekizinci Yıl Dönümünde

Meslek büyüğümdü Yılmaz Abi. İnşaat Mühendisleri Odası yayın organı Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi'nin Yayın Kurulunda birlikte görev aldık 70'lerin sonlarında... O dönemde TÜBİTAK'ın üst düzey yöneticilerindendi. Birçok bilimsel çalışması yayımlanmıştı.

Onun inşaat mühendisi olduğunu yakın çevresi dışında bilen yoktu. Ansiklopedilerde ve başkaca kaynaklarda tiyatrocu, çevirmen ve yazar olarak adı geçer. Gençlik yıllarındaki tiyatro oyunculuğu ardından yönetmenliği seçer. Çağdaş Sahne'nin kurulmasında yer alır, Ankara Sanat Tiyatrosunda birçok oyunun yönetmenliğini yapar. Özellikle ülkemizde 'Brecht Tiyatrosu'nun öncülerinden kabul edilir.

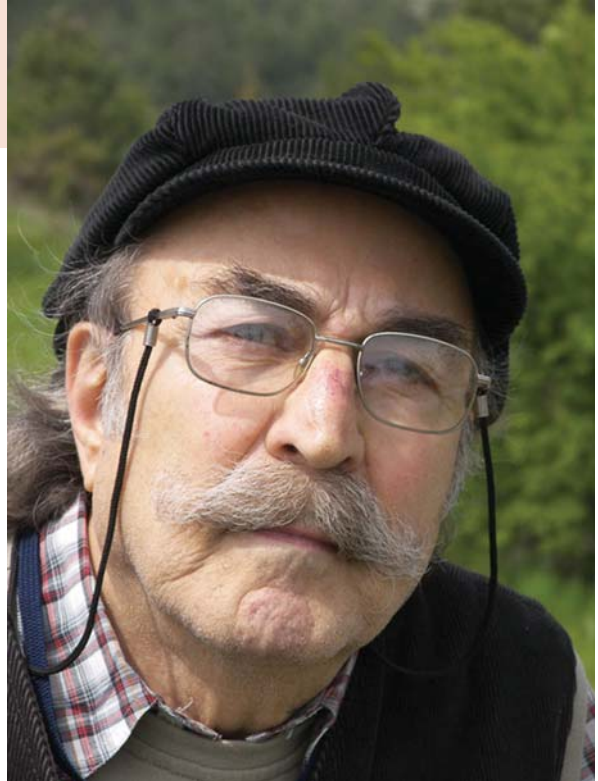
12 Eylül sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanır. Yaşamının son otuz yılını Bodrum'un Gündoğan Mahallesi'nde geçirir. 9 Ocak 2018 yılında, bundan tam 8 yıl evvel aramızdan ayrılır... Sevgi ve saygıyla anıyorum.

Unutamadığım Bir Anı; TMH Yayın Kurulundan AST Sahnesine

12 Mart, asıl depremin öncüsü, öyle bir sarstı ki; "Nafile Dünya" ve "Hitler Rejimi'nin Korku ve Sefaleti" adlı oyunları sergilemesinden ötürü AST, severlerini uzun süre kör, sağır ve dilsiz kıldı... 12 Eylül ve sonrası ise darma duman eyledi.

Seksenlerden bir iki yıl almışız. AST açılmış. Yine suya sabuna dokundurmakta. Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisinin Yayın Kurulunda birlikte emek verdiğimiz bir büyüğüm, meslektaşım Yılmaz Onay bir oyun sahneye koyacak: "Küçük Adam Ne Oldu Sana?" Söylemi yere sağlam basmakta; hoş müzikli, bol danslı, şenlikli olmasına aldanmamalı...

* Yüksek İnşaat ve Çevre Mühendisi

Yayın Kurulundan meslektaşımız ve 60'ların önde gelen 'nesnel eleştirmeni' Hüseyin Cöntürk ile beni davet ediyor ilk gösterime, Küçük Adam'ın 'gala'sına... Hükümet komiseri için 'zorunlu' olarak ayrılan koltuğun yanı başındaki yere ilişip not tutacağım, eleştirel gözle izleyecek, özellikle oyun akışı, sahnedeki dansların yayılışı, ışık-ses gibi teknik ayrıntılarda da en iyiyi arayacağım! İzleyiciye perdesini açmadan önce son dokunuşları yaparken tuttuğum notlardan, belirleyebildiğim aksaklıklardan ve önerilerimden yararlanacak Yılmaz Abi! Oysa benim ne tiyatro eğitimim ne sahne deneyimim ne sanat geçmişim var. Sadece salonlarda, sahnelerde, ortalıklarda halk oyunu oynamışım, davul-zurna çalmışım, bağlama tınıgırdatmışım zamanında.

"Gala Gecesi" bana özel olarak ayrılan koltuğa gömülüyorum, vakitli. Hüseyin Abi halâ gelmedi; davetlerden hoşlanmaz, kalabalığa karışmaktan da uzak dururdu bildim bileli... Yanımda getirdiğim not defterinde boş bir sayfa açıp kalemimi bileğilerken perde çekiliyor; komiser yok! Yanımdaki koltuk boş. Daha rahat karalayabilirim, hatta büyük harflerle bile yazabilirim artık; ne hoş!

Oyun başladı, ben de başladım not tutmaya. Sadece çevremdeki izleyicilerin değil, oyuncuların da gözleri bana ve defterime kayıyor ara sıra; hiç de dostane değil...

Ara verildi. Tanıdıklarım var fuayedede. Çay içiyorlar, ama hiçbirini yanışmıyor yanıma. Çok değerli o zamanlar "Merhaba"... Dostlar arasında yalnız, itilmişim bir başıma!

Kısaca Sanat Yaşamı

Toplumcu gerçekçi bir tiyatro adamı olan Yılmaz Onay, Türkiye'de epik tiyatronun öncülerindendir. Oyun kitapları yazmanın yanında, Bertolt Brecht, işçi tiyatrosu ve diğer çeşitli konular üstüne kuramsal kitaplar da yazdı, çevirdi ve tiyatroya uyarlamalar yaptı. Oyunları Devlet Tiyatrolarında da sergilendi. Romanı "Yazılar FİLMATİK" ve tiyatro oyunu "Sanatçının Ölümü" filme çekildi.

Altmışlarda İonesco'nun "Der Herrscher" oyununu Almanya'da sahneledi. "Sinema Tiyatro Derneği"nde ve ardından 1972'ye dek "Ankara Deneme Sahneleri"nde çalıştı. Sermet Çağan'ın "Öyle Bir Oyun" adlı radyo oyunundan "Savaş Oyunu" adlı sahne uyarlamasını yaptı ve sahneye koydu. (İstanbul Uluslararası Barış Şenliği ikincilik ödülü 1965) Yaşar Kemal'in "Yer Demir Gök Bakır" romanından Nihat Asyalı'nın oyunlaştırdığı "Uzun Dere"yi sahneye koydu. (Nancy Uluslararası Tiyatro Festivali büyük ödülü -Brezilya topluluğu ile birlikte 1966).

İlk profesyonel rejisi çalışması, 1972'de Ankara Sanat Tiyatrosu'nda (AST) Bertolt Brecht'ten sahnelediği "Hitler Rejiminin Korku ve Sefaleti" aynı yıl Brecht Ödülü'ü aldı...

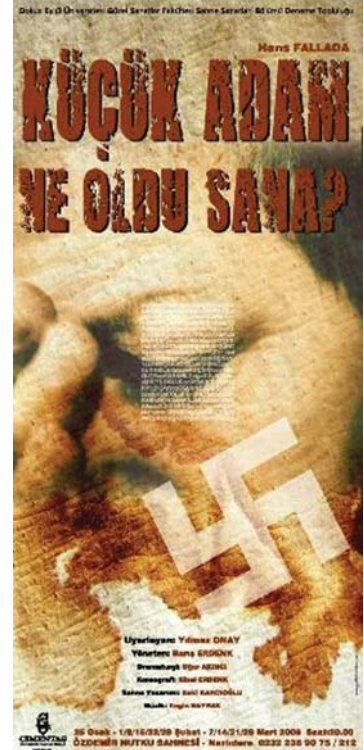
Ankara'da kuruluşuna katıldığı Çağdaş Sahne'de "Yusuf ile Menofis" (Nazım Hikmet), "Grev" (Nihat Asyalı), "Çimento" (Gladkov-Asyalı) oyunlarını sahneledi (1975-78). İşçi Kültür Derneği'nde işçi oyunları yazıp yönetti

(1978-80). 12 Eylül 1980 askerî cunta sonrası AST'da Hans Fallada'dan ("Kleiner Mann was nun?") oyunlaştırdığı "Küçük Adam Ne Oldu Sana?" oyununu (1981-82) ve kendi yazdığı "Bu Zamlar Bana Karşı" kabaresini sahneye koydu (1984).

"Arafta Kalanlar" ve "Karagöz'ün Muamması" adlı oyunlarını Amsterdam'da ve "Sanatçının Ölümü" oyununu Paris'te sahneledi (1985-1989). "Şarkılarımız Ölmesini!" adlı, çocuklar için yazdığı barış oyunu, Berlin'deki Theater Manufaktur am halleschen Ufer tiyatrosunca Almanca'ya çevrilip "Sechs Verrückte und ein Lied" adıyla sahnelen-di (1988). Berlin-Dialog topluluğu ile "Gewalt" temalı bir workshop yaptı, çıkan oyunu Ballhaus'ta sahneledi (1990). Aynı toplulukla Dario Fo'dan ("Bezahl wird nicht!") "Borcumuz Yok!" adıyla Berlin'e uyarlanan oyunu sahneledi (1991).

1993'ten itibaren Devlet Tiyatrolarında rejisör olarak çalıştı. Ankara'da Devlet Tiyatroları Vakfı için Nihat Asyalı'nın, Nazım Hikmet üstüne yazdığı "Yanar Elleri" oyununu sahneye koydu. Devlet Tiyatrolarında Henrik Ibsen'in "Bir Halk Düşmanı"nı, Bertolt Brecht'in "Kafkas Tebeşir Dairesi"ni ve kendi oyunu "Kara Kedi Geçti"yi sahneye koydu...

Berlin-Tiyatrom'da Nazım Hikmet'in "Tartüf 59" oyununu ("Tartüf 2000" adıyla) yönetti. İstanbul Devlet Tiyatrosunda "Küçük Adam Ne Oldu Sana?" oyununu yeniden sahneledi (2001-2002). Düşün Sahneleri'nde kendi oyunu "Sanatçının Ölümü"nü ve AST'ta Brecht'in "Küçük Burjuva Düşünü"nü sahneye koydu. Kendi oyunu "Prometheia", Hollanda'da özel bir proje olarak bir Türk grubu tarafından Türkçe ve bir Hollanda grubu tarafından da Hollandaca oynandı (2005). Yazdığı önceki oyunlar da yurt içinde ve dışında çeşitli topluluklarca sergilendi. Ayrıca, 1998'de "Yazılar Filmatik" romanı, 2006'da da "Sanatçının Ölümü" oyunu, TRT tarafından filme alındı. 2008 yılında Kocaeli Üniversitesi tarafından Önder Önsal yönetmenliğinde Bir Tiyatro Direnişçisi Yılmaz Onay adlı yaşam öyküsü ve tiyatro adamlığını ele alan bir belgesel çekildi.

Mutluluk Endüstrisi

William Davies, Sel Yayınları, 2021

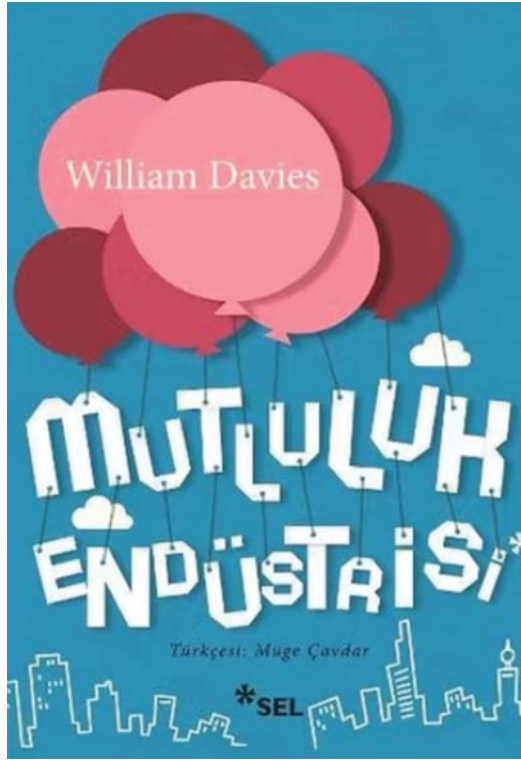
Mustafa Atmaca*

Mutluluk Endüstrisi kitabını "Kitap Yorum'a konu seçme nedenim:

Geçen sayıda (TMH 523) seçtiğim, "Teknoloji ve Geleceğin Sonu" kitabında yazar, James Bridle, insanlığa ne oldu, varoluşsal tehditle karşı karşıya olan insanlık neden buna karşı koymuyor veya koyamıyor sorusuna cevap ararken asıl sorunun bu olduğunun altını çiziyordu.

William Davies'in "Mutluluk Endüstrisi" kitabını, Bridle'in kitabının "asıl sorun" olarak belirlediği soruya cevap aradığı için seçtim.

Kitap arka kapak yazısı şöyle diyor: **"Mutlu olmanın insan varoluşunun tek ideal biçimi olduğunu dayatan yeni nesil kapitalist sistemin yaşamlarımızın kontrolünü nasıl ele geçirdiğini gözler önüne seren Mutluluk Endüstrisi, haz ve mutluluk arayışımızdan faydalanan en büyük şirketlerin, piyasaların ve hükümetlerin, paranın denetimindeki tüketim arzularımıza nasıl yön verdiğini güncel örneklerle açıklayan ve bu sarmaldan çıkmak için yol gösteren bir çalışma.**

Şimdi kitabın yorumlu özetlemesine geçeyim.

1970'lerde Avrupa'daki üretim verimliliğinin büyüme hızında sert düşüşler gözlemlendi.

1980'lerde, 70'lerdeki düşüşe çare olarak piyasanın serbestleştirilmesine yoğunlaşıldı (neoliberal döneme geçildi).

1990'larda inovasyon ve internet gündeme oturdu. Dijital çağ başladı. Tüm bu önlem ve değişikliklere rağmen 80'lerde başlayan neoliberal dönem 2008'de krize girdi ve bu kriz hâlâ devam ediyor. Bu seferki krizin çok daha uzun süreceğini krizin başında önemli ekonomistler söylemişti, öyle de oldu.

Neoliberalizmin 2008'deki krizinin önemli bir nedeni de insan bilinci dışında yapılan operasyonlarla devrim yaptığını düşünen neoliberalizm,

insanları rızalarına bile gerek kalmadan teslim almıştı. İnsanlar ruhen çökertildi. Buna çözüm olarak Davos toplantılarında eski düzene nasıl dönülebileceğine odaklanıldı. Bulunan çözüm, ruhen çökertilmiş insanı kendi içine döndürecek pozitif psikoloji yöntemi oldu.

* İnşaat Mühendisi

Pozitivist psikoloji

Budizm, bilişsel davranış terapisi ve sinir bilimini harmanlayan farkındalık adlı rahatlama tekniği, Davos Forumun en çok konuşulan konularından biri olmaya başladı. 2014 yılındaki zirvede zihinsel ve bedensel zindelik konularını merkeze alan toplam 25 oturum yapıldı. Bu oturumlar sayıca 2008 yılındaki benzer oturumların iki katından fazlaydı.

Pozitivist psikoloji ve mutluluk ölçümü

1990'lardan bu yana pozitivist psikoloji siyasi ve ekonomik kültüre nüfuz ederken siyasetçilerle yöneticilerin mutluluk ve esenlik mevhumlarını sahiplenme şekline yönelik kaygılar arttı. **Mutluluk bilimi**, nihayetinde çektikleri acılardan ötürü insanları kendilerinden sorumlu tutup onları ilaçla tedavi ederek sorunu oluşturan koşulları yok sayacak bir konuma getirme amacı taşıyordu.

Oluşturulmak istenen mutluluk bilimi, insan hislerini inceleyen yetkin bir bilim, ahlak ve siyasete dair en temel sorunları çözebilir olsun istendi. Bu hislerin bilimsel olarak nasıl sınıflandırılacağı ise elbette duruma göre değişecekti. Bu sınıflandırma, kimi zaman duygusal, kimi zaman sinirsel, kimi zaman da davranışsal ya da psikolojik oldu.

Bu planın ruhu, Aydınlanma düşüncesine dayanıyor, fakat ondan en çok istifade edenler toplumsal kontrolden çıkar sağlayanlardı. Özellikle de özel sermayedarlar... Mutluluk ekonomisinin kendine has gelişimini işte bu talihsiz çelişki belirledi.

Mutluluk biliminin 21. yüzyılın başında aniden bu denli ön plana çıkmasının iki önemli nedeni

Mutluluk bilimini geliştiren psikolog, yönetici, iktisatçı ve sinir bilimciler sosyolojik nedenleri kendi amaçlarına göre ele aldı. Batı ekonomilerinin 1960'lardan beri karşı karşıya olduğu ağır sorunlar, psikolojik ve duygusal bağlılığa her geçen gün daha fazla bel bağlar hale geldi. Bu bağlılığı sağlamanın gitgide zorlaşması, genellikle depresyon ve psikosomatik hastalıklar olarak ortaya çıktı. Bireysel yabancılaşma türleri insanlara acı veren kişisel deneyimler olmanın ötesinde yarattıkları ekonomik sonuçlarla ilgiliydi. Siyasetçiler ve yöneticiler için sorun giderek büyüyordu. Oysa, mutsuzluk ve depresyon, rekabetçi değerlerin güçlü olduğu eşitsizlik düzeyi yüksek toplumlarda endişe verici boyutlara varmıştı. Toplumu atomizasyona ve güvencesizliğe sürükleyerek kendi varlığı için zorunlu olan psikolojik özelliklerin altını oyarak kendi bindiği dalı kesen bir ekonomik model geliştirilmişti.

Depresyonun içe yöneltilmiş öfke olduğu sıkça söylenir. Pozitif psikoloji uzmanlarının etrafımızdaki dünyayı fark etme konusundaki tüm telkinlerine rağmen **mutluluk bilimi** de pek çok açıdan içe yöneltilmiş bir eleştiri konu-

mundadır. Öznel hislerin ölçülmesine yönelik bu bitmek bilmez tutkunun tek yapabileceği, dikkatimizi geniş çaplı siyasi ve ekonomik sorunlardan uzaklaştırmaktı.

Nasıl Hissettiğimizi Anlamak

Kendi aklını kullanan insan, aydınlanmanın örnek insanıydı. Aydınlanma, insanı ölçmeye ve ölçmeyi birimleştirmeye, ihtiyaç duyuyordu.

Jeremy Bentham (filozof ve hukukçu), adalet ve toplumun ortak değerlerinin ölçüsünün ne olabileceğini düşünüyordu. Bulduğu çözüm, insan hazzının artıp eksilmesi değişkeniydi. Yasa veya ceza, haz düzenini artırıyor mu yoksa azaltıyor mu?

Bentham'ın hazzın ölçü birimi arayışlarında iki olgu öne çıktı:

- Kültürel olarak hazzın yarattığı nabız artışı,
- Bir şeyin satın alma ölçü birimi olan para, daha ucuz ve daha pahalı satın alma, sahip olma güdüsü, hem heyecan ve haz veriyor hem de para ölçüsüyle bütünleşiyordu.

20. yüzyılın ticari uygulamalarının temeli Bentham'ın para ve haz ilişkisi üzerine idi. Psikoloji ile kapitalizm köpürsü böyle kuruldu.

Paranın psikolojimizin temel etkeni haline gelmesi

Bentham'ın temel görüşleri üzerine kurulan 20. yüzyıl iktisadi, sosyal bilim mertebesinde fen ve doğa bilimi mertebesine terfi etti. Çünkü insan, bilinç dışında işleyen duygusal ve en zayıf yanından yakalanmıştı.

Zihin ve beden sorununu çözmek için matematiğin ve sayısallaştırmanın nasıl bir yardımı dokunabilirdi?

Fechner, Enerjinin Korunumu ilkesini 1840'larda bir grup Alman fizikçi ile bularak formüle etmişti. (Maddenin temel yapısına dair düşüncelerde bir dönüşüm yaşanmıştı.) Söz konusu ilke, enerjinin yok edilemeyeceğini ortaya koyuyordu. Enerjinin biçimi değişse bile miktarı değiştirilemezdi. Endüstri devrimi bağlamında ise bu buluş, teknolojiyle ilişkilendirilerek verimlilik düzeyinin artırılmasında herhangi bir sınırın olmadığına dair müthiş bir iyimserlik yarattı.

Fechner'e göre enerji, zihin ve bedeni birbirinden ayıran sınırı aşmış, bunu da matematik kanunlarına uyarak yapmıştı. Fechner felsefesine dayalı diyalektik, duygu ve düşünce maddenin organize olmasıyla ilgiliydi.

Daha sonraları geliştirilen fMRI (fonksiyonel MR cihazı) ile beyindeki düşüncenin değişiminin ölçülmesi bu görüşün ispatı sayıldı. Günümüze değin, hazzın maddi bir gerçeklik olduğu düşüncesi mutlaklaştırıldı. Yani, enerji soyut ve somut arasında gidip gelirken biçimi değişse bile miktarı değişmiyor ve bu işleyiş matematiğe de uyuyordu.

Feshner, felsefede Kant ve Descartes'in düalistliklerini (ikicilik; insan ve onun dışındaki her şey ayrımı) geri getirirken enerji yasası ve matematiği kullanarak insanın zevk için yaşadığı görüşünü "bilimselleştirmişti".

Beden ifade aracı olmaktan çıkarıldı, onun yerini beden içsel yansımaları aldı. Bunlar yeni bir bilim haline getirildi. Amaç, kendi kararını diliyle veremeyen insan yerine organlarının onun yerine karar verdiği düşüncesini egemen kılmaktı. Hegemonyanın devamlılığı için bilimsel kılıf bulunmuştu.

Bedenin veya parçalarının bir sesi olduğu görüşü, Bentham ve Fechner'in dilin yeterli ifadeyi sağlayamamasına bağlanmıştı.

Mutluluk Endüstrisi ile nihai amaç, sınıf farkının görünmez ve etkisiz kılınması

Böylece, toplumsal isyanları yok edip; ağzı var, dili yok, kaderine razı paryalar topluluğu yaratmak amaçlanıyordu. Kişinin kendi hapishanesini kendi içine taşımasının bilimsel kılıfları böyle yaratıldı. Neoliberalizm bu konuda ciddi başarılar elde etti. Kişi, kendi dışından kendi kadriyle oynayanlara karşı muhaliflik yapmasını isteniyordu.

Soyutun somutun yerini almasında paranın elde ettiği psikolojik ve sosyolojik yer, insanlığın başındaki en büyük derttir. Bugünkü insanlık dramının temel nedeni, soyut olan paranın, somut mutluluğun tek ve kesin elde edicisi olduğu aldatmacasıdır.

Hazzın Fiyatı

Para, hem bir biriktirme hem de bir takas aracı olarak insan psikolojisi üzerinde sıra dışı bir tahribat yaratabilme özelliğine sahiptir. Paranın değer olması, soyut bir şey olan para ile somut bir şey olanın takas edilmesinin gönüllü olması demektir. Yani, insanın istek duyduğu herhangi bir şeyi gerçekleştirmesinin kabulünde para bir değer olarak kabul edildi. Para değer, toplumsal başka şeylerin de para özelliğine benzemesine sebep oldu. Yani, **para kendi dışındaki değerleri kendine benzetti.**

Değer nedir sorusu, "üretim için harcanan zaman" olarak kabul görmüştü.

Değer kavramında değişiklik

Değer tanımı olarak kabul edilen, "üretim için harcanan zaman" tezinden vazgeçilerek değer, kişinin özneliği olan arzu ve karşıtı olarak acı psikolojisine çevrildi.

Adam Smith'ten Marks'a tüm düşünürlerce, emeğin işçi tarafından yaratılan değer olduğu tezi bilimsel kabul görmüş ve iktisat onun üzerine bina edilmişti. 1870'lerden sonra iktisattaki değer kavramı tümüyle değiştirildi. Artık, değer; psikolojik bir kavram olan ve insanın ağırlıklı olarak bilinç dışıyla ilgili arzu kavramına indirgendi. De-

ğeri belirleyen onu satın alan kişinin arzusu ve bu arzunun gerçekleşmesi veya karşıtı olarak gerçekleşmemesi olan acı idi (negatif fayda).

William Stanley Javonce, (İngiliz iktisatçı ve mantıkçı; 1835-1882) haz ve acı üzerine kurulacak iktisadın mutlaka nicelikler bilimi sayılan matematikte bir modelinin kurulması gerektiğini vaaz etti. İktisadın haz ve acıya, onların da matematiğe bağlanması, iktisat ve onun dili olan parayı çıkarla birbirine bağlamış oldu.

Jevons, para değeri, insan kararlarının psikolojik merkezine oturtarak insan ruhunu yeni sömürü alanına çevirme düşüncesini kapitalizmin hizmetine sundu.

İnsan psikolojisinin kontrolü, şeytanlaştırılan piyasa ile paranın kontrolüne geçti.

Javons'un teorizasyonu ile faydanın azamileşmesi, 20. yüzyılın ikinci yarısında genişledi. Bentham'ın kamusal olarak düşündüğü fayda ile de bütünleşerek bir piyasa ve ona dayalı bir adalet kuramı geliştirildi.

İnsanların nicelik, nitelik diyalektiğindeki bütünsellik ile normal düşünme ve etik karar vermeleri ellerinden alındı. Sadece, haz ve çıkara dayalı nicelik (sayısalılık) öne çıktı.

Mutluluğu yaratan neden olarak, sonunda dopamin salgısı ile beyin kimyası keşfedildi.

Nörolojik ödül sistemi olan dopamin salgısı, 1950'lerde, fare beyinlerinde yapılan deneylerle anlaşılmaya çalışıldı. Böylece Jevons'un psikolojik haz teorileri yeniden geri çağırıldı.

Temel biyolojik yapımız yüzünden muhasebe yapan hesap makineleri gibi hareket ettiğimize neden inanılsın, sorusunun cevabı, basit iktisat bilimi ve onunla birlikte paranın ahlaki otoritesini kurtarmak için asıl amaç oldu. İktisat bilimi, doğal bilimlerin seviyesine ve denkliğine çıkarılarak kapitalizmin ebedi ve ezeli olduğu düşüncesi mutlaklaştırıldı.

Satın Almaya Hazır

Antonio Demassio, akıl ve duyguların birbirinden ayrı olmadığını, bütünselik hareket ettiğinin buluşunu yaptı. Piyasaların tüketimi, haz ve duyguların tetiklediği, akıl ve duygu merkezlerinin beyinde ayrı yerlerde olduğu şeklindeki görüşlerinin doğru olmadığı Demassio'nun beyin taramalarından ortaya çıktı.

Duygu nedir sorusu halâ cevaplanamıyor. Tüketici bir metayı almaya nasıl karar veriyor, kendisi için satın alma duygusu mu, yoksa yararçı fayda mı etkili?

Psikoloji tarihi, tüketimciliğin tarihi ile paralel yürüyor. Amaç, psikolojiyi nesnel bilim yapmak, böylece kişileri robota çeviren, onları duygu ipiyle istediği gibi yönlendiren bir bilim elde ederek özgürlük ve bilinci yok etmek. Bunu kim ve hangi amaçla yapıyor sorusunun cevabı, tâbi ki, özel şirketler.

ABD düzencileri, psikolojiyi halkın rızasını yaratmada araç olarak kullanılacak en etkin aparat olarak gördüler. ABD’de psikolojinin araçsallaştırılması, 1879’da Wilhelm Maximilian Wunt’un (Alman fizyolog, psikolog, filozof ve modern psikolojinin kurucularından) deneysel psikolojisi ile başladı.

Tüketim, arzu ve para ilişkisi kullanılarak insan psikolojisinin içine sokuldu. Bunun devamında psikoloji, felsefe karşıtı (sorgulanmanın yok edilmesi) ve tüketim yandaşı hale getirildi.

1913’te John B. Watson, (Davranışçılık okulunun kurucusu, Amerikalı psikolog; 1878-1958) davranışçı ekolü icat etti. Ona göre insan davranışlarının verileri toplanıp hekimler, hâkimler ve iş adamlarının istediği gibi kullanabileceklerini söyledi.

Watson’un pervasız icadı, onu Amerikan Psikoloji Derneği’nin başkanı yaptı. (Üstelik hiçbir deneysel çalışması olmamasına rağmen. Davranışçılık rüzgârı, 21. yüzyılda da esmeye, şiddetini artırarak devam ediyor. “Birey artık kusuru kendinde aramalı ve var gücüyle davranışını değiştirmeli”ydi. Tabii ki, kible kapitalizm olmalıydı.

Kişi kusurlu olan kendisi olduğuna inandırılınca demokratik mücadeleden vazgeçip kendisiyle mücadele eder hale geldi.

Watson, insanı koşullayarak, herhangi bir fabrika ürünü gibi istediği şekli ve özellikleri vererek yeniden yaratabileceğini iddia etti. Watson’un davranışçılık ekolü bu nedenle hala muteber.

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri, insanları manipüle ederek itaate ve kusuru kendinde aramada tam bir pervasızlık seviyesine vardı. Bunun için kişinin davranışlarının istatistiki verilerini toplayıp, nabza göre şerbet vermek ama asıl amaç, bu şerbeti hazzı, hazzı paraya çevirmekti.

İnsanları ekonomiye bağımlı ve tam bir meta tüketicisi yapabilmek için iki büyük psikolojik ekol gelişti.

- Jevons başlangıçlı hazcılık,
- Watson başlangıçlı davranışçılık.

Jevons, iktisadi bilim yapmak için insandaki doğal var kalma duygusu ve refleksiyle bağlantılı psikoloji kulvarını kullanarak insanları paranın (yani üretim araçları sahibi kapitalistlerin) esiri yaptı.

Watson, insan davranışlarının algoritmasını (istatistiki verileri) çıkarıp kişinin ne isterse onu yapabileceğini inancını yarattı. Hiçbir zaman kusuru kendi dışında aramamak, bu da kendisiyle mücadele eden, düzene muhalif olmayan insan demek oluyordu.

Davranışçı Ekol (Bentham- Watson ekolü) kişinin etik ve ahlak değerlerini değiştirmek onu kapitalizmin askeri yapmak için onunla konuşup onu eğitmeyi de öneriyordu.

Kişinin psikolojisinin, haz, para ve de davranışlarının yö-

netiminin manipüle edilmesi için bilinç dışı duyguları ikna edilmesi gerekir. Bunun gereği, iş içerisinde; **şirket ruhu**, toplum içerisinde; **“para var, çare var, paran yoksa suçlusu sensin, aşağılayacaksan kendini aşağıla, uyanık ol, bak herkes köşeyi dönüyor sen de bir yolunu bul”**. Bu çevre baskısı altında insan duygularının zamanla bıkınlık ve isyana dönüşmemesi için sürekli eğitim ve meslek içi eğitim kursları açıldı, yaygınlaştırıldı.

Evet-hayır basitleştirilmesiyle nitelikler niceliğe çevrilip yok ediliyordu. Ama tüketimin amaçları için kişileri uyutmak amaçlı çalışma, reklamcılığın güçlendirilmesiyle yenilendi ve sağın amaçları gerçekleştirildi.

Psikomatik İşçi

Mutluluk istikrarsız bir ekonominin kargaşasında insanların sırtlarını yaslayabileceği bir sermaye türüne dönüştü. Söylendiği gibi mutluluk, başarı savaşında insanlara avantaj sağlayan bir kaynak oldu. İnsanın mutsuz olmasının temel nedeni olarak kendisi gösterilip düzenin suçları görünmez ve dokunulmaz kılındı.

Karşıtlık oluşturan insan ve ona egemenlik kurmuş olan düzen ilişkisi bu sefer insanın kendine yöneltildiği için insan ile hegemonya çelişkisi yok edildi.

Termodinamiğin 1. Yasası, enerji verimliliği ve sömürü umudu yarattı ama Termodinamiğin 2. Yasası olan entropinin, yani bozulma ve kullanılamaza dönüşme yasası insanların sömürülmesinin onları tüketip yok edeceğini söylüyordu.

Entropinin insan bedenindeki enerji kayıplarının incelenmesi, ergonomi bilimini doğurdu. İnsan beden kasları, hatta kanı bile incelemeye alındı.

Frederick Winslow Taylor (Amerikalı makine mühendisi; 1856-1915) emekçinin fiziksel hareketlerini inceleyerek hareketlerin optimize edilmesiyle yüksek verim elde edilebileceğini ortaya koydu. Bu başarı akademik çevrelerde yankılandı, Taylor’u meşhur etti. Taylor bunun üzerine (eklektik bir kitap olan) “Bilimsel Yönetimin İlkeleri”ni 1911’de yazdı.

Taylor sınıf çelişkisini ve çatışmayı azalttığını düşünüp “işçi patron kardeş” diyordu. Peki, kalleş olan kimdi? Taylorizmin görünür sömürü olması sömürünün sinsiliğine halel getirmesi nedeniyle patronlar tarafından beğenilmemeye başlandı.

Yeni sömürünün sinsice, insan içkinliğine montajında ilk ve önemli düşünür; felsefe, tıp ve psikanaliz eğitilmiş George Elton Mayo idi. (Avusturyalı psikolog, sosyolog ve organizasyon kuramcısı; 1880-1949) Mayo, sosyalizmi nevroitik ve fantezi olarak niteledi. Yöneticisine isyan eden işçilerin psikolojik tedaviye alınması gerektiğini söylüyordu.

Mayo, işçileri yaptıkları işe iman edecek hale getirip ayaklanma ve sınıfsal çelişkilerini külli yok etmek amacını taşıdığı için 1926’da Harvard Business School’da işe alındı.

Asıl tehlikeyi ortaya çıkaran istatistikler, rekabetçi ruha sahip olanların kendilerinin de depresyona yakalandığını gösterdi. Aşağıladıkları karşı tarafı yok etmeleri onları doyurmuyor aynı zamanla hasta ediyordu.

Mayo'nun çalışanların fiziksel ortamla olan ilişkilerini incelemesi, çalışanların zihinsel mutluluğunun verimliliği nasıl sağlayabileceğini ortaya koydu, takım ruhu keşfedildi.

Mayo, yöntemi bilim haline getirmekle büyük bir icatta bulunmuş oldu. Psikoloji, mutlu çalışanlar yaratıp, sinsice sömürmenin aracına dönüştürüldü.

Yönetimin bilimselleştirilmesi ve psikolojinin çalışanlara gaz verme aracına dönüşmesinde takım olarak bir arada bulunma önemli bir avantaj sağlıyordu. Tüm bu özellikler Mayo'nun çalışanlar üzerinde yaptığı deneylerle netleştirilmişti.

1940 ve 50'li yıllarda Grup Psikolojisi üzerine yapılan analizler tüketicilere de uygulanır hale getirildi.

Büyük şirketler, hizmet sektöründe iş yeri ruhu gibi konulara daha ihtiyaçlı hale geldi. Dünya Sağlık Örgütü 1948'de kurulup sağlığı; "fiziki ve ruhsal bütünlük" olarak tanımlayınca işin rengi değişti.

Tıp, ölüm yaşını uzattı ama yaşamda kalan insan ne ölçüde mutlu ve memnun bu soru önem kazandı. Yaşamda kalmak ama ruh sağlıklı olmadan...

Otorite Krizi

1980'ler İngiltere'sinde sağcı lider Thatcher, solcu lider de Tony Blair idi.

Neoliberal kültürün kitlelerde yarattığı yıkım Thatcher sonrası dönemdeki politikada kazanmayı bilimleştirdi. Bunun için sporcu gibi politikacı, savaşçı gibi işletmecilik, yaşam koçu gibi eğitim model oldu.

Neoliberalizm'in yarattığı eşitsizlik ve sınıfsal farkın toplumda yaratacağı depresyonu neoliberal liderler bile hesap etmemişti. 70'lerden sonra başlayan depresyon neoliberalizmle tavan yaptı. Eşitsizliğin az olduğu İskandinav uluslarda depresyon az, çok olduğu ABD ve AB gibi ülkelerde çok olduğunu istatistikler gösteriyordu.

Asıl tehlikeyi ortaya çıkaran istatistikler, rekabetçi ruha sahip olanların kendilerinin de depresyona yakalandığını gösterdi. Aşağıladıkları karşı tarafı yok etmeleri onları doyurmuyor aynı zamanla hasta ediyordu.

Rekabetçi bireyi teşvik eden ABD'de toplumun üçte biri, İngiltere'de yarısı antidepresan kullanır oldu. Çünkü rekabet, düşman yaratma, düşman gibi görme, nefret etme kültürü ile toplumu çürütmeye başladı.

Thatcher ve Ronald Reagan, Neoliberalizm olarak anılacak çağı açmak için hazır bekliyordu. Neoliberalizmi anlamak için işlerin bundan sonra nasıl ilerlediğine bakılabilir. Astronomik bir hızla artan üst düzey yönetici maaşları, eşi görülmemiş düzeylere ulaşan işsizlik, ekonominin diğer alanları ve toplum üzerindeki hâkimiyeti gitgide güçlenen finans sektörü, özel sektöre has yönetim tekniklerinin yaşamın diğer tüm alanlarına yayılması...

Siyasetin, matematiğin zamansız ve mekânsızlığına teslimi, Benthamcılığın psikolojik hazcılık özelliğini cılalayarak yeniledi. Yeni kamusal ortak dil, sayılarla yapılmaya başlandı.

İyi ve kötü ölçüsünü belirleyen nicelik-nitelik bütünselliği bozulup buradan matematiksel nicelik kopartılıp, ölçünün yarattığı hiyerarşi; **daha fazla ve daha az oldu**. Rakamlar, değerler dünyası olan felsefe dünyasının yerine ikame edildi.

Daha iyinin yerini daha çok alınca büyüme sorgulanmaz oldu. Ve mutlak iyi "daha çok"la ölçülendirildi. Bu durum, insanın bilinçdışına daha çok haz olarak yansıdı. Kişiler kendi içlerinin tatmininde bunu arar oldu. Toplumsallığa boş verildi.

1965 yılında Roosevelt, "yaşamdan memnuniyet ölçeğini" danışmanı Hadley Cantril ve Gallup araştırma şirketine icat ettirdi. Tüm halkların memnuniyeti artık ölçülür oldu.

Eski uzmanlar kamu yararı adalet ve hukuku değer sayarken **1950-1970 arasında yetiştirilen yeni uzmanlar araç ve ölçüyü esas alıp "daha çok"u daha yeni yerine oturarak kuram-muram yok deyip kestirip attılar**.

1980 öncesi Neoliberalizmin yol temizliği operasyonu kültür katliamı ile gerçekleştirildi. Sağcı akademisyenler bilimselliği yok ederek bilgi ve bilimle işi olmayan sadece inanca dayalı ideoloji olan muhafazakarlık için bulunmaz Hint kumaşı oldular.

Chicago Okulu'nun babası sayılan Friedman 1975'te Pinochet'ye danışmanlık yapmaya başladı. Bu arada Chicagocular iktisadı, insan davranışlarını inceleyen objektif bir bilim olarak ilan ettiler (Doğa bilimleri mertebesine yükseltme).

Javonce ve Bentham'dan alınan "insan çıkarına göre otomatik hareket eder" görüşü Chicagocular tarafından daha üst bir önem derecesine taşındı. İnsanın tüm değer ve davranışlarının çıkara göre yani, tüm psikolojiyi kapsayacak şekilde genişletildi. Fiyat kuramı olarak kavram-

sallaştırılan bu görüş, yeni iktisadın temel taşı, piyasanın amentüsü oldu.

Gary Baker, "insan sermayesi" kavramı ile insanın kendisini de sermayeye çevirdi.

Pozitif psikoloji, depresyonu zihinden silmek için yeni bir psikolojik manipölasyon olarak tedavüle sunuldu.

Anti psikiyatri hareketi olarak bilinen hareket mensupları arasında psikiyatri mesleğini tamamen toplumsal kontrol maksatlı, siyasi bir proje olarak görenler vardı.

Hâlâ net teşhisi yapılamayan depresyon, ilaç ve sigorta şirketlerinin zorlaması ile netleştirilip inanç, bilim haline getirildi.

ABD Psikiyatri Kurumu (APA) iktidarında taht kavgası başladı. 1973'e gelindiğinde APA sahte bilimcilik, homofobi ve 1950'lerin baskıcı normallik anlayışını yaymak gibi suçlarla itham ediliyordu, yetmezmiş gibi büyük ilaç şirketlerinin uzun vadeli kârlılığı için de tehdit sayıldı.

Homoseksüellik önce cinsel bozukluk olarak nitelendi. Bu sefer de cinsel normallik nedir sorusu ortaya çıktı.

Psikiyatride tanı konusu uydurma tariflerle 292 kategoride el kitabına koyuldu, psikiyatrik sorunların toplumsal nedenleri görünmez kılındı. Psikiyatri hem toplumsal nedenlerden hem de psikanalizden soyutlanıp uydurma kategorileştirme ile ilaç yazmayı uygun hale getirdi. Antidepresan ilaç yazmanın uydurma kılıflaması, (psikiyatri kurumu) APA'cılar bir hastanın dava edip 1982'de davasını kazanması üzerine duvara tosladı.

2 haftadan fazla devam eden uykusuzluk, iştahsızlık ve cinsel isteksizlik artık depresyon olarak tanımlanıyordu.

Mutluluk tarifi hazza, haz "daha çok"a ve ilerlemeyi mutlaklaştırmaya, çıkarıcılık da bencilliğe varmak zorundaydı.

Bencillik kendi çıkarından başka bir şey tanımayan insan yetiştirme sistemi olunca, herkesin kendi çıkarını düşünmesi herkesi düşman görmekle sonuçlandı. Bu sonuçtan da "düşenin dostu olmaz, düşene bir tekme de sen vur"a inanmış vahşi bir insan tipi doğdu.

Sosyal Optimizasyon

Pazarlamacılık, insan bilinçdışının tüm değerlerini özellikle, arkadaşlık dostluk vefa, diğerkâmlık gibi değerleri reklam ve ticari yaklaşımlarda kullanır oldu. Bu yeni reklamcılık modeliyle insanlar ava dönüştü.

Temel amacın para kazanmak olduğu ve bunun için her yolun, her tür değer kullanımının meşru sayıldığı (yeni gibi görünen) aldatarak para kazanma tepe yaptı. Makavelizmin yöneticiler için söylediği, "amaç için her yol ve yöntem geçerlidir" lafı para kazanma yolu için de kullanılır oldu.

Ticaret, insanı değerlerle süslenerek sinsice, sayısallığın ve görselliğin sağladığı olanaklarla yapıyordu artık.

Faydacılık; arkadaşlık, diğerkâmlık gibi değerleri çıkar için çok sinsi şekilde kullanmaya başladı.

Sosyal yaşam insanların kullanabileceği bir dizi mekanizma ve kaynağa indirgendikçe sosyal ağların hâlihazırda ayrıcalık sahibi kimselerin çıkarları doğrultusunda tasarlanma ihtimali sürekli gündeme gelecektir. Ağlar çoğunlukla nüfuz sahiplerine ellerindeki gücü nüfuzlarını daha da artırmak için kullanma imkânı tanıyan güç yasaları doğrultusunda gelişti.

Jacop Levy Moreno, (Amerikalı psiko-sosyoloji uzmanı; 1889-1974) sosyometri projesi ile psikolojiyi matematikleştirip duyguları sayılara dökerek niteliği niceliğe çevirmede yeni bir yol açtı.

Kapitalizm bireyi bencilliğe itti ve bunu "birey özgürlüğü" diye sundu. Bu birey, her şeyi kendi hazzı için isteyen, kendi dışında hiç kimseyi varsaymayan insana dönüştü.

Sosyal Kapitalizm duayenleri kendi sorunlarından kurtulmaya çalışanları topluluklara katılmaya çağırıyordu. Kâr ve kazanç baki kalmak kaydıyla ve kazanç sahiplerinin değirmenine su taşıyorsa değerlerin her türlü onlar için meşru idi.

Laboratuvarda Yaşamak

Özel yaşamın mahremiyetinin ihlali veri toplamanın pervasızlığıyla yapılır oldu.

Duygu analizi icadı ile tek cümlede duyguların altındaki ruhsal durum ortaya çıkarılıp buna dayalı geliştirilmiş sohbet makineleri yeni arkadaşlar olmaya başladı bile.

Yüz ifadeleri beden davranışları ve benzeri ile elde edilen veriler duyguları ölçüp yönlendirebilme olanağını ele geçirmeyi sağlıyor. Yani, insanları robotlaştırma dönemi başladı.

Duygusal zekâlı bilgisayarlar akıllı telefonlar da eklenince gözetleme faaliyeti kitleselleşti. Denetim artık insan ruhu üzerinden yönlendirilebilir hale geldi.

Yüz ifadeleri beden davranışları ve benzeri ile elde edilen veriler duyguları ölçüp yönlendirebilme olanağını ele geçirmeyi sağlıyor. Yani, insanları robotlaştırma dönemi başladı.

Veri toplamak kolaylığı artık yüz yüze anket yapma zahmetini ortadan kaldırdı.

Neden satın alıyoruz sorusunun cevabı ruh analizleriyle keşfedildi. Tüm toplumun laboratuvar haline geldiği durumla karşı karşıyayız. Ancak her şey karşısını da yaratır.

Bugünkü durumun endişe verici yanı, bu tür bilgileri yaratan güç eşitsizliklerinin büyük oranda görünmez hale gelmesi ya da kanıksanmış olmasıyla ilgili...

Sağlık ve esenliği artırmaya yönelik iyi niyetlerin şirketlerin karlılığına ve elitlerin siyasi taktiklerine hizmet eden amaçlarla birleştirilmesi sistem işleyişi için hayati bir önem taşıyor. Şu an artık günlük hayatımızın böylesi bir gizlilikle yönetilmesine karşı çıkmanın yolu, uzmanların olumlu veya olumsuz yönde herhangi bir duyguyu bize otomatik olarak aşılama hakkına karşı durmaktan geçiyor.

Davranışsal psikoloji basit ilkeler üzerine kuruludur. Davranış kalıbını öğrenmek sonra bu kalıba giren kişiyi istediğin yönde manipüle etmek, daha çok çıkara yönelik kullanmada robotlaştırmak. Deneylere katılanlara yapılan manipülasyonların sonuçlarını kontrol eden bir birimin olduğu İngiltere hükümetinin suçüstü yakalandığı bir uygulamayı dünya kamuoyu öğrendi.

Davranışçılar hiçbir ilkeye dayanmadan ham ölçümleri bilim insanlarına yaptırıp sonra bunları amaca göre manipüle için kullanıyor. Burada Watson, Taylor ikilisinin eklektik bilimsel yöntemi varyasyonlar halinde kullanılması sürüyor.

Davranışçı ekolün ipinin sağlam tutulma nedeni, Watson'un fareler üzerinde yaptığı deneylerin insanlara da uygulanabileceğinde ısrarcı olmasıdır. Tabii bu, matematik ve fizik kullanılarak, insan niteliği ve niceliğinin bütünselliği parçalanarak yapılmaktadır.

İnsanların karar alırken tercihlerinin bilinçli olmadığı, duygu etkili karar verdikleri biliniyor ve bu insan özelliği tepe tepe kullanılıyor. Algoritma denen manipüle edilmiş şeylerin komutlara dökülmüş hali bugün yapay zekâ olarak zekânın yerine geçirilmeye çalışılıyor. Ya kendimizi yönetmede ısrar edip insanlığımızı koruyacağız ya da egemenlerin kulu olup yok olacağız, ikisinin arası yok.

fMRI taramaları duyguların ölçüsünü yapıyor ama sorunlara derman olmuyor. Toplumsallık ve onun sonuçları ile bağ kuramıyor. Her bireyde duygunun fizyolojideki ilişkisini gösteriyor ama ne geçmişe ne de geleceğine yönelik bir şey söylemiyor.

Doğrusu insanların kendileri üzerindeki söz hakkını kullanmada özgür olmalarıdır.

Eleştirel Hayvanlar

Mutsuzluk, aslında nedir? İnsan mutsuzluğunu nasıl açıklayacağımız ve ona nasıl yanıt vereceğimiz konusu en nihayetinde eleştirilerimizi nereye odaklamayı seçeceğimiz, ısrarcılığımız ve suçu nereye atfetmek istediğimize dair etik ve siyasi bir meseledir.

Eleştirel psikologlar mutsuzluğun nedenini toplumsallıktan kopma olarak saptıyor. Tekleştirme ve teklikte sorunu çözmek, bozucu etki yapıyor.

İşsiz kalmanın psikolojiyi sadece gelirin yitirilmesinden çok daha olumsuz etkilediği, mutluluk iktisadının en önemli bulgularından biri.

Bugün çoğu siyasetçinin yaptığı gibi işi amacına bakmaksızın esenliği artıran bir şey olarak kabul etmek, davranışçılığın hatasına düşüp insanları deney fareleri gibi görmek anlamına gelir.

Beyin araştırmalarına büyük yatırım yapanların amacı, insanın satın alma kararını vermesi için hangi düğmesine basmak gerektiğini öğrenmek...

Mutluluk, sonunda öznel boyutundan nihai olarak sıyrılıp uzmanların denetleyeceği nesnel ve davranışsal bir olaya dönüşüyor. İnsanlar, olumlu bir duyguyu azami düzeye çıkarmaya çalışmak için görünür biçimde Benthamcı bir amaç gütsede de gütmese de bütün bu geleneklerin ortak yönü psikoloji bilimini siyasi amaçlarına alet ederek insanların faaliyetlerine ve hislerini nasıl öngörebileceklerini ve kontrol edebileceklerini anlamaya çalışmalarıdır.

Kusuru kendinde bulmak:

Sıradan insanlar, başarısızlık ve mutsuzluklarını beyin ve zihinlerine atfeder oldu.

Psikoloji indirgenerek veya analogi ile fizyoloji ve biyolojiye benzetilerek kesin fetvalar veren bir bilime dönüştürülmeye çalışılıyor.

Yorum

William Davies; **"Kullanıcıların duygularını manipüle eden uygulamalar, tüketim alışkanlıklarını şekillendiren reklamlar, motivasyon artırıcı iş yeri terapileri, zindelik ve esenlik guruluğu iddiası taşıyan yaşam koçları, spor hocaları, pozitif psikoloji uzmanları ve mutluluk iktisatçıları... Statüye güce, kariyere ve paraya odaklanmış bu tüketim sarmalı gerçekte neye hizmet ediyor?"** diye soruyor. Soruyu; haz ve mutluluk arayışımızdan büyük şirketler, piyasalar ve hükümetler faydalıyor şeklinde cevaplıyor.

"Ne yapmalı sorusuna, bir başka düşünür, John Halloway de, "Kapitalizmin içinde, kapitalizme karşı ve kapitalizmin ötesinde" isimli kitabında; **"...Kapitalizmin ve sermayenin 'lüzumsuzluğunu' bilmenin büyük güveniyle... insan haysiyetinin çiğnenmesine isyan ederek... Sistemde çatlaklar açarak... sorgulayarak ilerlenecek bir yol..."** öneriyor.

"Mutluluk Endüstrisi" kitabını okuyup yorumlayarak sunduğum sevgili okur, senin ne yapmalı sorusuna cevabın da kitabın kendisini okumak olsun...

Zemin Kata ve Taşıyıcı Sisteme Müdahaleler Sistemi Bozar, Binayı Zayıflatır, Sorumluluğu Değiştirir!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, 6 Şubat yargı süreçleri hakkında 13 Ocak 2026 tarihinde yaptığı açıklama.

Resmî verilere göre 53 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 300 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz. Çünkü adil bir yargılama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

6 Şubat 2023 Depremleri sonrasında yürütülen ceza yargılamalarında sıkça gündeme gelen zemin katta yapılan veya taşıyıcı sisteme yapılan müdahale iddiaları, yargılamaların sağlıklı ve adil yürütülebilmesi açısından özel önem taşımaktadır.

Taşıyıcı sistemin herhangi bir bileşenine yapılan müdahale, yük aktarım zincirini değiştirir ve sistemin davranışını öngörülemez hale getirir. Zemin katta yapılan duvar kaldırma, asma kat ekleme, konsol kirişlerin kaldırılması ya da tesisat geçişi sırasında kolon-kirişlere verilen zarar,

kolon kesmek kadar tehlikelidir. Bu müdahaleler, yapının rijitliğini azaltır, yük dağılımını bozar ve deprem kuvvetlerine karşı koyma kapasitesini düşürür. Teknik olarak bozulmuş taşıyıcı sistemin tasarlandığı haline göre davranması beklenemez; bu nedenle hukuki sorumluluk da artık müdahaleyi yapanlara aittir.

Zemin Kat Duvarlarının Kaldırılması

Zemin kat duvarlarının kaldırılması, yanal rijitlik dağılımında dengesizlik yaratır. Dolgu duvarlar, yalnızca bölme unsuru değil, çerçevenin rijitliğine katkı sağlayan elemanlardır. Duvarların kaldırılması, zemin katın üst katlara göre çok daha fazla ötelenmesine neden olur ve ‘yumuşak kat’ oluşabilir. Deprem yönetmeliklerinin belirlediği yumuşak kat kıstasları sağlanmasa da duvarları kaldırılmış bir katın öncesine göre daha yumuşak olduğunda tereddüt yoktur. Bu durumda deprem enerjisi zemin katta yoğunlaşır. Duvar bulunmayan zemin katlarda rijitliğin %30-40’lar oranında azalabildiği, doğal titreşim periyotlarının uzadığı ve hasarın zemin katta başladığını gösteren akademik çalışmalar mevcuttur.

Duvarlarda Açılan Boşluklar

Dolgu duvarlarda kapı, pencere veya tesisat boşlukları açılması, rijitlik ve dayanımı doğrudan azaltır. Açıklık oranı arttıkça duvar rijitliği yaklaşık %50 oranında azalabilir. Açıklıkların kiriş-kolon birleşimine yakın olması, yük aktarım yollarını bozar ve çerçeve davranışını olumsuz etkiler. Sonradan yapılan bu tür müdahaleler projede tanımlı taşıyıcı sistemin bütünlüğünü ortadan kaldırabilir.

Asma Kat İlavesi ve Kısa Kolon Etkisi

Asma kat ilavesi, kolonların serbest yüksekliğini azaltarak 'kısa kolon etkisi' oluşturur. Bu durumda kolonlar daha fazla kesme kuvvetine maruz kalır. Örneğin kolon boyunun %30 kısalması kesme kuvvetini yaklaşık iki kat artırabilir. Asma katla birlikte rijitlik artarken süneklik azalır, bu da zemin katın deprem kuvvetlerine dayanımını düşürür.

Konsol ve Kapalı Çıkmalarda Kirişlerin Kaldırılması

Kapalı çıkmalardaki konsol ve alın (bayrak) kirişlerinin yapılmaması ya da sonradan kaldırılması, moment aktarımını keser ve sistemin sürekliliğini bozar. Bu tür müdahaleler, moment dengesi ve burulma rijitliğini azaltarak göçmeye zemin hazırlar. Aşağıdaki fotoğraflarda görülen örnekte,

Fotoğraf 2 - Kolon ve kirişte tesisat geçişi ile verilen hasar

Fotoğraf 3 - Betonarme kirişte boru geçişi ile verilen hasar

Fotoğraf 4 - Betonarme kiriş gövdesinde boru geçişi için kiriş ve donatıya verilen hasar

Fotoğraf 5 - Betonarme kirişte tesisat için açılan boşluk ile verilen hasar

Fotoğraf 1 - Kapalı çıkmada konsol ve alın kirişlerinin yapılmadığı (veya kaldırıldığı), zemin kattaki tüm duvarların market tarafından kaldırıldığı bina örneği.

zemin kattaki duvarların tamamen kaldırılması ve alın kirişlerinin yapılmaması, depremde yıkımın başlıca nedenlerinden biri olmuştur.

Tesisat ve Yenileme Müdahaleleri

Tesisat geçişleri sırasında kolon, kiriş veya döşemelere açılan delikler, kesit kaybı ve donatı zedelenmesine, bazen de donatı kesilmesine yol açar. Bu küçük görünen ancak önemli etkisi olabilecek müdahaleler, deprem anında kırılma mekanizmasının başladığı noktalardır. Aşağıda muhtelif binalarda tespit edilen olumsuz örnekler gösterilmiştir.

Fotoğraf 6 - Temelde ve kolonda tesisat geçişleri ile verilen hasar

Fotoğraf 7 - Betonarme kirişte tesisat geçişleri ile verilen hasar

Fotoğraf 8 - Betonarme kirişte tesisat geçişleri ile verilen hasar

Fotoğraf 9 - Betonarme kolonda tesisat geçişleri ile verilen hasar

Korozyon Hasarı

Taşıyıcı elemanlarda korozyon yapısal bütünlüğü ciddi şekilde zayıflatır. Betonarme elemanlarda donatının korozyona uğraması, donatı kesitinin azalmasına, aderansın kaybolmasına ve betonun çatlayarak sıyrılmasına yol açar. Korozyona bağlı %10-20 oranındaki donatı kaybı dahi kolon ve kirişlerde kesme ve eğilme dayanımını anlamlı ölçüde düşürür. Donatı çapının küçülmesi ve beton örtüsünün ayrılması, deprem sırasında oluşan tekrarlı zorlamalar altında elemanın ani göçme davranışı göstermesine neden olabilir. Özellikle zemin katta duvarların kaldırılması, asma kat ilavesi, tesisat için açılan boşluklar veya konsol kirişlerin kaldırılması gibi müdahalelerle birlikte ortaya çıkan korozyon hasarı, yapının deprem güvenliğini proje değerlerinin çok altına indirir. Bu tür hasarlar tasarımcı

Fotoğraf 10 - Betonarme kiriş ve döşemede korozyon hasarı örnekleri

mühendislerin öngörebileceği nitelikte olmadığı gibi, esas sorumluluk da bu müdahaleleri yapan ve korozyon

Fotoğraf 11 - Betonarme kolonlarda ve döşemede korozyon hasarı örnekleri

gelişimine yol açan koşulları yaratan ya da giderilmesini sağlamayan kişi veya kurumlara aittir. Aşağıda korozyon hasarlarından örnekler içeren fotoğraflar sunulmuştur.

Mevcut Binalarda Tehlikenin Erken Tespiti ve Önleme Sorumluluğu

Bugün halen ayakta olan pek çok binada da benzer müdahaleler bulunmaktadır. Nitekim yukarıda sunulan fotoğrafların tamamı yıkılmak için küçük bir sarsıntı bekleyen mevcut binalara aittir. Bu durum, sadece olası yargılamalar için değil, yaşam hakkının korunması bakımından da ciddi bir risk oluşturmaktadır. **Taşıyıcı sistem bütünlüğünü bozan müdahalelerin tespiti ve önlenmesi**, yapım sürecinde görev üstlenmiş mühendis ve mimarların değil, **bina maliklerinin, idarelerin ve kamu otoritelerinin asli sorumluluğudur**.

İlgili idareler, mevcut yapı stokunda bu tür değişikliklerin tespitine yönelik **periyodik denetim mekanizmaları** oluşturmakla yükümlüdür. Binaların yapım aşamasında olduğu kadar kullanımı sürecinde de izlenmesi, taşıyıcı sistemde izinsiz müdahalelerin erken fark edilmesini sağlar ve **yaşam hakkının korunması** açısından zorunludur.

Bu bağlamda, binaların periyodik kontrolü yalnızca kamu otoritesinin görevi olarak değil, bina sahipleri ve sakinlerinin de **kolektif sorumluluğu** olarak görülmelidir. Maliklerin ve kullanıcıların taşıyıcı sisteme müdahale edilmemesini gözetme ve izinsiz tadilatları bildirme yükümlülüğü hem kendi can güvenliklerinin hem de komşularının yaşam hakkının korunması için zorunludur.

Değerlendirme

Taşıyıcı sistemi de etkileyen müdahaleler maalesef çok sık görülmektedir ve deprem sonrası yargılamalarda önemli tartışma konularından birini oluşturmaktadır. Zemin katta yapılan izinsiz değişiklikler veya taşıyıcı sisteme müdahaleler proje müellifi, şantiye şefi, fenni mesul veya denetim kuruluşunun öngörebileceği sınırları aşar. Mühendisler tasarlayıp inşa ettikten sonra binalar kullanıcılara (maliklerine/sakinlerine) teslim edilir. Kullanıcılar izin vermedikçe mühendislerin binalarda denetim yapma imkanları olmadığı gibi denetim sorumlulukları da bulunmamaktadır. Binanın tasarlandığı ve inşa edildiği gibi davranmasını engelleyen, bütünlüğünü bozan müdahalelerin deprem dayanımını düşürerek risk oluşturduğunda şüphe bulunmamaktadır. Bu riskin kaynağını oluşturmamış mühendislerin sonuçtan da sorumlu tutulmamaları hukukun gereğidir.

Tasarlanan ve inşa edilen sistemi bozan, değiştiren her türlü müdahale taşıyıcı sistemin bütünlüğünü bozacak ve yapı deprem kuvvetlerine tasarlandığı şekliyle değil, bozulmuş haliyle karşı koymaya çalışacaktır. Mevcut haliyle önemli farklar içerse de tasarlandığı halin de uygun olması gerekir, bakış açısıyla tasarlanan halin modellenip analiz edilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Zira tüm modelleme ve analizler kabuller içermektedir ve tasarlanan halin depremdeki davranışını yüzde yüz kesinlikle yansıtmaya kabiliyetine sahip değildir. Binanın statik projesinde tasarlanan halinde yapılan esaslı değişiklikler sonrasında, tasarlanan haliyle ilgili yapılacak tüm değerlendirmeler şüphe içerecektir ve şüpheden sanığın yararlanması genel bir hukuk ilkesidir. Ayrıca nedensellik bağı ve objektif isnadiyet açısından da değişikliklerin dikkate alınması zaruridir.

Bir binanın güvenliği, taşıyıcı sistemin bütünlüğüne bağlıdır. Zemin katta yapılan her müdahale – duvar kaldırma, asma kat ekleme, giriş yapmama veya kaldırma, betonarme perde duvar, kolon veya kirişte boşluklar açma yapının dengesini bozar. Bu eylemler, kolon kesmek kadar tehlikelidir.

Bu tür müdahalelerin önlenmesi yalnızca teknik değil, **toplumsal bir sorumluluktur**. İlgili idarelerin binaları düzenli aralıklarla kontrol edip denetlemeleri, vatandaşların müdahaleleri bildirme ve önleme bilincini geliştirmeleri, yaşam hakkının korunması için zorunludur.

İMO olarak, meslektaşlarımızın hukuka aykırı biçimde sorumlu tutulmalarına yol açacak eksik ve hatalı değerlendirmelerin karşısında durmaya ve yaşam hakkının korunması için yapılması gerekenleri talep etmeye devam edeceğimizi kamuoyuna saygıyla duyururuz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Kamu Hizmeti Veren Yapılar Halkındır, Satılamaz!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, köprü ve otoyolların satılmasına ilişkin 10 Eylül 2025 tarihinde yaptığı açıklama.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında, Cumhuriyetin çağdaşlaşma hedefine ve dönemin sosyo-ekonomik ihtiyaçlarına dayanarak uygulanan programlı kalkınma modelleri bağlamında gerçekleştirilen kara ve demir yolu atılımları dışarıda tutulursa, ulaşım hiçbir zaman bir program dahilinde ele alınmamış, ulaşım yatırımlarına, kapitalizmin ruhuna ve ihtiyaçlarına uygun düzenlemeler yön vermiştir.

Halkın ihtiyaçlarını karşılamak üzere inşa edilen büyük altyapı yatırımları, ülkenin özkaynakları kullanılarak kamu eliyle yapılmış; halkın ortak malı olarak görülmüş ve topluma hizmet etmiştir. Bu yatırımlar, önemli mühendislik eserleri olduğu gibi, aynı zamanda Cumhuriyetin toplumsal gelişmeye, eşitlikçi hizmet anlayışına ve kamu yararına verdiği önemin somut göstergeleri olmuştur.

12 Eylül'den sonra önündeki tüm engeller kaldırılan ve 2000'li yıllarda AKP iktidarıyla hız kazanan özelleştirmeler, enerjiden iletişime, sağlıktan ulaşımaya kadar pek çok alana yayılmış, halkın bu hizmetlere erişimi zorlaşmış, hizmetler daha pahalı ve çoğu durumda daha niteliksiz hale gelmiştir. Kamu yararı gözetilmeden yapılan bu uygulamalar, toplumun geniş kesimlerinin zararına olmuş, cumhuriyetin birikimleri çıkar çevrelerine adeta servis edilmiştir.

Özelleştirme politikaları, yalnızca kamu mülkiyetinin özel sermayeye devri olarak değil; aynı zamanda halkın yıllar içinde ortaklaşa oluşturduğu değerlerin, toplumsal birikimin ve ulusal kaynakların yok sayılması anlamına gelmektedir. Kamusal işletmelerin, stratejik sektörlerin ve altyapının sermayeye peşkeş çekilmesi, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarını ikinci plana atmakta, kamu hizmetlerinin eşitlikçi ve erişilebilir niteliğini ortadan kaldırmaktadır. Bu süreç, yalnızca bugünü değil, gelecek kuşakların kullanım hakkını da ipotek altına almakta; kamusal denetim ve planlama yetkisini zayıflatmaktadır.

Bugün basına yansıyan haberlere göre, 15 Temmuz Şehitler Köprüsü ile Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ve ülke genelinde dokuz otoyolun işletme hakkının satışı planlanmaktadır. Bu köprülerin ve otoyolların geçmişte de özelleştirilmek istendiği ancak yoğun kamuoyu tepkisiyle karşılaştığı ve nihayetinde teklifin düşük bulunması gerekçe sunularak vazgeçildiği bilinmektedir.

Ülkemizin bütünlüklü ve sürdürülebilir bir ulaşım programı yoktur. Hem şehirlerarası ulaşımında hem de kent içi ulaşımında özellikle günü kurtarmaya dönük düzenlemeler

yapılmakta, lokal çözümler üretilmekte, sorunların çözümü değil yok sayılması ya da ötelenmesi amaçlanmaktadır.

Gerçek amacın ekonominin tamamen liberalleştirilmesi ve bütün kamusal, toplumsal ekonomik kaynaklar üzerinde sermaye egemenliğinin tam olarak sağlanması ve sosyal devletin tasfiyesi olduğu bugün artık netlikle görülebilmektedir.

Ülkenin geleceğini ipotek altına alan bu politikalar derhal durdurulmalı; kamusal varlıklar toplum yararı doğrultusunda, demokratik planlama ve kamucu anlayışla yönetilmelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Mühendislik Onuru Yok Sayılamaz!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, kamuda ve belediyelerde çalışan mühendislerin sorunlarına yönelik 12 Eylül 2025 tarihli açıklaması.

Mühendislik yalnızca teknik bilgi ve beceriye dayalı bir uğraş değil; aynı zamanda yüksek toplumsal sorumluluk bilinciyle kamusal yararı önceleyen bir meslek koludur. Kamu yararını gözetmek, toplumsal gelişmenin ve demokratik, adil bir toplum inşa etmenin temelini oluşturur. Mühendisler üretimin parçası oldukları her alanda bu sorumluluğu taşıyarak hareket etmek zorundadır. Ancak bu anlayışın yaşama geçebilmesi için yalnızca mühendislerin değil, merkezi ve yerel yönetimlerin de programlarını kamu yararı, liyakat ve toplumsal ihtiyaçlar temelinde oluşturması gerekir.

Ancak ne yazık ki ülkemizin kalkınmasında, kentlerimizin güvenli ve yaşanabilir biçimde inşasında en büyük sorumluluklardan birini üstlenen inşaat mühendisleri, bugün hak ettikleri değeri görememektedir. Bugün uygulanan politikalar mühendis emeğini değersizleştirmekte, piyasaya bağımlı hale getirmekte ve kamusal hizmeti taşeronlaştırmaktadır. Kamu kurumlarında asli görev olan mühendislik hizmetleri; iştirak şirketler, taşeron firmalar veya geçici sözleşmeler aracılığıyla yürütülmekte, bu durum hem emeği güvencesiz kılmakta hem de toplumsal güvenliği tehlikeye atmaktadır.

Mühendislik hizmetlerinin halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması konusunda hayati alanlar olduğu, yaşadığımız afetlerden sonra ne yazık ki acı bir şekilde yeniden görülmüştür. Bilhassa kamu gücü marifetiyle sunulması gereken mühendislik hizmetlerinin önemi daha iyi anla-

şılmış olmalıdır. Oysa, kamuda görev yapan ve bu kadar kritik rolü bulunan meslektaşlarımızın özlük hakları ile çalışma koşulları tartışma konusudur.

Özel sektörde çalışan mühendislerin güvence altında olmamasının, yeterli istihdam sağlanmamasının, denetim mekanizmalarının işlevsiz olmasının acı gerçekleri ile defalarca yüzleşirken; kamu sektöründe çalışan mühendislerin de bu güvencesizliğe itilmesi, kamu işlerinin de bu işlevsiz mekanizmaya evrilmesi başka acılar yaşatmaktan öteye ulaşamayacaktır. Kamu yararı gözetilmeden, piyasa çıkarları öncelenerek oluşturulan bu sistem; can ve mal kayıplarına, anti-demokratik uygulamalara ve emek sömürüsüne yol açmaktan başka bir sonuç üretmemektedir.

Meslektaşlarımızın iş güvencesi sağlanmalı; baskı ve mobbing uygulamalarına karşı hem yasal hem de kurumsal önlemler alınmalıdır. Demokratik ve özgür bir çalışma ortamı sağlanmadıkça mühendislerin mesleki iradesi ortaya çıkamayacaktır.

Toplumun geleceğini doğrudan şekillendiren mühendisler, insanca yaşam koşullarını, güvenceli istihdamı ve meslek onuruna yaraşır bir geleceği hak etmektedir. Bugün hâlâ ek gösterge ve ek ödeme oranları yetersizdir, gelir vergisi dilimleri mühendisleri mağdur etmektedir, risk ve sorumluluk tazminatları mesleğin yüklediği ağır sorumluluklarla bağdaşmamaktadır. Ücretler erimekte, emeklilik güvencesi ortadan kalkmakta, mühendis emeği her geçen gün daha fazla değersizleşmektedir. Kamuda çalışan meslektaşlarımız yıllar içinde ekonomik haklarında büyük kayba uğramış, emekliliklerine etki eden hakları da diğer kamu görevlilerinin bir hayli gerisinde kalmıştır.

Oysa mühendis emeğinin korunması yalnızca bir meslek grubu için değil, toplumun tamamı için bir güvence demektir. Çünkü mühendislik hizmetleri; afetlere dirençli kentlerin, güvenli yapıların, sağlıklı altyapıların, yani halkın yaşam hakkının teminatıdır.

Bunun bir yönü de merkezi yönetim kadar yerel yönetimlerdir. Belediyelerin görev ve sorumlulukları kapsamında altyapı hizmetleri, sosyal donatıların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi gibi faaliyetler yer almaktadır. Belediyelerde yeterli sayıda ve nitelikte inşaat mühendisi bulunmaması, mühendislik hizmetlerinin taşeron aracılığıyla veya güvencesiz koşullarda mühendis istihdam ederek sağlanması büyük bir eksiklik ve yapı güvenliği konusunda önemli bir tehdit oluşturmaktadır.

İhtiyacın çok gerisinde kalan mühendis istihdamı, bir yandan hizmetin niteliğini düşürmekte, diğer yandan eşitsizlikleri arttırmaktadır. İnşaat mühendisleri, kamuda bir yanda taşeron, bir yanda sözleşmeli güvencesiz istihdam politikaları ile çalıştırılırken, diğer yanda asli görevleri yerine getiren kamu mühendislerinin ekonomik sorunlarla baş başa bırakılması kabul edilemez bir emek sömürüsüdür. Ayrıca kamu hizmeti üreten kurumlar, memur mühendis personeli eliyle yapılması gereken işleri taşeron mühendis istihdam ederek gerçekleştirmekten vazgeçmeli, liyakat esaslı ve yeterli sayıda mühendis kadrolarıyla güvenceli istihdamı hayata geçirmelidir.

Eşit işe eşit ücret anlayışı hâkim kılınmalı, iştiraklerde çalışan mühendislerin emeği güvencesizlikten kurtarılmalı, özlük hakları kamucu bir bakış açısıyla güçlendirilmelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak bir kez daha vurguluyoruz: Taleplerimiz lütuf değil, emeğin ve kamusal yararın doğal gereğidir. Kamu mühendisleri hak ettikleri değeri alana, mühendislik emeği güvenceli ve onurlu bir zeminde buluşana kadar mücadelemizin süreceğini kamuoyuna saygıyla duyururuz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Hukukun Üstünlüğünü, Yargı Bağımsızlığını ve Halkın İradesini Kararlılıkla Savunmaya Devam Ediyoruz!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, son dönemde tırmanışa geçen hukuksuz ve adaletsiz uygulamalar hakkında 15 Eylül 2025 tarihli açıklaması.

Tarihimiz boyunca zorlu süreçlerden geçerek bugüne kadar biriktirdiğimiz, ağır bedeller ödeyerek kazandığımız eşit yurttaşlık, hukukun üstünlüğü, adalet ve demokrasi gibi çağdaş değerlerin hızla tasfiye edildiği, en temel hak ve özgürlüklerin bile anayasal güvencesini yitirdiği, yargı bağımsızlığının ortadan kaldırıldığı bir süreç yaşıyoruz.

Halkın iradesine dayalı yönetim anlayışı, bugüne kadar çeşitli darbeler ve darbe girişimleriyle sekteye uğramış olsa da mevcudiyetini bir biçimde korumuş, her seferinde toplumun özgürlük ve eşitlik talebiyle yeniden filizlenmiştir. Cumhuriyet tarihi boyunca demokrasi birikimi, bütün eksiklerine rağmen toplumun ortak mücadelesiyle gelişmiş; ülkenin geleceğini belirleyen temel değerler bu mücadeleler sayesinde korunabilmiştir.

Ancak bugün geline aşamada hukuk düzenine dayalı demokratik yönetim anlayışının kökten sarsıldığı, toplumun bir arada barış içinde bir gelecek tasavvurunun yok edildiği, belirsiz ve güvensiz bir karanlığa doğru yol alınan, her türlü hukuksuzluğun ve zorbalığın meşru görüldüğü bir süreç işletilmektedir.

Demokratik kurumlar baskı altına alınmış, hukuk adeta iktidarın bir organına dönüştürülmüş, kamu gücü siyasi iktidarın sınırsız hizmetine sunulmuştur. “Yeni bir devlet düzeninin” kurulmasından söz edilen bu süreçte tüm demokratik kurum ve kuruluşlar, aykırı söz söyleyenler, iktidarın ardında hizalanmayan tüm çevreler düşman ilan edilmekte, sindirilmeye ya da tasfiye edilmeye çalışılmaktadır.

CHP İstanbul İl Kongresi'nin Yüksek Seçim Kurulunca onaylanmış olmasına rağmen, mahkeme kararıyla iptal edilmesi ve seçilmiş il yönetimiyle birlikte il başkanının görevden alınması tam da bu sürecin kritik noktalarından biridir. Açıkça seçmen iradesi yok sayılmakta, adeta muhalefet organlarında bile kimin yer alacağını siyasi iktidar tarafından kararlaştırılacağı ilan edilmektedir.

Gündemde olan CHP'nin "mutlak butlan" davası da yine bu çerçevede yeni bir düzen operasyonunun parçası görülmektedir. Bir siyasi partinin seçim kurulu tarafından onaylanmış kurultay kararlarının yok hükmünde sayılması sadece o partinin değil, tüm bağımsız, demokratik güçlerin hedef alınması anlamına gelmektedir. Yargının siyasetin alanına müdahalesi, demokratik iradeyi sakatlamakta; kamu vicdanını derinden yaralamaktadır.

Unutulmamalıdır ki, yargı bağımsızlığını kaybettiğinde bunun bedelini sadece bir kesim değil, tüm toplum öder. Hukukun tarafsızlığını yitirmesi, en temel hakların güvensiz hale gelmesine; herkesin can ve mal güvenliğinin tehlikeye girmesine yol açar. Altını çizerek ifade etmek gerekir ki adaletin olmadığı bir ülkede barış da demokrasi de toplumsal huzur da mümkün değildir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak yineliyoruz:

Hukuka, adalete ve demokrasiye sahip çıkmak, toplumsal barışın ve ülkenin geleceğinin tek güvencesidir.

Yargı bağımsızlığı, toplumun bütün kesimleri için yaşamsal bir güvencedir. Bu güvencenin zedelenmesi, herkese zarar vermektedir.

Hukuksuzluklara, keyfiliğe ve demokratik birikimin yok edilmesine karşı mücadele etmek, tarihsel bir sorumluluktur.

Toplumun tüm kesimlerini, Cumhuriyet'in kazanımlarına, demokratik kurumlara, adalete, hukukun üstünlüğüne ve yargı bağımsızlığına sahip çıkmaya çağırıyoruz. Bu değerlerden vazgeçildiğinde, yalnızca bugünün değil, yarının da karanlığa sürükleneceği açıktır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Şantiye Şefliği Yönetmeliği Değişikliklerine Karşı Uyarıyoruz; Halkın Can ve Mal Güvenliği Tehlikeye Atılıyor!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, Şantiye Şefliği Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler hakkında 19 Eylül 2025 tarihli açıklaması.

Ülkemizde yapı güvenliğinin sağlanması açısından elzem bir rolü olan Şantiye Şefliği Yönetmeliği hakkında Odamızca yayımlandığı tarihten itibaren defalarca Yönetmeliğin yetersizliği, barındırdığı hatalar ve yanlışlar konusunda idare uyarılmış olmasına rağmen Yönetmelik bir kez daha değiştirilerek, aynı sorunları barındırır biçimde Değişiklik Yönetmeliği 16 Eylül 2025 tarih ve 33019 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak yapı üretimi ve yapı üretim sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için şantiye şefliği görevinin düzenlenmesi hakkında kapsamlı çalışmalar yaptık, bu çalışmaları raporlar haline getirerek kamuoyuyla, milletvekilleriyle ve tüm ilgili kurum/kuruluşlarla paylaştık.

Ancak yaptığımız tüm çalışmalarımıza ve uyarılarımıza rağmen gelenen aşamada siyasi iktidarın halen aynı hatalarda ısrar ettiğini bir kez daha görüyoruz.

Bir deprem ülkesi olan ve sık sık gerçekleşen büyük depremler nedeniyle çok sayıda vatandaşımızı kaybettiğimiz Türkiye'de, en önemli sorunların başında güvenli yapı üretimi gelmektedir. Yapı üretiminin mühendislik esaslarına uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlayan en önemli görevlerden biri ise Şantiye Şefliğidir. Ancak gerek mevzuatta yer alan gerekse uygulamada yaşanan eksiklikler ve yanlışlıklar nedeniyle Şantiye Şefliği çözümün değil

sorunun bir parçası haline getirilmiştir.

Bilindiği üzere Şantiye Şefliği, yapı üretimi veya mimarlık/mühendislik hizmeti gerektiren herhangi bir imalatın; plan, proje, resim ve hesaplarına, fen ve sanat kurallarına, genel şantiye organizasyonu işlerine dair teknik mevzuata uygun olarak yürütülmesi ve denetlenmesi işidir.

Yapı üretim süreci bir bütündür. Bu üretim zincirinde ilk halka olan "projelerin tasarımı" safhasından başlayarak "projelerin uygulanması" ve "uygulamanın denetimi"nin aynı titizlikle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan da şantiye şefliği yalnızca müteahhit adına işi yönetmek yani işveren vekilliği değil; aynı zamanda o yapının mühendis ve mimarlarca çizilen projelerini okuma, anlama ve Deprem Yönetmelikleri ile ilgili standartlara uygun yapının inşa edilmesini de sağlamaktır.

Yine işçi ve ustalara işveren adına talimat verirken projeye uygun malzeme kullanmak da şantiye şefinin görevidir. Bu bakımdan şantiye şeflerinin; mühendis ve mimarlarca istenilen ve kullanımına karar verilen malzemenin doğru ve yerinde kullanımını bilecek eğitime ve formasyona da sahip olmaları gerekmektedir. Mimari ve statik projeyi okuma, anlama ve uygulama ise, mühendis/mimarlık lisans eğitimi sonucu edinilen bir özelliktir. Kaldı

ki bu konuda lisans eğitimi dahi yeterli olmamakta, ayrıca uzmanlık gerektiren niteliği nedeniyle konuya ilişkin meslek içi eğitim ve belgelendirmeye de tabi tutulması gerekmektedir.

Mühendislik formasyonu olmayanların ise Deprem Yönetmelikleri ve ilgili standartlarına, mevzuata ve projeye uygun inşaat yapması, yapılmasını sağlaması ve denetlemesi mümkün değildir. Tüm bunlardan hareketle; farklı eğitim almış meslek mensuplarının mühendis ve mimarlar yerine ikame edilmesi bilimsel ve teknik açıdan doğru değildir.

Ayrıca şantiye şefliği görevinin gerek yasalarda tanımlanan niteliği gerekse de mühendislik-mimarlık ilke ve esasları ile bilimsel ve teknik gereklilikler karşısında, tam zamanlı olarak şantiyede çalışmayı gerektirmesine rağmen şantiye şeflerinin; birden fazla şantiyede görev üstlenmesi bu görevin kağıt üzerinde kalmasına neden olmaktadır.

Son olarak 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli yaşadığımız depremlerde resmi verilere göre yaklaşık 320 bin bina (yıkılmış/acil yıkılacak/ ağır hasarlı) yıkılmıştır. 11 ilde 14 milyonu aşkın nüfusu doğrudan etkileyen bu yıkımın sonucunda resmi açıklamalara göre 50 binin üzerinde yurttaşımız hayatını kaybetmiştir.

Deprem ve diğer afetlerin yapılarda yaratmış olduğu hasarların çok büyük bir kısmının imalat kusurlarından kaynaklandığı bilinmesine ve çok yakın bir zamanda bu denli ağır bir bedel ödenmiş olmasına rağmen, inşaa sürecinin temel aktörü olan şantiye şefliğine gerekli önemin verilmiyor olması, uyarılarımızın dikkate alınmaması düştürücüdür.

Halkın nitelikli, güvenilir, sağlıklı konutlarda yaşama hakkı taviz verilemez anayasal temel bir insan hakkıdır. Bu hak aynı zamanda devlete de yurttaşlarına güvenli barınma olanağı sağlamak görevi yüklemektedir. Söz konusu yönetmelikle bu hakkın korunmasını sağlamak bir yana "kamu kurumları dışındaki yapılar" denilerek kamu yapıları için öngörülen güvenlikli ve nitelikli inşaa sürecinin halk için öngörülmediği kabul edilmekte, anayasal bir hak çiğnenmekte ve devlet asli görevini yerine getirmektedir.

Sonuç olarak tekrar vurgulamak gerekirse; Şantiye Şefliği yapı üretim sürecinin asli bir unsuru olup bir deprem coğrafyası olan ülkemizde halkın can ve mal güvenliği açısından son derece kritik bir öneme sahiptir. Ancak görünen o ki yapılan değişiklikle Şantiye Şefliği hizmeti resmi prosedürleri tamamlamak amacıyla kağıt üzerinde kalmaya, yurttaşlarımız ise aynı acıları yaşamaya devam edecektir.

Siyasi iktidarı bir kez daha uyararak ülkemizde sınırsız serbestlik ve denetimsizlik isteyen yapı müteahhitliği müessesinin baskılarına boyun eğmek yerine bilime ve mühendisliğe kulak vererek, konunun uzmanları ve meslek odalarıyla birlikte kamu yararına uygun düzenlemeler yapmaya davet ediyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Taşıyıcı Sisteme Müdahale Bütünlüğü Bozar, Sorumluluğu Değiştirir!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, deprem yargılamalarında kolon kesme iddiaları hakkında 6 Ekim 2025 tarihinde yaptığı açıklama.

Ülkemizin yaşadığı depremler ihmallerin ve yanlış politikaların ağır sonuçlarını da gözler önüne sermektedir. Bu nedenle de deprem yargılamalarının adil, şeffaf ve bütünlüklü bir yaklaşımla yürütülmesi, sadece sorumluların cezalandırılması için değil, gelecekte aynı hataların tekrar etmemesi için de hayati önemdedir.

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında yürütülen ceza yargılamalarında sıkça gündeme gelen kolon kesme iddiaları, yargılamaların sağlıklı ve adil yürütülebilmesi açısından özel önem taşımaktadır.

Bir yapının taşıyıcı sisteminde kolon, giriş veya benzeri elemanlara müdahale edilmesi, binanın statik dengesini doğrudan ortadan kaldırmakta ve deprem güvenliğini en üst seviyede zayıflatmaktadır. Kolon kesildiğinde:

- Yapının yük aktarım mekanizması bozulur, kesilen kolonun taşıdığı düşey yükler komşu kolonlara aktarılır, bu da aşırı kesit zorlanmaları yaratır.
- Deprem sırasında oluşan yatay kuvvetlerin dengelenmesini sağlayan sistem düzensiz hale gelir; bu durum yumuşak kat mekanizması veya ani göçme ile sonuçlanabilir.
- Yapının taşıma kapasitesi, en zayıf noktadan çökerek kısa sürede tamamen kaybolur.

Bu nedenle kolon kesme, tek başına göçmeye yol açabilecek niteliktedir. Bu durumda, binanın yıkımında proje müellifinin veya yapım aşamasında görev alan mühendislerin sorumluluğundan bahsetmek teknik olarak mümkün değildir. Sorumluluk, taşıyıcı sisteme müdahaleyi yapan kişilere aittir.

Türk Ceza Kanunu'nda (TCK m. 22) taksirli sorumluluk, failin dikkat ve özen yükümlülüğünü ihlal ettiği durumlarda söz konusu olur. Ancak neticenin (binanın yıkılması sonucu meydana gelen ölümlerin) sanığın yükümlülük ihlaliyle doğrudan bağlantılı olması gerekir. Kolon kesme gibi ruhsatsız ve kasten yapılan müdahaleler, bu eylemi gerçekleştirenler açısından olası kast kapsamında değerlendirilmelidir.

Kolon kesme, bir binanın statik dengesini ortadan kaldırır; sorumluluk bu müdahaleyi yapanlardadır.

Kolonu kesilen binanın deprem dayanımı en üst seviyede güvensiz hale gelmekte, buna sebebiyet veren kişiler neticeyi önlemeye yönelik olarak hiçbir tedbire de başvurmamaktadır. Kolon kesen kişilerin kasten yükümlülük ihlallerine sebebiyet verdikleri bu gibi durumlarda artık üçüncü kişilerin taksirli sorumluluğundan da bahsedilemez.

Taşıyıcı sisteme müdahale göçmeye davetiye çıkarır; bu ihlalin bedeli mühendislere yüklenemez.

Projeyi hazırlayan veya yapım aşamasında görev alan mühendislerin bu tarz sonradan ve izinsiz yapılan müdahaleleri öngörmesi ve engellemesi mümkün değildir. Dolayısıyla, kolon kesme iddialarının görmezden gelinmesi ya da yeterince araştırılmaması, adil yargılanma hakkının ihlali anlamına gelmektedir.

Gerekçeli karar hakkı, yargının keyfiliğe karşı en önemli güvencesidir.

Anayasa'nın 141. Maddesi uyarınca mahkemelerin gerekçeli karar verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi kararlarında da açıkça vurgulandığı üzere, savunma makamı veya katılanlar tarafından ileri sürülen ve davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki iddialar, mahkemece ayrıntılı ve makul gerekçelerle tartışılmak zorundadır. Bu bağlamda, katılan beyanıyla desteklenen veya şüpheli veya sanıklarca dosyalara kazandırılan fotoğraf, belge gibi delillerle ortaya konan kolon kesme iddialarının sadece belediye yazışmalarıyla geçirilmesi, kolon kesmeye yönelik deprem öncesinde bir şikâyet olmaması gibi gerekçelerle incelenmemesi hukuken yeterli değildir.

Savunma hakkı görmezden gelinemez; kolon kesme iddiaları mahkemece ayrıntılı şekilde araştırılmalıdır.

Kolon kesme gibi ciddi iddialar yeterince incelenmeden verilen mahkûmiyetler, adalet ilkesini zedeler.

Deprem yargılamalarında, yapının taşıyıcı sistemine doğrudan müdahale niteliğindeki kolon kesme iddiaları mutlaka ayrıntılı ve bilimsel yöntemlerle araştırılmalı; sorumluluk zinciri, bu ağır yükümlülük ihlallerini gerçekleştirenler üzerinden kurulmalıdır. Aksi takdirde, sorumluluğu bulunmayan mühendislerin ve mimarların cezalandırılması hem adalet ilkesine hem de bilimsel gerçeklere aykırılık oluşturacaktır.

Yapıların deprem güvenliği ve deprem kuvvetlerine karşı koyabilmesi statik tasarımın bütünüyle ilgilidir. Yapısal sisteme kolon kesme dışında yapılan diğer müdahaleler (örneğin kat ilavesi, taşıyıcı kirişlerin kaldırılması, taşıyıcı sisteme fiziki zarar verilmesi, çatıya taşıyıcı sistemi etkileyecek yük bindirilmesi vb.) de taşıyıcı sistem bütünlüğünü bozmaktadır ve artık bina tasarlanan veya inşa edilenlerden farklı, deprem dayanımı azaltılmış bir sistemdir.

Tasarlanan ve inşa edilen sistemi bozan, değiştiren her türlü müdahale taşıyıcı sistemin bütünlüğünü bozacak ve yapı deprem kuvvetlerine tasarlandığı şekliyle değil, bozulmuş haliyle karşı koymaya çalışacaktır. 'Mevcut haliyle önemli farklar içerse de tasarlandığı halin de uygun olması gerekir', bakış açısıyla tasarlanan halin modellenip analiz edilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Zira tüm modelleme ve analizler kabuller içermektedir ve tasarlanan halin depremdeki davranışını yüzde yüz kesinlikle yansıtmak kabiliyetine sahip değildir. Bina statik projesinde tasarlanan halinde yapılan esaslı değişiklikler sonrasında, tasarlanan haliyle ilgili yapılacak tüm değerlendirmeler şüphe içerecektir ve şüpheden sanığın yararlanması ge-

nel bir hukuk ilkesidir. Ayrıca nedensellik bağı ve objektif ispatı açısından da değişikliklerin dikkate alınması zaruridir.

İMO olarak, meslektaşlarımızın hukuka aykırı biçimde sorumlu tutulmalarına yol açacak eksik ve hatalı değerlendirmelerin karşısında durmaya devam ettiğimizi kamuoyuna saygıyla duyururuz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Zemin Türü Tek Başına Yapı Güvenliğini Belirlemez; Depreme Dayanıklı Yapılar Bilimsel ve Doğru Mühendislikle Mümkündür

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, son zamanlarda basında yer alan "belli bölgelerde konut satın almayın, kiralamayın" şeklinde ifadeler hakkında 15 Kasım 2025 tarihli açıklaması.

Son günlerde çeşitli medya mecralarında, bazı akademisyenlerce ülkemizdeki belirli yerleşim alanlarının zemin niteliklerine ilişkin değerlendirmeler yapılarak bu bölgelerdeki çok katlı yapıların deprem sırasında "sarsıntıyı büyüteceği", "rezonansa geleceği" ve bu nedenle göçme riski taşıdığı yönünde uyarılar paylaşılmaktadır. Kamuoyunda kaygı yaratabilecek nitelikteki bu tür açıklamalar üzerine, bilimsel veriler ve mühendislik uygulamaları ışığında kamuoyunu doğru bilgilendirme ihtiyacı doğmuştur.

Öncelikle bilinmelidir ki, deprem güvenliği yalnızca zeminin türüne göre belirlenen bir konu değildir. Depreme dayanıklı yapılar; şartnamelerde belirtildiği şekliyle zemin etüdü, uygun mühendislik tasarımı, kaliteli imalat ve etkin yapı denetimi sayesinde mümkündür. Bu süreçlerin bilimsel esaslara uygun şekilde işletilmesi durumunda, farklı zemin sınıflarında bulunan yapılar güvenli biçimde inşa edilebilir.

Ülkemizde kullanılan geoteknik raporlar ve yürürlükteki deprem yönetmeliği, zeminin deprem sırasında nasıl davranacağını ayrıntılı biçimde değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Zemin özellikleri uygun değilse; zemin iyileştirme, tasarım değişikliği, temel sisteminin güçlendirilmesi gibi çözümler uygulanarak yapı güvenliği sağlanabilir.

Bu nedenle, belirli ilçeler veya mahalleler için "orada bulunan tüm yapılar risklidir" şeklindeki genellemeler, mühendislik biliminin bütüncül yaklaşımını yansıtmaz. Altını çizerek ifade etmek gerekir ki önemli olan zeminin doğru analiz edilmesi ve yapının bu bilgilere göre tasarlanmış, inşa edilmiş ve denetlenmiş olmasıdır.

Nitekim Odamızın hazırladığı raporlar, bilimsel çalışmalar ve teknik değerlendirmeler; yapılarda ortaya çıkan hasarların büyük oranda projelendirme, imalat ve denetim süreçlerinde yapılan ihmal ve kusurlardan kaynaklandığını açıkça ortaya koymaktadır.

Odamızın yıllardır ifade ettiği gerçeği bir kez daha vurgulamak gerekir: Doğru yerde, şartnamelerde belirtildiği şekliyle zemin etüdüyle, doğru şekilde tasarlanıp denetlenen yapılar; hangi bölgede olursa olsun depreme karşı dayanıklı olabilir.

Bu nedenle vatandaşlarımıza yapılacak en doğru çağrı şudur: Yapının mühendislik hizmeti alıp almadığını, projelerinin ve denetim süreçlerinin tamamlanıp tamamlanmadığını sorgulayınız.

Deprem gerçeğiyle yaşadığımız ülkemizde, güvenli yapılar ancak bilimsel bilgiye dayalı mühendislik ve etkin denetim ile mümkündür.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, toplumun doğru bilgilendirilmesi ve kentlerimizin afetlere karşı güvenliğinin sağlanması için çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğimizin bilinmesini isteriz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

19 Aralık İnşaat Mühendisleri Günümüz ve Odamızın Kuruluşunun 71. Yılı Kutlu Olsun!

19 Aralık İnşaat Mühendisleri Günü nedeniyle, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun 19 Aralık 2025 tarihinde yaptığı açıklama.

Kurulduğu günden bu yana; meslektaşlarının çıkarını ve toplum yararını korumayı temel ilke edinen, her dönemde bilimin, teknolojinin ve demokrasinin gür sesi olan, köklü mirasından aldığı güçle yoluna kararlılıkla devam eden TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının kuruluşun 71. yıl dönümünü ve tüm meslektaşlarımızın İnşaat Mühendisleri Günü'nü coşkuyla kutluyoruz.

Bilindiği üzere, inşaat mühendisliği, insanlığın tarih boyunca yeryüzünde bıraktığı en somut ve en görkemli izleri inşa eden kadim bir meslektir. Denilebilir ki bu meslek; yalnızca betonun, çeliğin ve matematiğin bir araya gelmesi değil; doğanın güçlerini insanlığın hizmetine sunma sanatıdır. Bir inşaat mühendisi için her proje, toplumların yaşam kalitesini yükselten, kültürleri birbirine bağlayan ve nesiller boyu ayakta kalarak geleceğe tanıklık eden birer medeniyet nişanesidir. Şehirleri birbirine kavuşturan yollardan, hayat veren su yapılarına; gökyüzüne uzanan mega yapılardan, yerin altına işlenen devasa ulaşım ağla-

rına kadar her dokunuşumuzda, insana yaraşır bir yaşam kurma kaygısı vardır. Geçmişin kadim bilgisini modern teknolojinin imkânlarıyla harmanlayan inşaat mühendisi, estetiği ve işlevselliği toplumun hizmetine sunarak güvenli bir geleceğin kurucusu rolündedir. Bu yönüyle mesleğimizin, tarihin her döneminde toplumsal ilerlemenin lokomotifini olduğunu söylersek yanılmış olmayız.

İnsanlığın ortak mirası olan bu mühendislik birikimi, ülkemiz özelinde ise küllerinden doğan bir halkın bağımsızlık ve var oluş mücadelesinin en önemli güç kaynaklarından olmuştur.

Cumhuriyet'in kuruluş öyküsü, aynı zamanda bir ülkenin baştan başa imar edilme destanıdır. Uzun yıllar süren savaşların, yıkımların ve derin yoksullukların ardından kurulan genç Cumhuriyet'in başlattığı kalkınma hamlesinin ana kahramanları arasında, azmi ve bilgisiyle inşaat mühendislerinin olduğunu vurgulamak gerekir. Demiryollarından fabrikalara, köprülerden modern kentlere kadar ülkenin her karış toprağında, imkânsızlıklar içinden imkân yaratan mühendislerin silinmez imzası bulunmaktadır. Bu sarsılmaz irade ve sorumluluk bilinci, zamanla kurumsal bir kimliğe bürünmüş; mühendislerin teknik gücünü toplumsal sorumlulukla birleştiren İnşaat Mühendisleri Odasının doğuşuna zemin hazırlamıştır.

İnşaat Mühendisleri Odası, kurulduğu günden bu yana geçen 71 yıllık süreçte, meslektaşlarının dayanışması ve örgütlü birliği sayesinde her türlü zorluğun karşısında dimdik durmuştur. Mesleki itibarımıza yönelen saldırılara, hak kayıplarına ve her türlü baskıya karşı verilen bu soluksuz mücadelenin, Türkiye'nin demokratikleşme sürecine de büyük katkılar sunduğu herkesin malumudur. Bugün mesleğimizin ve meslektaşlarımızın yaşadığı; işsizlik, düşük ücret politikaları ve kamuda mühendislik hizmetlerinin zayıflatılması gibi birçok yapısal sorunun çözümü, yine İMO'nun geçmişteki sarsılmaz mücadele pratiğinde saklıdır. Bu tarihsel birikim, bugünün sorunlarını aşmada en güçlü anahtarımızdır.

İMO, sadece bir meslek örgütü değil; toplumun geleceğini önceleyen, çağdaş ve kamucu değerleri savunan bir anlayışın temsilcisidir. Mühendislik bilgisinin belirli bir kesimin kârı için değil, halkın güvenliği ve refahı için kullanılması gerektiğine inanan Odamız, her dönemde olduğu gibi bugün de kamusal yararı, demokrasiyi, adaleti, laikliği ve temel insan haklarını savunmaya devam etmektedir.

Kuruluşumuzun 71. yılında, bu onurlu yapıyı ilmek ilmek işleyerek bugünlere taşıyan, Odamızı var eden ve her koşulda yaşatan tüm meslektaşlarımıza sonsuz teşekkür ediyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Adalet, Bilim ve Hukuk Devleti İçin Çağrımızdır

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, deprem yargılamaları hakkında 29 Aralık 2025 tarihli açıklaması.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli olarak meydana gelen ve 11 ili etkileyen, aynı gün içinde 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki depremler; on binlerce yurttaşımızın hayatını kaybetmesine, milyonlarca insanın evsiz kalmasına yol açmış, Türkiye tarihinin en yıkıcı felaketlerinden biri olarak hafızalara kazınmıştır.

Bu büyük yıkımın ardından, sorumluluğu bulunan herkesin hukuk önünde hesap vermesi, adil ve bilimsel bir yargılama süreciyle gerçek sorumluların tespit edilmesi; yalnızca geçmişin hesabı için değil, gelecekte benzer acıların yaşanmaması için de zorunludur.

Bu nedenle 6 Şubat depremleri sonrası başlayan yargı süreçleri, yalnızca bireysel kusur yargılamaları olmanın ötesinde, adalet duygusunun ve toplumsal vicdanın yeniden inşası süreci olmalıdır. Ancak mevcut uygulamalarda yaşanan yapısal sorunlar, bu davaların hem teknik hem de hukuki açıdan sağlıklı şekilde yürütülmesine engel teşkil etmektedir.

Deprem yargılamalarının, hukuk dışında özel ve teknik bilgi gerektirmesi; hâkim ve savcılarının teknik bilgi ihtiyacı da gözetildiğinde, yargı süreçleri bilirkişi raporlarına bağımlı hâle gelmekte ve bilirkişi raporları yargılamalarda sonucu belirleyecek kadar etkili olmaktadır.

Böylesine ağır sonuçlar doğuran ve yargılamaların seyrini doğrudan etkileyen bilirkişi raporlarını hazırlayacak kişilerin, ilgili alanda yalnızca teorik bilgiye değil, aynı zamanda ciddi bir saha ve uygulama deneyimine sahip olmaları zorunludur. Ancak deprem yargılamalarına ilişkin bilirkişi görevlendirmelerinde bu zorunluluk sistematik biçimde göz ardı edilmiştir. İnceleme konusu alanda yeterli saha veya uygulama tecrübesi bulunmayan, yalnızca üniversitelerin ilgili bölümlerinde akademisyen olmanın uzmanlık için yeterli sayıldığı kişiler bilirkişi olarak görevlendirilmiş; bu hatalı yaklaşım sonucunda görevlendirmelerin büyük çoğunluğu üniversitelere yöneltilmiştir. Oysa açıkça beklenen ve hukukun gerektirdiği, konusunda uzman olmayan ve yeterli deneyime sahip bulunmayan kişilerin bilirkişilik görevini kabul etmemeleridir. Buna rağmen, pek çok yargılamada bu temel ilke göz ardı edilmiş; uzmanlık şartına aykırı biçimde hazırlanan bilirkişi raporlarıyla adil ve sağlıklı yargılama hakkı zedelenmiştir.

Hazırlanan Bilirkişi raporlarında ise daha önce defalarca ayrıntılı olarak açıkladığımız üzere;

- Akreditasyonu bulunmayan yapısal analiz programlarının kullanıldığı,
- Güncel yazılımların geçmiş yönetmeliklere hatalı biçimde uyarlandığı,
- Deprem sonrası örselenmiş beton numuneleriyle yapı aşamasındaki dayanımın belirlendiği,
- Yıkımın gerçek nedenleri ve sorumluluk zinciri ortaya konulmadan kusur tespiti yapıldığı,
- Alternatif bilimsel görüşlerin ve uzman raporlarının

dikkate alınmadığı

çok sayıda bilimsel ve teknik hata mevcuttur.

Ayrıca raporlarda doğrudan sonucu etkileyecek, 1975 yılında yayımlanan Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik (1975 Deprem Yönetmeliği) hükümlerine tabi yapıların, daha sonra yayımlanmış deprem yönetmeliklerine göre değerlendirilmesi, mevzuatın yürürlüğe girme tarihinden önce ruhsat almış binalar için sonradan yürürlüğe giren düzenlemelerin değerlendirmeye esas alınması, (örneğin TS 500 Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları standardının yayımlanma ve yürürlüğe girme tarihlerine dikkat edilmeksizin değerlendirme yapılması), deprem bölgeleri haritalarındaki değişiklik nedeniyle deprem bölgesi değişen il ve ilçelerde, bina ruhsat tarihleri haritaların yürürlüğe girmesinden önce olmasına rağmen bu değişikliğin dikkate alınmaması, imara esas jeolojik ve jeoteknik etüt kavramlarının parsel bazında zemin etüdü ile karıştırılması, ayrıca binanın yapıldığı tarihte yasal olarak zorunlu olmadığı ve yetersiz altyapı nedeniyle uygulanma imkânı da bulunmadığı hâlde parsel bazında zemin etüdü yapılmamış olmasının kusur olarak değerlendirilmesi sıkça görülen hatalardan bazılarıdır.

Açıklanan hataları barındıran, eksik ve denetlenemez raporlar nedeniyle, yıkımın çok aktörlü ve çok boyutlu yapısı göz ardı edilmekte; tüm sorumluluk ise gerçek sorumluları gizlemek için bilinçli bir biçimde inşaat mühendislerinin üzerine yığılmaktadır.

Ne yazık ki yargılamalarda, mahkemeye sunulan, konunun uzmanı olan akademisyenlerin ve bağımsız bilirkişilerin alternatif teknik görüşleri dikkate alınmadan; eksik, teknik açıdan yetersiz ve zaman zaman hatalı bilirkişi raporlarına dayanılarak cezalar verilmektedir. Bu durum, hukuki güvenliği ve bilimsel doğruluğu tamamen ortadan kaldırmakta; yargılama sürecini tek taraflı ve cezaya odaklı bir yapıya çevirerek sadece meslektaşlarımızı değil, hukuk devletini de doğrudan tehdit etmektedir.

Ayrıca bu ölçekte bir depremin yol açtığı yıkımda yalnızca projelendirme değil; zemin koşulları, uygulama kalitesi, denetim zaafı, taşıyıcı sisteme yapılan izinsiz müdahaleler, kentsel planlama eksiklikleri, imar afları, kamu denetiminin çöküşü ve karar alıcıların ihmali gibi birçok faktör birlikte etkili olmuşken; devam eden yargı süreçlerinde tüm sorumluluğun meslektaşlarımız olan inşaat mühendislerine yüklenmesi kabul edilemezdir. Meslektaşlarımız, adaletsiz ve haksız biçimde 21 yıla varan akıl almaz cezalarla mahkûm edilmekte; bu cezalar, toplumsal olarak bir ölçüme dönüşen acı ve hesap sorma isteğini bastırmak amacıyla uygulanmaktadır. Oysa ki ceza hukukunun amacı ölçmek değildir. Aksi hâlde yargı, adalet dağıtan bir mekanizma olmaktan çıkarak cezalandırıcı ve intikamcı bir yapıya dönüşecektir.

Bilinmelidir ki yargılama süreçlerinde yaşananlar ile hatalı

ve orantısız biçimde verilen bu cezalarla sadece meslektaşlarımız değil, hukuk devleti ve demokrasinin temel taşı olan adil yargılanma hakkı da tehdit altındadır; dolayısıyla hukuk devleti tehdit altındadır.

Bu Nedenlerle Bir Kez Daha Çağırda Bulunuyoruz:

1. 6 Şubat depremlerinin çok aktörlü ve olağanüstü niteliği dikkate alınmadan verilen orantısız ve ağır cezalar iptal edilmelidir.
2. Yargılamalar, bilimsel bilirkişilik ve kusur oranı esas alınarak yürütülmelidir.
3. Denetim ve karar mekanizmalarında görev alan kamu idareleri ve yöneticiler de yargı önüne çıkarılmalıdır.

4. Mesleğini iyi niyetle ve ülke yararına icra etmiş inşaat mühendisleri hedef gösterilmemelidir.

5. Hukuksuz kararlar, istinaf ve temyiz süreçlerinde derhal düzeltilmelidir.

Bu çağrı; yalnızca bir meslek grubunun değil, toplumsal vicdanın ve hukuk devletinin korunması çabasının çağrısıdır.

İnşaat mühendisleri bu ülkenin düşmanı değil; altyapısını kuran, geleceğini inşa eden üretici gücüdür. Bugün sarsak, yarın hep birlikte enkaz altında kalırız.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Riskler Biliniyor, Önlem Alınmıyor: 6 Şubat Depremlerinin 3. Yılında Bugün, Dünden Daha Hazır Değiliz!

İMO Yönetim Kurulunun, 6 Şubat Depremlerinin yıl dönümünde yaptığı açıklama. 6 Şubat 2026.

On binlerce yurttaşımızı yitirdiğimiz, 11 ilde yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazlasının ağır hasar aldığı 6 Şubat Depremlerinin yıl dönümünde, kaybettiklerimizi saygıyla anıyoruz; geride kalanlara karşı sorumluluğumuzun bilinci ve ülkemizin güvenli geleceği için bu tarihi, yalnızca bir anma günü olarak görmüyor, depremlerin 3. yıl dönümünde ihmallerin, yanlış tercihlerin ve görmezden gelinen gerçeklerin ağır sonuçlarını hatırlatma gereği duyuyoruz.

Altını çizerek ifade etmek gerekir ki Türkiye’de deprem “beklenmedik” bir doğa olayı değil; tam olarak ne zaman, nerede ve ne büyüklükte olacağı tespit edilemese de öngörülebilir ve etkileri büyük ölçüde azaltılabilir bir gerçektir. Denilebilir ki yıkımın büyüklüğü, depremin ölçüsünden çok; yapı üretiminin kalitesi, denetimin niteliği ve risk azaltma politikalarıyla doğrudan ilişkilidir. Aynı büyüklükteki depremlerin farklı ülkelerde bu ölçekte yıkıma ve can kaybına yol açmaması, sorunun doğada değil, insan eliyle yaratılan zaafarlarda olduğunu açıkça göstermektedir.

Dahası, ülkemizde orta büyüklükte sayılabilecek depremlerde bile büyük yıkımların meydana geldiği bilinmektedir. Son olarak geçtiğimiz yıl Balıkesir Sındırgı’da 10 Ağustos ve 27 Ekim tarihlerinde meydana gelen 6,1 ve 6 büyüklüklerindeki iki deprem sonucu toplam 729 bina-daki 1036 bağımsız bölüm ağır hasarlı veya yıkık olarak tespit edilmiştir.

Yine aynı yıl içinde 23 Nisan tarihinde bu kez Silivri açıklarında meydana gelen 6,2 büyüklüğündeki deprem, İstanbul başta olmak üzere Marmara Bölgesinde yaşayan yurttaşlarımızda büyük endişe yaratmış, depremin ardından iletişim ağının çökmesi, deprem toplanma alanlarının

ve acil ulaşım yollarının yetersizliği, daha büyük bir olası depremde yaşanacaklar konusunda ne yazık ki iyimser varsayımlarda bulunmayı güçleştirmiştir.

Bugün geline nokta Türkiye’deki yapı stokunun önemli bir bölümünün hâlâ yüksek deprem riski altında olduğu bir sır değildir. Mevcut binaların birçoğunun hasar görebilirliği yüksek olan 2000 yılı öncesi inşa edilmiş binalardan oluşması bir yana, son 25 yılda çıkarılan 6 imar affı yasasıyla mevzuata aykırı eklenti veya değişiklikler, gerekli tedbirler alınmadan kâğıt üstünde yasal hale getirilerek, mühendislik hizmeti almamış kaçak yapıların yasallaşması sağlanmıştır.

TBMM Kahramanmaraş Depremleri Araştırma Komisyonunun 2023 tarihli raporu ülke genelinde 6-7 milyon konutun acilen dönüştürülmesi gerektiğini; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ise sadece İstanbul’da yaklaşık 600 bin konutun çok riskli olduğunu, toplamda 1,5 milyon konutun dönüşmesi gerektiğini ifade etmektedir. Resmî makamların açık beyanlarıyla ülke genelindeki yapı stokunun ne kadar sorunlu olduğu gözler önüne serilmiştir. Buna rağmen, hâlâ bütüncül ve kamuoyuna açık bir yapı envanteri oluşturulmamış, hangi kentte kaç yapının riskli olduğu net biçimde ortaya konmamıştır. Risk bilinmeden, öncelik belirlenmeden, etkili bir dönüşümden söz etmek de mümkün değildir.

Yaklaşık on üç yıldır yürürlükte olan kentsel dönüşüm politikaları ise, deprem riskini azaltmaktan çok, çoğu zaman arsa değeri yüksek bölgelerde parsel bazlı yenilemelere indirgenmiştir. Oysa dönüşüm, yalnızca eski binaların yıkılıp yenilerinin yapılması değildir. Zemin özelliklerinden nüfus yoğunluğuna, ulaşım altyapısından toplanma alanlarına kadar pek çok unsurun birlikte ele alınmasını gerektiren kamusal bir planlama meselesidir. Bugüne kadar gerçekleştirilen dönüşüm uygulamaları, ülke genelindeki

riskli yapı miktarıyla karşılaştırıldığında son derece sınırlı kalmış; özellikle dar gelirli yurttaşların yaşadığı bölgelerde dönüşüm ya hiç başlanamamış ya da sürdürülebilir biçimde ilerlememiştir.

Depreme hazırlık konusu ise ne yazık ki afet sonrasında sıkışan, sürekliliği olmayan bir başlık olarak ele alınmaktadır. Oysa asıl belirleyici olan, deprem olmadan önce yapılanların, okulların, hastanelerin, kamu binalarının ve altyapı sistemlerinin ne ölçüde güvenli olduğu ne kadarının güçlendirildiği ya da yenilendiği şeffaf ve bütüncül bir şekilde paylaşılmadığı için hâlâ net değildir. Vurgulamak gerekir ki afet yönetimi, yalnızca arama-kurtarma ya da yardım ulaştırma kapasitesiyle değil, risk azaltma ve hazırlık düzeyiyle ölçülür, ki bu faaliyetlerde bile ne kadar hazırlıklı olunduğu da 6 Şubat Depremlerinin ardından açık bir şekilde görülmüştür(!)

Silivri Depreminden sonra en çok tartışma konusu olan deprem toplanma alanları meselesi de benzer bir plansızlığın göstergesidir. Birçok kentte bu alanların sayısı yetersizken mevcut olanların bir kısmının ise imar değişiklikleriyle yapılaşmaya açıldığı çeşitli yerel yönetimler tarafından açıklanmıştır. Afet anında insanların nereye gideceğini bilmediği, toplanma alanlarına erişimin fiilen mümkün olmadığı bir kent düzeni, depremin kendisi kadar tehlikelidir. Toplanma alanları, afet sonrası değil; afet öncesi planlamanın asli unsuru olmak zorundadır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki Deprem Toplanma Alanları salt boş bir alanı ifade etmez: üzerinde geçici barınma alanlarının kurulabileceği, elektrik, su, ısınma, duş, tuvalet gibi temel ihtiyaçların karşılanabileceği altyapıya sahip büyük ve geniş alanlar olarak tarif edilmektedir.

Açıkça görülmektedir ki yaşanan her büyük doğa olayı, gerekli önlemlerin vaktinde alınmaması nedeniyle birer afete dönüşerek büyük can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Bilimi, planlamayı ve denetimi dışlayan, rantı egemen kılan bu yaklaşım, çaresizliğin ve yetersizliğin değil, siyasal bir tercihin eseridir.

Bugün üzerinden 3 yıl geçmesine rağmen 6 Şubat depremlerinden etkilenen bölgelerde sorunlar hâlâ devam etmektedir. Yaşamını geçici barınma alanlarında sürdürmeye devam eden yurttaşların barınma, sağlık, eğitim ve altyapı sorunları tam olarak çözülebilmemiş değildir. Yeniden inşa süreci, yalnızca binaların yapılmasıyla sınırlı tutulmakta; kentlerin sosyal, ekonomik ve kültürel dokusunun yeniden kurulması göz ardı edilmektedir. Oysa deprem sonrası iyileşme, uzun soluklu ve çok boyutlu bir süreçtir. Üstelik depremin hemen ardından 319 bini 1 yıl içinde olmak üzere toplam 650 bin yeni konutun depremdelere teslim edileceği vaat edilmişken, 3. yılın sonunda nihayet 455 bin bağımsız bölüm teslim edilmiş ve bununla birlikte hedefe ulaşıldığı ilan edilmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak bir kez daha vurguluyoruz: afetler kader değildir, bilimi, mühendisliği ve kamusal sorumluluğu esas almayan politikalarda ısrarın acı sonuçlarıdır. İvedi olarak yapılması gerekenler bellidir: Ülke çapında güncel ve şeffaf bir yapı envanteri oluşturulmalı, kentsel dönüşüm rant odaklı değil risk te-

melli bir kamu politikası olarak uygulanmalı, yapı üretiminin tüm aşamaları; proje, imalat ve denetim süreçlerinde mühendislik hizmetlerinin tam ve doğru bir biçimde verilebilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı, uygulamalar sıkı bir şekilde denetlenmelidir.

6 Şubat'ta yitirdiklerimize karşı sorumluluğumuz, aynı acıların bir daha yaşanmaması için bugünden harekete geçmektir. Bilimin ve mühendisliğin uyarılarını dikkate almadan geçen her gün, yeni felaketlerin zeminini hazırlamaktadır.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığına Acil Çağrımızdır

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, gayrimenkul değerlendirme alt uzmanlık alanında gerçek kişi bilirkişi başvurularını engelleyen düzenleme hakkında 24 Aralık 2025 tarihli açıklaması.

Gayrimenkul Değerleme Alt Uzmanlık Alanında Gerçek Kişi Bilirkişi Başvurularını Engelleyen Düzenleme Derhal Geri Çekilmelidir

Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığı tarafından 23/12/2025 tarihinde yayımlanan "Bilirkişilik Siciline Kabul İlişkin Usul ve Esaslar" duyurusu ile, gayrimenkul değerlendirme alt uzmanlık alanında bilirkişilik faaliyeti hukuka aykırı biçimde yalnızca özel hukuk tüzel kişileri ile sınırlandırılmış; bu alanda hizmet üreten inşaat mühendisi üyelerimiz olmak üzere, gerçek kişi gayrimenkul değerlendirme uzmanlarının bilirkişilik siciline başvurma hakkı engellenmiştir.

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu başta olmak üzere bilirkişilik mevzuatında yer almayan bir sınırlamanın, "usul ve esaslar" yoluyla getirilerek tüzel kişilere münhasır bir bilirkişilik alanı yaratılması, açık ve tartışmasız biçimde hukuka aykırıdır. Kanuni dayanağı bulunmayan bu düzenleme, idarenin yetkisini aşması anlamına gelmekte ve hukuk devleti ilkesini zedelemektedir.

Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığına açık çağrımızdır:

Kanuni dayanağı bulunmayan ve açık bir yetki aşımı niteliği taşıyan bu düzenleme derhal geri çekilmeli; gayrimenkul değerlendirme alt uzmanlık alanında gerçek kişilerin de bilirkişilik başvurusu yapabilmesine olanak sağlanmalıdır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

genç-İMO 12. Yaz Eğitim Kampı Tamamlandı

genç-İMO 12. Yaz Eğitim Kampı 29 Ağustos-7 Eylül 2025 tarihlerinde İzmir-Özdere’de, 100. yıl Gençlik ve Spor Yerleşkesinde gerçekleştirildi.

Bu sene on ikincisi düzenlenen kamp boyunca gerçekleştirilen seminer, söyleşi ve forumlar ile genç İMO’lular fikir alışverişinde bulundu, atölye çalışmalarıyla da kolektif üretimin örneklerini sergiledi.

Kampın ilk günü kamp alanına yerleşilmesinin ardından yapılan tanışma etkinliği, 12. Dönem Öğrenci Konseyi üyelerinin ve İMO Yönetim Kurulunun açılış konuşmalarıyla başladı. Etkinlikte genç-İMO’lular birbirleriyle tanışırken kampın işleyişi hakkında bilgilendirmeler yapıldı.

Katılımcıların eşit oranda dağılım sağladığı Fotoğraf, Kısa Film, Tiyatro ve Gazetecilik olmak üzere dört farklı alanda atölye grupları oluşturuldu. Aynı günün akşamı Tamer Özşeker eğitmenliğinde buz kırıcı oyunlar oynandı.

Kampın ikinci gününden itibaren katılımcılar her sabah sporla güne başladı. Günün ilk seminerinde İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna ve 2. Başkanı Selçuk Uluata TMMOB ve Oda Politikaları hakkında sunum yaparak öğrencilerin sorularını yanıtladı. Daha sonra atölye çalışmalarına geçildi.

Öğleden sonra yapılan seminerde, “Mühendislikte Kadın ve Kadın Hareketi” başlığında İMO Yönetim Kurulu Üyesi Jale Alel, İstanbul Şube Başkanı Sinem Kolgu, İzmir Şube Başkanı Bengi Atak ve Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu Başkanı Ayşegül Bildirici Suna sunum yaptı. Daha sonra Emine Pışmıçoğlu’nun sunumuyla “Flört Şiddeti” konulu seminer düzenlendi. Akşam yemeğinin ardından da film gösterimi gerçekleştirildi.

Kampın üçüncü gününün ilk seminerinde İMO Yönetim Kurulu 2. Başkanı Selçuk Uluata tarafından “Mühendisliğe Giriş” konusunda sunum yapıldı. Atölye çalışmalarının ardından öğleden sonraki seminerde ise İnşaat Mühendisi Av. Levent Mazılgüney tarafından “Şubat Depremi: Meslektaşlarımızın Yaşadığı Zorluklar ve Afetlerde Mesleki Sorumlulukların Değerlendirilmesi” başlıklı seminer verildi. Daha sonra oluşturulan tartışma gruplarıyla

mesleki konular ve ülke gündemine ilişkin çeşitli konularda öğrenciler ve Oda yöneticileri görüş alışverişinde bulundu. Akşam yemeğinin ardından da bilgi yarışması düzenlendi.

Kampın dördüncü günü İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna Yetkin Mühendislik konusunda sunum yaptı ve öğrencilerin sorularını yanıtladı. Öğleden sonraki seminerde “İnşaat Mühendisleri Odası ve genç-İMO: Mesleki Bilinç Üniversite Yıllarında mı Başlar?” başlığında İMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyesi Tansel Önal, İMO Ankara Şube Başkanı Ahmet Onur Özergene ve Önceki Dönem Öğrenci Konseyi Başkanlarından Onur Aktolun tarafından sunum yapıldı, öğrencilerin soruları yanıtladı. Daha sonra “21. Yüzyıl Türkiye’sinde Direniş ve Demokrasi: Gençlerin Rolü Ne?” başlıklı seminer gazeteciler Yaşar Aydın ve İsmail ARI tarafından verildi. Günün sonunda genç-İMO’luların yoğun katılım gösterdiği forum düzenlendi.

Kampın beşinci gününde önce “Depremleri Ne Kadar Anlıyoruz, Ne Kadar Öngörebiliyoruz?” konulu seminer Mehmet Fırat Aydın tarafından verildi. Öğleden sonraki seminerlerde ise “Ulaştırma Politikaları” konusunda Serhan Tanyel, “İnsan Toprak İlişkisi, Tohum ve Kompost” başlığında ise Köksal Şahin tarafından sunum yapıldı. Akşam saatlerinde de genç-İMO’lular karaoke yaparak eğlendi.

Altıncı gün sabah saatlerinde Barış İNCE’nin konuk olduğu “Sanat ve Basın Özgürlüğü” semineri verildi. Öğleden sonra da tartışma grupları kurularak genç-İMO’lular eğitim, mesleki konular ve ülke gündemlerine ilişkin görüş alışverişinde bulundu.

Kampın yedinci gününde “Mühendislikte Yapay Zekâ Uygulamaları ve Yapay Zekâ Etiği” konusunda Hakan Özbaşaran ve “Savaşların Teknolojiye Etkisi” konusunda Ahmet Hasan Koltuksuz seminer verdi. Elim Sende Ekibi tarafından kamp katılımcılarına Farkındalık Atölyesi düzenlendi. Akşam saatlerinde genç-İMO forumu gerçekleştirildi.

Sekizinci gününün ilk se-
mineri İMO Yönetim Kuru-
lu Üyesi Evren Korkmazer,
Kocaeli Şube Başkanı Ali
Akgün, İstanbul Şube 2.
Başkanı Özer Or ve Önceki
Dönem İzmir Şube Başkanı
Eylem Ulutaş Ayatar'ın ka-
tıldığı "Depreme Hazırlık
mı, Ranta Hazırlık mı?" se-
mineri oldu. Öğleden son-

ra Şeref Alpago tarafından yürütülen Şantiye Günlükleri
ve Bilgi Yarışması gerçekleştirildi. Daha sonra TMMOB Yö-
netim Kurulu Sayman Üyesi Özgür Topçu tarafından "Ge-
çinemiyoruz!" başlıklı seminer verildi. Akşam saatlerinde
kamp ateşi başında genç-İMO'lular birlikte vakit geçirdi.

Kampın son günü Elim Sende Ekibi tarafından Bavul Oyu-
nu oynandı. Günün sonunda ise atölyelerin hazırladığı
gösterilerle kapanış gecesi düzenlendi. Gecede Tamer

Özşeker eğitimliğinde Kısa Film Atölyesi, Murat Topay
eğitmenliğinde Fotoğrafçılık Atölyesi, Esin Açıl eğitim-
liğinde Tiyatro Atölyesi ve Gökay Başcan eğitimliğinde
Gazetecilik Atölyesinin kamp boyunca hazırladığı göste-
riler sergilendi.

Gecede emekleri için İMO Yönetim Kurulu Üyelerine,
atölye eğitimlerine ve katılımcı öğrencilere teşekkür
belgesi verildi.

İTB-SİM Belgeli Meslektaşlarımızın Sorunlarını Konuşuyoruz Etkinliği İstanbul'da Yapıldı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ta-
rafından, 27-28 Eylül 2025 tarihinde gerçekleştirilecek
2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı Hazırlık Çalıştayı kapa-
sında düzenlenen "İTB-SİM Belgeli Meslektaşlarımızın
Sorunlarını Konuşuyoruz" konulu Forum etkinliği, Harun
KARADENİZ Konferans Salonu'nda 23 Ağustos 2025 ta-
rinde yapıldı. Etkinliğe İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nus-
ret Suna da konuşmacı olarak katıldı.

Etkinlikte Şube Yönetim Kurulu Başkanı Sinem KOLGU,
Şubenin 6 Eylül 2025 tarihli Kamu Çalışanları Sorunları,
14 Eylül 2025 tarihinde Genç İnşaat Mühendisleri ve 20
Eylül 2025 tarihinde yapılacak olan Yapı Denetimi Panel
çalışmaları ve 8-9-10 Ekim 2025 tarihinde düzenlenecek
10.Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı'na yönelik
toplantıya katılan üyelerimize bilgilendirmelerde bulun-
du.

Forum yöneticiliğini Şube Yönetim Kurulu Başkanı Sinem
Kolgu'nun gerçekleştirdiği etkinlikte İMO Yönetim Kuru-

lu Başkanı Nusret Suna ve Şube Yönetim
Kurulu Sekreter Üyesi Elif Ersoy da yer
aldı. Etkinlikte statik proje ücretleri, İMO
tarafından önerilen proje ücretleri, İTB
ve SİM işlemleri, açılan çok sayıda inşaat
mühendisliği bölümleri nedeniyle mes-
leğini yapan mühendislerde yaşanan
yetersizlikler, mühendislik mimarlık hiz-
metlerinde sektörde yaşanan sorunlar,
işsizlik sorunu, yetkin mühendislik konu-
sunun önemi, tasarım gözetmenliğine

yönelik sorunlar, idarelerde proje kontrollerine yönelik
ortaya çıkan sorunlar ile ilgili üyelerimiz tarafından gö-
rüşler aktarıldı.

Etkinlikte İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, "Ne-
den Yetkin Mühendislik" başlıklı bir sunumda TMMOB İn-
şaat Mühendisleri Odası'nın kuruluşundan bugüne Yet-
kin Mühendislikle ilgili yapmış olduğu yasal ve yönetsel
çalışma ve uygulamalar, ABD ve kıta Avrupa ülkelerinde
yetkin mühendislik uygulamalarına yönelik bilgilendir-
melerde bulundu. Toplantı üyelerin karşılıklı soru ve ya-
nıtları ile sona erdi. Toplantıya Oda Yönetim Kurulu Üyesi
Evren Korkmazer, Şube Yönetim Kurulu 2. Başkanı Özer
Or, Şube Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Sami Gültekin,
yönetim kurulu yedek üyeleri Hüseyin Çınar, Mehmet
Erzi, Kadıköy Temsilcisi Zeynal Aksoy, Şube Sekreteri Re-
zan Bulut ve Şube Sekreter Yardımcısı Funda Kılınc Su-
vakçı, Mesleki Denetim Mühendisleri Tülay Çalışkan ve
Arzu Kurul Bikriç katıldılar.

Oda Yönetim Kurulu ile Şube Yönetim Kurulları Ortak Toplantıları

Oda Yönetim Kurulu ile Manisa Şube Yönetim Kurulu Ortak Toplantısı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ile Manisa Şube Yönetim Kurulu ortak toplantısı 3 Eylül 2025 tarihinde Şube binasında gerçekleştirildi.

Toplantıda, mesleğimizle ilgili üyelerimizin yaşadığı problemler, Oda ve Şube çalışmalarına yönelik görüş ve öneriler değerlendirildi.

Toplantıya; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel ve Tansel Önal, İMO Manisa Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Dilek Yeltin, 2. Başkanı Barış Ali Çınar, Sekreter Üyesi Gökhan Dürgen, Yönetim Kurulu Üyeleri Ender Başarı ve Hakan Serdaroğlu katıldı.

Oda Yönetim Kurulu ile Trabzon Şube Yönetim Kurulu Ortak Toplantısı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ile Trabzon Şube Yönetim Kurulu ortak toplantısı 3 Ekim 2025 tarihinde Şube binasında gerçekleştirildi.

Toplantıda, mesleğimiz, üyelerimizin yaşadığı problemler, Oda ve Şube çalışmalarına yönelik görüş ve öneriler değerlendirildi.

Toplantıya; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel ve Tansel Önal, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu, İMO Trabzon Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Tiryaki, 2. Başkanı Zehra Gül Turhan, Sekreter Üyesi Sinan Aydın, Sayman Üyesi Yavuz Usta, Yönetim Kurulu Üyeleri Orkun Kerkesar ve Bora Uğraşkan ile Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri Furkan Yılmaz, Hakkı Şahintaş, Merve Şengül, Nihal Günaydın katıldı.

Oda Yönetim Kurulu ile Sakarya Şube Yönetim Kurulu Ortak Toplantısı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ile Sakarya Şube Yönetim Kurulu ortak toplantısı 5 Kasım 2025 tarihinde Şube binasında gerçekleştirildi.

Toplantıda, mesleğimizle ilgili üyelerimizin yaşadığı problemler, Oda ve Şube çalışmalarına yönelik görüş ve öneriler değerlendirildi.

Toplantıya; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel ve Evren Korkmazer, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu, Hukuk Müşaviri Nurçil Soykut, Sakarya Şube Yönetim Kurulu Başkanı Semih Uçar, 2. Başkanı Çağlar Baltaoğlu, Sekreter Üyesi Samet Savaş, Sayman Üyesi Ziya Kurtuluş, Yönetim Kurulu Üyeleri Mecit Tüfekçioğlu, Oğuzhan Gündüz, İsa Aydoğan, genç İMO temsilcileri Kaan Akyol, Hülya Boztilkı ve Kadir Emir Güngör katıldı.

İMO'dan Sakarya Büyükşehir Belediyesine Ziyaret

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve Sakarya Şube Yönetim Kurulu, Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanı Yusuf Alemdar'ı 5 Kasım 2025 tarihinde makamında ziyaret etti.

Görüşmede, meslek alanımız ve meslektaşlarımızla ilgili konularda görüş alışverişinde bulunuldu.

Görüşmeye; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel ve Evren Korkmazer, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu, Hukuk Müşaviri Nurçil Soykut, Sakarya Şube Yönetim Kurulu Başkanı Semih Uçar, 2. Başkanı Çağlar Baltaoğlu, Sekreter Üyesi Samet Savaş, Sayman Üyesi Ziya Kurtuluş, Yönetim Kurulu Üyeleri Mecit Tüfekçioğlu, Oğuzhan Gündüz, İsa Aydoğan genç İMO temsilcileri Kaan Akyol, Hülya Boztilkı ve Kadir Emir Güngör katıldı.

İMO'dan Sakarya Valiliğine Ziyaret

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve Sakarya Şube Yönetim Kurulu, Sakarya Valisi Rahmi Doğan'ı 5 Kasım 2025 tarihinde makamında ziyaret etti.

Yapılan görüşmede, il kapsamında yürütülen şube çalışmaları, meslek alanımız ve meslektaşlarımızla ilgili konularda görüş alışverişinde bulunuldu.

Görüşmeye; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel ve Evren Korkmazer, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu, Hukuk Müşaviri Nurçil Soykut, Sakarya Şube Yönetim Kurulu Başkanı Semih Uçar, 2. Başkanı Çağlar Baltaoğlu, Sekreter Üyesi Samet Savaş, Sayman Üyesi Ziya Kurtuluş, Yönetim Kurulu Üyeleri Mecit Tüfekçioğlu, Oğuzhan Gündüz, İsa Aydoğan, genç İMO temsilcileri Kaan Akyol, Hülya Boztilkı ve Kadir Emir Gönör katıldı.

Oda Yönetim Kurulu ile Mersin Şube Yönetim Kurulu Ortak Toplantısı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ile Mersin Şube Yönetim Kurulu ortak toplantısı 21 Kasım 2025 tarihinde Şube binasında gerçekleştirildi.

Toplantıda, mesleğimizle ilgili üyelerimizin yaşadığı problemler, Oda ve Şube çalışmalarına yönelik görüş ve öneriler değerlendirildi.

Toplantıya; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel ve Evren Korkmazer, Mersin Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Erkan, 2. Başkanı Çınar Çobanoğlu, Sekreter Üyesi Barış Coşgun, Sayman Üyesi Bülent Taner, Yönetim Kurulu Üyeleri Kemal Eşki, Masum Aksu, Mustafa Şeker, Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri Onur Aktolun, Fatma Dülger Canoğulları, Berna Aydoğdu, Danışma Kurulu Üyesi Veysel Özkan, Önceki Dönem Şube Başkanlarından Halil Deveden, Denetleme Kurulu Üyesi Gülçin Barbaros Ak ve Şube Sekreteri Necat Demirci katıldı.

Oda Yönetim Kurulu ile Van Şube Yönetim Kurulu Ortak Toplantısı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ile Van Şube Yönetim Kurulu ortak toplantısı 29 Kasım 2025 tarihinde Şube binasında gerçekleştirildi.

Toplantıda, mesleğimizle ilgili üyelerimizin yaşadığı problemler, Oda ve Şube çalışmalarına yönelik görüş ve öneriler değerlendirildi.

Toplantıya; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyeleri Tansel Önal ve Evren Korkmazer, Van Şube Yönetim Kurulu Baran Bulut Balkan, 2. Başkanı Nazlıcan Demir, Sekreter Üyesi Mahfuz Arslan, Sayman Üyesi Yakup Ebiri, Yönetim Kurulu Üyesi Bayram Akbaş, Oda delegesi Yıldırım Çaçur ve genç-İMO Öğrenci Konseyi Üyesi Nisa Nur Erçakan katıldı.

Oda Yönetim Kurulu ile Ankara Şube Yönetim Kurulu Ortak Toplantısı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ile Ankara Şube Yönetim Kurulu ortak toplantısı 13 Aralık 2025 tarihinde İMO Ankara Şubesinde gerçekleştirildi.

Toplantıda, mesleğimizle ilgili üyelerimizin yaşadığı problemler, Oda ve Şube çalışmalarına yönelik görüş ve öneriler değerlendirildi.

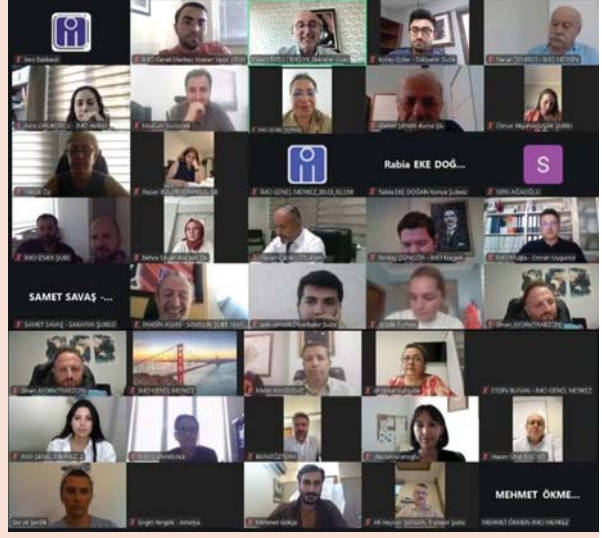
Toplantıya; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Sayman Üyesi Özer Akkuş, Yönetim Kurulu Üyeleri Jale Alel, Tansel Önal ve Evren Korkmazer, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu, Ankara Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Onur Özergene, 2. Başkanı Eylem Bakırcı Şahin, Sekreter Üyesi Cem Çetin, Sayman Üyesi Aykut Bingöl, Yönetim Kurulu Üyesi Can Dirlik, Ankara Şube Sekreteri Mahir Kaygusuz, Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri Barış Aday, Eren Can Şener, Doğukan Atabay ve Ömer Can Pamuk katıldı.

İMO Sekreter Üyeler ve Şube Sekreterleri Ortak Toplantısı Yapıldı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 49. Dönem Sekreter Üyeler ve Şube Sekreterleri ikinci ortak toplantısı, 24 Eylül 2025 tarihinde çevrimiçi olarak yapıldı.

İMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu ve Genel Sekreter Yardımcısı Eylem Gümüş Yılmaz ile şube yönetim kurulları sekreter üyeleri ve şube sekreterlerinin katıldığı toplantıda Oda çalışmalarını hakkında görüş alışverişinde bulunuldu.

Toplantıda sırasıyla; Tahsin Asan, Necat Demirci, Emrah Uygunol, Mahir Kaygusuz, Samet Savaş, Ufuk Akın, Korum Güler, Sinan Aydın, Rabia Eke Doğan, Rezan Bulut, Hasan Çarıkcı, Zeki Şimşek, Ebru Çakal, Gürkan Özcan söz aldı.

İMO 49. Dönem 3. Danışma Kurulu Toplantısı Yapıldı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 49. Dönem 3. Danışma Kurulu toplantısı, 29 Kasım 2025 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirildi.

Divan Başkanı Taner Yüzgeç'in yürütücülüğünde başlayan toplantıda İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna'nın konuşmasının ardından İMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent TATLI tarafından Oda çalışmalarına ilişkin sunum yapıldı. Sunumun ardından katılımcılar söz alarak görüş ve düşüncelerini paylaştı.

Toplantıda; Mehmet Soner Akdoğan, İnal Büyükaşık, Hayati Karatokuş, Metin Korkmaz, Cemal Gökçe, Cevat Öncü, Oktay Gülağacı, Tahsin Asan ve Abdullah Bakır söz aldı. Toplantı İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna'nın kapanış konuşmasıyla tamamlandı.

Türkiye Belediyeler Birliğinden Odamıza Ziyaret

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) Genel Sekreter Yardımcısı Feridun Ulutaş ve beraberindeki heyet, 25 Eylül 2025 tarihinde TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Genel Merkezini ziyaret ederek İMO Yönetim Kurulu 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı ve Ankara Şube Sekreteri Mahir Kaygusuz ile görüştü.

Ziyaret kapsamında Odamızın yerel yönetimlere ilişkin görüşleri paylaşılrken, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın yaşadığı sorunlar ile çözüm önerileri üzerinde görüş alışverişinde bulunuldu.

TBB heyetinde ise Genel Sekreter Yardımcısı Feridun Ulutaş'ın yanı sıra; İmar ve Şehircilik Müdürü Av. Sü-

leyman Üçel, İnşaat Mühendisi Yağmur Şaşmaz, Şehir Plancıları Ayhan Erdoğan, İrem Diyarbakırlı, Sevcen Güvenç Bıkkıcı, Çevre Mühendisi Sultan Yılmaz ve İnşaat Mühendisi Fulya Atay yer aldı.

Odamızdan Kıbrıs İnşaat Mühendisleri Odasına Ziyaret

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı ve Genel Sekreter Serap Dedeoğlu, 16 Aralık 2025 tarihinde gerçekleştirilen ziyarette, KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Doç. Dr. Abdullah Ekinci ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile görüştü.

Ziyarette iki meslek odası arasındaki geçmişten bu yana devam eden dayanışma ve iş birliğinin sürdürülmesi ve geliştirilmesine yönelik görüş alışverişinde bulunuldu.

Kıbrıs'ta gerçekleştirilen ziyaret kapsamında Lefkoşa Türk Belediyesi ile KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası iş birliğinde Ortaköy Dr. Remzi Gönenç Sokak'ta yapımı tamamlanan İMO Anı Parkı, 17 Aralık 2025 tarihinde ziyaret edildi. Parkta, KTMMOB İMO'nun yaşamını yitiren üyeleri için hazırlanan anıt alanlarının yanı sıra 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinde, Kıbrıs'tan gelerek Adıyaman'da yaşamını yitiren "Şampiyon Melekleri" anmak için özel bir anıt bulunuyor.

İMO Yönetim Kurulu ayrıca, KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından kurulan, Mehmet Göze (Asi) Yapı Malzemeleri ve Zemin Mekaniği Laboratuvarının açılışına katıldı.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası ve KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odasından KKTC Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman'a Ziyaret

KKTC Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası ve KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası heyetlerini makamında kabul etti.

KKTC Cumhurbaşkanlığında 17 Aralık 2025 tarihinde gerçekleştirilen ziyarette; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı ve Genel Sekreter Serap Dedeoğlu, KTMMOB İMO Yönetim Kurulu Başkanı Doç. Dr. Abdullah Ekinci

ile Yönetim Kurulu Üyeleri ve eski Oda başkanları yer aldı.

Ziyarette, Cumhurbaşkanı Erhürman, TMMOB ve KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu başkanları ve beraberindeki heyeti görmekten duyduğu memnuniyeti ifade ederken, meslek alanımıza ilişkin konularda odalardan teknik ve bilimsel destek beklediğini iletti. Cumhurbaşkanı Erhürman'a yeni seçildiği görevinde başarılar dileyen Oda yönetimleri tarafından, kamu yararı doğrultusunda her türlü bilimsel-teknik desteğin sağlanması konusunda hazır oldukları bildirildi.

Kabulde, Cumhurbaşkanı Erhürman'a hediye takdim edildi.

İMO Yönetim Kurulu, KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Geleneksel Yeni Yıl Resepsiyonuna Katıldı

KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından geleneksel olarak düzenlenen ve meslekte 25, 40 ve 50. yılını dolduran üyelere plaket verilen Yeni Yıl Resepsiyonuna TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı ve Genel Sekreter Serap Dedeoğlu katıldı.

Lefkoşa'da 16 Aralık 2025 tarihinde düzenlenen etkinlikte, İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna'ya meslek yaşamının 50. yılı dolayısıyla

plaket sunulurken, resepsiyon kapsamında Şampiyon Melekler Parkı'nın yapımına katkı sunan sponsorlara da plaket takdim edildi.

Odamızdan AFAD'a Ziyaret

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Deprem ve Risk Azaltma Genel Müdürü Prof. Dr. Orhan Tatar'ı 11 Aralık 2025 tarihinde makamında ziyaret etti.

Gerçekleşen görüşmede, ülkemizin deprem ve afet risk-

lerine karşı yürütülen çalışmalar, kurumlar arası işbirliği olanakları ve mühendislik hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik değerlendirmelerde bulunuldu.

Ziyarete; İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyesi Jale Alel, Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulu Başkanı Abdullah İncir, AFAD İklim Kaynaklı Afet Risklerini Azaltma Daire Başkanı Davut Şahin, Deprem Dairesi Başkanı Aykut Akgün, Grup Başkanı Fatma Önder, İnşaat Mühendisi Şule Denizli ve AFADEM Müdürü Gökay Kırmızıgül katıldı.

Maltepe Belediyesinden Odamıza Ziyaret

Maltepe Belediyesi tarafından, 9 Ocak 2026 tarihinde TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasına ziyaret gerçekleştirildi.

Maltepe Belediye Başkanı Esin Köymen ve Maltepe Belediye Başkan Yardımcısı Cevahir Efe Akçelik İMO Genel Merkezine yaptıkları ziyarette İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Sayman Üyesi Özer Akkuş, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu TMMOB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Özgür Topçu ile görüştü.

Yapılan görüşmede, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın yaşadığı sorunlar ile çözüm önerileri üzerinde görüş alışverişinde bulunuldu.

Odamızdan Bilirkişilik Daire Başkanına Ziyaret

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Bilirkişilik Daire Başkanı Abdülkadir Kutluk'u 9 Ocak 2026 tarihinde makamında ziyaret etti.

Gerçekleştirilen görüşmede; Bilirkişilik Daire Başkanlığı tarafından yayımlanan Bilirkişilik Siciline Kayda İlişkin Usul ve Esaslar kapsamında yer alan ve Gayrimenkul Değerleme Alt Uzmanlık Alanında gerçek kişi bilirkişi başvurularını engelleyen düzenleme başta olmak üzere, bilirkişilik yapan meslektaşlarımızın karşılaştığı sorunlar ile ilgili görüş alışverişinde bulunuldu.

Ziyarete, İMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, İMO Ankara Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Onur Özergene, Hukuk Müşaviri Nurçin Soykut ile Resul Arslan ve Orhan Yalçın katıldı.

Odamız, T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün Uzman Mimar/Mühendis Sistemi İstişare Toplantısına Katıldı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata ve TMMOB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Özgür Topçu, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü tarafından 12 Ocak 2026 tarihinde düzenlenen toplantıya katıldı.

Genel Müdürlükte gerçekleştirilen toplantıda Bakanlık tarafından, Uzman Mimar/Mühendis Sistemi hakkında daha önce yapılan 2 çalışmaya ilişkin bilgi verilerek, Uzman Mimar/Mühendis Sisteminin Taslak Çerçevesi aktarıldı.

Toplantıda Odamız tarafından, Yetkin Mühendislik uygulamasına geçilmesinin hayati önem taşıdığı, Odamızın Yetkin Mühendislik sürecinin uzun yıllardır takipçisi olduğu, bu alanda kapsamlı bir kurumsal birikime ve sistemin etkin biçimde işletilmesi açısından yeterli yapıya sahip olduğu bir kez daha ifade edildi.

Odamız; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Düzenlenen Toplantılara Katıldı

Düzenlenen toplantılara Odamız adına;

"Güçlendirme Yöntemlerine İlişkin Tasarım, Hesap ve Yapım Esasları Taslağı" toplantısına Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi Yayın Kurulu üyesi Niyazi Parlar ile İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Onur Özergene,

"Hafif Çelik Binaların Tasarımı İçin Esaslar Taslağı" toplantısına Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi Yayın Kurulu üyesi Niyazi Parlar,

"Yüksek Yapıların Yıkımına Dair Esaslar Taslağı" toplantısına İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Aykut Bingöl,

"3D Baskı Teknolojisi ile Yapılacak Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esasları" toplantısına Yapı Malzemeleri Uzmanlık Kurulu Üyesi Çağla Akgül ile Ankara Şube Üyesi Yağmur Karaca Demir,

"Yangın Güvenlik Uzmanlarının Eğitim Müfredatı ile Denetim/Kontrol Formlarının Hazırlanması" toplantısına İnşaat Mühendisleri Odası Araştırma Görevlisi Atakan Yasin Atan katıldı.

Odamızdan Kurumlara, Sahte Belgelerle ve Yetkisiz Kişilerce Mühendislik Hizmetinin Verilmesinin Önlenmesi Hakkında Yazı Gönderildi

Son dönemde kamuoyuna yansıyan diploma ve belge sahteciliği ile yetkisiz kişiler tarafından yürütülen mühendislik faaliyetleri hakkında TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına resmi yazı gönderildi.

Yazıda, sahte belgelerin kullanımı ve Oda'ya üye olmayan kişilerin inşaat mühendisliği hizmeti üretmesinin hem kamu güvenliğini hem de yapı güvenliğini doğrudan tehdit ettiği vurgulandı. İnşaat mühendisliği hizmetlerinin, toplumun can ve mal güvenliği açısından yaşamsal önemde olduğu belirtilerek, bu hizmetlerin yalnızca yetkili kişilerce, bilimsel ve teknik esaslara uygun şekilde yürütülmesi gerektiği ifade edildi.

Kurumlara gönderilen yazıda, Oda'ya kayıt olunmadan inşaat mühendisliği hizmeti yürütülmesinin kanunen olanaklı olmadığı hatırlatılarak, ihaleler yoluyla görev alan mühendislerin mutlaka Oda üyeliklerinin denetlenmesi gerektiği belirtildi. Bu kapsamda, koşulları taşımayan kişilerce hizmet üretilmesinin engellenmesi, ilgili tüm kurum ve kuruluşların uyarılması, ayrıca hizmet üretecek inşaat mühendislerinden "Oda kayıt belgesi" ve "üye sicil durum belgesi"nin istenmesinin zorunlu olduğu vurgulandı.

Odamız, kamu güvenliğinin korunması ve mesleğin itibarı için konunun takipçisi olmayı sürdürecektir.

'Deprem Davalarında Adil Yargılama' Talebimiz TBMM'ye İletildi

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından yürütülen yargı süreçlerinde yaşanan sorunlara dikkat çekmek ve adalet çağrısında bulunmak amacıyla, milletvekilleri başta olmak üzere TBMM Başkanına, Başkan Vekillerine, Meclis Adalet Komisyonu Başkanına, Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Dairesi Başkanlığına ve siyasi partilere bir mektup gönderildi.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasınca gönderilen mektupta, depremlerde sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması, gerçek sorumluların tespit edilmesi ve adaletin sağlanmasının hayati öneme sahip olduğu vurgulandı. Yargılama süreçlerinde bilimsel doğruluktan uzak, teknik açıdan yetersiz bilirkişi raporlarına dayanılarak inşaat mühendislerinin ağır cezalara mahkûm edilmesinin hem meslektaşlarımızı hem de hukuk devletini tehdit ettiği ifade edildi.

Mektupta ayrıca, verilen ağır cezaların yalnızca bireyleri değil, ülkenin teknik kapasitesini de zayıflattığı, bu durumun ne hukuken ne de vicdanen kabul edilebilir olduğu ifade edildi.

Deprem yargılamalarının yalnızca mühendisleri hedef göstererek değil, çok aktörlü yapısı dikkate alınarak yürütülmesinin zorunluluğu bir kez daha vurgulandı.

Mektupta yer alan başlıca talepler ise şu şekilde sıralandı:

1. Gerçek ve adil bir yargılamanın sağlanarak, başkaca adli tedbirler uygulanabilecekken halen tutuklu bulunan meslektaşlarımızın bir an önce tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmesi,
2. Deprem yargılamalarının adaletli ve teknik doğrulukla sonuçlanabilmesi için en kritik unsurlardan biri

risi bilirkişilerin atamalarıdır. Bilirkişilerin tek başına üniversitede akademisyen olması yeterli değildir. Deprem yargılamalarında gereken şey çoğu zaman uygulama tecrübesidir. Şantiye deneyimi olmayan, yapı denetimi yapmamış veya projelerde doğrudan görev almamış bir akademisyen, gerçek kusurları sahada tespit etmekte yetersiz kalmakta, hatalı, eksik, yanlış bilirkişi raporları nedeniyle adaletin sağlanması gecikmektedir. Bu nedenle yargılamalarda bilirkişi görevlendirmelerinde azami özen gösterilerek, konusunda yeterli uzmanlık ve tecrübeye sahip bilirkişilerin görevlendirilmesi,

3. Yargılamalarda, her bir paydaşın kusuru ölçüsünde ve bilimsel bilirkişilik temelinde değerlendirilmesi,
4. Meslektaşlarımız hakkında verilen orantısız ve ağır cezaların istinaf ve temyiz süreçlerinde düzeltilmesi,
5. Denetim ve karar mekanizmalarının da yargı önüne çıkarılması,
6. Mesleğini iyi niyetle ve ülke yararına icra etmiş inşaat mühendislerinin hedef gösterilmesinin engellenmesi,
7. Deprem davalarında çoğunlukla yapı güvenliği, mühendislik hizmetleri, imar hukuku, yapı denetim sistemi ve kamu görevlilerinin sorumlulukları gibi teknik boyutlarda pek çok konu vardır. Bu karmaşık teknik konuların, savcılık aşaması dahil olmak üzere soruşturmanın/yargılamanın doğru yönlendirilmesi, delillerin toplanması, bilirkişi incelemelerinin teknik doğrulukla yapılması için deprem yargılamaları konusunda uzmanlık gerekmektedir. Adaletin güçlenmesi ve adaletle olan güvenin sağlanması açısından deprem yargılamalarında ihtisaslaşmanın sağlanması hususunda çalışma yapılması.

Odamız Tarafından, Değer Tespitinde İnşaat Mühendislerini Dışlayan, Kamu Yararına ve Bilime Aykırı Yönetmeliğe Karşı Dava Açıldı

Odamız, 22 Kasım 2025 tarihli ve 33085 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ve değerlendirme süreçlerinde bilimsel gerçekleri, mesleki yetkinlikleri ve ülkemizin deprem gerçeğini göz ardı eden düzenlemeler içeren, “İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı Uygulama Yönetmeliği”ne karşı dava açtı.

Söz konusu yönetmelikle, inşaat mühendislerinin gerek değerlendirme raporlarının hazırlanmasında gerekse Kıymet Takdir Komisyonlarında ikincil plana itilmesi yalnızca bir meslek grubunun hak kaybı değil, aynı zamanda kamu yararının zedelenmesi anlamına gelmektedir.

Yönetmeliğin 8. maddesi ile değerlendirme raporlarını hazırlayacak, kontrol edecek ve onaylayacak ekipte “şehir plancısı, harita mühendisi, mimar veya gayrimenkul geliştirme uzmanlarından en az birinin bulunması” şartı getirilmiş, ancak SPK lisanslı inşaat mühendisleri bu zorunlu çekirdek kadronun dışında bırakılmıştır. Benzer şekilde 9. madde ile Kıymet Takdir Komisyonu yapısı değiştirilmiş, inşaat mühendislerinin komisyondaki asli ve belirleyici rolü zayıflatılmıştır.

Oysa imar planı değişikliği ile oluşan değer artışı, sadece “fonksiyonun değişmesi” veya “kat sayısının artması” ile ölçülemez. Gerçek değer artışı; o arsa üzerine yapılacak yapının maliyeti ve riskleri hesaplandıktan sonra ortaya çıkar. Taşınmazın gerçek değeri; zemin özellikleri, yapılaşma senaryoları, taşıyıcı sistem kurgusu, yapım maliyetleri ve risk analizleri gibi doğrudan inşaat mühendisliği uzmanlığı gerektiren parametrelerle belirlenmektedir.

Ülkemizin bir deprem ülkesi olduğu gerçeği asla unutulmamalı, bir parselde kat adedi veya yoğunluk artırısının binanın statik, temel sistemi ve zemin iyileştirme ihtiyacını tamamen değiştirdiği, dolayısıyla o binayı güvenli bir şekilde yapmanın maliyetinin de arttığı göz önünde bulundurularak, bu maliyet ve risklerin doğru hesaplanmazsa ortaya çıkacak “değer artışı” rakamının hatalı olacağı bilinmelidir. İnşaat mühendisi olmadan bu maliyetler bilimsel olarak hesaplanamaz.

Ne yazık ki bir yandan inşaat maliyetinin hesaplanması istenirken diğer yandan bu hesabı yapacak olan inşaat mühendisleri sürecin dışına itilmektedir. Bu durum hem mantıkla hem de hukukla çelişmektedir.

Değer tespiti; masa başında yapılan soyut bir işlem değil; zemin, yapı güvenliği ve maliyet analizini içeren somut bir mühendislik faaliyetidir. İnşaat mühendislerinin asli unsur olarak yer almadığı bir değerlendirme süreci eksiktir, hatalıdır ve kamu zararı doğurmaya açıktır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak; meslektaşlarımızın yetkilerini kısıtlayan, değerlendirme süreçlerini bilimsellikten uzaklaştıran bu yönetmeliğin iptali için hukuki süreç başlatılmış olup konunun sonuna kadar takipçisi olacağız.

Avrupa İnşaat Mühendisleri Konseyi (ECCE) 81. Genel Kurulu Yapıldı

Avrupa İnşaat Mühendisleri Konseyi’nin (ECCE) 81. Genel Toplantısı, 9-11 Ekim 2025 tarihleri arasında, Hırvatistan İnşaat Mühendisleri Odası’nın (HKIG) ev sahipliğinde, Split şehrinde gerçekleştirildi. Toplantıya Odamız adına Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı ve Yönetim Kurulu Üyesi Tansel Önal katıldı.

Aynı zamanda ECCE’nin kuruluşunun 40. Yılı’nın kutlandığı etkinlikte İMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri hakkında sunum yaptı.

Sunumda aktif fay hatları üzerinde bulunan coğrafyamızda meydana gelen depremlerde bugüne kadar on binlerce yurttaşımızı kaybettiğimizi belirten Tatlı, gerekli önlemler alınmadığı için bir doğa olayı olan depremin afete dönüştüğünü vurguladı.

Ayrıca 6 Şubat depremlerinin ardından ortaya çıkan hasar durumunu aktaran Tatlı, depremin ardından Odamızın yaptığı faaliyetleri paylaştı. Odamızın, depremin hemen ardından hemen harekete geçerek online olarak hızlı hasar tespit eğitimi hazırladığını, on bine yakın üyemizin bu eğitimi aldığını ve bunlardan yaklaşık 2500’ünün afet bölgesine gidip çalışmalara katıldığını belirten Tatlı, bunun yanı sıra depremzedelere ulaştırmak üzere ihtiyaç malzemelerinin toplanması için kampanyalar düzenlendiğini ifade etti.

Bu süreçte Odamızın bilimsel etkinlikler kapsamında 53 seminer, 10 kurs, 1 panel ve 3 sempozyum düzenlediğini, depremlerin ardından yerel yönetimlerle yapılan protokoller aracılığıyla il/ilçe düzeyinde yapı envanteri çalış-

malarında rol aldığını vurgulayan Tatlı, "Odamız, depremlerden sonra yasal mevzuatın eksiklerini defalarca dile getirdi. Bu süreçte toplam 57 açıklama yayımladık. Bunların 8'i mevzuata, 18'i meslektaşlarımızın hukuki süreçlerine, 31'i ise kamusal ihtiyaçlara ilişkindi. Yani yalnızca mühendislik değil, hukuksal ve toplumsal boyutta da aktif sorumluluk üstlendik" dedi.

Birçok meslektaşımızın haksız şekilde 'günah keçisi' ilan edilerek tutuklandığına dikkat çeken Tatlı, deprem yarğalamalarında Odamızın üyelerimize sunduğu desteği aktardı.

Sunumunun son bölümünde Tatlı, deprem ve benzeri doğal afetlerde can ve mal kayıplarını azaltmaya yönelik Odamızın görüşlerini paylaştı.

ECCE E-Journal Aralık 2025 Sayısı Yayımlandı

Avrupa İnşaat Mühendisleri Konseyi'nin (European Council of Civil Engineers-ECCE) Aralık 2025 tarihli e-dergisi yayımlandı.

Dergide, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı ve Yönetim Kurulu Üyesi Tansel Önal'ın katıldığı ECCE'nin 81. Olağan Genel Kurulunda Bülent Tatlı'nın yaptığı sunum yer aldı. Ayrıca dergide, Odamız adına Ankara, Kocaeli ve Sakarya Şubeleri yürütücülüğünde düzenlenen 10. Geoteknik Sempozyumu'nun haberine ve Sempozyumda çağrılı konuşmacıların yaptığı sunumlara yer verildi.

genç-İMO 16. Öğrenci Meclisi Toplandı

genç-İMO 16. Öğrenci Meclisi Toplantısı 6-7 Aralık 2025 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirildi. Toplantı Divan Başkanlığının oluşturulmasıyla başladı. Divan Başkanlığına Candeğer Ceylan, Başkan yardımcılığına Reşat Kaan Baş, Yazman Çiğdem Miraç Güngörecekte seçildi. Divanın oluşturulmasının ardından saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile devam eden toplantının açılış konuşmalarını İMO Yönetim Kurulu 2. Başkanı Selçuk Uluata ve 15. Dönem genç-İMO Konsey Başkanı Yaren İrem Salman yaptı.

Toplantıya 220 inşaat mühendisliği öğrencisi katıldı.

Dünden Bugüne genç-İMO (Eylül Dersilavoğlu-Adana Şube) (Cengiz Kutay Sönmez-Ankara Şube), Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Toplumcu Çözümler (Berkay Üredi - Kocaeli Şube), Mesleki Dayanışmanın Gücü: Genç-İMO Örgütçülüğü (Nehir Ada Atilla- İzmir Şube) (Eray Sefer- İzmir Şube), Mühendislik Etiği, Örgütsel Prensipler ve Toplumcu Mühendislik (Ata Mert Kerküt -Adana Şube), Söyleminiz Aile Yılı, Yasamız 6284! (Zeynep Eylül Hazar- Ankara Şube), Meslek Örgütlerinde Kadının Rolü (Nisa Nur Erçakan - Van Şube), Sansürün Olduğu Yerde Sanat Direniştir! (Onat Buğra Karademir - Eskişehir Şube) (Işık Bilgin- Eskişehir Şube), Bilim Halk İçin, Sermaye İçin Değil! (Hüseyin Faruk Dinç- İstanbul Şube) (Ömer Beşirli - İstanbul Şube), Emek Özgür Olmadan Hayat Güvende Olmaz (Yusuf Elaltunkara - Diyarbakır Şube) (Ayşe Nur Işık - Diyarbakır Şube) sunumları yapıldı. Sunumların ardından tüm konular üzerine serbest kürsü konuşmaları yapıldı.

Toplantının ikinci günü Divan'ın sonuç bildirgesini okumasıyla başladı. 16. Dönem Konsey adaylıklarının alınması ve adayların kendilerini tanıtmalarından sonra oylamaya geçildi.

Öğrenci üyelerin oylarını kullanması ve genç-İMO 16. Dönem Öğrenci Konseyinin belirlenmesi ile Meclis Toplantısı tamamlandı.

16. Dönem Öğrenci Konseyi;

Asil üyeliğine; Cengiz Kutay Sönmez (Gazi Üniversitesi), Ata Mert Kerküt (Çukurova Üniversitesi), Ömer Beşirli (Beykent Üniversitesi), Onat Buğra Karademir (Eskişehir Teknik Üniversitesi), Mehmet Burak Karataş (Mersin Üniversitesi), İnci Dimez (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi), Eray Sefer (Ege Üniversitesi)

Yedek üyeliğine; Zeynep Melis Öztürk (Süleyman Demirel Üniversitesi), Zeynep Eylül Hazar (Çankaya Üniversitesi), Nehir Ada Atilla (İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü), Ezgi Hastarla (Ondokuz Mayıs Üniversitesi), Berkay Üredi (Gebze Teknik Üniversitesi), Hüseyin Faruk Dinç (İstanbul Medeniyet Üniversitesi), Yusuf Elaltunkara (Dicle Üniversitesi)

Toplantıya, İMO Yönetim Kurulu 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Genel Sekreter Yardımcısı Eylem Gümüş Yılmaz, Ankara Şube Başkanı Ahmet Onur Özergene, Yönetim Kurulu Üyesi Doğukan Atabay ve Şube Sekreteri Mahir Kaygusuz katıldı.

11. Ulusal Kıyı Mühendisliği Sempozyumu

“Kıyılardan Geleceğe Strateji ve Sürdürülebilirlik”

Türkiye'nin kıyı ve deniz alanlarında yürütülen bilimsel, teknik ve mühendislik çalışmalarını bir araya getiren 11. Ulusal Kıyı Mühendisliği Sempozyumu, ülkemizde kıyı ve deniz mühendisliği alanındaki en kapsamlı akademik platformlardan biri olarak TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası adına Aydın, İzmir ve Muğla Şubeleri yürütücülüğünde Ekim 2026'da Muğla'da gerçekleştirilecektir.

Sempozyum, kıyı ve deniz sistemlerinin sürdürülebilir yönetimi için yaşamsal öneme sahip kavramlara odaklanarak mavi ekonomi, deniz ekosistemlerinin korunması, çevre bilinci ve iklim değişikliği ile ilişkili güncel araştırmaları bir araya getirecektir.

“Deniz hayattır” ilkesinden hareketle, denizlerin insan yaşam döngüsü içindeki merkezi rolünü vurgulamak; “denizler korunmalıdır” anlayışını bilimsel bir çerçevede tartışmak sempozyumun temel hedefleri arasındadır. Bu kapsamda, ulusal ve uluslararası düzeyde yürütülen araştırmaların ve mühendislik uygulamalarının paylaşılması, denizlerin insanlık için taşıdığı ekolojik, ekonomik ve toplumsal değerin çok yönlü olarak ele alınmasına katkı sağlayacak; deniz ve kıyı alanlarının korunması adına birey ve toplumda deniz duyarlılığının artırılmasına yönelik farkındalığın güçlendirilmesini destekleyecektir.

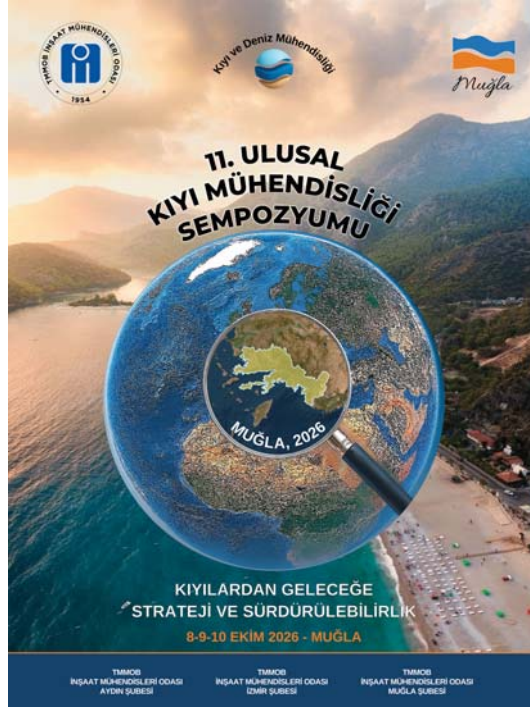
Türkiye'nin dört bir yanından akademisyenler, araştırmacılar, kamu kurumları, yerel yönetimler ve sektör temsilcilerinin katılımıyla düzenlenecek bu sempozyum, kıyı ve deniz mühendisliği topluluğunun bilgi birikimini güçlendirmeyi, disiplinler arası etkileşimi artırmayı ve geleceğe yönelik çözüm odaklı vizyonlar geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Denizlerimizin sürdürülebilir geleceği için yürütülen bilimsel çalışmaların paylaşılacağı 11. Ulusal Kıyı Mühendisliği Sempozyumu'nun, sizlerin görüş, öneri ve katılımlarıyla daha da güçleneceğine inanıyor; sizleri aramızda görmek dileğiyle saygılarımızı sunuyoruz.

Sempozyuma katılım ücretsizdir.

Sempozyum Takvimi:

- Bildiri Özeti Son Gönderim Tarihi 27 Nisan 2026

- Bildiri Özetleri Değerlendirme Bildirim Tarihi 28 Haziran 2026

- Tam Metin Gönderim Tarihi 2 Ağustos 2026

- Tam Metin Değerlendirme Bildirim Tarihi 7 Eylül 2026

Düzenleme Kurulu:

Ayşen Ergin (Başkan), Ahmet Cevdet Yalçiner, Ali Atılım Kahraman, Barış Can Korkmaz, Bengi Atak, Bergüzar Özbahçeci, Emrah Uygunol, Esin Çevik, Işıkhan Güler, Jale Alel, Mehmet Rifat Kahya-oğlu, Özgür Kırca, Serap De-deoğlu, Tuğçe Anılan, Yalçın Yüksel

Sempozyum Konuları:

- Küresel İklim Değişikliği: Etki ve Uyum
- Bütünleşik Kıyı, Deniz, Havza

Yönetimi

- Kıyı ve Deniz Yapıları (planlama, tasarım, geoteknik, malzeme, yapım ve izleme)
- Kıyı ve Deniz Mühendisliğinde Doğaya Dayalı Mühendislik Tasarımları (deniz ve kıyı alanları ekolojisi, kirlilik, koruma ve restorasyon)
- Doğal Afetler (fırtınalar, tsunami, kıyı taşkınları, ekstrem deniz olayları)
- Yenilenebilir Enerji; Açık Deniz Mühendisliği, Enerji Altyapıları
- Kıyı Alanları Jeomorfolojisi (sedimentasyon, kum besleme modelleri ve nehir ağzları dinamiği, nehir -deniz etkileşimleri)
- Kıyı ve Deniz Mühendisliğinde Fiziksel ve Sayısal Modelleme
- Liman Planlaması ve İşletmesi
- Deniz Taşımacılığının Çevresel Etkileri
- Fiziksel Oşinografi
- Kıyı ve Deniz Mühendisliğinde Yapay Zekâ Uygulamaları, Yeşil ve Dijital Dönüşüm
- Kıyı ve Deniz Mühendisliğinde Robotik Çözümler
- Kıyı ve Deniz Mühendisliğinde Yasa ve Düzenlemeler, Eğitim ve Vizyon (ulusal ve uluslararası hukuk ve antlaşmalar ve güvenlik önlemleri)
- Kıyı ve Denizlerde Veri Toplama, İşleme ve İzleme

10. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı Tamamlandı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası adına İstanbul Şubesi ve Türkiye Deprem Vakfı Deprem Mühendisliği Komitesi tarafından düzenlenen 10. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı, 8-10 Ekim 2025 tarihlerinde, İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Süleyman Demirel Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi.

İMO İstanbul Şubesi Müzik Topluluğunun dinletisiyle başlayan Konferansın açılışında İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı ve Konferans Eş Başkanı Sinem Kolgu, Türkiye Deprem Vakfı Başkanı ve Konferans Eş Başkanı Alper İlki, KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Abdullah Ekinci, İBB Genel Sekreter Yardımcısı ve Tarihi Kentler Birliği Genel Sekreteri Oktay Özel, İstanbul İl Afet Müdürü Prof. Dr. Haluk Özener, İTÜ Rektörü Prof. Dr. Hasan Mandal birer konuşma yaptı.

Oturum Başkanlığını Prof. Dr. Mustafa Erdik'in yaptığı Prof. Dr. Rifat Yazar Konuşması bölümünde Prof. Dr. Haluk Sucuoğlu, "Türkiye'nin Deprem Güvenliği Sorunu Çerçevesinde Deprem Yönetmeliği, Yapı Denetim Sistemi ve Yasal Sorumlulukların Genel Değerlendirmesi" başlıklı sunumunu yaptı.

Konferansın 1. Oturumu Ana Salonda, Alper İlki ve Nusret Suna oturum başkanlığında çağrılı konuşmacı Sinan Akkar'ın, "Earthquake Loss Models for Turkish Insurance Portfolios" başlıklı sunumu, tema konuşmacısı Murat Altuğ Erberik'in "Should We Design for Sequential Earthquakes" başlıklı sunumu, Ustalarımızdan Mustafa Erdik'in "Uzun Periyotlu Deprem Yer Hareketi" ve Zekai Celep'in "Betonarmenin Doğrusal Olmayan Davranışının Tasarım Yansıması" başlıklı sunumları ile tamamlandı.

2. Oturum Ana Salonda, Çağlar Göksu'nun oturum başkanlığında, çağrılı konuşmacı Helen Crowley'in, "Engineering the Future: How Seismic Risk Models Can Build More Resilient Societies" başlıklı sunumu ile gerçekleştirildi.

3A Oturumu Helen Crowley ve Abdullah Ekinci, 3B Oturumu Arkadiusz Kwiecień ve Zekai Celep, 3C Oturumu Kemal Beyen ve Özer Or, 3D Oturumu Cem Yenidoğan ve Bülent Akbaş oturum başkanlığında yapıldı.

4. Oturumu Ana Salonda, Özer Çinicioğlu ve Temel Pirli'nin oturum başkanlığında, tema konuşmacısı Dina D'Ayala'nın, "Improving School Infrastructure Resilience to Earthquakes and Flooding" başlıklı ve Ustalarımızdan Atilla Ansal'ın "Depremlerde Geoteknik Koşulların Önemi" başlıklı sunumları gerçekleştirildi.

Günün son oturumlarında 5A Oturumu Oğuz C. Çelik ve Selçuk Uluata, 5B Oturumu Gülüm Tanırcan ve Elif Ersoy, 5C Oturumu Sadık Can Girgin ve Bülent Tatlı, 5D Oturumu Ufuk Hancılar ve Tansel Önal oturum başkanlığında tamamlandı.

Konferansın 2. Gününün ilk oturumunda Ana Salonda, Beyza Taşkın ve Ercan Yüksel oturum başkanlığında çağrılı konuşmacı Riyadh Al-Mahaidi, "The 15-Year Legacy of the MAST System: Advancing Seismic Resilience through Hybrid Simulation" başlıklı sunumu, çağrılı konuşmacı Murat Saatçioğlu "Use of Transverse Grid Reinforcement in Earthquake Resistant Structural Elements" başlıklı sunumu, Ustalarımızdan Polat Gülkan "Betonarme Yapılar İçin Düktilite Tek Başına Bir Çare Değildir" ve Altok Kurşun "Geçmişten Günümüze Köprüler, Depremler ve Şartnameler" başlıklı sunumunu yaptı.

7A Oturumu Mihaela Anca Ciupala ve Gülşen Taşkın Kaya, 7B Oturumu Altok Kurşun ve Metin Aydoğan, 7C Oturumu Polat Gülkan ve S. Gülsun Parlar, 7D Oturumu Cüneyt Vatansever ve Selçuk İz'in oturum başkanlıklarında gerçekleştirildi.

Konferans, 8. Oturumda Ana Salonda, Recep İyisan'ın oturum başkanlığında, çağrılı konuşmacı Kemal Önder Çetin'in, "Lessons offered by the 2023 Kahramanmaraş Earthquake Sequence and Recent Advances in Seismic Soil Liquefaction Engineering" başlıklı sunumu ile devam etti.

Daha sonra 9A Oturumu Gürkan Özden ve Gökçe Tönük, 9B Oturumu Eren Vuran ve Tuba Gürbüz, 9C Oturumu Uğurhan Akyüz ve Jale Alel, 9D Oturumu Seda Kundak ve Nurdan Apaydın'ın oturum başkanlığında yapıldı.

Konferansın 10. Oturumu Ana Salonda, Cem Demir ve Ufuk Yazgan'ın oturum başkanlığında, tema konuşmacısı Koichi Kusunoki'nin, "A new but old problem in the

practical structural design, the current discussion on Soft-First Story failure in Japan" başlıklı ve tema konuşmacısı Gerard O'Reilly'nin "Advancements in Seismic Risk Assessment of existing structures: insights from analytical models and empirical earthquake data" başlıklı sunumları ile tamamlandı.

İkinci günün sonunda 11A Oturumu Ülgen Mert ve Çağlar Göksu, 11B Oturumu Sinan Akkar ve Cüneyt Tüzün, 11C Oturumu Aslı Yalçın Dayıoğlu ve Gökhan Çevikbilen, 11D Oturumu Ömer Tuğrul Turan ve Evren Korkmazer'in oturum başkanlığında gerçekleştirildi.

Konferansın son günü Ana Salonda, Haluk Sucuoğlu'nun oturum başkanlığında, çağrılı konuşmacı Sergio Alcocer'in, "Challenges for Strengthening Seismic Resilience in Large Urban Areas: The Case of Mexico City" başlıklı sunumuyla başladı. ATC Özel Oturumu Ana Salonda, "İstanbul'daki Konut Binalarının Deprem Riskinin Azaltılması Acil Eylem Önerileri" başlıklı konu ile devam etti.

Daha sonra 12B Oturumu Pelin Özener ve Sami Gültekin'in oturum başkanlığında, 12C Oturumu Medine İspir ve Murat Serdar Kırçıl'ın oturum başkanlığında gerçekleştirildi.

13A Oturumu Marko Marinković ve Ömer Faruk Halıcı, 13B Oturumu Ayşe Edinçliler ve Barlas Özden Çağ-

layan, 13C Oturumu Kutlu Darılmaz ve Zeynep Değer, 13D Oturumu Atilla Ansal ve Havvanur Kılıç'ın oturum başkanlığında yapıldı. 14. Oturum A Salonunda Sergio Alcocer'in Oturum Başkanlığında Çağrılı Konuşmacı Kutay Orakçal'ın "Reinforced concrete walls: How well do we consider their behavior in analysis and design?" sunumuyla tamamlandı.

15A Oturumu Murat Saatçioğlu ve Pınar Özdemir Çağlayan, 15B Oturumu Ali Osman Ateş ve Umut Hasgöl, 15C Oturumu Alper İlki ve Filiz Piroğlu, 15D Oturumu Nurcan Meral Özel ve Yasin Fahjan'ın oturum başkanlığında gerçekleştirildi.

Konferansın son bölümünde 16. Oturum Ana Salonda, Tülay Aksu ve Sinem Kolgu'nun oturum başkanlığında tema konuşmacısı Ufuk Yazgan'ın, "Beyond the Model: Critical Judgment and Holistic Thinking in Earthquake Engineering in the Age of AI" başlıklı sunumu, tema konuşmacısı Pelin Özener'in "Role and Significance of Performance Based Design in Earthquake Geotechnical Engineering Practice" başlıklı sunumu, Ustalarımızdan M. Nuray Aydın'ın "Betonarme Yapılar İçin Düktilite Tek Başına Bir Çare Değildir", Kutay Özaydın'ın "Yerel Zemin Koşulları ve Temel Sisteminin Yapısal Hasara Etkisi" ve Tuğrul Tankut'un "Deprem Sorununun En Çetin Boyutu" başlıklı sunumlarıyla tamamlandı.

10. Geoteknik Sempozyumu Tamamlandı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası adına, İMO Ankara, Kocaeli ve Sakarya Şubeleri tarafından düzenlenen 10. Geoteknik Sempozyumu, 7-8 Kasım 2025 tarihlerinde Kocaeli Uluslararası Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Sırasıyla Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Berna Unutmaz, ZMGM Yönetim Kurulu Başkanı Rasin Düzceer, İMO Kocaeli Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ali Akgün, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Belediye Başkanı Tahir Büyükakın, Kocaeli Valisi İlhami Aktaş, İMO Sakarya Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Semih Uçar, İMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Onur Özergene, KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Başkanı Abdullah Ekinci, Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü Muzaffer Elmas ve İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna konuşma gerçekleştirdi.

Oturumlarda; zemin iyileştirme yöntemleri, kazı destek sistemleri, mikrobölgeleme, kazıklı temeller, geopolimer uygulamaları, sıvılaşma analizi, laboratuvar ve arazi deneyleri, yenilikçi zemin çözümleri gibi geoteknik mühendisliğinin güncel ve uygulamaya dönük konuları ele alındı.

İki gün süren sempozyumda, 17 oturumda toplam 87 bildiri sunuldu. Ayrıca alanında uzman 2 çağrılı konuş-

macı, geoteknik mühendisliğinde güncel gelişmeler, yeni yönetmelikler ve uygulamalara ilişkin değerlendirmelerini paylaştı.

10. Geoteknik Sempozyumu Programı

7 Kasım 2025

A1 Oturumu

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Aydın Kavak, Ali Akgün

- Asfalt Kaplamalarında Geosentetik Takviyesinin Performansa ve Sürdürülebilirliğe Etkisi - *Atahan Aldemir, Eyyüp Soğanda, Emre Akmaz, Lindita Shehu, Aşkın Özocak, Elanur Düğencioğlu, Eylem Arslan*
- Sonlu Eleman Modeli ile Statik Plaka Yükleme Testinin Sonuçlarının Karşılaştırılması - *Aydın Kavak, Kasım Polat*
- BT Taraması Kullanılarak Killer Üzerindeki Donma-Çözünme Etkisinin Araştırılması - *Eren Balaban, Gülay Göktaş*
- Yatay Yüklere Maruz Kalan Tek Kazığın Davranışı - *Duygu Fidan, Erol Şadoğlu*
- Farklı Uzunluktaki DSM Kolonlarının Oturma Miktarı Üzerindeki Etkisinin Analiz Yöntemleriyle 3 Boyutlu Modelde İncelenmesi - *Halil Oğuzhan Kara, Burak Evirgen*

B1 Oturumu

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Selçuk Bildik

- Gebze Atıksu Arıtma Tesisi Zemin Islahına Yönelik Kalite Kontrol Çalışmaları ve Vaka Analizi - *Abdullah Altuntaş*
- DSM Uygulamalarında Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri - *Metin Özlekli, Kurban Öntürk, Murat Sümbül*
- Çelik Çakma Kazıkların Taşıma Kapasitesinin Konik Penetrasyon Testi Yöntemiyle Tahmini - Bir Vaka Analizi - *Tahir Yıldız, Yusuf Batuge, Barış Çaylak*
- Göcek, Muğla Bölgesinde Olasılıksal Sıvılaşma Potansiyeli Değerlendirmesi - *Uğur Murat Demir, Sami Arsoy*

C1 Oturumu

Oturum Başkanı: Yük. İnş. Müh. Alp Gökalp

- Kaya Şevlerinde Bükülme Devrilmesi Mekanizmasının Klasik ve Modifiye Stereografik Projeksiyon Yöntemleri ile İncelenmesi - *Tayfun Gül, Özkan Coruk, Ahmet Karakaş*
- Kahramanmaraş Zeminlerinin Arazi Deneyleri ile İncelenmesi - *Tuba İnal, Ayşe Okutan, Eyyüb Karakan, Müge K. Akın, Özgür Yıldız, Ali Fırat Çabalar*
- Kahramanmaraş Zeminlerinin Laboratuvar Deneyleri ile İncelenmesi - *Tuba İnal, Ayşe Okutan, Eyyüb Karakan, Müge K. Akın, Özgür Yıldız, Ali Fırat Çabalar*
- Geopolimerle Güçlendirilmiş Kumlarda Kür Süresi ve Molarite Optimizasyonu - *Asıra Gürkan, Y. Bülent Sönmezer*

- Geri Kazanılmış Asfalt Kaplama ve Geri Dönüştürülmüş Beton Agregası Karışımının Filtrasyon Performansının İncelenmesi - *İlknur Erdoğan, Rümeyza Usta, Mehmet Halil Çalım, Sabriye Banu İkizler, Aslı Yalçın Dayıoğlu, Mustafa Hatipoğlu*

A2 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kutay Özaydın

- İzmit Körfezi Dip Çamurunun Kireç ile Stabilizasyonu - *Aydın Kavak, Ayşe Ergin*
- Dinamik Yükler Altında Demiryolu Dolgularında Derin Karıştırma Yöntemi ile Sıvılaşma Riskinin Azaltılması - *Buse Tüfekçi, Özgen Kökten*
- Sürdürülebilir Katkı Malzemeleri ile Zemin İyileştirme: Atık Cam ve Yumurta Kabuğu Tozunun SBD Üzerindeki Etkisi - *Halil Oğuzhan Kara, Mehmet Uğur Yılmazoğlu, Gökhan Kaplan, Oğuzhan Yavuz Bayraktar, İhsan Türkel, İffet Gamze Mütevellî Özkan*
- Düzensiz Kompaksiyon Eğrisi Sergileyen Zeminlerde Cam Tozu Katkısının ve Öğütme Yöntemlerinin Etkisi - *Kurban Öntürk, Metin Özlekli*
- Silis Kumu, Kırpılmış Karbon Elyaf ve İki Farklı Çimento Türü Kullanılarak Sülfatlı Zeminin Stabilizasyonu - *Ayşe Gül Çelik, Erol Şadoğlu*

B2 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Selman Sağlam

- Şişen Zeminlere Deniz Kabuğu, Kireç ve Zeolit İlavesinin Mukavemet Özelliklerine Etkisi - *Senanur Çelik, Zehra Ertosun Karabulut, Sabriye Banu İkizler*
- Donmuş Zeminlerde Konsolidasyon Davranışının Belirlenmesi - *Berra Uzun Köseoğlu, Burak Evirgen*
- Kazık Kalite Güvence ve Tetkik Usûlleri - *Orhan Esat İnanır, Müge İnanır*
- Kazık Kalite Güvence ve Tetkik Usûlleri: Kazık Yükleme Deneyleri (KYD) - *Orhan Esat İnanır, Müge İnanır*
- Kazık Kalite Güvence ve Tetkik Usûlleri: Kazık Bütünlük Deneyi (KBD) - *Orhan Esat İnanır, Müge İnanır*

C2 Oturumu

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Baran Toprak

- Kazık Gruplarının Değişen Yükseltili Zemin Profillerine Oturma Durumlarının Sonlu Elemanlar Yöntemi ile Analizi - *Hira Nur Aşkın, Baran Toprak*
- Eksantrik Yüklü Trafo Köşkü Radye Temellerinin Organik Zeminler Üzerinde Sonlu Elemanlar Yöntemiyle İncelenmesi - *Betül Çağdaş, Baran Toprak*
- Tabakalı Zeminlere Oturan Dairesel Temellerin Taşıma Güçlerinin Sonlu Elemanlar Metodu ile İncelenmesi - *Recep Akan, Sedat Sert*
- Fore Kazıkların Sayısal Analiz Programlarında Simülasyonu: Karşılaştırmalı Bir Çalışma - *Doğukan Alataş, Kadir Emir Güngör, Emre Erbek, Ozan Bilal*

- Zemin Büyütme Etkilerinin 1B ve 2B Dekonvolüsyon Analizleri ile İncelenmesine Bir Örnek - *Özgen Kökten, Seray Dereli*

A3 Oturumu

Oturum Başkanı: Dr. Rasin Düzceer

- Yol ve Köprü Yaklaşım Dolguları İçin Projeye Özel Alternatif Geoteknoloji Seçiminin Önemi - *Abdullah Altuntaş*
- Geofoam Blok Dolgular Üzerine İnşa Edilecek Plentmiks Temel Katmanının Kompaksiyon ve CBR Penetrasyon Özellikleri - *Yasin Pekyürek, Hande Işık Öztürk, Emre Akınay, Abdullah Tolga Özer*
- Fore Kazıklı ve İç Destekli İksa Sistemlerinin Deprem Etkisi Altındaki Davranışlarının PLAXIS 2D ile Karşılaştırmalı Analizi - *Barkın Torun, Berrak Teymür*
- MICP Yöntemi ile İyileştirilen Kumlu Zeminlerde Bakteri Yoğunluğunun Zemin İyileştirmeye Etkisi - *Zehra Ertoşun Karabulut, Senanur Çelik, Sabriye Banu İkizler*
- Eksenel Çekme Yüküne Maruz Helisel Kazık Davranışının Laboratuvar Model Deneyleriyle Belirlenmesi - *Yakup Türedi, Muhammet Dingil, Murat Örnek, Abdulazim Yıldız*
- 2024 Noto Yarımadası, Japonya Depreminden Gözlemler ve Çıkarılan Dersler - *Selçuk Toprak, Bülent Akbaş, Ceren Özer Sözdinler, Ahmet Anıl Dindar, Yoshiyuki Kaneda, Mayumi Sakamoto*

B3 Oturumu

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mehmet Rifat Kahyaoglu

- Viyadük Temelinde Çekme Elemanı Olarak Mikro Kazıkların Kullanımına Ait Vaka Analizi - *Abdulkadir Çintesun, Mustafa Gedik, Mehmet Engin*
- Balastsız Demiryolu Sistemlerinde Zemin Parametrelerinin Demiryolu Üstyapısı Üzerindeki Rolü - *Mert Can Öztürk, Bekir Tuna Kayaalp, Burak Evirgen*
- İksa Sistemlerinde Yatay Deplasmanların Aletsel Gözlem ile İncelenmesine Yönelik Vaka Analizi - *Aleyanur Yavuz, Önder Akçakal, Numan Velioğlu, Canberk Acar*
- Geotekstillerin Filtrasyon ve Tıkanma Özelliklerinin İncelenmesi - *Zehra Habibe Tur, Burak Evirgen*
- West Link Projesi Haga İstasyonu Derin Kazısı İçin Uygulanan İnşaat Yapım Yöntemleri (Göteborg, İsveç) - *Badeşu Dumanoglu Bolat, Marco Aganetti*
- Tünel Kazılarında Kaya Eklem Yönelimlerinin Zemin Tepki Eğrileri Üzerindeki Etkisi - *Yusuf Kaya*

C3 Oturumu

Oturum Başkanlığını Dr. Öğr. Üyesi Emre Akmaz

- Yalova Altınova Alüvyal Zeminlerinin Sıvılaşma Potansiyeli Analizi - *Volkan Kara, Ahmet Karakaş, Özkan Coruk, Erkan Bozkurtoğlu*
- İki Boyutlu Sonlu Eleman Modellerinde Üç Boyutlu

Köşe Etkilerinin Yay Sabitleri Üzerinden Kısmi Simülasyonu - *Mustafa Erdem İspir, Alessandro Santi, Muratcan Adatepe*

- Dolgu Zemin Üzerine İnşa Edilmiş Yapıların Oturma ve Kayma Sorunlarının İncelenmesi: Serdivan Vaka Analizi - *Dua Kayatürk, Kurban Öntürk, İsa Vural*
- Erzurum Aziziye İlçesi Zeminlerinin Deprem Etkisi Altındaki Sıvılaşma Davranışının İncelenmesi - *Lale Öncü, Ekrem Kalkan, Mustafa Kenan Yılmaz*
- Farklı Anakaya Derinliklerinin Zemin Tepkisine ve Spektral Büyütmeye Etkisi: 1-B Dinamik Analiz Yaklaşımıyla Bir Örnek Çalışma - *Lale Öncü, Ekrem Kalkan, Mustafa Kenan Yılmaz*
- Yerel Zemin Etkilerinin Mühendislik Hasarlarıyla İlişkilendirilmesi: Balıkesir-Sındırgı Depremi - *Süleyman Gücek, Kamil Bekir Afacan, İsmail Zorluer*

8 Kasım 2025

A4 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. İlknur Bozbey

- Karışım Suyu Sıcaklığının Guar Sakızı ile İşlenmiş Kil Zeminlerin Yük-Deformasyon Davranışı Üzerindeki Etkisi - *Muhammed Mert Uygun, Ahmet Talha Gezgın*
- Kentsel Altyapı Projelerinde Elektrikli Kazık Makineleri ile CFA Kazıkları Performans Analizi - *Gamze Buse Yılmaz İstanbulluoğlu*
- Standart ve Sabit Deformasyon Oranı ile Ödometre Deneyi Sonuçlarında Ön Konsolidasyon Basınçları - *Ayşen Çelebi, Atilla Ansal*
- Mevcut Bir İksa Yapısının Tasarımının KDYY'ye Uygun Olarak Yeniden Değerlendirilmesi - *Turhan Kara, Cihan Öser*
- Elastikiyeti Yüksek Danelerin Mekanik Davranışının Ayrık Elemanlar Yöntemi ile Modellenmesi - *Abdulmuttalip Ari, Suat Akbulut*

B4 Oturumu

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ayşe Pekrioğlu Balkıs

- Şev Deformasyonlarının Deprem Yer İvmesi ile Değişimi - *Sibel Yalçın Tosunoğlu, Sabriye Banu İkizler, Berna Unutmaz*
- İki Boyutlu Dinamik Analizlerle Üst Tabaka Kalınlığının Sıvılaşma Davranışına Etkisi - *Burak Okur, Taylan Aksoy, Ozan Subaşı, Recep İyisan*
- Yüksek Plastisiteli İnce Malzeme İçeren Kumların Statik Sıvılaşmasına Kritik Durum Enerji Yaklaşımıyla Bakış - *Hamza Saeed, Abdullah Ekinci*
- Kesme Dalgası Hızı ve Döngüsel Gerilim Oranına Dayalı Kumlu Zeminlerde Sıvılaşma Potansiyelinin Sayısal Değerlendirilmesi - *Kaveh Denghanian, Beste Koçak Dinç*
- Tek Boyutlu Zemin Tepki Analizlerinde Mühendislik Kayası Derinliğinin Etkisi - *Kübra Bozdağ, Selman Sağlam, Deniz Ülgen*

A5 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sami Arsoy

- Kayaya Soketli Mini Kazık Davranışının Yükleme Deneyi ile Kalibre Edilmiş Sonlu Elemanlar Modelleriyle İncelenmesi - *Öykü İkinci, Sami Oğuzhan Akbaş*
- Yapı-Kazık-Zemin Etkileşiminin PLAXIS Programı ile Analizi - *Sevde Kurt, Aydın Kavak*
- Sığ Zemin İyileştirmenin Deprem Anındaki Performansa Etkisi - *Kadir Emir Güngör, Sedat Sert*
- Yastık Tipinin İstinat Duvarı Sismik Performansı Üzerindeki Etkileri: Deneysel Çalışma -*Ayşe Edinçliler*
- Yumuşak Zeminlerde Otoyol Dolgularının Konsolidasyon Davranışının Gözlemsel ve Analitik İncelenmesi - *Seray Zedeli, Özgen Kökten*
- Kayada Açılan Tünellerin Kalıcı Kaplama Hesaplarının Deprem Yönetmeliğindeki Yöntemlerle Karşılaştırılması - *Osman Murat Sarsılmaz, Berat Ertekin*

B5 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Selçuk Toprak

- Fiber Optik Sensörlerle Aktif Heyelanlarda Deformasyonların İzlenmesi: Çınarcık Örneği - *Yunus E. Kaya, Gökhan Şahin, Cem Demir, A. Enes Özşimşir, A. Kaan Karabulut, Barış Ural, Arzu Arslan Kelam, Mustafa K. Koçkar, Haluk Akgün, Ahmet Temiz*
- Fore Kazık ve Jet Grout ile Güçlendirilmiş Temellerde Yük Paylaşımı - Grup Yükleme Deneyi - *Veysel Özlü, Arif Çınar, Osman Pekarun, Bora Berk, Kaan Doğanışık*
- Esnek Temel Yaklaşımında Periyot Uzaması için FEMA Prosedürlerinin Değerlendirilmesi - *Hasan Oktay Abbasoğlu, Mehmet Özgür*
- Sismik Dirençli Betonarme Dayanma Duvarlarının Optimum CO₂ Emisyon ve Maliyet Analizi - *Esra Uray, Kemal Önder Çetin, Ertugrul Taciroglu*
- Donma-Çözülme Çevrimlerinin Dolgu Malzemesinin Boşluk Yapısı Üzerindeki Etkileri - *Hazal Berrak Gençdal, Havvanur Kılıç*

A6 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Özer Çinicioğlu

- Üç Boyutlu Tünel Çıktılarının Cam ve Polyester Elyaf Esaslı Geogrid Kaplamaları ile Güçlendirilmesi - *İlayda Bengisu Küçük, Rana Gizem Yalınız, Fazlıcan Sirkeç, Burak Evirgen*
- Tünel İnşaatı Sebebiyle Meydana Gelen Yüzey Deformasyonlarının İncelenmesi: Vaka Analizi - *Safa Çevik, Mehmet Zengin, Gökçe Aras Demirkessen*
- Heyelan Rehabilitasyon Projelerinde Esnek İstinat Sistemlerinin Kullanımı - Bir Vaka Analizi - *Tahir Yıldız, Hüseyin Yıldırım*
- Bursa-Gemlik Havzasında Bir Sismik Tehlike Analizi ve Mikrobölgeleme Çalışması - *Taylan Aksoy, Burak Okur, Merve Akbaş, M. Emre Haşal, Recep İyisan*

B6 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yeliz Yükselen Aksoy

- Kazıklı Temellerde Kazık ile Radye Temel Bağlantısının Olup Olmamasının Deformasyon Açısından Zemin Durumuna Göre Analizi - *Yusuf Çiftçi, Mücahit Namlı, Mustafa Mert*
- Farklı Kazık Çaplarının Yapı-Kazık-Zemin Etkileşimi Üzerindeki Etkisinin TBDY 2018 Yöntem III ile Değerlendirilmesi - *Hüseyin Doğan, Taha Taşkıran*
- Türkiye Boru Hattı Sistemleri ve Sıvı Depolama Tankları Deprem Yönetmeliği Kısım-1'in (Boru Hattı Sistemleri) İncelenmesi - *Adil Yiğit*
- Boru Sürme Yöntemi ve Derin Kazı Şaftlarının Tasarımı: Nümerik Analizler ve Bir Vaka Analizi - *Yusuf Yaşar, Özgen Kökten*
- Kocaeli Yuvacık Barajı Sahasında Kuvvetli Yer Hareketi Kayıtlarının Analizi - *Mehmet Sancaklı, Kaan Hakan Çoban*

A7 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Banu İkizler

- Cam Tozu Katkısının Çelik Cürufu Karışımlarının Uzun Süreli Şişme Davranışı ve Mikro-Yapısına Etkisi - *İrem Zeynep Yıldırım*
- Zeolit-Bentonit Karışımlarının Emme Basıncı Kapasitesine Zeolit Dane Çapının Etkisinin Araştırılması - *Ceren Ercan, Şükran Gizem Alpaydın, Feyza Toyğar, Esra Güneri, Yeliz Yükselen Aksoy*
- Atık Su Arıtma Çamurunun Kireç ile İyileştirilmesi - *Burak Albayrak, Mehmet Göktuğ İnayet, Nurhan Ecemiş*
- Zeolitin Serbest Basıncı Dayanımına Sepiyolitin Etkisinin Belirlenmesi - *Meltem Buse Bayındır, Eren Balaban, Eren Bayrakçı, Yücel Güney*
- PIV Tekniği Kullanılarak Şevli Zeminlere Gömülü Boruların Davranışının Deneysel Olarak İncelenmesi - *Hivren Naiboğlu, Selçuk Bildik, Mehmet Salih Keskin*

B7 Oturumu

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Aşkın Özocak

- Uçucu Kül ve Yumurta Kabuğu Külünün Yüksek Plastisiteli Kilin Düşük Deformasyon Kayma Modülüne Etkisi - *Eren Balaban, Emre Koç, Eren Bayrakçı*
- Yeni Nesil Dilatometre (Medusa-DMT) Verileri ile Zeminlerin Saha Deneyleri Yoluyla Karakterizasyonu - *Mustafa Karaman, Paola Monaco, Diego Marchetti, Gianfranco Totani, Ferdinando Totani, Sara Amoroso*
- Bir Atıktan Mühendislik Malzemesine: Çamur Külü - *Vahid Tabrizi, Ayşe Pekrioğlu Balkıs*
- Gen İfade Programı (GEP) Kullanılarak Newmark Yöntemine Göre Zemin Deplasmanının Tahmin Edilmesi - *Fatih Çıbuk, Arman Atasoy, Adil Yiğit*
- Forajsız Beton Kolon ve Darbeli Kırmataş Kolon İmalatı Vaka Analizi - *Caner Kaldı, Mehmet Alancı*

2. Raylı Sistemler Kongre ve Sergisi Tamamlandı!

Raylı sistemler alanında Türkiye'nin en kapsamlı organizasyonlarından biri olan 2. Raylı Sistemler Kongre ve Sergisi, İnşaat Mühendisleri Odası (İMO), Makina Mühendisleri Odası (MMO) ve Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Eskişehir Şubeleri'nin ortak organizasyonu; Elektrik Mühendisleri Odasının sekreteryalığı, Eskişehir Teknik Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nin destekleriyle 6-7-8 Kasım 2025 tarihlerinde Odunpazarı Belediyesi Hasan Polatkan Kültür Merkezi'nde düzenlendi.

Açılış törenine Eskişehir Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Adnan Özcan, çok sayıda akademisyen, sektör temsilcisi ve kamu kurum yetkilileri katıldı. Eskişehir Valisi Hüseyin Aksoy, Eskişehir Milletvekili Dr. Jale Nur Süllü, Büyükşehir Belediye Başkanı Av. Ayşe Ünlüce ve Tepebaşı Belediye Başkanı Ahmet Ataç'ın destek mesajları törende okundu. Mesajlarda, kongrenin Eskişehir'in ve ülkemizin raylı sistemler alanındaki gelişimine önemli katkılar sağlayacağı vurgulandı.

Açılış konuşmasında Rektör Özcan, raylı sistemlerin yalnızca bir ulaşım biçimi değil, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma ve enerji verimliliğinin temel unsurlarından biri olduğunu belirterek, Eskişehir'in Cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana demiryolu kültürü, teknik bilgi birikimi ve sanayisiyle bu alanda ülkenin öncü şehirlerinden biri olduğunu ifade etti.

Raylı Sistemlerde Güncel Konular Ele Alındı

Kongrede; demiryolu araçları, hat planlama ve yapım süreçleri, işletme, bakım, tasarım, güvenlik, erişilebilirlik, elektrifikasyon, sinyalizasyon, enerji yönetimi, test

ve sertifikasyon gibi geniş kapsamlı teknik başlıklar ele alındı. Ayrıca akıllı ulaşım sistemleri ve yerleşime yönelik çalışmalarına yönelik güncel yaklaşımlar da tartışıldı.

Etkinlik kapsamında düzenlenen sergide, sektör firmaları ürün ve projelerini katılımcılara tanıttı. Ulusal ve uluslararası uzmanların bilgi paylaşımında bulunduğu kongre, raylı sistem teknolojilerindeki son gelişmelerin değerlendirildiği önemli bir platform oluşturdu.

İMO Eskişehir Şubesi'nden İki Oturum Başkanlığı

Kongre boyunca gerçekleştirilen teknik oturumlarda, İMO Eskişehir Şube Yönetim Kurulu Üyesi Fulya Pinici, "Raylı Sistemlerde Eğitimin Önemi" başlıklı 3. Oturumda, Eskişehir Şube Yönetim Kurulu Üyesi Çetin Poyraz Alper, "Raylı Sistemlerde Alt ve Üst Yapının Değerlendirilmesi" başlıklı 7. oturumun oturum başkanlığını üstlendi.

Akademi, Sanayi ve Kamu Bir Arada

Üç gün boyunca süren kongre boyunca düzenlenen paneller, teknik oturumlar ve sergi bölümüyle birlikte, akademi, sanayi ve kamu temsilcileri bir araya geldi. Etkinlik, Türkiye'nin raylı sistemler vizyonuna önemli katkılar sağlayan bir platform olarak değerlendirildi. Yoğun bilimsel paylaşımlara sahne olan 2. Raylı Sistemler Kongre ve Sergisi katılımcıların değerli katkılarıyla sona erdi.

İMO tarafından Hasar Tespit Çalıştayı Yapıldı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen Hasar Tespit Çalıştayı, 12 Aralık 2025 tarihinde İMO Kongre ve Kültür Merkezinde gerçekleştirildi.

Çalıştay, İMO Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulu Başkanı

Abdullah İncir, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Afet Hasarları Tespiti Daire Başkanı Emrah Süme ve İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna'nın konuşmalarıyla başladı.

Çalıştayda, Cahit Kocaman, Emrah Süme, Prof. Dr. Alper İlki ve Doç. Dr. Halit Cenan Mertol tarafından İMO (2016) ve

AFAD(2025) Hasar Tespit Yönetmelikleriyle ilgili bilgilendirme ve farklılıklarıyla ilgili değerlendirme ile Temel Pirli tarafından Sahada Yaşanan Sorunlar ve Önlemler hakkında sunumlar yapıldı. Katılımcılar yapılan sunumlar üzerine görüş ve değerlendirmelerde bulundu.

19 Eylül 1979 İş Bırakma Eylemini Selamlıyoruz!

TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günümüz Kutlu Olsun!

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, yüz bin mühendis, mimar ve şehir plancısının iş bırakma eylemi yaptığı 19 Eylül 1979'un 46. yıldönümü olan 19 Eylül 2025 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancılarının mesleki ve demokratik mücadelesinin en görkemli dışavurumlarından biri olarak tarihe geçen 19 Eylül 1979 İş Bırakma Eylemini 46. Yılında bir kez daha coşkuyla selamlıyoruz!

19 Eylül'ün mirasını yaşatmak için ilan ettiğimiz TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günümüz kutlu olsun!

Bundan tam 46 yıl önce meslektaşlarımızın yaşadığı hak kayıplarını ve ücret adaletsizliklerini protesto etmek için TMMOB'nin çağrısıyla gerçekleştirilen eylemde maden ocaklarından enerji santrallerine, fabrikalardan şantiyelere, kamu kurumlarından limanlara kadar pek çok iş yerinde üretim durdurulmuştur.

Bizler için 19 Eylül İş Bırakma Eylemi, ülkesi için düşünen, planlayan, üreten mühendis, mimar ve şehir plancılarının kendi öz güçlerinin farkına vardığı tarihtir.

Nasıl ki 15-16 Haziran 1970 direnişi ülkemizdeki işçi sınıfının öz gücünü dosta düşmana gösterdiyse, 19 Eylül 1979 İş Bırakma Eylemi de ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancılarının toplumsal gücünü ve taleplerini görür kılmıştır.

Bitmeyen Sorunlarımız

46 yıl sonra bugün, ne yazık ki emeğiyle geçinen toplumsal kesimler için durum hiç değişmemiştir.

Ülkemizde her geçen gün derinleşmekte olan ekonomik kriz biz mühendis, mimar ve şehir plancıların da hayatını olumsuz etkilemektedir. Kamusal yatırımların ortadan kalkması, rant hırsının bilim ve teknolojin önüne geçmesi, sermayenin ihtiyaçlarının halkın ihtiyaçlarının önünde tutulması nedeniyle mesleğimiz sistematik olarak değersizleştirilmektedir.

Muhalef her türlü sesi baskı ve zor politikalarıyla susturmak isteyen tek adam rejimi altında emeğimiz değersizleşirken, özlük haklarımız da giderek budanmaktadır. Gerek kamuda gerek özel sektörde her türlü mühendislik, mimarlık ve şehir planlama hizmetlerini, planlama, projelendirme, uygulama ve denetleme işlerini yürüten tüm meslektaşlarımız krizden olumsuz biçimde etkilenmektedir. Meslektaşlarımız, ülkemizdeki kriz ortamının yarattığı pahalılık, geçim sıkıntısı ve borçlanma gibi ortak sorunlardan etkilendiği gibi, mesleğimize özgü sorunlara da boğuşmak zorunda kalmaktadır.

Kamuda çalışanlarımız siyasi baskı altında, düşük ücret, kadro sorunu, özlük haklarının ihlal edilmesi, düşük ek göstergeler gibi birçok sorun ile yüz yüzedir. Güvencesiz-sözleşmeli istihdam modellerine yönelme, atamalarda liyakatin ortadan kalkması gibi nedenlerle kamudaki teknik personelin iş yükü artarken, iş riski de giderek büyümektedir. Yandaş sendika konfederasyonlarıyla imzalanan enflasyona endeksli toplu sözleşmeler, şaibeli enflasyon rakamlarıyla birleşince kamu emekçilerinin her geçen gün daha da yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Özel sektörde çalışan meslektaşlarımızın tamamına yakını yatırımların durması, projelerin iptal edilmesi, reel sektörün tıkanması gibi sorunlardan etkilenmektedir. İşsizlik, esnek çalışma, güvencesizlik, sağlıksız çalışma koşulları ve reel ücret kaybı gibi sorunlar özel sektörde çalışan tüm meslektaşlarımızı tehdit etmektedir. Birliğimiz ile SGK arasındaki yapılan asgari ücret protokolünün SGK tarafından tek taraflı olarak feshedilmesi, meslektaşlarımızın düşük ücretlerle sınırsız biçimde sömürülmesine zemin hazırlamıştır.

Siyasal iktidarın karar ve uygulamaları, meslektaşlarımız olduğu kadar meslek alanımızı ve mesleki faaliyetlerimizden faydalanan halkımızı da olumsuz etkilemektedir. Bilime ve teknolojiye aykırı olarak çıkarılan yasalar ve yapılan mevzuat değişiklikleri nedeniyle halkın nitelikli ve güvenilir mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmeti alması engellenmektedir. Bu durumun toplumumuza maliyeti daha büyük felaketler, daha güvensiz bir hayat ve her alanda geri kalmışlık olmaktadır.

Benzer şekilde kamuoyuna 'sahte diploma' olarak yansıyan skandallar da ortak geleceğimize büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Üzülerek görüyoruz ki hem yurttaşlarımızın can ve mal güvenliği hem ülkemizin geleceği ısrarla ticaret konusu yapılmaktadır. Üretimin her alanında, eğitimden sağlığa, şehircilikten altyapıya kadar tüm kamusal hizmetlerin temelini dinamitleyen bu suç, telafisi mümkün olmayan felaketlere davetiye çıkarmaktadır.

Mesleklerimizin onurunu, kamu güvenliğini ve halkımızın geleceğini korumak, Birliğimizin temel varlık nedenidir. TMMOB, geçmişten bu yana bu tür sahtecilik girişimlerine karşı kararlı bir mücadele yürütmüştür. Ancak Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından verilen denklik belgelerindeki hatalar ve meslek odalarının denetim yetkilerinin kısıtlanması gibi yapısal sorunlar, bu sahteciliğin kolayca yayılmasına zemin hazırlamıştır.

Bu derin krizin aşılması ve toplumsal güvenin yeniden tesisi için, sahte diploma skandalıyla ilgili tüm soruşturmalar şeffaf bir şekilde yürütülmeli, bu sahtecilik ağının tüm yönleri aydınlatılmalı ve sorumlularının tamamı ile

sahte diploma sahiplerinin isimleri derhal kamuoyuyla paylaşılmalıdır. Meslek odalarının anayasal yetkileri üzerindeki engeller derhal kaldırılmalı, mesleki denetim yetkisi koşulsuz bir şekilde geri verilmelidir.

Sesimizi Hep Beraber Yükseltelim

Geldiğimiz noktada sorunlarımızı tespit ederken, ülkemizin içerisinde geçtiği bu kriz koşulları altında emeğimiz ve alın terimiz için hep beraber mücadele ederek kazanabileceğimizi biliyoruz.

Mühendis, mimar ve şehir plancılarının mesleki hak ve çıkarlarını korumak aslında tüm toplumun geleceğini korumak demektir. Bizler bu anlayışla, mesleğimize ve meslektaşlarımıza sahip çıkarken, ülkemizin ve toplumumuzun ortak geleceğine de sahip çıkıyoruz.

Herkes bilsin ki bedeli ne olursa olsun halkımız için mücadele etmekten bir adım bile geri adım atmayacağız. Bizler mesleğimizi bilimden, üretimden ve toplumdaki yana kullanan bir mücadele geleneğinin sürdürücüsüyüz. Bu anlayışla TMMOB'nin bilim ve tekniği esas alan, kamu çıkarını savunan, eşitlik, özgürlük ve demokrasi-den yana tavrını korumaya devam edeceğiz.

Bu noktada TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri Yerel Kurul-

ayları ve hemen ardından 18 Ekim'de Ankara'da gerçekleştireceğimiz Merkezi Kurultayımız bizler için önemli bir başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Bir yandan meslek alanlarımızın ve meslektaşlarımızın sorunları için sesimizi yükseltirken bir yandan da ülkemizin ve halkımızın geleceği için hep beraber mücadeleyi büyüteceğiz.

19 Eylül Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü, TMMOB'nin mücadele tarihine, aydınlık yarınlarına sahip çıkma günüdür.

19 Eylül Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü, ülkemize, mesleğimize ve meslektaşlarımıza sahip çıkma günüdür.

19 Eylül Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü Birliğimize, Odalarımıza ve örgütlü mücadele geleceğimize sahip çıkma günüdür.

Bu anlayış ve kararlılıkla 19 Eylül Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü'nü bir kez daha kutluyoruz.

Yaşasın TMMOB Örgütlülüğü!

Yaşasın Mücadelemiz!

Emin Koramaz

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri Kurultayı Ankara'da Gerçekleştirildi

"TMMOB Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri Kurultayı", meslektaşlarımızın çalışma yaşamlarında ve sosyal hayatta uğradıkları hak kayıplarını, değersizleştirme-yi ve mesleklerimizin ülkemiz için önemini gündeme getirmek amacıyla, 18 Ekim 2025'te Ankara'da merkezi olarak gerçekleştirildi.

Kurultayın açılışında TMMOB Genel Sekreteri Özgür Topçu Kurultaya ilişkin bir sunum gerçekleştirdi. Ardından TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz açılış konuşması yaptı.

Ülkemizdeki ekonomik, toplumsal ve siyasal krizlerin meslektaşlarımıza ve meslek alanlarımıza etkilerinin ve bu bağlamda yaşanan sorunları gündeme getirmek amacıyla MMO Eğitim ve Kültür Merkezi'nden Madenci Anıtı'na yürünerek burada bir basın açıklaması gerçekleştirildi.

Kurultay, ülkenin dört bir yanından gelen meslektaşlarımızın yürüttüğü tartışmalar ve önerge oylamalarının ardından son buldu.

Kurultaya ve basın açıklamasına İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Yönetim Kurulu Üyesi Evren Korkmaz, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu ile şube yönetim kurulu üyeleri ve çok sayıda meslektaşımız katıldı.

TMMOB 9. Kadın Kurultayı “Eşitlik İçin Örgütlen, Diren, Değiştir” Temasıyla Gerçekleştirildi.

TMMOB 9. Kadın Kurultayı 6-7 Aralık 2025 tarihinde MMO Eğitim ve Kültür Merkezi’nde “Eşitlik İçin Örgütlen, Diren, Değiştir” temasıyla gerçekleştirildi.

Kurultayda, Saygı duruşu akabinde İstiklal Marşının okunması sonrası açılış konuşmalarına geçildi. TMMOB Kadın Çalışma Grubu adına Leman Ardoğan ve TMMOB Yönetim Kurulu adına Hanze Gürkaş birer konuşma yaptılar.

Divan Seçimi sonrası Sonuç Bildirgesi Komisyonu ve Önergeler Komisyonu seçimleri gerçekleştirildi. Divan Başkanlığına Serap Özpolat Çete, Divan Başkan Yardımcılığı görevine Aydan Barut ve Ayşegül Ay Uğur, Yazmanlık görevine Yıldız Dide Karsavunoğlu ve Melisa Kaya seçildi.

Önergeler Komisyonunda Sibel Tatar, Betül Ercan, Deren Bayram, Esen Leyla İmren ve Gizem Yaşar görev aldılar. Sonuç Bidirgesi Komisyonundaysa Ayşegül İbici Oruçkaptan, Gülsüm Sönmez, Ayşe Özdemir, Müge Balkış, İlim Ceyhan Alanbay, Gülefer Mete, Arin Zümrüt, Elif Can İliş görev aldı.

TMMOB 9. Kadın Kurultayı’nda ilk oturum çerçeve sunumla başladı. “Dijital Çağda Kadınlar: Teknoloji, Yapay Zeka, Dijital Şiddet ve Yeni Tehditler” sunumu, İzmir İl Koordinasyon Kurulu tarafından gerçekleştirildi. Ardından İKK sunumlarına geçildi. İzmir ve Eskişehir İl Koordinasyon Kurulları sunumlarını gerçekleştirdiler.

TMMOB 9. Kadın Kurultayı’nda TMMOB’li kadınlar “Eşitlik için Örgütlen, Diren, Değiştir” başlığıyla bir basın açıklaması yaptı. Açıklamayı TMMOB Kadın Çalışma Grubu 2. Başkanı Dilruba Duygu Söylemez okudu.

Basın açıklaması ve öğle arasının ardından 2. Oturum TMMOB’de Kadın Örgütlülüğü Forumuyla başladı. İstan-

bul ve Mardin İl Koordinasyon Kurulları sunumlarını gerçekleştirdiler.

Verilen aranın ardından TMMOB’li Kadınların Laiklik, Eğitim, Özgürlük ve Eşitlik Mücadelesi Forumu başladı. Trabzon ve Kocaeli İl Koordinasyon Kurulları sunumlarını gerçekleştirdiler.

İlk günün üçüncü forumu “Yerel Kurultaylarda yerellerdeki kadın sorunları üzerinden başlıklar oluşturulması” başlığıyla gerçekleştirildi. Diyarbakır ve Bursa İl Koordinasyon Kurulları sunumlarını gerçekleştirdiler.

TMMOB 9. Kadın Kurultayının ikinci gününde ilk olarak ZMO Kadın Çalışma Grubu tarafından hazırlanan Kadın Emeği - Malıköy mevsimlik kadın tarım işçileri video gösterimi yapıldı. Ardından 3. Oturumda Önergelerin görüşülmesi ve karara bağlanması maddesiyle önergeler haziruna sunulmaya başlandı. Önergeler üzerine lehte ve alehte görüşler aktarıldı ve sonrasında oylanarak karara bağlandı.

Son Oturumda mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınlar ve kadın öğrenci üyeler serbest kürsüde konuşma yaptılar. Sırasıyla Deren Bayram, Evrim Aksoy, Özge Özcan Bilgilioğlu, Gönül Kaya, Zeynep Karamanlı, Elif Karcık, Dilruba Duygu Söylemez, Füsun Sümer, Işık Gürbulak, Hanze Gürkaş, Leman Ardoğan ve Elif Can İliş birer konuşma yaptı.

Kurultayın kapanışında Sonuç Bildirgesi Komisyonunun hazırladığı Sonuç Bildirgesi haziruna sunuldu. Hazirun, Divan Kurulu ile Sonuç Bildirgesi Komisyonunun TMMOB 9. Kadın Kurultayı Sonuç Bildirgesi’nin redaksiyonunu yaparak son halini vermesine yetki verdi. Kurultay, TMMOB’nin örgütlü olduğu illerden gelen 262 Kadın Çalışma Grubu üyesinin katılımıyla son buldu.

TMMOB Yerel Yönetimler ve Demokrasi Sempozyumu Gerçekleştirildi

Yerel yönetimlerde yaşanan değişim ve dönüşümlerin ekonomiye ve toplumsal yaşama, kentlerimiz ve meslek alanlarımıza etkilerinin değerlendirildiği TMMOB Yerel Yönetimler ve Demokrasi Sempozyumu 9-10 Ocak 2026 tarihlerinde İMO Teoman Öztürk toplantı salonunda gerçekleştirildi.

Sempozyumun açılışında TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Başkanı Zeynep Eres Özdoğan ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz birer konuşma yaptı.

Sempozyumda ilk olarak Prof. Dr. H. Tarık Şengül ve ardından Prof. Dr. Ali Tolga Özden birer Tematik Sunum gerçekleştirdiler. Yemek arasının ardından başlayan ilk oturum "Otoriterleşme Koşullarında Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim Politikaları, Hukuk ve Demokrasi" başlığıyla Prof. Dr. Ruşen Keleş oturum başkanlığında gerçekleştirildi. Prof. Dr. Galip Yalman Prof.ve Prof. Dr. Korkut Kanaoğlu sunumlarını yaptılar.

İkinci oturum "Doğal Çevre, Kültürel Miras ve Koruma, Yatırım Projeleri ve Kamu Yararı" başlığıyla Prof. Dr. Zeynep Ahunbay oturum başkanlığında gerçekleştirildi. Doç. Dr. Nisa Semiz, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası II. Başkanı Mehtap Ercan Bilgen ve Doç. Dr. Oğuz Kurdoğlu bu oturumda sunumlar gerçekleştirdiler.

Sempozyumun ikinci günü "Kriz Koşullarında Kentleşme, Afetler ve Yerel Yönetimler" başlığıyla TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna yöneticiliğinde başladı. 3. Oturumda Doç. Dr. Bülent Batuman, Prof. Dr. Pelin Pinar Giritlioğlu sunumlarını yaptılar.

"Kent, Kültür ve Yaşam Hakkı, Basın Özgürlüğü" başlığıyla gerçekleştirilen 4. Oturumda TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Baki Remzi Suiçmez yöneticilik görevini üstlendi. Cumhuriyet Gazetesi'nden Sertaç Eş, Birgün Gazetesi'nden Yaşar Aydın sunumlarını yaptı.

Beşinci oturum "Yerel Yönetimler ve Demokratik Örgütlenme" başlığıyla TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Aysegül Oruçkaptan başkanlığında gerçekleştirildi. Bu oturumda, Maltepe Belediye Başkanı Esin Köymen ve Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar adına Doç. Dr. Anıl Tanburoğlu birer sunum yaptı.

Son oturum TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Arif Balkanay oturum başkanlığında "Emek, Meslek Birlikleri, Yerel Yönetimler ve Demokrasi" başkanlığıyla gerçekleştirildi. 38-43. Dönemler TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Türk Tabipleri Birliği Başkanı Alpay Azap, Türkiye Barolar Birliği Başkan Yardımcısı Ercan Demir, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Tayfun

Görgün, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu Eş Genel Başkanı Ayfer Koçak sunumlarını yaptı.

Son olarak Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Eyüp Muhcu yöneticiliğinde bir Forum gerçekleştirildi ve katılımcılar söz alarak Sempozyuma katkı sağladılar ve Sempozyum sona erdi.

Toplantıya TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna, 2. Başkanı Selçuk Uluata, Sekreter Üyesi Bülent Tatlı, Genel Sekreter Serap Dedeoğlu ve İMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Onur Özergene katıldı.

Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları için 2026 Yılı Tavsiye Edilen Taban Brüt Ücreti 94.500 TL Olarak Belirlendi

TMMOB Yönetim Kurulu tarafından alınan karar uyarınca ücretli çalışan Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Tavsiye Edilen Taban Ücreti 2026 yılı için brüt 94.500 TL olarak tespit edildi.

6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Kanunu hükümlerine dayanarak, TMMOB Ana Yönetmeliğinde yer alan "Birliğin ve Bağlı Odaların Amaçları" maddesi uyarınca TMMOB Yönetim Kurulu tarafından açıklanan Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Tavsiye Edilen Taban Ücreti 2026 yılı için brüt 94.500 TL olarak tespit edildi.

TMMOB Yönetim Kurulu'nun 26 Aralık 2026 tarihli toplantısında "Ücretli çalışan mühendis, mimar ve şehir plancıları için 2026 yılı ilk işe giriş bildirgesinde baz alınmak üzere tavsiye edilen taban brüt ücretin aylık 94.500 TL (doksan dört bin beş yüz Türk Lirası) olarak belirlenmesine; Odalarınca belgeli çalışmanın koşul olduğu uzmanlık alanlarında, mesleki deneyimin arandığı alanlarda, şantiye şefliği, sorumlu müdürlük, iş güvenliği uzmanlığı, yapı denetim elemanı, daimi nezaretçi, uzak yol kaptanlığı vb. hizmetlerde taban ücret uygulanmayacağını, bu durumda olan mühendis, mimar, şehir plancılarının ücretlerinin alınan sorumluluk gereği taban ücretin üzerinde olmasına" karar verildi.

Afet Riskli Alanlarda Kentsel Dönüşüm

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde İnş. Müh. Erdoğan Balcıoğlu tarafından hazırlanan Afet Riskli Alanlarda Kentsel Dönüşüm Eğitimi satın alarak 50 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Afet Riskli Alanlarda Kentsel Dönüşüm Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz. Eğitime imosem.imo.org.tr adresinden erişebilirsiniz.

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak, katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

11. Ulusal Beton Kongresi

22-23-24 Mayıs 2025 tarihlerinde, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul ve Erzurum Şubelerinin iş birliğiyle Erzurum'da düzenlenen 11.

Ulusal Beton Kongresi, alanında uzman birçok mühendis ve akademisyenin katkılarıyla gerçekleşmiştir.

Kongre içerikleri, İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi (İMOSEM) kapsamında, üyelerimizin erişimine açılmıştır. İlgili kayıt ve erişim işlemleri için imosem.imo.org.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

Kongre videoları, İMOSEM'in çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak olup, katılımcılar 7 gün 24 saat diledikleri zaman kongre oturumlarını izleyebilecektir.

Eğitim sürecinde en güncel çevrimiçi takip yöntemleri kullanılacak ve katılımcıların ilerlemeleri sistem üzerinden kontrol edilecektir. Kongre süresince oturumların en az %90'ına katılım sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

Kamulaştırma

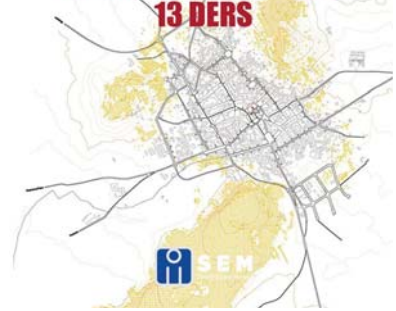
İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Hakim Mehmet Şenol tarafından hazırlanan Kamulaştırma Eğitimi satın alarak 65 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Kamulaştırma Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz.

KAMULAŞTIRMA

Hakim Mehmet Şenol

13 DERS

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak, katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir. Eğitim platformuna imosem.imo.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

Betonarme Yapı Davranışı

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Prof. Dr. Tuğrul Tankut tarafından hazırlanan Betonarme Yapı Davranışı Eğitimi satın alarak 255 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi

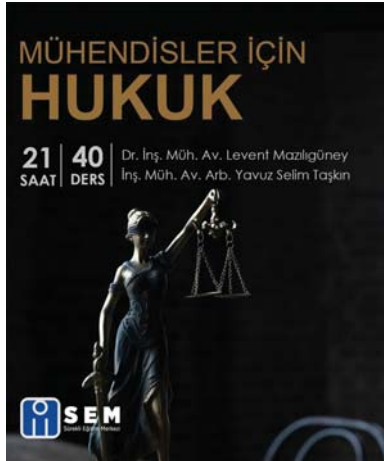
bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Betonarme Yapı Davranışı Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz. Eğitime imosem.imo.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak, katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

Mühendisler İçin Hukuk Eğitimi

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde 2 farklı eğitmen tarafından hazırlanan Mühendisler İçin Hukuk Eğitimi satın alarak 105 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Mühendisler İçin Hukuk Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz. Eğitime imosem.imo.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak,

katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

Yapı Mühendisliği

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Prof. Dr. Mehmet H. Omurtag, Prof. Dr. Nihal U. Eratlı, Dr. Öğretim Üyesi Ümit N. Arıbaş tarafından hazırlanan Yapı Mühendisliği Eğitimi satın alarak 80 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Yapı Mühendisliği Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz.

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak, katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir.

Eğitime imosem.imo.org.tr adresinden erişebilirsiniz.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

Zemin Etüt Raporu ve Dayanma Yapıları Tasarımı

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde 3 farklı eğitmen tarafından sunulan Zemin Etüt Raporu ve Dayanma Yapıları Tasarımı Eğitimi satın alarak 80 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Zemin Etüt Raporu ve Dayanma Yapıları Tasarımı Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz.

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak, katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir. Eğitime imosem.imo.org.tr adresinden erişebilirsiniz.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

10. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı Türkçe Bildiriler Kitabı İMO SEM'de Yayınlandı

Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansları, yalnızca geçmişin deneyimlerini paylaşan değil, aynı zamanda geleceğin risklerini önceden görerek çözüm üretmeyi hedefleyen bir karakter taşımaktadır. Kırk yıldır düzen-

li şekilde gerçekleştirilmekte olan bu konferans dizisi kapsamında, 8- 10 Ekim 2025 tarihlerinde gerçekleştirilmiş olan 10. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı, bilimsel bilginin uygulamaya aktarılmasını ve toplumun depreme hazırlık kapasitesinin artırılmasını amaçlayan uluslararası bir vizyon buluşması niteliğindedir.

Onuncu Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı, ülkemizin deprem mühendisliği alanındaki en köklü bilimsel platformu olarak, akademi, kamu, özel sektör ve sivil toplum temsilcilerini bir araya getirmektedir. Bu yılki konferansa 157 bildiri özeti gönderilmiş, titiz bir değerlendirme süreci sonucunda 148 tam metin bildiri kabul edilerek programa dahil edilmiştir. Ayrıca, 7 çağrılı konuşma, 6 tema konuşması ve 8 "Ustalarımızdan" konuşması ile birlikte toplam 169 bildiri 41 oturumda sunulmuştur. Konferans, 13 farklı ülkeden seçkin bilim insanlarının katkısıyla, bilimsel derinlik ve çeşitlilik açısından önceki yıllara göre daha da zenginleşmiştir.

Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı Türkçe Bildiriler Kitabına imosem.imo.org.tr adresinden erişebilirsiniz.

Etabs Eğitimi

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde İnşaat Mühendisi Ümit Necmettin Arıbaş tarafından hazırlanan Etabs Eğitimi satın alarak 70 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde Etabs Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz.

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak, katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir. Eğitime imosem.imo.org.tr adresinden erişebilirsiniz.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

FIDIC Eğitimi

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde İnş. Müh. Cemil Ağırman tarafından hazırlanan FIDIC Eğitimi satın alarak 60 gün boyunca istediğiniz herhangi bir saatte ya da istediğiniz herhangi bir mekânda bilgisayar ya da cep telefonunuzla izleyebilirsiniz.

İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çalışmaları çerçevesinde

sinde FIDIC Eğitimine kayıt yaptırabilirsiniz. Eğitime <https://imosem.imo.org.tr> adresinden ulaşabilirsiniz.

Eğitim İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi çevrimiçi eğitim platformu üzerinden yayınlanacak, katılımcılar 7 gün 24 saat eğitim videolarına ulaşabileceklerdir.

Çevrimiçi eğitim sistemlerinde kullanılan en çağdaş yöntemler ile katılımcıların takibi yapılacak, eğitimin sonunda %90 devamlılık sağlayan üyelerimize katılım belgesi verilecektir.

10. Geoteknik Sempozyumu'nda Yer Alan Çağrılı Konuşmacıların Sunumları İMO SEM'e Yüklendi

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası adına İMO Ankara, Kocaeli ve Sakarya Şubeleri tarafından 7-8 Kasım 2025 tarihlerinde Kocaeli'de düzenlenen 10. Geoteknik Sempozyumu'nun ilk günü olan 7 Kasım 2025 tarihinde çağrılı konuşmacı Prof. Dr. M. Kubilay Keleşoğlu tarafından bir sunum gerçekleştirildi. "Kazı Destek Yapıları Yönetmeliği (2022): Öncesinde Ne Yapıyorduk, Sonrasında Ne Yapıyoruz? Neler Değişti?" başlıklı sunumun oturum başkanlığını Prof. Dr. S. Feyza Çinicioğlu gerçekleştirdi.

Sempozyumun ikinci günü olan 8 Kasım 2025 tarihinde ise çağrılı konuşmacı Doç. Dr. Nejan Huvaj tarafından bir sunum gerçekleştirildi. "Deniz Üstü Rüzgar Türbinlerinden Petrol Platformu ve Boru Hatlarına: Açık Deniz (Offshore) Geoteknik Mühendisliği" başlıklı sunumun oturum başkanlığını Prof. Dr. Mustafa Laman gerçekleştirdi.

İki sunumun videosuna da İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi'nin internet sayfası olan imosem.imo.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

KAYIPLARIMIZ

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, aramızdan ayrılan üyelerimizi üzüntüyle bildirir yakınlarına başsağlığı dileriz.

20900 - Ramazan
Necip Duran
Sakarya DMMA
1951 - 2022

20941
Hüseyin Öztürk
ODTÜ
1953 - 2023

21136
Cihat Akçay
Ankara DMMA
1952 - 2023

21157
Ayhan Sayın
Adana MYO
1950 - 2023

21182
Şahap Karakaya
İDMMA Galatasaray
1954 - 2023

21230
Ferhat Solmaz
Elazığ DMMA
1953 - 2022

21240
Dursun Aydın
Sakarya DMMA
1951 - 2022

21359
İhsan Çakallıoğlu
Adana MYO
1952 - 2022

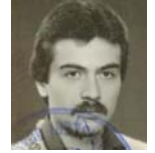
21368
Bekir Erdoğan
Ege Üniversitesi
1943 - 2023

21407
Mustafa Özdemir
Ege Üniversitesi
1948 - 2022

21467
Vedat Aktaş
Konya DMMA
1950 - 2023

21476
Par Boyvat
Ankara DMMA
1954 - 2023

21556
Haydar Filiz
İTÜ
1955 - 2023

21568
Niyazi Erdem
İDMMA Vatan
1940 - 2023

21613
Nuri Merzi
ODTÜ
1952 - 2023

21654
Ömer Yıldız
Ankara DMMA
1954 - 2022

21682 - Bülent
Nadir Özlüoğlu
Ankara DMMA
1954 - 2022

21749
Ali Gürbüz Ekim
İDMMA Kadıköy
1954 - 2023

21811
Mehmet Güner
Adana MYO
1946 - 2022

21873
Osman Cebeci
İTÜ
1951 - 2023

21884 - Mehmet
Tahir Satık
İDMMA Işık MYO
1950 - 2022

21885
Lutfi Altaş
İDMMA Vatan
1947 - 2023

21895
Nail İlbars
İDMMA Işık MYO
1947 - 2022

21901
Fuat Taşan
Adana MYO
1949 - 2022

21907 - Mehmet
Öcal Şenel
Sakarya DMMA
1951 - 2023

21921
Cevdet Sağıl
Ege Üniversitesi
1944 - 2022

21926 - Necmettin
Palamutoğlu
İDMMA Galatasaray
1951 - 2022

21942
Muammer Sekmen
Ege Üniversitesi
1952 - 2022

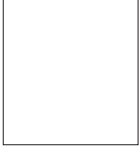
21950
Tahir Vardal
KTÜ
1953 - 2022

22060
Cevdet Ketrez
İDMMA Kadıköy
1946 - 2023

KAYIPLARIMIZ

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, aramızdan ayrılan üyelerimizi üzüntüyle bildirir
yakınlarına başsağlığı dileriz.

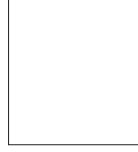
22078
M. Fuat Boztaş
Ankara DMMA
1950 - 2023

22091
Ali Yekta Işıkoğlu
Ankara DMMA
1943 - 2022

22183
Tufan Altay
İTÜ
1955 - 2022

22200 - Hüseyin
Kemal Uluç
ODTÜ
1948 - 2021

22226
Hamdi Bıykoğlu
Ankara DMMA
1952 - 2021

22239
Ahmet Tutar
İDMMA Kadıköy
1946 - 2023

22335
Ahmet Çağlayan
Eskişehir DMMA
1953 - 2021

22350 - Hamdi
Haluk Akıltopu
ODTÜ
1954 - 2023

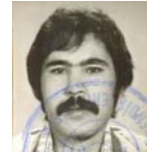
22359
Serdar Gökten
Adana MYO
1952 - 2023

22381 - Ahmet
Kaya Güvercin
Ege Üniversitesi
1948 - 2023

22382
Hüseyin Kayahan
Ege Üniversitesi
1955 - 2023

22405
Ali Kumbul
İDMMA Kadıköy
1952 - 2023

22448
Mesut Göksu
İTÜ
1939 - 2022

22472 - Şemsettin
Alıcıoğlu
Ankara DMMA
1948 - 2023

22477 - Muzaffer
Üstündağ
İDMMA Işık MYO
1950 - 2022

22482
Mehmet Yaşar
Konya DMMA
1950 - 2022

22526
Aydın Oğul
Ege Üniversitesi
1955 - 2022

22548 - Mustafa
Faik Karasarlıoğlu
İDMMA Galatasaray
1952 - 2022

22597 - Mehmet
Faik Özşener
Konya DMMA
1955 - 2022

22688
İsmail Soydemir
İDMMA
1954 - 2022

22696
Erol Akpınar
ADMMA
1946 - 2021

22729
Mehmet Erkan
ADMMA
1948 - 2022

22747
İrfan Torun
Adana MYO
1953 - 2022

22751 - Mustafa
Üstündağ
İDMMA Vatan
1950 - 2022

22797
İbrahim İspir
Adana İTİA MYO
1956 - 2022

22851
Bilal Aydın
İDMMA
1951 - 2023

22882 - Salih
Cengiz Özçelik
İDMMA Galatasaray
1952 - 2023

22927
Murat Gökaşan
ADMMA
1952 - 2022

22934
Abdolvahap Güven
Eskişehir DMMA
1954 - 2022

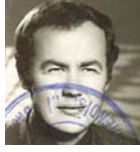
22997
Hikmet Kaygısız
ADMMA
1953 - 2022

KAYIPLARIMIZ

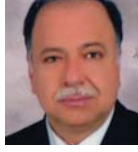
İnşaat Mühendisleri Odası olarak, aramızdan ayrılan üyelerimizi üzüntüyle bildirir yakınlarına başsağlığı dileriz.

23024 - Dursun
Ali Duman
İDMMA Işık MYO
1949 - 2023

23102
İsmail Aksel
Ege Üniversitesi
1948 - 2022

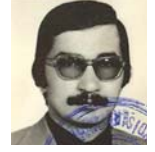
23216 - Yusuf
Sebahittin Kunt
ADMMA
1954 - 2023

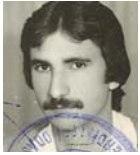
23244
Harun Çoban
ODTÜ
1952 - 2021

23261
Hristo Margas
Florida Üni.
1953 - 2021

23270
Ahmet Çelik
ADMMA
1955 - 2023

23284
Cahit Uysal
Konya DMMA
1954 - 2022

23346
Yıldırım Erdem
İDMMA Vatan
1949 - 2022

23358 - Mehmet
Metin Uğur
ADMMA
1957 - 2023

23405
Cuma Özeren
ADMMA
1979 - 2023

23409
S. Aşkın Özdemir
ADMMA
1952 - 2021

23441
Halit Tatar
İTÜ
1955 - 2021

23501 - Sami
Demirkaynak
İTÜ
1950 - 2023

23519 - Başbuğ
Barbaros Temel
Ankara DMMA
1952 - 2023

23620
Gürbüz Boyraz
İDMMA Vatan
1947 - 2023

23744
Cezmi Olguner
Adana İTİA MYO
1950 - 2023

23875
Süleyman Tanyeri
Konya DMMA
1955 - 2023

23980
Talip Manga
Adana İTİA MYO
1950 - 2023

24032 - Ahmet
Rıdvan Selçuk
Ankara DMMA
1946 - 2022

24047
Memduh Barut
Adana MYO
1959 - 2022

24104
Mustafa Balta
İDMMA Işık MYO
1949 - 2023

24171
Coşkun Kaynak
Ege Üniversitesi
1956 - 2023

24214 - Mehmet
Kutlutürk
ADMMA
1951 - 2023

24221 - Mehmet
Sarıgöllü
Ege Üniversitesi
1954 - 2022

24229
Şinasi Öztürk
ADMMA
1953 - 2023

24254
Mustafa Bostan
İDMMA
1944 - 2023

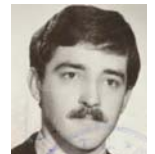
24272
Mehmet Sarı
Adana MYO
1952 - 2023

24337
Mahmut Özatlı
Konya DMMA
1954 - 2023

24358
Zafer Yürk
Adana MYO
1951 - 2023

24530 - Mehmet
Ali Köymen
ODTÜ
1953 - 2023

KAYIPLARIMIZ

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, aramızdan ayrılan üyelerimizi üzüntüyle bildirir
yakınlarına başsağlığı dileriz.

24535
Ali Bişkin
İDMMA Galatasaray
1954 - 2022

24544
Kadir Karaoğlu
Konya DMMA
1956 - 2022

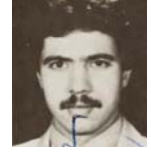
24603
Saldıray Uygur
Ankara DMMA
1954 - 2022

24689
Galip Zor
Ege Üniversitesi
1945 - 2022

24751
Mustafa Özer
ADMMA
1956 - 2023

24856
Enver Genç
İDMMA
1956 - 2023

24874 - Mehmet
Kamil Güner
Ankara DMMA
1950 - 2021

24988
Aygün Demir
Ankara DMMA
1956 - 2022

25096 - Yusuf
Ziya Karabey
ADMMA
1956 - 2023

25129
Mehmet Gürsoy
ODTÜ
1956 - 2021

25193
Ali Naci Toker
Ankara DMMA
1953 - 2023

25227
Emin Arat
İDMMA Yıldız
1942 - 2022

25271
Hasan Kaya
Ankara DMMA
1957 - 2023

25291
Erdoğan Bilge
Ankara DMMA
1948 - 2022

25323
Hüseyin Belkaya
ODTÜ
1957 - 2022

25376 - Ahmet
Tekin Üdürgücü
İDMMA Yıldız
1952 - 2022

25380 - Mehmet
Uçmaklıoğlu
Boğaziçi Üni.
1952 - 2020

25467
Adnan Aybar
ODTÜ
1954 - 2021

25512 - Mehmet
Dip Gürol
İTÜ
1956 - 2023

25551
Gökay Erenoğlu
ODTÜ
1951 - 2023

25707
Kenan Çöven
Adana İTİA MYO
1958 - 2022

25710
Mustafa Saraç
Adana İTİA MYO
1952 - 2023

25797
Adem Duman
ADMMA
1948 - 2023

25798
Mustafa Efe
ADMMA
1958 - 2022

25820
İshak Şenyiğit
İDMMA Vatan
1954 - 2022

25919
Osman Nuri Akay
Ankara DMMA
1948 - 2023

25996
Mehmet Öztokan
İDMMA Galatasaray
1954 - 2023

26075
Remzi Ünsal
Adana İTİA MYO
1955 - 2023

26208
Selami Öztürk
Elazığ DMMA
1952 - 2023

26282
Hikmet Altan
Ankara DMMA
1957 - 2022

Geoteknik Eğitimi

Geoteknik Eğitimi
üyelerimiz için 6 ay boyunca ücretsiz
erişime açılacaktır

SEM
Sürekli Eğitim Merkezi

imosem.imo.org.tr

SEM

Sürekli Eğitim Merkezi

Kurs, seminer, eğitim ve e-kitap içeriği için
"Online Eğitim Platformumuzu"
ziyaret edebilirsiniz

imosem.imo.org.tr